

**POLSKA FEDERACJA HODOWCÓW BYDŁA
I PRODUCENTÓW MLEKA**

**OCENA
I HODOWLA
BYDŁA MLECZNEGO**

dane za rok 2015

POLSKA FEDERACJA HODOWCÓW BYDŁA I PRODUCENTÓW MLEKA

www.pfhb.pl

Opracowanie publikacji:

Dział Oceny

Dział Hodowli

Wydział Oceny Typu i Budowy

**Redakcja merytoryczna
i opracowanie merytoryczne:**

Danuta Radzio

Elżbieta Gandecka

Joanna Pośniak - Sobczyńska

Anna Nakonieczna

Elżbieta Rybicka

Krzysztof Słoniewski

Krzysztof Dąbrowski

Anna Siekierska

Olga Orłowska

Roman Januszewski

Radosław Iwański

Grafika, przygotowanie do druku:

Konrad Wienczatek

Grafika:

Marcin Wąż

Fotografie:

PFHBiPM PhotoTeam

Archiwum PFHBiPM

Przy publikowaniu danych PFHBiPM – prosimy o podanie źródła.

SPIIS TREŚCI

Przedmowa + english version	5
 Wyniki oceny wartości użytkowej bydła mlecznego w 2015	9-140
 Wydarzenia Działu Oceny	11
Wyniki oceny wartości użytkowej krów mlecznych – część analityczna	19
+ english version	35
 Projekty rozwojowe realizowane w 2015 roku	43
+ english version	47
 Doradztwo żywieniowe PFHBiPM	51
+ english version	59
 Zadania realizowane przez laboratoria PFHBiPM	63
+ english version	65
Spis tabel	68
Wyniki oceny wartości użytkowej krów mlecznych – część tabelaryczna	69
 Wykonanie zadań hodowlanych w 2015 + english version	141-169
1. Wpis cieliczek i krów do ksiąg dla bydła hodowlanego ras mlecznych	144
2. Wpis buhajów do ksiąg dla bydła hodowlanego ras mlecznych	156
3. Zaświadczenia potwierdzające dokonanie wpisu do ksiąg dla bydła hodowlanego ras mlecznych	158
4. Świadectwa rodowodowe	158
5. Współpraca ze spółkami inseminacyjnymi w zakresie realizacji programów oceny i selekcji buhajów	158
6. Udział w realizacji programów ochrony zasobów genetycznych bydła rasy polskiej czerwonej, polskiej czerwono-białej i polskiej czarno-białej	162
7. Udział w organizowaniu wystaw i pokazów bydła	163
Kontakt do Działu Hodowli Bydła i selekcjonerów bydła mlecznego PFHBiPM	167
 Ocena typu i budowy krów mlecznych w 2015	171-186

21. Kongres Światowej Federacji Hodowców Bydła Simentalskiego

KRAKÓW – ARŁAMÓW, **22-27 SIERPNIA 2016**

**SZCZEGÓŁOWE
INFORMACJE:**

www.wsffcongress2016.pl
www.simentale.pl

Drodzy Hodowcy!

Jednym z głównych filarów polskiego rolnictwa, ze względu na uwarunkowania naturalne i historyczne jest sektor mleczarski. Warunkiem koniecznym jego funkcjonowania są działania pro-rozwojowe zwiększające efektywność techniczną i ekonomiczną hodowli i chowu krów mlecznych, co będzie prowadziło m.in. do zwiększania skali produkcji. Pożądane są najwyższe wydajności, które oprócz tego, że dadzą hodowcom satysfakcję z produkcji, to także zapewnią im zyski.

Hodowcy, którzy szczerzą się swoimi zwierzętami i ich bardzo wysokimi wydajnościami mają świadomość, że zarządzanie stadami bydła i produkcją mleka bez kontroli użytkowości mlecznej nie jest możliwe. Kontrola parametrów produkcyjnych pozwala nie tylko reagować w porę na zagrożenia, ale także daje możliwość świadomej produkcji i co ważne szczególnie obecnie, pozwala na liczenie jej kosztów. Trudno wyobrazić sobie, że można zarabiać na mleku, bez oceny. Nie jest to możliwe. Wystarczy zestawić ze sobą dwie średnie wartości: wydajność krów bez oceny i z oceną. Zdecydowanie wygrywa ta druga.

W zasadzie pełna liberalizacja rynku mleka w UE niesie ze sobą zagrożenia, ale przede wszystkim wzmacnia konkurencję. Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka jest podmiotem, który dostarcza hodowcom bydła mlecznego nowych narzędzi do zarządzania ich stadami i produkcją i takim pozostanie, bo świat - ten hodowlany - ciągle pędzi do przodu. Nie chcemy go gonić, a dołączyć się do niego.

Ci hodowcy, którzy są z nami od dawna, widzą, jak przekształca się ocena i w jakim kierunku zmierza. Chcemy coraz więcej wiedzieć o zwierzętach.

Kierunek działań i rozwój Polskiej Federacji wyznaczają hodowcy. Dlatego prowadzimy prace nad wprowadzeniem nowych usług dotyczących m.in.: typowania krów pod kątem występowania subklinicznej kwasicy, opracowania dokładnego modelu szacowania wydajności mlecznych na bazie krzywych laktacji, stworzenia programu do zarządzania stadem, wykorzystującego ogromny zasób informacji zgromadzony w systemie SYMLEK czy doskonalenia metody typowania krów pod kątem występowania subklinicznej ketozy. Wprowadziliśmy do oceny oznaczanie kazeiny.

Kto się nie rozwija, ten stoi w miejscu. Dlatego Polska Federacja planuje utworzyć Centrum Genetyczne i zamierza dalej rozwijać selekcję genomową bydła mlecznego wraz z szacowaniem wartości hodowlanej. Prace zostały podjęte już na początku minionego roku poprzez otworenie Laboratorium Genetyki Bydła w Parzniewie. Jego utworzenie było strzałem w dziesiątkę. Hodowcy nie mogli już dłużej czekać na technologię genomową i jej wykorzystanie w szacowaniu wartości hodowlanej bydła w naszym kraju. W 2015 r. za pośrednictwem kodu DNA zostało ocenionych blisko 4 tys. samic. Plany na 2016 r. mamy jeszcze bardziej ambitne. Nie oglądając się na nikogo i pokonując kolejne trudności chcemy, żeby polscy hodowcy korzystali z innowacyjnych rozwiązań.

Selekcja genomowa jest podstawą produkcji mleka. Mamy świadomość, że coraz więcej cech jest przedmiotem badań, cech o których jeszcze nie tak dawno nawet byśmy nie pomyśleli. Hodowcy na świecie już selekcionują swoje bydło na pobranie paszy i brakują ze stad te samice, w których genach

„wyczytano”, że zapadną na choroby metaboliczne. W Polsce najwięcej krów jest brakowanych ze względu na kłopoty z ich płodnością. Dotyczy to blisko jednej trzeciej samic usuwanych ze stad. Na te cechy musimy zwracać uwagę w badaniach i rozwoju wspomnianego Centrum Genetycznego.

Wyznaczamy hodowli nowe cele na przyszłość. Jednak żebyśmy mogli się rozwijać, nie wystarczą tylko pieniądze. Kupić technologię może każdy, jednak bydło jest chowane w różnych środowiskach. Know-how jest istotne, ale równie ważne jest zbieranie informacji z chowu bydła, np. dotyczących rozrodu, ich zapisywanie oraz przetwarzanie na użyteczne dla hodowców. Potrzebna jest współpraca na wielu poziomach: Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka, reprezentująca hodowców, naukowcy oraz lekarze weterynarii. Potrzebujemy także wymiany informacji o genotypach i fenotypach samic pomiędzy związkami hodowców i naukowymi konsorcjami. Mając to na uwadze współpracujemy z europejskimi organizacjami, takimi jaką my jesteśmy. Wymieniamy doświadczenia i nawzajem się uczymy.

Nasze osiągnięcia hodowlano-produkcyjne są doceniane. Dlatego osoby z całego świata zajmujące się oceną wartości użytkowej zwierząt hodowlanych zjechały się do Krakowa, gdzie Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka zorganizowała techniczne warsztaty ICAR (International Committee for Animal Recording - Międzynarodowy Komitet ds. Oceny Wartości Użytkowej Zwierząt). Miło było nam gościć członków tej organizacji pozarządowej, której podstawową rolę jest standaryzacja zasad prowadzenia oceny zwierząt. Organizacja tego wydarzenia była dla naszych hodowców bardzo dużym wyróżnieniem. To nie tylko prestiż, ale także pokazanie całemu światu naszych gospodarstw, naszego mleczarstwa.

W 2015 r. minęło 20 lat, od kiedy „krówka” na biało-czerwonej fladze stała się nieodzownym symbolem oceny. Teraz nie zastanawiamy się nad tym, od czego zaczynaliśmy, tylko patrzymy w przyszłość. Chcemy jeszcze bardziej wpływać na losy naszej hodowli, bo tego oczekują hodowcy bydła mlecznego i producenci mleka.

Duzi i mali producenci są dla nas tak samo cenni. Jedni prowadzą stada liczące ponad 1000 krów, inni te małe, z kilkunastoma sztukami bydła mlecznego. Wszyscy wkładają serce w to co robią, liczy się ich pasja i zamiłowanie do zwierząt. Za to, te kochane odwdzięczają się tym, co mają najlepsze. Wydajności mleczne dawno przekroczyły niewyobrażalny przed laty poziom. Nie ma górnej granicy wydajności, nie wiemy, gdzie jest kres możliwości.

Hodowcom gratulujemy osiągniętych wyników. Brawa należą się wszystkim!

Cieszymy się, że przybywa świadomych producentów mleka, którzy dzięki współpracy z Polską Federacją mogą bardzo sprawnie zarządzać produkcją mleka i swoimi stadami.

**Prezydent Polskiej Federacji Hodowców
Bydła i Producentów Mleka**

Leszek Hądzlik

Dear Breeders, Dear Sirs,

Polish dairy sector is one of the main pillars of Polish agriculture due to our natural and historical background. A constant development of activities in the sector is the necessary condition for its functioning. That increases technical and economic efficiency of breeding and rearing dairy cattle which leads, among others, to scaling up milk production. The highest yields are truly desirable which beside giving the farmers satisfaction from their herds' production, will also give them profits.

Breeders who are proud of their animals and their very high yields are aware that the management of dairy herds and running milk production is not possible without milk recording. Production parameters control allows not only to react in time to a potential threat but also gives a possibility to produce reasonably and, what is now particularly important, allows to calculate production costs. It is hard to imagine that you can make money on milk, without milk recording. It is not possible! It is just enough to set together two average values: a cow's average performance without milk recording and the one with milk recording. Definitely the second wins.

Basically, a current full liberalization of the EU milk market carries some risks, but mainly it enhances competition. Polish Federation of Cattle Breeders and Dairy Farmers is an entity that provides dairy farmers with new tools to manage their herds and their production and so it will remain, because the world - this breeding one - still runs forward. We do not want to chase it, we want to join it.

Those breeders who have been with us for a long time, can see how milk recording is transforming and in which direction it is heading. We want to know more and more about animals.

The direction of undertaken actions and PFCBDF's development are determined by breeders. That is why we work on introducing new services i.e.: we are in the process of creating a model to point out cows threatened by subacute acidosis, secondly on the development of an accurate model estimating cows' milk yield based on lactation curves, and also creation of a herd management programme, which uses a huge amount of data stocked in SYMLEK system and other possible sources of information at a farm, or a constant improvement of our method applied for pointing out cows threatened by subclinical ketosis. We are now introducing % of casein determination within milk recording etc.

They who do not develop, stay where they are. That is why Polish Federation plans to create a Genetic Centre and intends to further develop genomic selection of dairy cattle along with breeding value estimation. The first actions aimed at achieving this goal were undertaken in the beginning of last year by creating our own Cattle Genetics Laboratory in Parzniew. Its creation was a "bull's-eye". Breeders could not wait any longer for genomic technology and its application for cattle breeding value estimation in our country. In 2015 nearly 4 thousand females were evaluated by DNA decryption. Our plans for 2016 are even more ambitious. Without watching for anyone and while beating any difficulty, we want Polish breeders to use innovative solutions.

Genomic selection is the basis for milk production. We are aware that more and more traits are the subject of research, such ones which not so long ago we wouldn't even have thought about. Now

breeders worldwide can already select their cattle for feed intake and eliminate those cows from their herds in whose genes a tendency for metabolic diseases has been "read out". In Poland cows are still culled due to fertility problems mainly. It concerns nearly one-third of females removed from herds. We must pay attention to these traits in our research and in further development of the above mentioned Genetic Centre .

We are setting up new breeding goals for the future. However, in order to develop, money alone is not enough. Anyone can buy technology, but cattle is reared in different environments. Know-how is important, but data collection about cattle rearing is equally important; i.e.: data regarding reproduction for instance, recording and processing them into such a version which might be practically useful for breeders. Cooperation is necessary on many levels: between Polish Federation of Cattle Breeders and Dairy Farmers that represents farmers, scientists and veterinarians. We also need to exchange information on genotypes and phenotypes of females between breeders' associations and research consortia. Having that in mind, we co-work with European organizations, such ones as we are. We exchange experiences and learn from one-another.

Our breeding and production achievements are appreciated worldwide. Therefore, people from around the world who are involved in animal performance recording gathered in Krakow, where Polish Federation of Cattle Breeders and Dairy Farmers organized ICAR Technical Workshop (International Committee for Animal Recording). We were pleased to welcome the members of this non-governmental organisation worldwide, whose primary role is to standardize the guidelines for animal recording. Hosting this event was a great honour for our farmers. It was not only a prestigious event but also a possibility to show our farms and our dairy sector to the entire world.

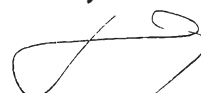
In 2015, it has already been 20 years since the cow symbol on the white-and-red flag became an indispensable symbol of milk recording in Poland. Today, we do not even think about the point, we started from, just look into the future. We want to influence the future shape of Polish cattle breeding even more than today, because it is what dairy farmers and milk producers expect.

The large and small milk producers are equally important for us. Some of them own herds of more than 1,000 cows, others - such with several heads only. Everyone puts their hearts in what they do, their passion, love for animals matter. And in return, those loved ones give what best they have. A long time ago milk yields already exceeded the level not imaginable beforehand. There is no upper limit for cows' milk performance. We do not know where the possibilities end.

We congratulate the breeders on the results achieved. Applause to everyone!

We are pleased to know that really conscious milk producers are more and more numerous, those who can manage their herds smartly and produce milk really efficiently thanks to co-operation with the Polish Federation.

**President of Polish Federation of Cattle
Breeders and Dairy Farmers**

Leszek Hądzlik

DZIAŁ OCENY

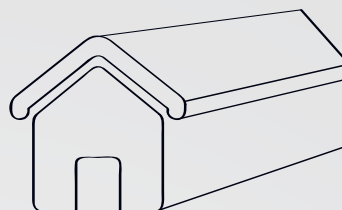
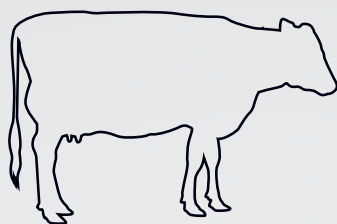
WYNIKI OCENY

WARTOŚCI UŻYTKOWEJ
BYDŁA RAS MLECZNYCH

Ocena 2015

753 613
krów

20 969 obór

Poszerzamy **Możliwości**

7 771 kg
mleka
krowy oceniane

3,36% białko

4,09% tłuszcz

4 808* kg
mleka

*krowy nieoceniane, na podstawie szacunków specjalistów PFHBiPM

Twoja droga
do **sukcesu**

BEZ OCENY ANI RUSZ WYDARZYŁO SIĘ...

DORADZTWO W ABONAMENCIE

Na początku 2015 roku wprowadziliśmy nową organizację systemu świadczenia usług z zakresu doradztwa żywieniowego. Hodowcy pragnący skorzystać z pomocy specjalisty żywieniowego PFHBiPM mogą obecnie wybrać jeden z dwu dostępnych systemów doradztwa. Doradztwo abonamentowe dla hodowców oczekujących stałej współpracy z doradcą, który na przestrzeni roku kalendarzowego zobowiązany jest monitorować stado oraz przeprowadzić 4 wizyty kontrolne. Jednocześnie zachowana została opcja doraźnego, jednorazowego doradztwa, czyli interwencji doradcy na podstawie zgłoszenia problemu przez hodowcę.

URODZINY

Swoje 20 urodziny, Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka świętowała w towarzystwie wielu znamienitych gości: hodowców, przedstawicieli władz resortowych, prezydium PFHBiPM, pracowników oraz bliskich nam przyjaciół i współpracowników. **Jubileusz 20-lecia** obchodziliśmy w maju w Sali Ziemi na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich. Przebieg spotkania miał bardzo uroczysty charakter, nie zabrakło wzruszających przemówień oraz wręczenia pamiątkowych odznaczeń i wyróżnień zasłużonym pracownikom i współpracownikom PFHBiPM. Nie zabrakło także części artystycznej w wykonaniu grupy taneczno-wokalne pracowników PFHBiPM, wspólnych fotografii oraz oczywiście życzeń. A czego sobie życzyliśmy? Kolejnych dobrych lat współpracy i jak najwięcej krów pod oceną wartości użytkowej!

NAGRODY ROZDANE

Podczas jubileuszu odbyło się podsumowanie wyników krajowych z zakresu oceny wartości użytkowej bydła ras mlecznych i mięsno-mlecznych, uzyskanych w 2014 roku. Już po raz drugi uroczystość, pod nazwą Mleczna Gala, zgromadziła czołowych hodowców z terenu całej Polski,

zarówno „gigantów” w hodowli i produkcji mleka jak i właścicieli gospodarstw rodzinnych. Wyróżniono hodowców w XV-tu kategoriach związanych z rekordową wydajnością mleczną w odniesieniu do liczebności posiadanego stada oraz w oddzielnej grupie obejmującej hodowców krów ras „kolorowych”. Statuetką Mleczna Gala uhonorowano 54 laureatów z całej Polski.

MIĘDZYNARODOWY KOMITET DS. OCENY UŻYTKOWOŚCI ZWIERZĄT ICAR – SPOTKANIE W KRAKOWIE

W Warsztatach Technicznych ICAR 2015 wzięło udział około 350 specjalistów z 46 krajów, reprezentantów światowych organizacji i firm związanych z hodowlą i oceną zwierząt. Za sprawą Leszka Hądzlika – Prezydenta PFHBiPM, po raz pierwszy w historii, Polska była gospodarzem tego prestiżowego i wyjątkowego dla międzynarodowego środowiska wydarzenia. Tematem przewodnim, zorganizowanej w czerwcu w Krakowie, konferencji była „Ocena użytkowości bydła w zgenotypowanym świecie” (Performance Recording in the Genotyped World). Podczas specjalistycznych sesji, słuchacze Warsztatów mogli ocenić efekty prac prowadzonych przez rodzime organizacje uczestników, zapoznać się z najnowszymi osiągnięciami naukowymi oraz z nowinkami technologicznymi i technicznymi w chowie zwierząt użytkowych. Ponadto w trakcie sesji terenowej, uczestnicy Warsztatów odwiedzili polskie gospodarstwa poznając specyfikę, wysoki poziom i różnorodność polskiej hodowli bydła. Wizytujący bardzo pozytywnie ocenili organizację, miejsce i poziom konferencji. Miłe, ciepłe komentarze i uznanie zagranicznych kolegów, to dla PFHBiPM świadectwo dobrze wykonanej pracy i najlepsza nagroda.

PO RAZ CZWARTY W PIĄTNICY

W listopadzie Piątница koło Łomży już po raz czwarty gościła hodowców bydła i producentów mleka podczas Podlaskiego Forum Bydła – specjalistycznej konferencji poświęconej tym razem tematom związanym z rozrodem i genotypowaniem bydła. Uczestnicy Forum mieli okazję uczestniczyć w wielu interesujących wykładach i dyskusjach, a także spotkać się i wymienić poglądy z najlepszymi w kraju ekspertami z branży. Bogata oferta wystawiennicza zaspokoila najróżniejsze oczekiwania gości, ponad 20 wystawców zaprezentowało produkty, sprzęt i maszyny rolnicze niezbędne w nowoczesnej produkcji zwierzęcej. W trakcie Forum uhonorowano wybitnych pracowników PFHBiPM odznaczeniami państwowymi: Srebrny Krzyż Zasługi oraz odznaką honorową – Zasłużony dla Rolnictwa, a także Złotą Honorową Odznaką PFHBiPM. Jak co roku, miłym akcentem całego wydarzenia stał się połączony z degustacją i warsztatami kulinarnymi pokaz szefa kuchni Kuby Korczaka, promujący wartości mięsa wołowego.

PROBLEM MASTITIS

Wychodząc naprzeciw potrzebom i oczekiwaniom hodowców Dział Oceny podjął decyzję o opracowaniu cyklu materiałów szkoleniowo-informacyjnych mających na celu przybliżenie i wyjaśnienie przydatności wyników oceny wartości użytkowej w produkcji mleka i hodowli bydła mlecznego. Pierwsza z wielu planowanych broszur, dotyczy problematyki mastitis i dedykowana jest głównie hodowcom, którzy borykają się z problemem wysokiego poziomu komórek somatycznych w swoich stadach oraz tym, którzy na bieżąco pragną monitorować sytuację by móc w porę reagować. Kolejne opracowywane przez specjalistów PFHBiPM tematy, dotyczyć będą kwestii związanych z żywieniem i rozrodem bydła.

SZTANDAR

W 2015 roku Świętokrzyski Związek Hodowców Bydła obchodził swoje 10-lecie istnienia. Wyjątkowy charakter tego wydarzenia uświetniono uroczystością poświęcenia sztandaru ŚZHB, która odbyła

się w październiku podczas uroczystej Eucharystii, celebrowanej w bazylice na Świętym Krzyżu. Ta piękna idea połączyła hodowców z całego kraju. To już piąty sztandar w Federacji, dowód przywiązania do tradycji, manifestacji tożsamości oraz reprezentowanych przez hodowców wartości, stanowiący fundament wspólnej pracy i drogi.

SZKOŁA NIE TYLKO Z NAZWY

W czerwcu podczas Regionalnej Wystawy Bydła Mlecznego w Szepietowie odbył się finał II **Podlaskiej Szkoły Młodych Hodowców**. Inicjatywa, Podlaskiego Związku Hodowców Bydła i Producentów Mleka oraz Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka, to niezwykle atrakcyjny projekt kierowany do młodzieży, w wieku od 13 do 21 lat, z terenu Podlasia i Mazowsza. Podczas szkolenia, młodzi ludzie pod kierunkiem najwyższej klasy specjalistów, poznawali warsztat oraz tajniki efektywnego przygotowywania bydła do wystaw oraz profesjonalnej prezentacji zwierząt. Główną nagrodą, kierowaną do wybitnych adeptów podlaskich warsztatów, była możliwość uczestniczenia w Europejskiej Szkole Młodych Hodowców w belgijskim Battice.

We wrześniu, siedmioosobowa reprezentacja PFHBiPM, jako jedna z 22 ekip stanęła w szranki w zmaganiach Europejskiej Szkoły Młodych Hodowców (E.Y.B.S.). W klasyfikacji drużynowej zajęliśmy czwarte miejsce tuż za Szwajcarią, Hiszpanią i Belgią. Dla ekipy PFHBiPM, debiutującej w międzynarodowej rywalizacji to wspaniałe przeżycie oraz zasłużone wyróżnienie, motywujące do dalszej pracy i nauki. A profesjonalizm i silne podstawy naszej drużyny najlepiej obrazuje sukces Damiana Żyłowskiego, którego fachowość w sztuce „fitterskiej” doceniono przyznając przygotowywanemu przez niego zwierzęciu I lokatę w konkursie jałowic na Walońskiej Wystawie Zwierząt.

SIMENTALE POD PODWÓJNĄ LUPĄ

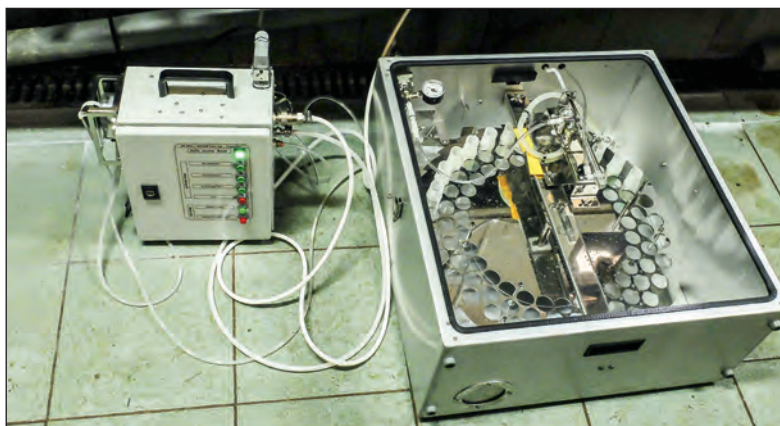
W październiku, na mocy upoważnienia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, rozpoczęliśmy realizację zadań z zakresu oceny cech produkcji mięsa bydła rasy simentalskiej. Ocena wartości użytkowej w zakresie cech produkcji mięsa prowadzona jest METODĄ „C”, gdzie czynności związane z określeniem masy ciała i stopnia umięśnienia oraz zapisy w obowiązującej dokumentacji hodowlanej wykonują hodowca oraz pracownik PFHBiPM. Szczegóły na stronie www.pfhb.pl

EGZOTYCZNA WSPÓŁPRACA

Na początku sierpnia gościliśmy sześciuosobową delegację z Chin. Odwiedzili nas reprezentanci ośrodków badawczych, naukowo-dydaktycznych oraz przedstawiciele podmiotów związanych z hodowlą i produkcją zwierzęcą. Wzajemne poznanie, zrozumienie się i podjęcie współpracy to najlepsze podłoże do budowania wzajemnych stosunków i ewentualnych dalszych relacji biznesowych. Prezentacja osiągnięć naszej organizacji, stosowanych rozwiązań i zaplecza technicznego, wzbudziła szczere zainteresowanie i uznanie delegatów.

SARainMilk

Podostra kwasica żwacza (SARA), podobnie jak subkliniczna ketoza, należy do najczęściej występujących chorób metabolicznych w stadach bydła mlecznego, bezpośrednio wpływając na opłacalność produkcji mleka. Biorąc pod uwagę fakt, że SARA powoduje zmiany w składzie mleka, produkowanego przez krowy dotknięte tym zaburzeniem, PFHBiPM podjęła próby monitorowania występowania SARA w oparciu o analizy laboratoryjne próbek mleka, gromadzone w trakcie próbnych udojów. Mamy nadzieję, że efektem rozpoczętego w 2015 roku procesu prac badawczych, będzie udostępnienie w przyszłości odpowiedniej usługi monitorującej stado, analogicznej do „usługi ketozowej”.

UNIERSALNY i NIEZAWODNY

Na przestrzeni roku we wszystkich trzech Regionach Oceny pracownicy Działu Oceny prowadzili test uniwersalnego urządzenia do pobierania próbek mleka w robotach udojowych. Sampler o nazwie ori-collector®, to uniwersalne urządzenie dopuszczone przez ICAR do pracy z robotami udojowymi firm Lely, DeLaval i GEA. Dla pracowników terenowych PFHBiPM jest to narzędzie, ułatwiające organizację próbnych dojów. Jednym z wielu atutów urządzenia poza prostotą konstrukcji, jest łatwość jego obsługi i eksploatacji, precyzyjność systemu dozującego, a co dla nas najważniejsze niezawodność. W 2016 roku planowany jest zakup ori-collector® do użytku pracowników prowadzących próbne doje.

Więcej informacji na temat wydarzeń Działu Oceny na stronie
www.pfhb.pl

NO WAY WITHOUT MILK RECORDING

WHAT HAPPENED

SUBSCRIPTION FOR ADVISORY SERVICES

In the beginning of 2015 PFCBDF introduced a new system of providing feeding advisory services. Breeders who are interested in being advised by a nutrition specialist from PFCBDF can now choose from two available plans. There is an advisory service in subscription - for farmers expecting permanent cooperation with the advisor, who is over a year obliged to monitor the herd i.e. pay 4 on-farm visits. Besides the aforementioned, an ad hoc option remains available, on a one-off basis, meaning an intervention of the advisor if a problem has been reported by a breeder.

ANNIVERSARY

In 2015, Polish Federation of Cattle Breeders and Dairy Farmers celebrated its 20th anniversary. PFCBDF hosted many distinguished guests: farmers, representatives of authorities, employees and our close friends and co-workers. We celebrated the 20th anniversary in May 2015 during the XXVII National Breeding Animals Exhibition on the premises of Poznań International Fair. The event was quite a formal ceremony with touching speeches and honorary awards and recognitions being granted to employees and collaborators of PFHBi-PM - all well-deserved. There was also an artistic part performed by a dance-vocal group consisting of PFCBDF's employees. There were a lot of group photographs taken and of course best wishes. And what did we wish? Consecutive years of good cooperation and cows in milk recording as many as possible!

AWARDS GRANTED

During the 20th jubilee celebration the results of national milk recording achieved in 2014 were awarded too. The ceremony called a "Dairy Gala" gathered the leading Polish dairy breeders for the second time on. There were both the „tycoons” in dairy cattle breeding and production

and owners of family farms present. The breeders have been recognised in categories for the best average milk yield classified in peer groups according to the herd size and there were also separate peer groups for farms specialising in rearing other than Holstein BW cows. Altogether 54 farmers in 15 categories from the whole Poland were granted the statuette during the Dairy Gala.

INTERNATIONAL COMMITTEE FOR ANIMAL RECORDING - MEETING IN KRAKÓW

About 350 experts - representatives of 46 countries, organizations and companies associated with animal breeding from all-over the world met in Kraków. Thanks to Mr. Leszek Hądzlik - the President of PFDCBF, Poland was the host of this prestigious and unique for the international animal production society event for the first time in history. The topic of the conference held in Kraków in June was: "Performance Recording in the Genotyped World" with the intention to underline the role of per-

formance recording of phenotype traits even in the era of genomic technology. During the topic sessions, the participants were able to learn more about the results of works carried out by different organizations, the latest scientific developments, technological and technical innovations in animal farming and breeding. Additionally, the attendants, during the technical tours visited Polish farms in Małopolska and Śląsk regions and discovered specificity, high level and diversity of Polish cattle breeding. The participants gave us quite a positive assessment appreciating the organization, the location and the level of running the conference. Their nice and warm comments and the recognition in the eyes of our foreign colleagues, were for PFCBDF, a testimony of a well done job, and the best reward.

FOR THE FOURTH TIME IN PIĄTNICA

In November Piątnica near Łomża hosted cattle breeders and milk producers for the fourth time in a row during the "Podlaskie Cattle Forum" - a specialist conference – this time dedicated to reproduction and genotyping of cattle. The participants of the Forum had a possibility to attend many interesting lectures and discussions, moreover they were able to meet and exchange their opinions with the best experts in this industry in our country. A wide range of ex-

hibition stands satisfied the various expectations of the visitors. There were more than 20 exhibitors presenting various products, machinery and farming equipment necessary in a modern animal production. On the course of the Forum PFCBDF's distinguished employees were honoured by a state award: the Silver Cross of Merit and honorary badge - Merit for Agriculture, and also the PFCBDF's Golden Badge of Honour. As every year, there was a nice touch to the event in a form of culinary workshop and chef Kuba Korczak's demonstration promoting the values of beef. This event was naturally finished with a degustation of prepared dishes.

PROBLEM: mastitis

The Milk Recording Department made a decision to develop a series of info-training leaflets aimed at bringing-up and explaining direct usefulness of milk recording results in everyday milk production on a farm. This decision was an answer to the needs and expectations of farmers. The first from many planned brochures; it deals with mastitis issues and is dedicated mainly to these farmers, who are struggling with a high level of somatic cells in their herds and to those who want to monitor the situation on a daily bases to be able to react in time. Next topic leaflets which will be developed by PFCBDF's specialists will cover issues related to nutrition and reproduction of cattle.

BANNER

In 2015, the Świętokrzyski Regional Breeders Association (SZHB) celebrated its 10th anniversary. The unique character of the event was underlined by a ceremony of blessing of the banner of SZHB,

which took place in October during a solemn mass celebrated in the Basilica of Holy Cross. This beautiful idea brought together the breeders from the whole country. This is already the fifth regional banner in the Federation, a proof of a growing attachment to our tradition, a manifestation of identity and values represented by breeders, being the base of our joint work.

SCHOOL: NOT IN NAME ONLY

In June, during the Regional Dairy Cattle Exhibition in Szepietowo the finals of the II Podlasie Young Breeders School were organised. The initiative of Podlasie Cattle Breeders and Dairy Farmers Association and the Polish Federation of Cattle Breeders and Dairy Farmers. is a very attractive project dedicated to young people aged from 13 to 21, from the area of Podlasie and Mazovia. During the training, young people were guided by top professionals; they learnt the craft and the arcana of an effective preparation of cattle for shows and professional presentation of animals. The main prize, for the outstanding students of the workshop was the opportunity to participate in the European Young Breeders School in Belgian Battice. In September, a representation of PFCBDF - seven young breeders - competed in European Young Breeders School (E.Y.B.S) as a one among 22 teams. In the teams' classification we took the fourth place, just behind Switzerland, Spain and Belgium. It was a highly motivating, well-deserved victory and a great experience for PFCBDF's team, debuting in international competition, which stimulates for further work and trainings. A real professionalism of our team was proved by the success of Damian Żyłowski, whose expertise in fitting was recognised by granting the cow prepared by him the 1st place in heifers group competition during Walloon Animal Exhibition.

A DOUBLE FOCUS ON SIMMENTAL

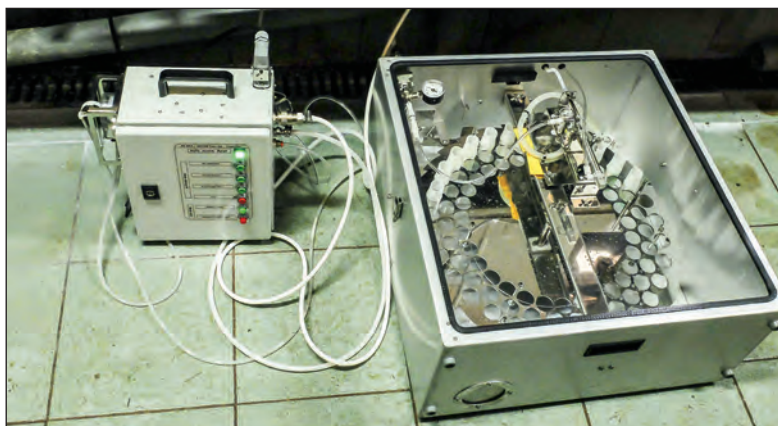
In October, on the basis of the authority of the Minister of Agriculture and Rural Development, we started carrying-out the tasks related to beef performance recording of Simmental herds. Beef performance recording in terms of meat traits is carried out by „C” method, where tasks related to body weight measurements, muscularity level, and the relevant records in breeding documentation are performed by a breeder and an employee of PFCBDF simultaneously. Details on www.pfhb.pl

EXOTIC COOPERATION

In early August, we hosted a delegation from China. We were visited by representatives of research institutes, agricultural universities and representatives of enterprises involved in cattle breeding and milk production from the Middle Kingdom. Meeting one another, understanding common needs and a possibility to work together is the best base to build further communication and possible business relations. Presentation of our achievements, solutions applied and technical equipment met a sincere interest and appreciation of Chinese colleagues.

SARAIinMilk

Subacute ruminal acidosis (SARA), as well as subclinical ketosis, are two most frequent metabolic diseases in dairy cattle herds, which directly affect profitability of milk production. Taking into account the fact that SARA causes changes in milk composition produced by cows affected by this disorder, PFCBDF attempted to monitor SARA frequency and assess its risk on the basis of milk samples analysis - samples collected during a test milking. We hope that as a result of research launched in 2015, there will be a new relevant service of monitoring herd (like the ketosis service) made available for farmers in the future.

UNIVERSAL and RELIABLE

Over the year a pilot test of a new equipment - ORI-collector - was run in all three Milk Recording Regions. This universal device for milk sampling from milking robots was practically checked and tested by PFCBDF field technicians on recorded farms. ORI-collector® sampler is approved by ICAR to work with milking robots manufactured by Lely, DeLaval and GEA. It is a tool facilitating the work of field technicians during robotic test milking.. One of many strengths of this device is the ease of operation and maintenance, precision of measuring system, and what is the most important for us - reliability beyond its simple construction. There are plans for further purchase in 2016.

For more, see the company website
www.pfhb.pl

Wyniki oceny wartości użytkowej krów mlecznych

część analityczna

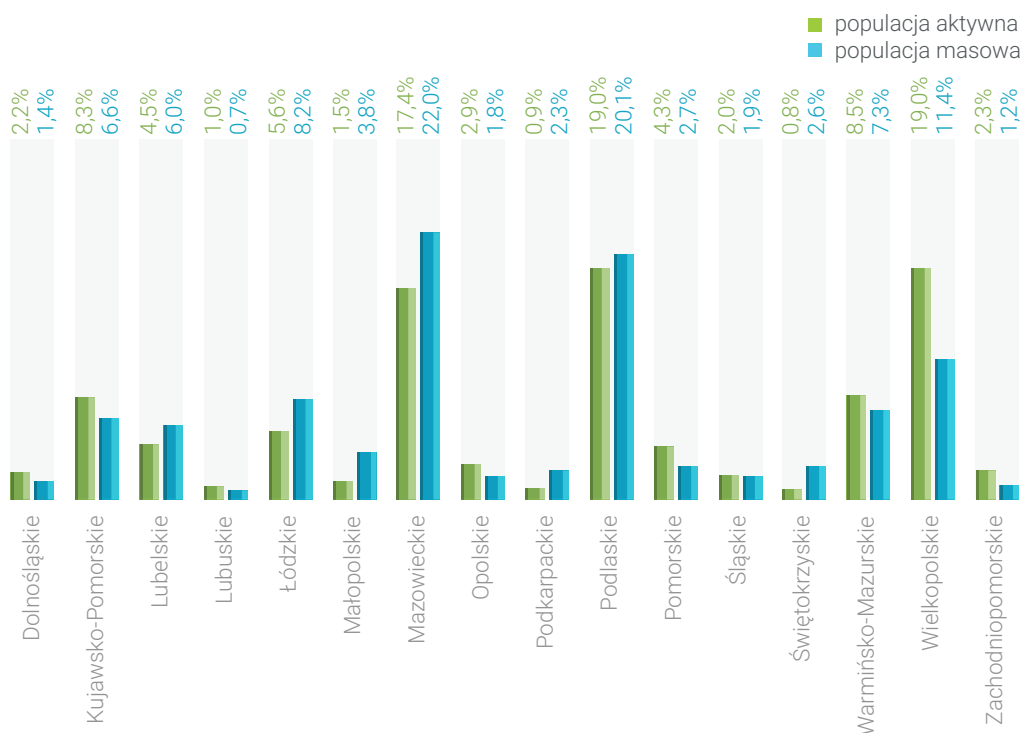
Analitycy rynku mleka podają, że w 2015 roku utrzymywał się proces redukcji pogłowia krów. Według wstępnych danych GUS, w grudniu 2015 roku pogłowie krów w Polsce ukształtowało się na poziomie 2 302 793 sztuk, i było o 4,2% mniejsze niż w analogicznym okresie 2014 roku. Populacja krów użytkowanych mlecznie, stanowiąca blisko 93% krów ogółem, w grudniu 2015 roku liczyła **2 134 091** sztuk. W stosunku do grudnia 2014 roku pogłowie krów mlecznych spadło 113,7 tys. sztuk (5,1%).

Postępowanie wspomnianej tendencji spadkowej jest wynikiem problemów na rynku mleka, powodowanych między innymi niskimi cenami skupu surowca (średnia cena w 2015 roku - 113,09 zł/100 l), co skutkuje zmniejszeniem opłacalności produkcji. Dodatkowo bardzo istotną okazała się wysokość kar pieniężnych za przekroczenie kwot mlecznych oraz niedobór pasz gospodarskich i problemy rolników dotkniętych skutkami suszy. Jednocześnie spadek pogłowia krów rekompensowany jest dalszym wzrostem wydajności mlecznej. Postępuje również koncentracja i wzrost produkcji mleka w wysoko wyspecjalizowanych gospodarstwach mlecznych oraz na terenie gdzie warunki przyrodnicze sprzyjają produkcji mleka (woj. podlaskie, warmińsko-mazurskie, mazowieckie, wielkopolskie, kujawsko-pomorskie).

Pomimo tendencji spadkowej krajowego pogłowia krów mlecznych, liczebność zwierząt objętych oceną wartości użytkowej ras mlecznych i mięsno-mlecznych stale rośnie, osiągając na koniec miesiąca grudnia 2015 roku stan **759 651** sztuk. W porównaniu z analogicznym okresem 2014 roku odnotowano wzrost populacji ocenianych krów mlecznych o 20 013 sztuk (2,7%).

Wykres nr 1 przedstawia procentowy udział poszczególnych województw w pogłowie krów mlecznych objętych oceną wartości użytkowej oraz ogółem w kraju, wg stanu w grudniu 2015 roku.

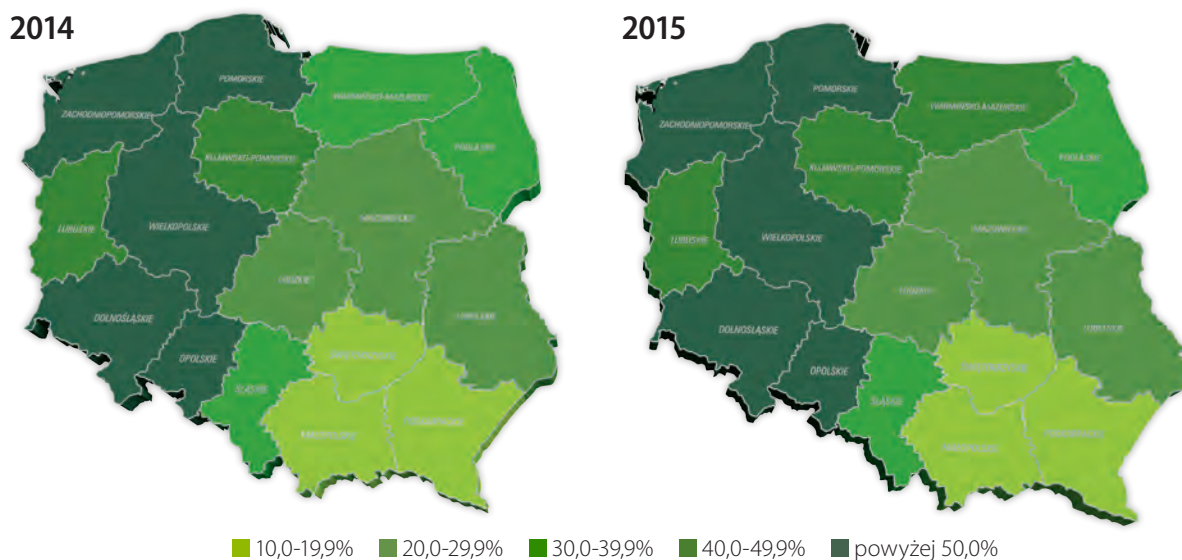
Wykres 1. Rozkład procentowy pogłowia krów mlecznych z populacji aktywnej i masowej wg województw

Według stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku, **udział krów ocenianych w krajowym pogłowie krów mlecznych ogółem** wyniósł **35,60%** co w stosunku do analogicznego okresu w roku 2014 stanowi wzrost o 2,7.

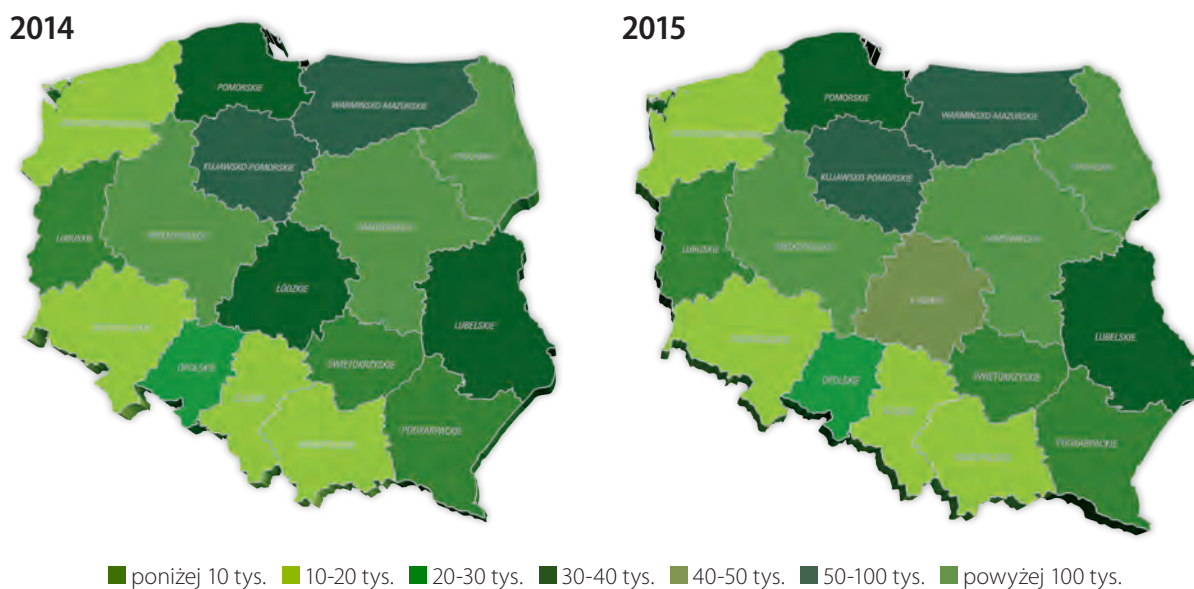
Rysunek nr 1 przedstawia zmiany, w stopniu objęcia oceną wartości użytkowej krajowego pogłowia krów mlecznych. Szczegółowe dane, w układzie regionalnym i wojewódzkim, dotyczące porównania wielkości populacji ocenianej w stosunku do pogłowia krów mlecznych ogółem wg stanu na koniec 2015 roku przedstawia tabela nr 12 (część tabelaryczna opracowania).

Rysunek 1. Procentowy udział populacji ocenianej w pogłowie krów mlecznych ogółem, stan na koniec grudnia wg województw

W 2015 roku, w **20 969** oborach pod kontrolą użytkowości **przeciętnie** ocenianych było **753 613 krów mlecznych**, co w porównaniu do danych za rok 2014 daje wzrost populacji aktywnej o 20 372 sztuk (+3%). Rysunek nr 2 przedstawia przeciętną liczbę krów ocenianych w 2015 roku wg województw.

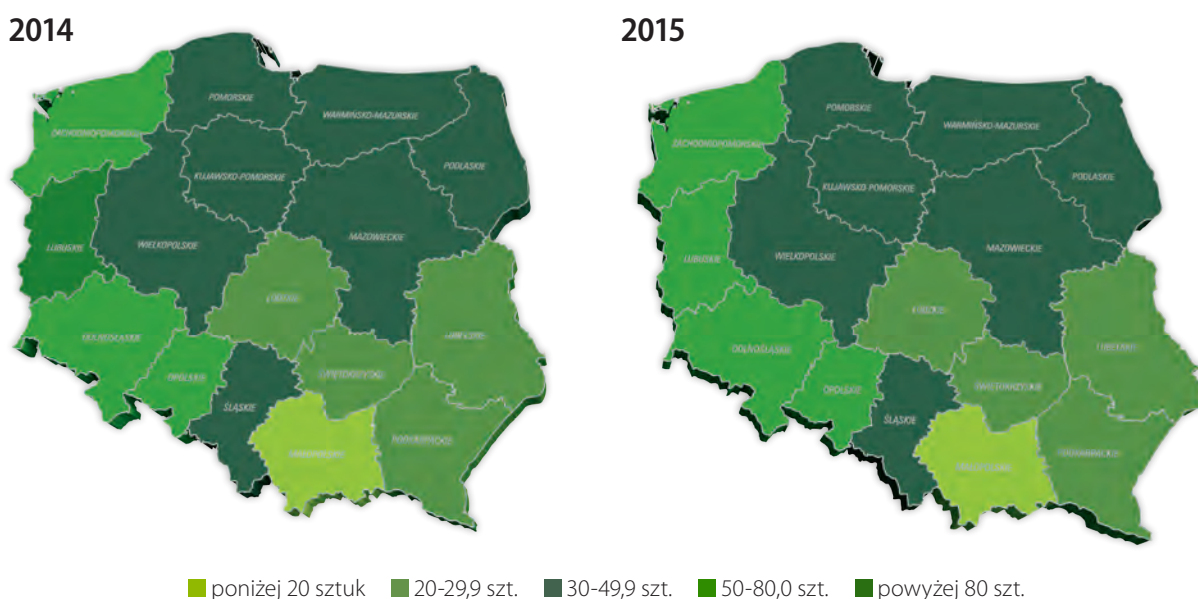
Rysunek 2. Przeciętny stan ocenianych krów mlecznych w Polsce wg województw

W 2015 roku **średnia wielkość stada pod oceną wartości użytkowej** wynosiła w Polsce **35,9 sztuk** krów (+0,5%). W przekroju terytorialnym najliczniejsze obory zlokalizowane są na obszarze województw: lubuskiego (78,6), dolnośląskiego (77,8) i opolskiego (69,3), a najmniej liczne to rejon małopolski (15,8) podkarpacia (21,1) i świętokrzyskiego (21,8).

Rysunek nr 3 przedstawia porównanie, w układzie terytorialnym, przeciętnej wielkości stad pod oceną wartości użytkowej w 2014 i 2015 roku. Szczegółowe dane dotyczące przeciętnej wielkości stad bydła mlecznego pod kontrolą użytkowości w poszczególnych województwach w 2015 roku, przedstawia tabela nr 2 (część tabelaryczna opracowania).

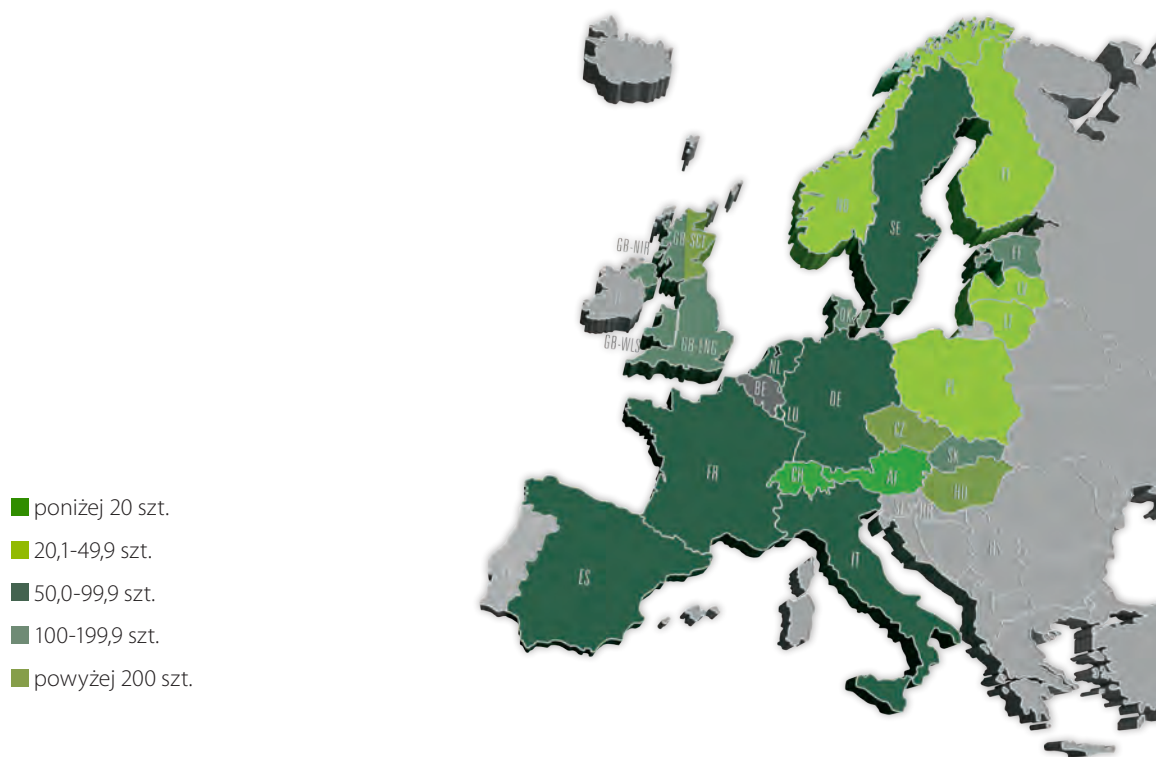
Rysunek 3. Przeciętna wielkość ocenianego stada krów mlecznych wg województw

Porównanie graficzne dotyczące wielkości stad ocenianych w wybranych europejskich krajach organizacji członkowskich ICAR przedstawia rysunek nr 4.

Rysunek 4. Przeciętna wielkość stada ocenianego krów mlecznych wg ICAR (szt.)

dane dostępne na dzień 10 lutego 2016r.

W sektorze prywatnym w 2015 roku, oceną wartości użytkowej objęte było przeciętnie **719 946** krów mlecznych stanowiąc 96% całej populacji aktywnej. W stosunku do 2014 roku w sektorze odnotowano wzrost pogłowia o 20 155 sztuk (3%). W 2015 roku, **612 165** krów tj. 81% całej populacji ocenianej utrzymywane było w **gospodarstwach rolników indywidualnych**. Liczebność zwierząt w sektorze gospodarstw indywidualnych wzrosła o 20 039 sztuk (3%).

W sektorze publicznym pogłowie krów mlecznych pod kontrolą użytkowości wynosiło **33 667 sztuk**, co daje 4% całego pogłowia ocenianego.

Według danych na dzień 31 grudnia 2015 roku, struktura stad ocenianych z uwzględnieniem liczebności utrzymywanych w nich zwierząt, przedstawiała się następująco:

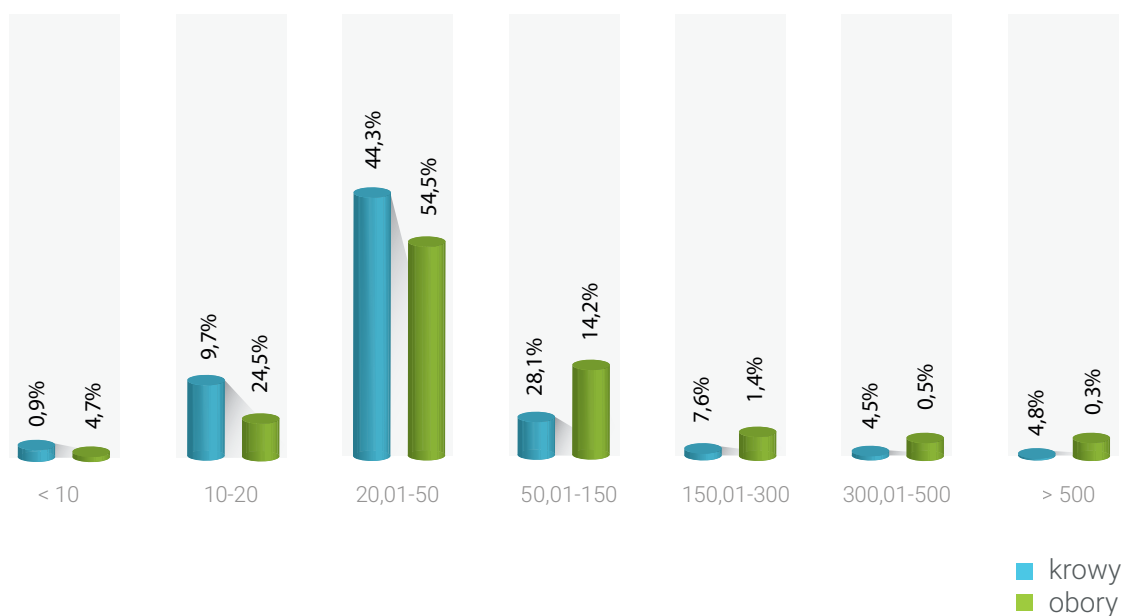
obsada krów w oborze	< 10	10 - 19	20 - 49	50 - 149	150 - 299	300 - 499	> 500
Polska	938	4 917	10 925	2 856	282	92	52
<i>udział w strukturze</i>	4,7%	24,5%	54,5%	14,2%	1,4%	0,5%	0,3%
<i>+/- w stosunku do 2014 r.</i>	-35	-374	147	198	18	2	4
	-3,6%	-7,1%	1,4%	7,4%	6,8%	2,2%	8,3%

Strukturę pogłowia krów mlecznych w gospodarstwach ocenianych obrazują poniższe dane:

obsada krów w oborze	< 10	10 - 19	20 - 49	50 - 149	150 - 299	300 - 499	> 500
Polska	6 655	73 763	336 884	213 153	57 958	34 397	36 841
<i>udział w strukturze</i>	0,9%	9,7%	44,3%	28,1%	7,6%	4,5%	4,8%
<i>+/- w stosunku do 2014 r.</i>	-293 -4,2%	-6 002 -7,5%	5 821 1,8%	15 158 7,7%	3 272 6,0%	-209 -0,6%	2 266 6,6%

Wykres nr 2 przedstawia porównanie struktury stad i pogłowia populacji aktywnej uwzględniając skalę chowu bydła, szczegółowe dane wg stanu na dzień 31 grudnia 2015 roku zawierają tabele nr 14 i 15 (część tabelaryczna opracowania).

Wykres 2. Struktura obór i krów ocenianych stan na dzień 31 grudnia

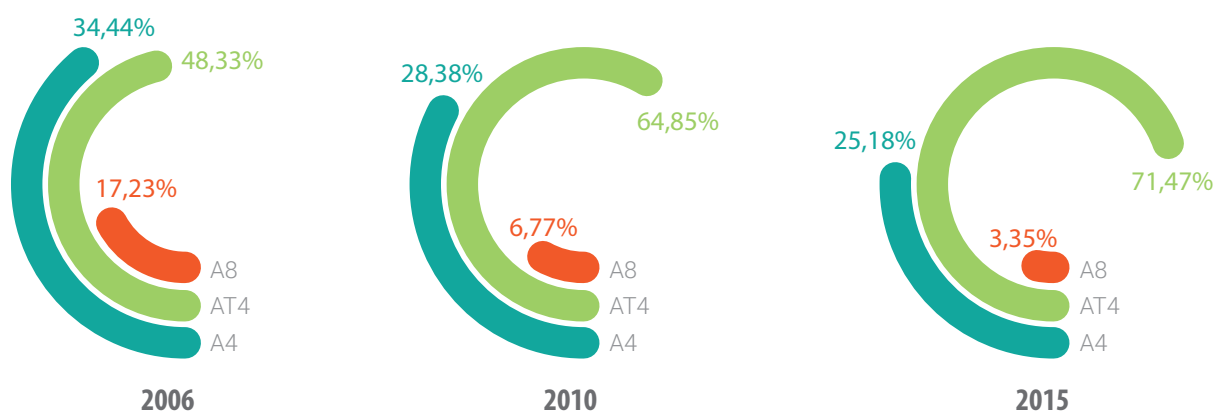

W dniu 31 grudnia 2015 roku udział procentowy poszczególnych metod oceny krów mlecznych w kraju przedstawiał się następująco:

				+/- w stosunku do grudnia 2014 roku	
A4	191 247 sztuk	tj. 25,2% krów ocenianych		+ 5 096	+ 2,7%
AT4	542 935 sztuk	tj. 71,5% krów ocenianych		+ 59 056	+ 2,2%
A8	25 469 sztuk	tj. 3,3% krów ocenianych		- 5 496	- 17,7%

Wykres nr 3 przedstawia tendencję zmian w udziale metod oceny w strukturze pogłowia ocenianych krów mlecznych. Szczegółowe dane dotyczące oceny wartości użytkowej bydła mlecznego w podziale na metody oceny zawiera tabela nr 11 i 13 (część tabelaryczna opracowania).

Wykres 3. Udział procentowy metod oceny za lata 2006, 2010, 2015 stan na dzień 31 grudnia

Głównym celem oceny wartości użytkowej jest gromadzenie danych, które umożliwiają hodowcy prowadzenie właściwej pracy hodowlanej w stadzie, a co za tym idzie zwiększenie opłacalności produkcji poprzez genetyczną poprawę cech użytkowych posiadanych zwierząt. Porównanie, na przestrzeni ostatnich kilku lat, możliwości produkcyjnych populacji krów mlecznych objętych kontrolą użytkowości przedstawia się następująco:

Lata	przeciętna liczba krów	mleko kg	tłuszcz		białko		tłuszcz + białko
			kg	%	kg	%	
2006	520 666	6 664	279	4,18	221	3,32	500
2007	526 888	6 688	282	4,22	223	3,33	505
2008	567 477	6 817	282	4,14	228	3,34	510
2009	579 910	6 935	289	4,17	231	3,33	520
2010	598 402	6 980	292	4,18	234	3,35	526
2011	625 015	7 135	295	4,13	236	3,30	531
2012	653 249	7 396	307	4,15	249	3,36	556
2013	679 029	7 441	310	4,16	250	3,36	560
2014	733 241	7 582	309	4,08	255	3,36	564
2015	753 612,8	7 771	318	4,09	261	3,36	579
+ / -	20 372	189,0	9	0,01	6	0,00	15

Od lat w czołówce województw, gdzie hodowcy osiągają wyniki przewyższające średnią krajową dla wydajności kg mleka i jego składników, plasują się: kujawsko-pomorskie, śląskie zachodniopomorskie, opolskie, wielkopolskie, lubuskie i dolnośląskie. Podobnie jak rok wcześniej, w rankingu województw o najwyższych parametrach w ocenie wartości użytkowej, w 2015 roku wiodące miejsce zajęło dolnośląskie, wyprzedzając o zaledwie 52 kg mleka województwo lubuskie. Na terenie dolnośląskiego przeciętny wynik krowy mlecznej zarejestrowano na poziomie:

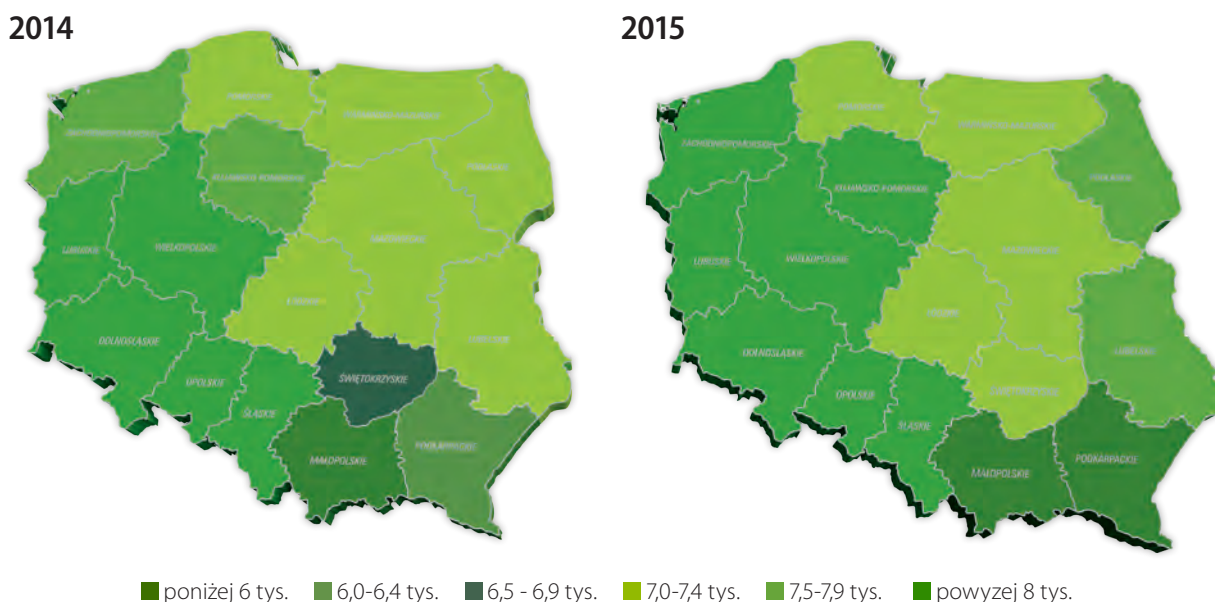
	liczba krów	mleko kg	tłuszcz		białko		tłuszcz + białko
			kg	%	kg	%	
Dolnośląskie	17 032,8	8 684	346	3,98	292	3,36	638
<i>+/- w stosunku do danych krajowych</i>		913	28	-0,1	31	0,0	59

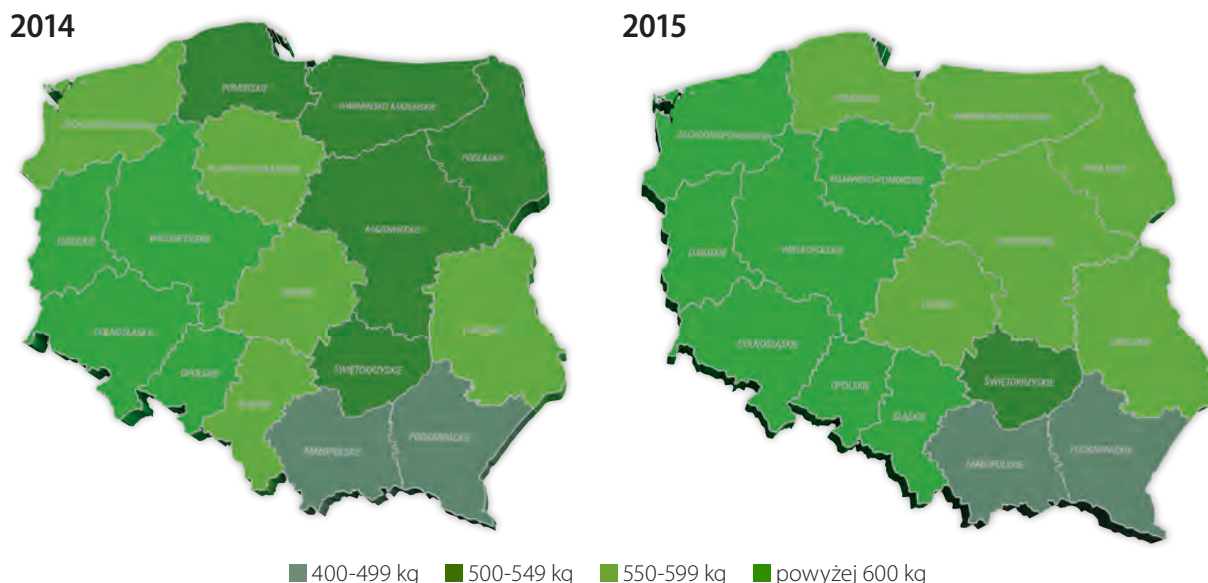
W 2015 roku bezkonkurencyjną, pod względem wydajności mleka i jego składników, krową w kraju okazała się KICIA o numerze identyfikacyjnym PL-005250733852 (rasa HO – III laktacja) córka buhaja SCOTTY CA-8150222, należąca do hodowcy Jacka Skonecznego prowadzącego gospodarstwo rolne w miejscowości Strzebieszew woj. łódzkie, która w 305 dniowej laktacji osiągnęła wydajność na poziomie:

mleko kg	tłuszcz		białko		tłuszcz + białko
	kg	%	kg	%	
20 911	817	3,90	673	3,22	1 490

Rysunki nr 5 i 6 przedstawiają graficzne porównanie zmian przeciętnej dla wydajności kg mleka i jego składników, uzyskane od krów pod kontrolą użyteczności w latach 2014 i 2015.

Rysunek 5. Przeciętna wydajność kg mleka krów ocenianych wg województw

Rysunek 6. Przeciętna wydajność sumy kg tłuszczu i białka krów ocenianych wg województw

Szczegółowe dane dotyczące wyników oceny wartości użytkowej bydła mlecznego w 2015 roku w Polsce zawarto w tabelach nr 2 i 6 (część tabelaryczna opracowania).

Wspominając najwyższe wyniki osiągnięte w laktacji 305-dniowej przez krowy z ekonomicznego punktu widzenia należy również brać pod uwagę długowieczność krów, gdyż ich zdolność do produkowania mleka przez szereg laktacji w dobrej kondycji, nawet jeśli nie osiągną one rekordowych wydajności jest najbardziej pożądana, gdyż przynosi wymierny zysk hodowcy. Przez szereg lat w niniejszej publikacji prezentowaliśmy pełną listę tzw. „100-tysięcznic”, czyli krów, które w ciągu swojego życia produkcyjnego przekroczyły granicę 100 tys. kg mleka. W ubiegłorocznym podsumowaniu odnotowaliśmy 394 takie krowy, w tym 175 krów już jako dane historyczne (zwierząt ubitych) oraz 219 krów produkujących mleko w 2014 roku. W roku 2015 lista krów 100-u tysięcznic znacznie się wydłużyła osiągając 561 zwierząt. W związku z powyższym w bieżącym zestawieniu prezentujemy jedynie krowy rekordzistki, które żyły i produkowały w roku 2015. Takich krów z wydajnością powyżej 100 tysięcy kg mleka było 306, w tym 167 krów rekordzistek, z przekroczoną wydajnością 100 tys. kg mleka, oraz 139 krów które poprawiły swoją wydajność w stosunku do 2014 roku. Krowa o najwyższej wydajności życiowej to ponownie ALFA 12 PL005003387356 ze Spółki Rolnej Kalsk Sp. z o.o., która w ciągu 13,4 lat oceny wyprodukowała 148 884 kg mleka. Poprawiając swój ubiegłoroczny rekord o 1 284 kg, niestety już po raz ostatni ponieważ w 2015 ubyłła. Kolejny najlepszy wynik 147 181 kg mleka należy do krowy REDUTA 10 PL005038761657 z OHZ Dębówka sp. z o.o. Pełną listę 306 krów 100-u tysięcznic i ich właścicieli zawiera tabela 32 (część tabelaryczna opracowania).

Uwzględniając formę własności, przeciętna wydajność kg mleka oraz jego składników uzyskana od krów ocenianych w 2015 roku kształtowała się na poziomie:

	liczba krów	mleko kg	tłuszcz		białko	
			kg	%	kg	%
sektor prywatny	719 946,0	7 660	314	4,10	257	3,36
+/- w stosunku do 2014 roku	20 154,6	185	7	0,00	6	0,00
rolnicy indywidualni	612 164,9	7 460	309	4,14	251	3,36
+/- w stosunku do 2014 roku	20 038,7	174	8	0,01	6	0,00
sektor publiczny	33 666,8	10 134	390	3,85	340	3,35
+/- w stosunku do 2014 roku	217,4	315	7	-0,05	11	0,00

Szczegółowe dane nt. przeciętnych wydajności ocenianych krów mlecznych w poszczególnych instytucjach i sektorach przedstawia tabela nr 5 (część tabelaryczna opracowania).

Uwzględniając rozróżnienie ze względu na metodę prowadzenia oceny, przeciętna wydajność kg mleka oraz jego składników uzyskana od krów ocenianych w 2015 roku przedstawia się następująco:

Metoda oceny	liczba krów	mleko kg	tłuszcz		białko	
			kg	%	kg	%
A4	189 241,20	9 075	358	3,94	305	3,36
+/- w stosunku do 2014 roku	946,00	258	9	-0,02	8	-0,01
AT4	537 977,40	7 348	305	4,15	247	3,36
+/- w stosunku do 2014 roku	21 658,10	175	9	0,02	6	0,00
A8	26 394,20	7 048	293,00	4,16	235	3,34
+/- w stosunku do 2014 roku	-2 232,10	219	8	-0,01	7	0,00

Szczegółowe dane nt. przeciętnych wydajności ocenianych krów mlecznych wg metod oceny przedstawia tabela nr 11 (część tabelaryczna opracowania).

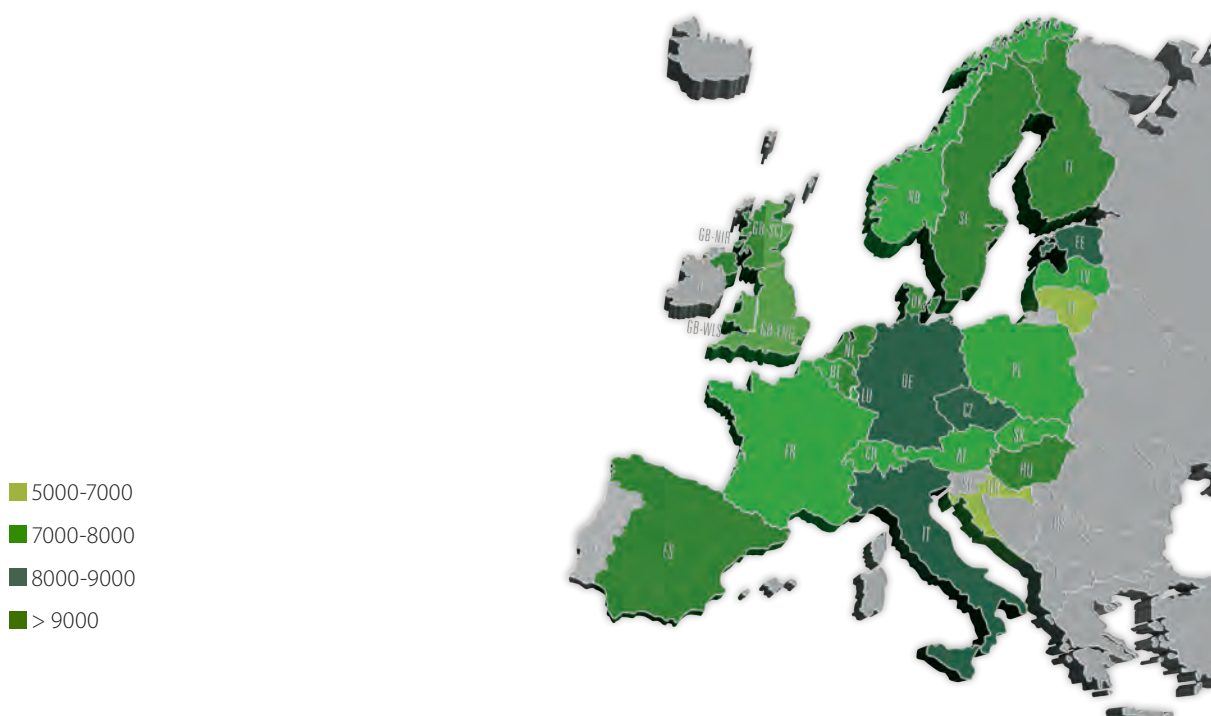

Szacunki Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej wskazują, że w 2015 roku przeciętna wydajność mleczna krów ras mlecznych z populacji masowej prawdopodobnie osiągnęła stan: **5 841 kg** mleka (Rynek Mleka – Wrzesień 2015, dane IERiGR-PIB). Odnosząc się do wspomnianej wartości można przyjąć, że utrzymuje się sięgająca 25% przewaga w wydajności mlecznej krów ze stad gdzie prowadzona jest ocena wartości użytkowej. Dane Instytutu dotyczą wydajności całej krajowej populacji krów mlecznych, wliczając w to wydajność krów ocenianych. Wyłączając wydajność populacji aktywnej, mleczność zwierząt nieocenianych sięga poziomu **4 808 kg** mleka od krowy (szacunki specjalistów PFHBiPM). Na przewagę potencjału produkcyjnego krów populacji aktywnej wskazują również różnice w wydajności zwierząt utrzymywanych w gospodarstwach indywidualnych, wynosząc odpowiednio 7 460 kg dla populacji aktywnej i 5 692 kg mleka od krów populacji masowej.

Lata	Krowy mleczne (w kg/szt.)	
	Ogółem	Pod oceną
2006	4 399	6 664
2007	4 503	6 688
2008	4 621	6 817
2009	4 714	6 935
2010	4 841	6 980
2011	4 980	7 135
2012	5 194	7 396
2013	5 350	7 441
2014	5 682	7 582
2015	5 841	7 771

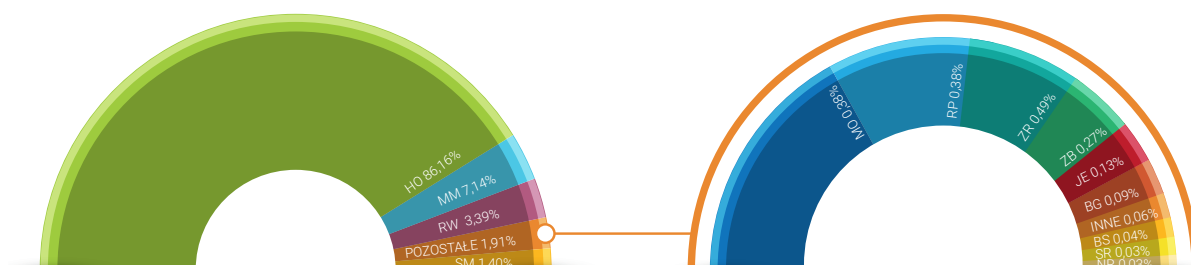
IERiGŻ podaje, że w 2015 roku zmniejszyła się różnica między wydajnością krów w Polsce, a wysoko rozwiniętymi krajami UE-15 (7 267 kg), wynosząc już tylko 17%. Zestawienie wydajności mlecznej krów według danych organizacji członkowskich ICAR przedstawia rysunek nr 7.

Rysunek 7. Przeciętna wydajność kg mleka wg organizacji członkowskich ICAR*dane dostępne na dzień 10 lutego 2016 r.*

W 2015 roku krajowa produkcja mleka od krów objętych kontrolą użytkowości osiągnęła wynik blisko **5 856 mln kg** (5 690 mln l), co daje wzrost na poziomie 5% (+297 mln kg) w stosunku do analogicznego okresu roku poprzedniego. IERiGR-PIB ocenia, że produkcja mleka w Polsce w 2015 roku wyniosła około 13 059 tys. ton i jest o 0,6% większa w stosunku do roku 2014. Zatem można przyjąć, że udział populacji aktywnej krów mlecznych w krajowej produkcji mleka wyniósł blisko 45%. Jednocześnie, na podstawie danych Instytutu można szacować, że blisko 54% całości skupowanego w kraju surowca mlecznego (10 326,3 mln l) pochodzi z obór gdzie prowadzona jest ocena wartości użytkowej.

Strukturę rasową pogłowia krów ocenianych przedstawia wykres nr 4. Szczegółowe dane na temat struktury rasowej populacji aktywnej w Polsce w 2015 roku prezentuje tabela nr 16, a w układzie wojewódzkim tabela nr 3 (część tabelaryczna opracowania).

Wykres 4. Struktura rasowa krów ocenianych w Polsce w 2015 roku*1,91% pozostałych ras stanowią:*

Analiza przeciętnej wydajności kg mleka i jego składników uzyskanych w 2015 roku, w stosunku do analogicznego okresu 2014 roku, wskazuje na następujące tendencje w rasach:

Rasa	przeciętna liczba krów szt.	mleko	tłuszcz		białko	
		kg	kg	%	kg	%
CZARNO-BIAŁA *	649 406,6	7 950	324	4,07	266	3,35
	13 180,2	208	9,0	0,00	7,00	0,00
CZERWONO-BIAŁA *	25 586,4	7 183	300	4,17	243	3,38
	1467,90	115,00	7,00	0,02	5,00	0,01
SIMENTALSKA	10 570,6	6 075	252	4,15	209	3,44
	-197,8	45	4,00	0,03	0,00	-0,02
POLSKA-CZERWONA	2 855,7	3 541	151	4,25	119	3,35
	68,2	-47	-4,00	-0,06	-2,00	-0,03
JERSEY	1 021,0	6 212	313	5,04	239	3,85
	-36,5	203	6,00	-0,06	8,00	0,01
MONTBELIARDE	2 839,2	7 529	297	3,95	264	3,51
	227,1	326	11,00	-0,02	13,00	0,02
BIAŁOGRZBIETA	535,0	4 170	169	4,05	138	3,31
	62,2	-163	-4,00	0,07	-4,00	0,03
POLSKA CZERWONO-BIAŁA	3 667,8	4 471	183	4,09	144	3,23
	88,2	-164	-6,00	0,01	-7,00	-0,03
POLSKA CZARNO-BIAŁA	2 014,9	4 653	194	4,16	153	3,29
	-66,5	-57	0,00	0,05	-2,00	-0,01
BROWN SWISS	275,4	7 267	318	4,37	257	3,54
	15,4	191	14,00	0,07	6,00	0,00
SZWEDZKA CZERWONA	221,4	7 443	330	4,43	266	3,57
	34,9	414	25,00	0,09	14,00	-0,02
NORWESKA CZERWONA	198,9	7 377	322	4,37	258	3,49
	66,0	325	16,00	0,03	10,00	-0,02

* – dotyczy rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej

Szczegółowe dane w układzie rasowym, dotyczące wyników oceny wartości użytkowej bydła mlecznego w 2015 zawarto w tabelach nr 3, 4, 7 i 8 (część tabelaryczna opracowania).

Różnice w potencjale produkcyjnym krów rasy holsztyńsko-fryzyjskiej, na przykładzie danych rejestrowanych przez organizacje członkowskie ICAR, przedstawia rysunek nr 8.

dane dostępne na dzień 10 luty 2016r.

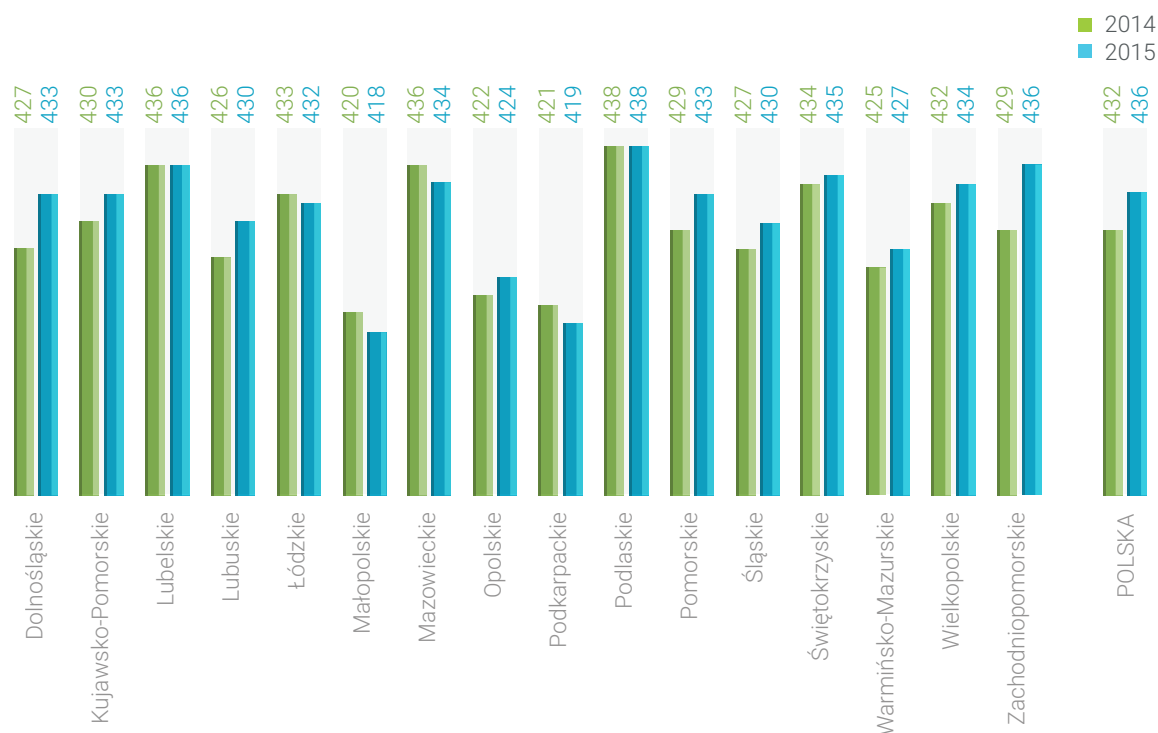

Porównanie **przeciętnej długości okresu międzywycieleniowego**, wg ocenianych w Polsce ras bydła mlecznego przedstawia się następująco:

	HO	RW	SM	RP	JE	MO	BG	ZR	ZB	BS	SR	NR
2015	435	423	409	416	412	420	399	408	416	426	431	390
2014	436	422	407	409	414	421	412	407	421	434	421	425
+/- w stosunku do 2014 r.	-1	1	2	7	-2	-1	-13	1	-5	-8	10	-35

Przeciętną długość okresu międzywycieleniowego dla populacji ocenianej bydła mlecznego przedstawia wykres nr 5.

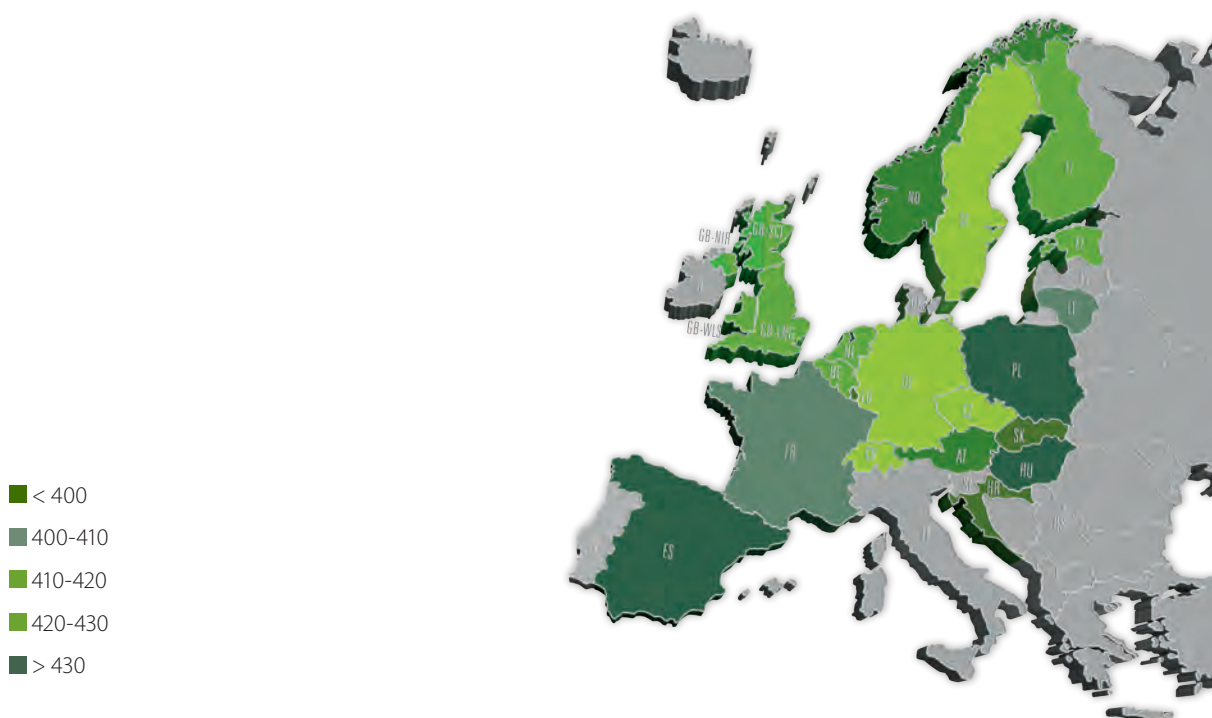
Wykres 5. Przeciętny okres międzywycieleniowy wg województw (w dniach)

Przykładowe wartości dla długości okresu międzywycieleniowego populacji ocenianej wg wybranych organizacji członkowskich ICAR, przedstawia rysunek nr 9.

Rysunek 9. Przeciętny okres międzywycieleniowy wg ICAR

dane dostępne na dzień 10 lutego 2016r.

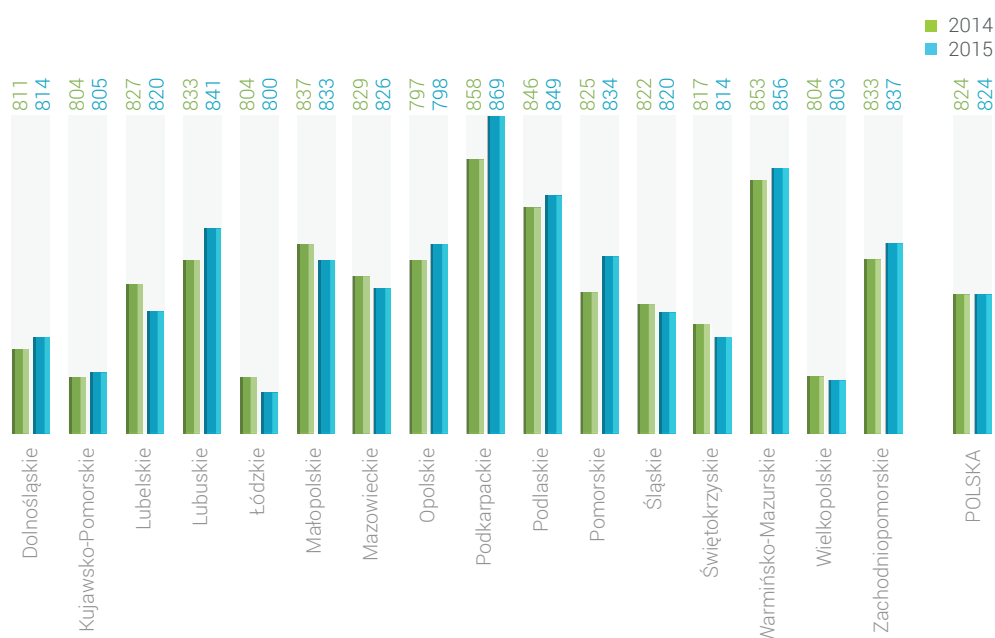

Porównanie **przeciętnej dla wieku I-go wycielenia krowy pierwsiatki**, wg ocenianych w Polsce ras bydła mlecznego przedstawia się następująco:

	HO	RW	SM	RP	JE	MO	BG	ZR	ZB	BS	SR	NR
2015	822	825	867	851	807	888	875	840	908	883	822	780
2014	822	824	867	845	790	872	886	853	896	875	798	799
+/- w stosunku do 2014r.	0	1	0	6	17	16	-11	-13	12	8	24	-19

Przeciętne dla wieku I-go wycielenia krowy pierwsiatki z populacji ocenianej bydła mlecznego przedstawia wykres nr 6:

Wykres 6. Średni wiek I-go wycielenia wg województw (w dniach)

Pozostałe, wybrane cechy płodnościowe krów mlecznych ocenianych w 2015 roku przedstawia zestawienie poniżej:

	Wiek 1 wycielenia	Okres między-wycieleniowy	Okres międzyciążowy	Okres ciąży	Okres zasuszenia
sektor prywatny	826	432	150	280	63
+/- w stosunku do 2014r.	0	1	1	0	-2
rolnicy indywidualni	832	433	150	280	62
+/- w stosunku do 2014r.	-1	0	1	0	-1
sektor publiczny	783	427	146	279	65
+/- w stosunku do 2014r.	8	6	6	0	1
POLSKA	824	432	149	280	63
+/- w stosunku do 2014r.	0	1	2	0	-1

Okres:	HO	RW	SM	RP	JE	MO	BG	ZR	ZB	BS	SR	NR
między-ciążowy	153	141	120	121	131	131	115	118	129	131	141	111
+/- w stosunku do 2014r.	-1	2	1	4	1	-5	-10	-1	-4	-10	0	-35
ciąży	281	282	286	284	282	284	283	283	282	293	282	279
+/- w stosunku do 2014r.	0	0	0	-1	0	1	2	-1	1	5	3	0
zasuszenia	63	65	69	90	63	68	78	69	73	64	68	57
+/- w stosunku do 2014r.	1	1	1	6	0	-3	1	3	4	1	-1	-2

Szczegółowe dane na temat użytkowania rozplodowego ocenianych krów mlecznych przedstawiają tabele nr 18-23 (część tabelaryczna opracowania).

Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka, mając na uwadze jakość oraz rzetelność świadczonych usług zootechnicznych, a co za tym idzie autentyczność wyników prowadzonej oceny wartości użytkowej, prowadzi stały nadzór pracy zootechników oceny i inspektorów nadzoru. Na przestrzeni 2015 roku przeprowadzono w terenie kontrole wewnętrzne z zakresu nadzoru oceny wartości użytkowej bydła mlecznego wg następującej ilości i kategorii:

Superkontrole.....710;
kontrole przeprowadzenia próbnego doju.....1 391;
inne kontrole pracy zootechnika, w tym dokumentacji hodowlanej.....2 540.

INTRODUCTION

Polish Federation of Cattle Breeders and Dairy Farmers was established in 1995 as a merger of 20 regional breeding organizations from all over the country.

By virtue of The Organization of Breeding and Livestock Reproduction Act (Breeding Act) and decisions of the Minister of Agriculture and Rural Development issued in relevant regulations PFCBDF is:

- starting the 1st of July 2004, the only organization authorized to keep herd books for dairy cattle;
- starting the 1st of July 2006 PFCBDF has taken over the realization of milk recording for dairy cattle;
- starting the 1st of July 2007 PFCBDF has taken over the realization of tasks connected with type conformation of heifers and dairy cows.

Polish Federation of Cattle Breeders and Dairy Farmers runs milk recording of dairy cattle in Poland on the basis of current animal regulations and the directives of the European Union, the guidelines of International Committee for Animal Recording (ICAR) as well as internal PFCBDF procedures of carrying out milk recording. These procedures guarantee, that our breeders get full, credible and reliable information about the results for each cow individually and also for the whole herd. Moreover, the procedures assure high level of services, being the condition of the highest quality and correctness of milk recording results in recorded herds. Above mentioned, was confirmed on the 28th of December 2010, when ICAR Board decided to grant Polish Federation of Cattle Breeders and Dairy Farmers the Certificate of Quality for following options:

- The identification system of dairy cattle;
- The recording of production of dairy cattle;
- Laboratory analysis;
- Data processing.

The right of using ICAR Certificate of Quality logo was renewed in November 2013 by the ICAR Board decision on prolongation of ICAR Certificate of Quality for PFCBDF until January 2017.

The first part of this study is a summary of the entire milk recording results in Poland in 2015. This study is addressed to national recipients, in particular cattle breeders, milk producers and representatives of scientific centres, research institutes, educational centres, and all those who are vividly interested in matters regarding Polish agriculture and breeding.

The publication has an exclusively informative character, data are presented in nationwide, regional, voivodship, breed and sector cross-sections, often in relation to previous years, too. It presents reliable and objective data, which allows for essential evaluation of the potential of the national active population of dairy cattle.

With the present publication, we take the opportunity to congratulate warmly our Breeders on the results achieved in 2015 and to thank them for the close and satisfying co-operation aiming at the improvement of Polish dairy cattle breeding.

We wish you further successes in your work, prosperity as well as good luck in private life.

Milk Recording Department

Polish Federation of Cattle Breeders and Dairy Farmers

The results of milk recording in Poland

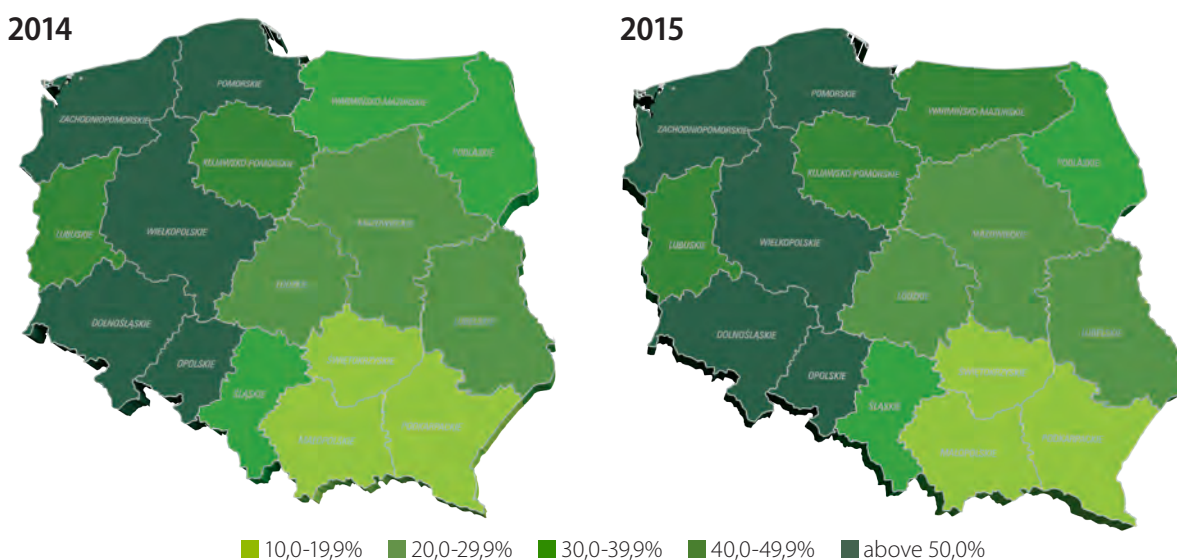
2015

The population of dairy cattle in milk recording in December 2015 reached **759.651** heads. In relation to figures dated at 31st December 2014 it shows an increase in the number of dairy cows by 20.013 animals (2,7 %)

In December 2015 the total population of dairy cows reached **2.134.091** heads which makes up 93% of cows in general livestock in Poland. Similarly like in previous years there is a tendency of decrease of the total number of dairy cattle. In comparison to the same period in 2014, reported decrease is about 113,7 thousand heads (5,1%). In comparison to the previous years the decreasing tendency has speeded up, which was triggered by the difficult situation on the milk market caused by milk prices dropping down (the average prize in 2015 was 113,09zł/100l merely). Additionally, the height of inevitable penalties for overproduction in the last milk quota campaign was really painful. Moreover during 2015 farmers struggled with really severe weather conditions and a drought period which has fallen in summer and resulted in scarce forage stocks. We can also still observe a natural drift of milk production concentration and an increase of farms' size in regions favourable for milk production i.e.: Podlaskie, Warmińsko-mazurskie, Mazowieckie, Wielkopolskie and Kujawsko-pomorskie voivodships. However the recorded population of dairy cows is still growing. According to information dated at 31st of December 2015, it represents **35,6 %** of national dairy cows population in total, which in relation to analogous period in 2014 makes up for the growth by about **2,7 %**. Despite continuous tendency of recorded population to grow in our country, in relation to figures from other European countries we have still a lot to do.

The highest participation of recorded dairy cows in relation to the total national dairy cows number was observed in north-western part of Poland and the lowest in south-eastern part of the country.

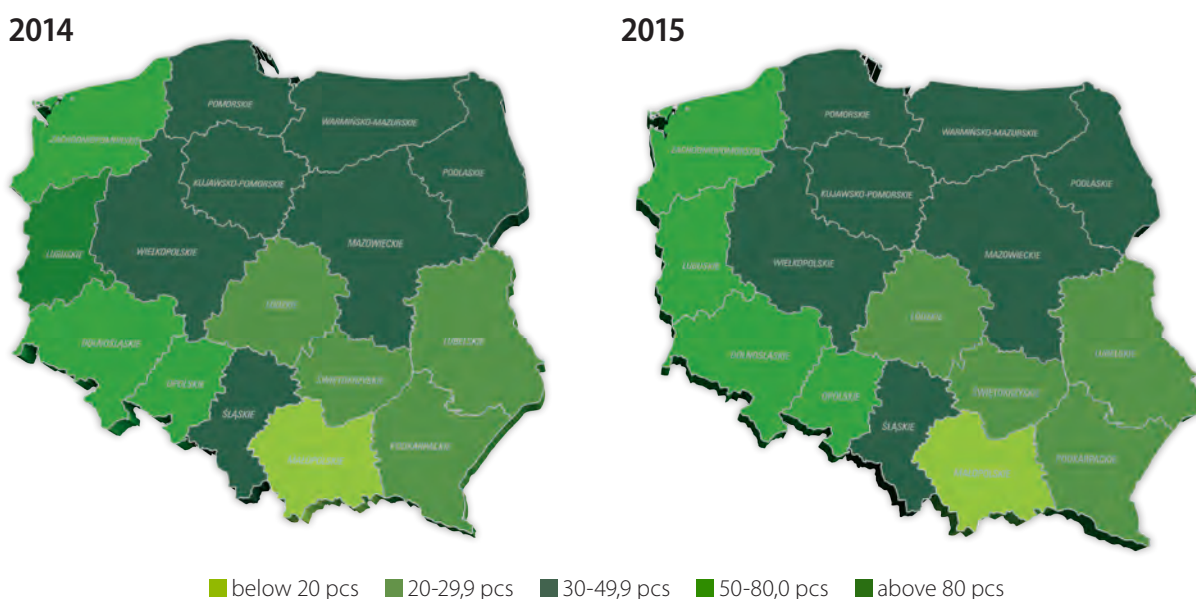
Illustration No. 1 represents graphic comparison of recorded population size dated at the 31st of December 2014 and 2015 in relation to dairy cows livestock in total, according to voivodships.

More detailed data relating to the recorded population of dairy cows in Poland are presented in the table No.12. (tabular part of study).

In 2015, the average size of recorded herd reached nearly **36 heads**. Invariably for years, the largest herds are observed in Lubuskie, Dolnośląskie, Opolskie and Zachodniopomorskie, and the smallest herds: in Małopolskie. However the second smallest, average herd size in Podkarpackie and Świętokrzyskie is still slightly growing.

Illustration No. 1 the average herd size in milk recording population in comparison between voivodships, according to data at 31st of December 2014 and 2015

In order to compare Polish conditions and results of herds in milk recorded population we present a graph containing average data from different European countries below.

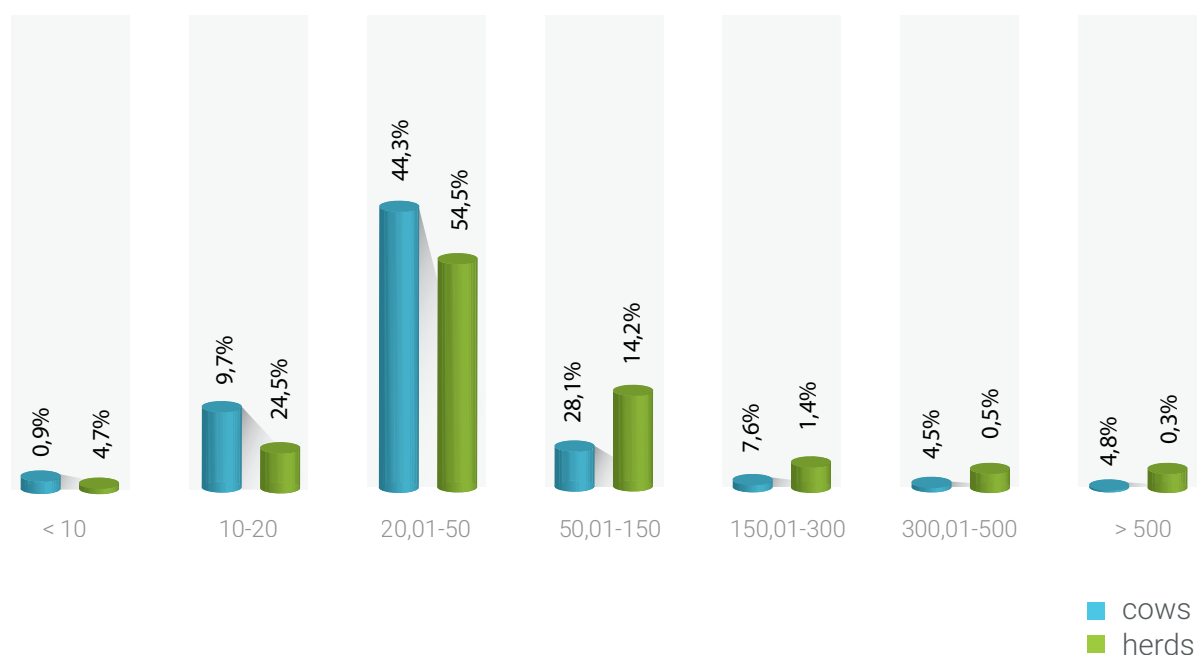

Illustration No 3. The average herd size in milk recording population in European countries, according to data on the ICAR website (February 2016)

In comparison to the previous year we still observe a slight growth tendency in herd size. In 2015, 95% of recorded farms kept more than 10 cows. Most of the recorded herds, around 79%, were situated in the interval 10 – 49 heads per farm. According to information from 31st of December 2015, there were 16,3% of recorded herds consisting of more than 50 heads on average, which confirms that increasing tendency in the number of heads builds the increase of performance of a farm.

Illustration No 4 shows the breakdown of herds and cows number by herd size.

The current data from 2015 show, that the proportional participation of recording performance methods in Poland, are as follows:

A4	191 247 heads	25,2 %
AT4	542 935 heads	71,5%
A8	25 469 heads	3,3 %.

Illustration No. 5 represents graphic drift of changes in the number of dairy cows recorded in different methods, on the basis of data from 2006, 2010 and 2015.

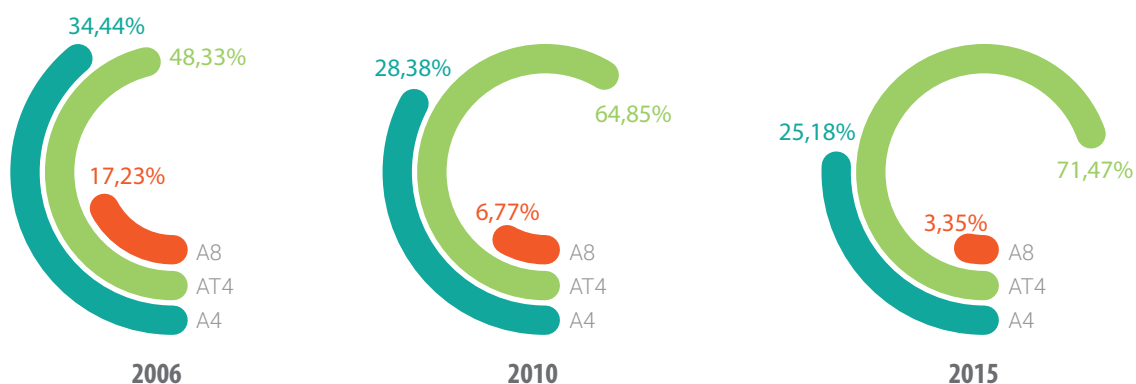
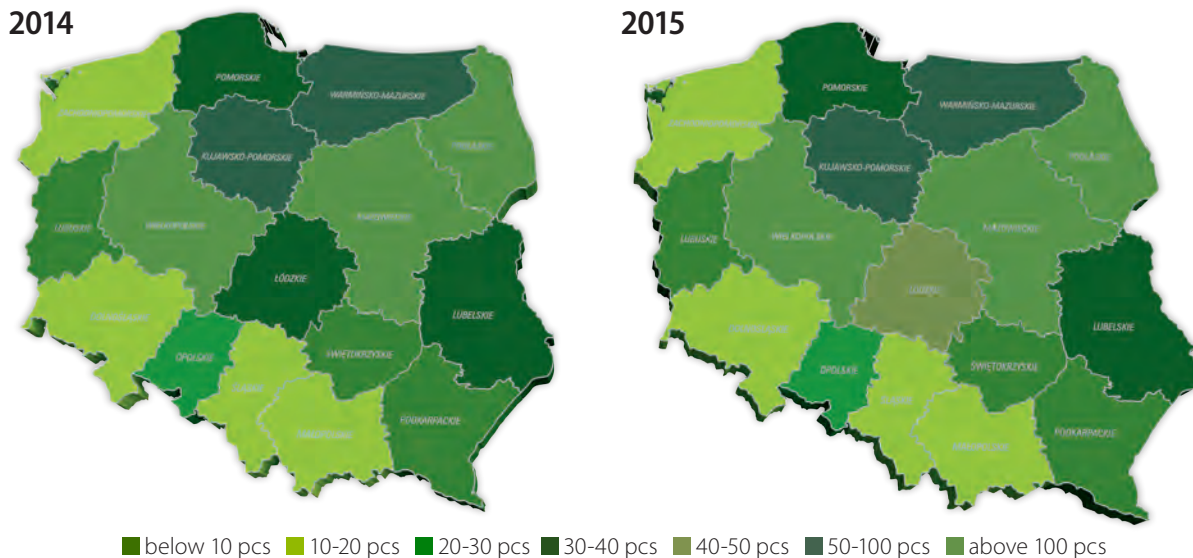

Illustration No. 6 The average number of recorded cows in Poland in 2014 and 2015. According to voivodships

According to the current data **on average**, in 2015 there were **753.613 dairy cows** recorded in 20.969 herds, which in comparison to 2014 makes up an average increase in the active population by **20.372** animals, that means (+3 %).

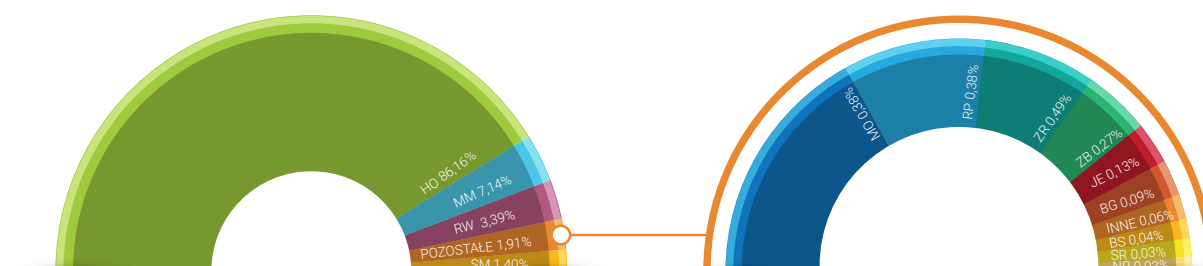
The predominant dairy breed recorded in 2015 in Poland invariably is the Holstein - Friesian (HO) - 86,16 % of the active population, however its % participation slightly decreased in comparison to 86,76% in 2014 and it seems to be a steady tendency upon last several years. On the other hand, there is still a growing trend to be interested in breeding coloured breeds such as: Simmental, Montbeliarde and indigenous robust breeds like Red Polish (RP) – typical for the mountains,

Polish Black-White (ZB), Polish Red-White (ZR) or White-back (BG) which, together with cross-breeds (MM) and other breeds make more than 10% of active cattle population.

The above mentioned direction shows that breeders are interested in cattle characterized with high resistance, longevity and also tolerance of poorer nutritional conditions and more difficult environment.

Illustration No. 7 shows the breed structure in recorded population of dairy cattle in 2015.

1,91% remaining breeds makes up:

The main aim of the milk recording is data collection and processing, in order to provide as many as possible accurate and credible data for farmers, which will be useful for the right decision making process in herd management.

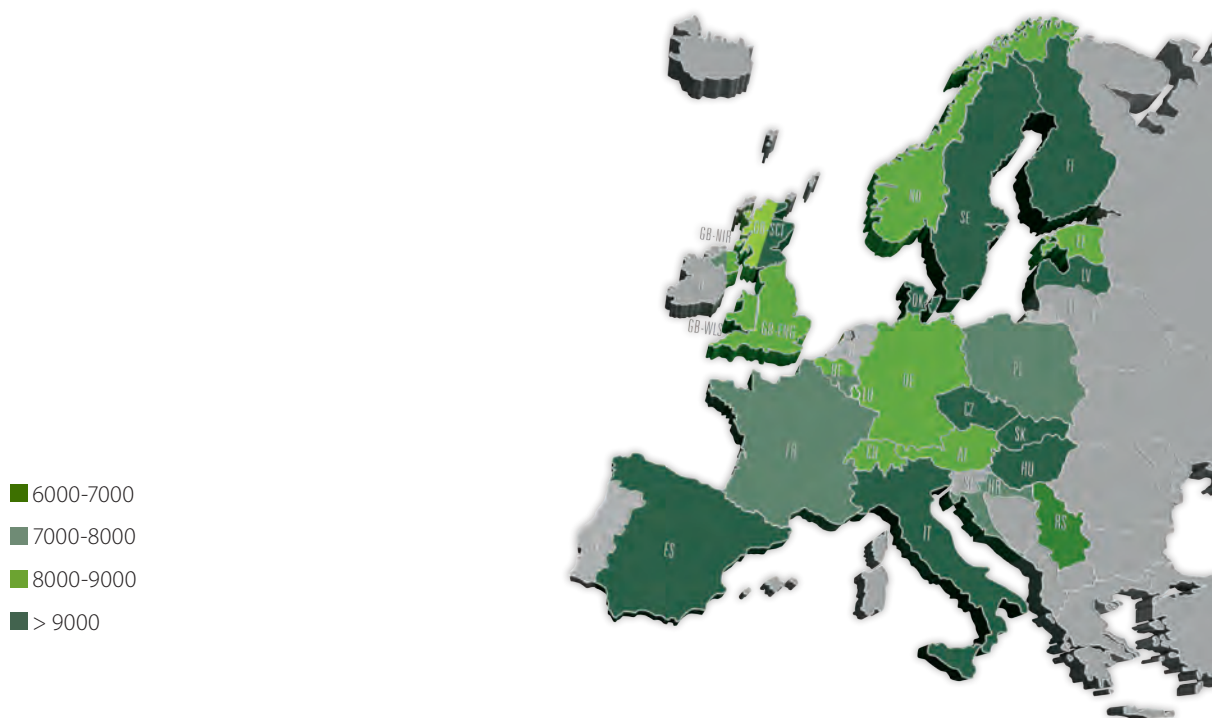
The comparison of milk yield during several last years in recorded population presents as follows:

Year	Average number of cows	Milk	Fat		Protein	
			kg	%	kg	%
2006	520 666	6 664	279	4,18	221	3,32
2007	526 888	6 688	282	4,22	223	3,33
2008	567 477	6 817	282	4,14	228	3,34
2009	579 910	6 935	289	4,17	231	3,33
2010	598 402	6 980	292	4,18	234	3,35
2011	625 015	7 135	295	4,13	236	3,30
2012	653 249	7 396	307	4,15	249	3,36
2013	679 029	7 441	310	4,16	250	3,36
2014	733 241	7 582	309	4,08	255	3,36
2015	753 613	7 771	318	4,09	261	3,36
+ / -	+ 20 372	+ 189	+ 9	+ 0,01	+ 6	+ 0,00

In 2015, in ranking of voivodships, where breeders achieved the best average results of kg milk performance, the best was Dolnośląskie with the **average milk yield of 8.684 kg of milk, 346 kg of fat and 292 kg of protein** and Lubuskie with the **average milk yield of 8.632 kg of milk, 338 kg of fat and 289 kg of protein**.

Next illustration shows again where Polish recorded herds are placed if we compare the average milk yield.

Illustration No. 8 Average milk yield of recorded cows in different European countries, based on data on the ICAR website (February 2016).

In order to sum up the introduction to tabular part of our publication, it is necessary to underline, that 35,6% of recorded cows in Poland produce 54% of milk bought by dairy industry.

Illustration No. 8. Comparison of average milk yield in recorded population in 2014 and 2015 according to voivodships.

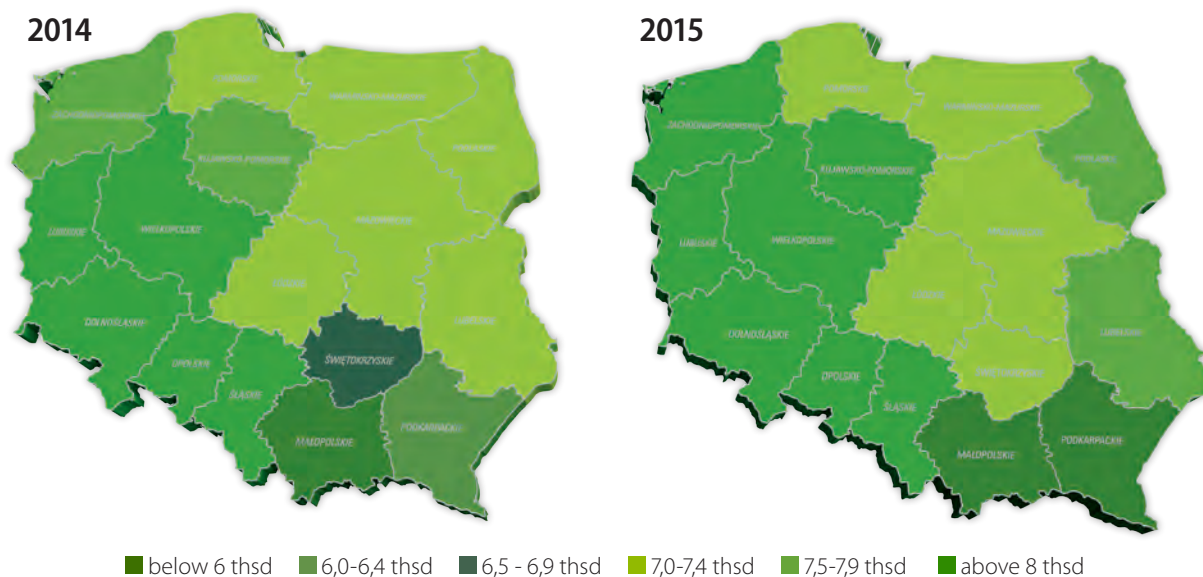
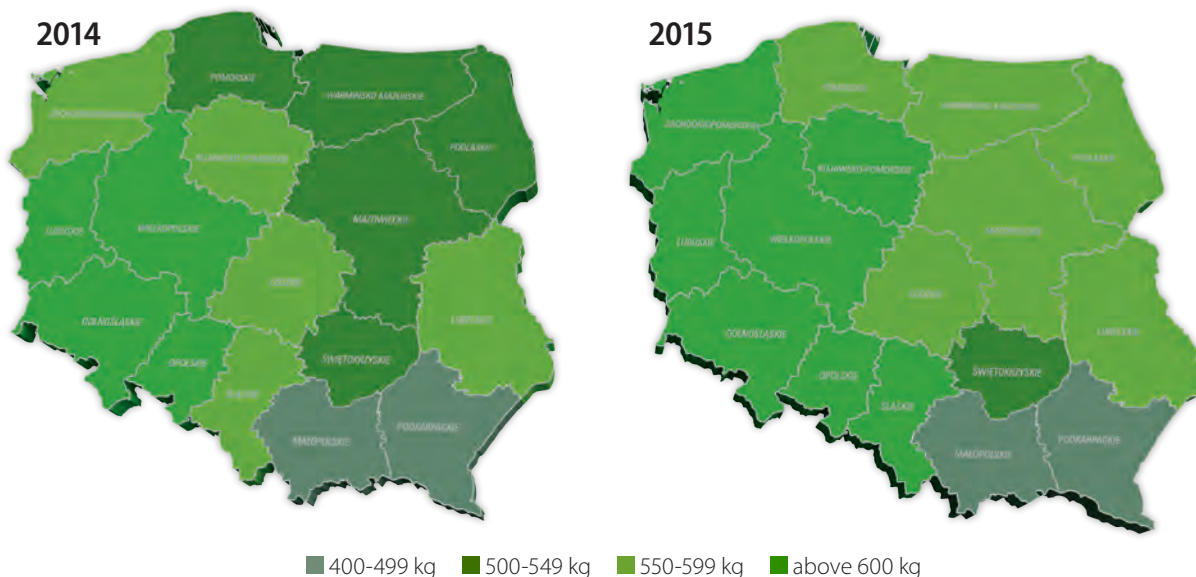

Illustration No. 9. The average of yield of fat and protein sum in recorded population in 2014 and 2015, according to voivodships.

In order to guarantee the highest quality of provided services, last year our supervision inspectors carried out 1 391 controls of correctness and compliance of test milking carried out by the technicians with the existing procedures and 2 540 other checks of work quality of the technicians, including the correctness of breeding documentation. Besides the above mentioned, 710 repeat recordings were performed.

PROJEKTY ROZWOJOWE REALIZOWANE W 2015 ROKU

Czas na SoL

Zarządzanie stadem bydła mlecznego staje się coraz bardziej skomplikowanym zadaniem. Stada, z którymi mamy do czynienia, stają się coraz większe – żeby wyżyć z produkcji mleka trzeba utrzymywać coraz więcej zwierząt. Ta rosnąca liczba zwierząt obsługiwana jest przez niewielu ludzi. Czas, jaki hodowca może poświęcić dziennie jednemu zwierzęciu liczy się co najwyżej w minutach. Tymczasem, w związku ze stałym wzrostem wydajności, wymagania krów rosną a ewentualne błędy w postępowaniu z nimi stają się coraz bardziej kosztowne.

Od danych do decyzji. Chociaż czasu na obserwację zwierząt jest coraz mniej, hodowcy dowiadują się o nich coraz więcej. Krowy z roku na rok są „obudowywane” rosnącą liczbą urządzeń, które je obserwują i automatycznie zapisują wyniki tych obserwacji. Elektroniczne mierniki rejestrują ilość mleka z każdego udoju. Automatyczna waga zapisuje masę ciała krowy a czujniki zamontowane na szyi lub nodze odnotowują każdy jej ruch. Stacje paszowe rejestrują, kiedy i ile paszy pobrały poszczególne zwierzęta. Także w tej dziedzinie pomysłowość ludzka nie zna granic. Już dzisiaj możliwe jest rejestrowanie, kiedy i z jaką intensywnością krowy przeżuwały paszę, lub analizowanie podstawowego składu mleka „in-line”, to znaczy w trakcie, kiedy to mleko jest pozyskiwane. W oborach pojawiły się pierwsze automatyczne urządzenia oceniające kondycję krów. Do tego dochodzą wyniki oficjalnej oceny wartości użytkowej zwierząt oraz oceny ich wartości hodowlanej. A do tego jeszcze zapiski samego hodowcy, wyniki badań weterynaryjnych czy rejestrowanie zabiegów leczniczych. Całkiem nowym i coraz obfitszym źródłem informacji o zwierzętach stają się wyniki ich genotypowania, umożliwiające bezpośredni wgląd w ich „genetykę”.

Wszystkie wspomniane wyżej dane mogą (i powinny) być wykorzystane z pożytkiem dla samych zwierząt, ale przede wszystkim dla hodowcy, który jest ich właścicielem. W stopniu większym niż kiedykolwiek przedtem można dzięki tym danym dostosowywać żywienie zwierząt do ich potrzeb oraz wcześniej wykrywać ewentualne problemy z ich zdrowiem i produktywnością. Problemem staje się

jednak opanowanie tego strumienia informacji. Co hodowca może zrobić, aby w tej powodzi danych nie utonąć, a przeciwnie, uczynić je „wodą na młyn” skutecznego zarządzania stadem?

Odpowiedzią na zalew danych i metodą na ich celowe wykorzystanie jest skuteczny **program wspierający zarządzanie stadem**. Już obecnie funkcjonuje na rynku wiele takich programów. Który z nich można uznać za „dobry”? Innymi słowy, jakie cechy powinien mieć program tego rodzaju? Oto (z pewnością niepełna) lista pożądanych właściwości programu do zarządzania stadem.

Kompleksowość. Dobry program do zarządzania stadem powinien umożliwiać rejestrowanie wszystkich danych o krowach, jakie mogą być potrzebne, oraz przetwarzać je do postaci, w której hodowca może optymalnie wykorzystać uzyskane informacje. Program powinien wspierać zarządzanie, to znaczy dostarczyć użytkownikowi takich informacji, które umożliwią mu podjęcie właściwych decyzji we wszystkich obszarach działalności stada. Kompleksowość nie może jednak oznaczać komplikacji. Przeciwnie, program powinien być łatwy w obsłudze a dostarczane informacje muszą być syntetyczne i zrozumiałe.

Nieograniczona dostępność w czasie i przestrzeni. Hodowca musi mieć możliwość dotarcia do potrzebnych mu informacji lub zanotowania własnego spostrzeżenia z każdego miejsca i o każdej godzinie, przy pomocy dowolnego urządzenia, które ma dostęp do Internetu, tak komputera i laptopa, jak tabletu czy smartfonu.

Bezpieczeństwo danych. Dane dotyczące zwierząt są gromadzone znacznym nakładem pracy i pieniędzy. Nie do przecenienia jest także ich wartość jako źródła informacji. Z tego względu muszą być zabezpieczone zarówno przed przypadkową utratą, jak i przed dostępem niepowołanych osób.

Możliwość udostępniania upoważnionym osobom. Hodowca chce (i musi) współpracować z wieloma osobami, które z jednej strony są źródłem informacji o zwierzętach, a z drugiej potrzebują tych informacji, żeby dobrze wykonywać swoją pracę. Oczywista jest kwestia dostępu do programu pracowników zatrudnionych w samym stadzie. Ale hodowca może chcieć udostępnić program (przynajmniej w pewnym zakresie) także lekarzowi weterynarii, doradcy żywieniowemu czy hodowlanemu albo inseminatorowi. Dobry program do zarządzania stadem powinien integrować pracę tych ludzi - dla dobra stada, z którym pracują.

Dostosowanie do skali, organizacji i potrzeb stada. Gospodarstwa, utrzymujące bydło mleczne, bardzo się różnią wielkością i organizacją. Są takie w których utrzymywanych jest kilkadziesiąt zwierząt, ale zdarzają się i takie, gdzie utrzymuje się ich tysiące. Bywają gospodarstwa, w których wszystkie pomieszczenia dla zwierząt znajdują się w obrębie jednego podwórza, ale istnieją i takie, które utrzymują zwierzęta w wielu miejscowościach. W jednych gospodarstwach właściciel jest jednocześnie osobą zarządzającą i jedynym swoim pracownikiem. Inne gospodarstwa mają zarządy, prezesów i dyrektorów. Każdy hodowca ma też własne przyzwyczajenia co do zakresu danych, jakie chce rejestrować i własne oczekiwania co do rodzaju informacji, jakich program powinien mu udzielać oraz sposobu, w jaki powinien je prezentować.

Ograniczenie pracochłonności wprowadzania danych. Mimo, że wiele danych jest obecnie rejestrowanych automatycznie, to głównym źródłem informacji o zwierzętach pozostają ludzie, którzy z nimi pracują. To oni muszą rejestrować zdarzenia, zachodzące w stadzie, wykonywane czynności i swoje spostrzeżenia odnośnie stanu zwierząt. Dobry system do zarządzania stadem powinien im umożliwiać zrobienie tego szybko i dokładnie. Powinien też zapewniać, że raz wprowadzona informacja będzie dostępna wszędzie, gdzie jest potrzebna, bez potrzeby jej przepisywania lub ręcznego kopiowania. Integracja z systemami, działającymi na poziomie stada. Wspomniano na wstępie, jak szybko rośnie strumień danych, jakie zapisują i udostępniają różnego rodzaju skomputeryzowane urządzenia, zamontowane w gospodarstwie. Trzeba od razu dodać, że systemy te nie tylko dostarczają danych, ale też wymagają ich od użytkownika. Dojarnia musi być „poinformowana” o wycieleniu się krowy a stacja paszowa o ilości paszy, jaką dane zwierzę powinno otrzymywać. Dobry system do zarządzania stadem powinien się zatem komunikować ze wspomnianymi automatami, pobierając z nich potrzebne informacje i przekazując dane, konieczne do ich poprawnego funkcjonowania. Musi zatem nie tylko integrować prace ludzi, ale także ułatwiać współpracę automatów.

Wymiana danych z systemami zewnętrznymi. W Polsce funkcjonują dwa duże, ogólnokrajowe systemy informatyczne, gromadzące dane o zwierzętach, utrzymywanych w gospodarstwach mlecznych. Jednym z nich jest system Identyfikacji i Rejestracji Zwierząt, administrowany przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,. Drugi to system SYMLEK, w którym PFHBiPM gromadzi dane pochodzące z oceny wartości użytkowej zwierząt. Hodowcy, których stada objęte są oceną, muszą przekazywać dane o swoich krowach do obu tych systemów. Dobry program do zarządzania stadem powinien im maksymalnie ułatwiać wykonanie tych zadań, przekazując odpowiednie dane automatycznie, oczywiście przy zachowaniu kontroli hodowcy nad ich przepływem.

Dostęp do innych usług. Nawet najlepszy i najbardziej kompleksowy program do zarządzania stadem nigdy nie będzie robił wszystkiego. Zawsze będą istniały wyspecjalizowane usługi i związane z nimi programy komputerowe. Wystarczy wspomnieć o układaniu dawek i bilansowaniu pasz czy tworzeniu planu kojarzeń. Program do zarządzania stadem nie musi zastępować takiego wyspecjalizowanego narzędzia. Powinien natomiast umożliwiać przekazanie do niego informacji, jakich ten program potrzebuje. Program do zarządzania stadem powinien też umożliwiać łatwe zamawianie odpowiednich usług. Czyż nie byłoby wygodnie, gdyby jedno kliknięcie powodowało wysłanie do inseminatora SMS-a z żądaniem wykonania zabiegu, z podaniem samicy, o którą chodzi i buhaja, którego nasienia należy użyć?

Długi marsz ku „SoL”. Już przytoczone powyżej wyliczenie wskazuje, że nowoczesny program do zarządzania stadem powinien być swego rodzaju platformą, służącą zarówno do wymiany informacji o zwierzętach, utrzymywanych w stadzie, jak i do świadczenia usług potrzebnych hodowcy. Program taki byłby bardzo przydatny hodowcom, ale jego stworzenie nie jest sprawą prostą. Wymaga bowiem dobrej woli wielu firm i instytucji, które często są wobec siebie konkurentami. W tej sytuacji to PFHBiPM postanowiła wziąć na siebie wysiłek konieczny do stworzenia programu, który miałby wszystkie opisane wcześniej cechy. Mamy nadzieję, że potencjalni partnerzy, tacy jak instytucje państwowe czy firmy produkujące wyposażenie obór, zechcą z nami współpracować dla dobra hodowców, których Federacja reprezentuje.

Doświadczenia innych krajów, w których podjęto wysiłek stworzenia programu posiadającego opisane właściwości wskazują, że jest to zadanie na lata. Ale „nawet najdłuższa podróż zaczyna się od pierwszego kroku”. Ten krok został już zrobiony. Od roku trwają prace, mające na celu stworzenie pierwszej wersji programu, który będzie nosił nazwę „Stado onLine”, a w skrócie „SoL”. Nazwa ta oddaje podstawową cechę programu – dzięki niemu całe stado oraz powiązane z nim bazy danych i systemy informatyczne będą stale dostępne przez Internet, czyli będą „online”. Mamy nadzieję, że „SoL” (po łacinie „słońce”) będzie przyświecać polskim hodowcom w ich pracy nad poprawą efektywności chowu.

Z hodowcami i dla hodowców. Pierwsza wersja programu „SoL” zostanie udostępniona hodowcom jeszcze w tym roku. Oczywiście, będzie to wersja bardzo podstawowa, pozbawiona na razie wielu z tych właściwości, które zostały wyżej wymienione jako cechy dobrego programu. Program będzie następnie stopniowo rozbudowywany o nowe funkcje i nowe właściwości. Kierunek i tempo tej rozbudowy będą zależały od samych hodowców. Program jest i będzie tworzony dla ich potrzeb hodowców i we współpracy z nimi, tak aby możliwie najlepiej spełniał ich potrzeby i oczekiwania.

Oprócz szeroko opisanego tutaj projektu związanego z programem SoL, kontynuowane są rozpoczęte w ubiegłym roku długoterminowe prace nad podostłą kwasicą żwacza (SARA) oraz krzywymi laktacji.

R&D projects

Time for Sol

Herd management of dairy cattle becomes a more and more complicated task. Herds which we have to deal with are becoming bigger and bigger – to be able to live from milk production breeders must keep more and more animals. Growing number of animals is managed and maintained by very few people. The time that a farmer can actually dedicate daily to one animal counts at most in minutes. Meanwhile cows' demands are increasing due to growing milk yield and so potential mistakes in running a herd are becoming increasingly expensive.

From Data to Decisions. Although the time to observe animals is shorter and shorter, breeders can learn about them more and more. Year by year, cows are being „encapsulated” by a growing number of devices, which are monitoring them and automatically record the results of the observations. Electronic milkmeters record the amount of milk from each milking. Automatic scales save cows' weight; and sensors attached on their neck or leg record their each move. Feeding stations record when and how much feed a particular cow has taken. Human ingenuity knows no bounds, also in this field of activity. Today it is already possible to record the time and intensity of a cow's rumination, or analyse in-line the milk in terms of basic milk composition during a cow's milking process. In the barns we have the first automatic devices evaluating a cow's body condition score. Then there are results from the official milk recording and breeding value estimation. And on top of that, there are breeder's records, specific veterinary results, and records of treatments-in-run. A totally new and increasingly more abundant source of information on animals are the results of genotyping, enabling a direct insight into their „genetics”. All the above mentioned data can (and should) be used for the benefit of the animals themselves, but first of all for their owner's benefit. To the extent greater than ever you can now use the data to adjust a way of a cow's feeding to her particular needs and detect potential health or productivity decrease earlier. The problem, however, is a smart management of the flow of information. What can a farmer do in order not to be lost in this flood of data but on the contrary - make them „grist to the mill” of the effective herd management?

An effective programme to support management of a herd is the answer to the flood of data and the method to use them deliberately. There are already many such programmes operating on the market. The question is which of them can be considered really effective? In other words, what characteristics should a programme of this kind have? Here is a (certainly incomplete) list of desirable features of a good herd management programme.

Complexity. A good programme for herd management should allow logging all data which may be required about a cow, and it should process them into a form on the base of which a farmer can make optimum use of the information obtained. The programme should support the management, that is, provide the user with such information which will enable him to make right decisions in all areas of the herd activity. Complexity can not mean complication. On the contrary, the programme should be easy to use and the information provided must be synthetic and understandable.

Unlimited availability in time and space. The farmer must be able to reach the programme for needed information and record his observations from anywhere and at any time, using any device that has Internet access, both a computer or laptop and tablet or smartphone as well.

Data safety. Collecting animal data requires a considerable amount of work and money. Not to be underestimated is also the value of data as a source of information. For this reason, they must be protected against both accidental loss and an unauthorized access.

A possibility to share the access with authorized persons. A breeder wants (and needs) to work with many people who on one hand are the source of information about the animals, and on the other hand need the information to do their jobs. Access to the programme for herd staff is an obvious issue. But the farmer may want to share the programme (at least to some extent) with a veterinarian, a nutritional or a breeding advisor as well as an AI specialist. A good programme for herd management should integrate the work of these people - for the benefit of the herd with which they work.

Adaptation to the size, the organization and the needs of a farm. Farms keeping dairy cattle, are very different in size and organization. There are such in which several dozens of animals are kept, but there are some where thousands of them are bred. There are farms in which all the animals are housing within one yard and there are others in which animals are kept in many different locations. In some farms the owner is at the same time the manager and his only employee. Other farms have boards of directors, CEOs and directors. Every farmer has also their own habits as to the scope of data they want to record and their own expectations for the type of information that should be given by the programme and the manner in which it should be presented.

Reducing data entry workload. Although many data are now automatically registered, the main source of information about animals are the people who work with them. They must register the events taking place in the herd, their activities and their observations regarding the condition of the animals. A good system for herd management should enable them to do so quickly and accurately. It should also ensure that once the information is entered it is available everywhere it is required, without the need for rewriting or manual copying it.

Integration with systems operating at the level of the herd. It has already been mentioned, how rapidly the stream of data to store and make available to all kinds of computerized devices is flooding a farm. You must immediately add that these devices not only provide data, but also require them

from a user. The milking parlour must be „informed” of a calving cow and the feeding station - of the amount of feed that the animal should receive. A good system for herd management should therefore communicate with their particular devices, charging them with the necessary information and submitting the data necessary for their proper functioning. It must therefore not only integrate the work of the people, but also facilitate the cooperation of the machines.

Data exchange with external systems. In Poland there are two large, national information systems collecting data about animals kept on dairy farms. One of them is the system of animal identification and registration, administered by the Agency for Restructuring and Modernisation of Agriculture. The second is SYMLEK system where PFCBDF collects data from milk recording of dairy cattle. Farmers whose herds are in milk recording, must provide data about their cows to both systems. A good herd management programme should facilitate the accomplishment of these tasks, providing relevant data automatically, of course while the breeder maintains control over their flow.

An access to other services. Even the best and most complex programme for herd management will never do everything. There will always be enough room for specialized services and related computer programmes. It is enough to mention the feeding rations composition or calculation for the feed balance or else creating mating plans. The programme for herd management does not have to replace such a specialized tool. It should however allow the transfer of information which the programme needs into it. The programme for herd management should also allow easy ordering of required services. Wouldn't it be convenient if one click that sends the inseminator an SMS requesting the execution of the procedure, would name the female in question as well as the bull whose semen should be used? The long march towards „SoL”. The above list indicates that a modern programme to manage a herd should be a kind of a platform enabling both exchanging information about the animals kept in a herd, and providing a breeder with the required services. Such a programme would be utterly useful for breeders, but its creation is not a simple matter. It requires good will of many companies and institutions, which are often competitors. In this situation, it is PFCBDF who decided to undertake the effort necessary to create a programme that would have all the characteristics described above. We hope that potential partners, such as government agencies or companies producing farm equipment, will want to cooperate with us for the benefit of farmers, which the Federation represents.

The experience of other countries, which undertook the effort to create the programme with the described features indicates that this is a task for years. But „even the longest journey begins with the first step.” This step has already been taken. For a year the work aimed at creating the first version of the

programme has been in progress; the programme will be called "Stado on Line" abbreviated as „SoL" - in translation „Herd on Line". This name reflects the basic feature of the programme - thanks to it the whole herd's specification and related databases and information systems will constantly be available through the Internet, they will be accessible „online". We hope that „SoL" (Latin for „sun") will shed its light on Polish farmers and so help in their work to improve the efficiency of breeding.

With breeders and for breeders. The first version of „SoL" will be made available to farmers this year. Of course, it will be a very basic version, without many of the characteristics which have been mentioned above yet. The programme will then be gradually expanded with new functionalities and new features. The direction and pace of the expansion will depend on the farmers themselves. The programme is and will be created for the needs of farmers and in collaboration with them, in order to meet their needs and expectations in the best way.

Besides, the above widely described project, long terms works launched in previous years have also been continued: i.e. developing a method of monitoring a herd for the risk of subacute ruminal acidosis (SARA) and introduction lactation curves for calculation and prediction of lactations in Polish dairy cows population.

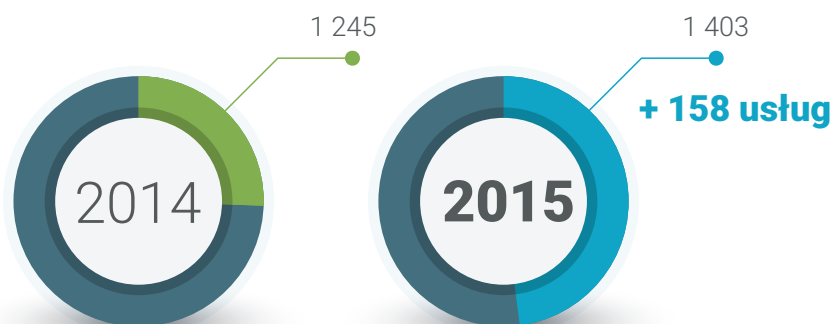
Doradztwo żywniowe

Już od 8 lat polscy hodowcy i producenci mleka korzystają z doradztwa żywieniowego oferowanego przez Polską Federację Hodowców Bydła i Producentów Mleka.

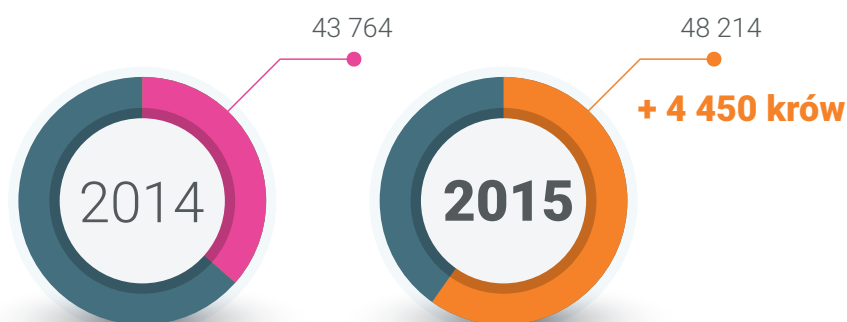
Doradztwo żywieniowe świadczone przez specjalistów PFHBiPM jest usługą odpłatną, charakteryzującą się indywidualnym podejściem do każdego stada. Warto zaznaczyć, że doradztwo żywieniowe oferowane przez Federację jest jedyną w kraju usługą doradztwa żywieniowego w całości niezależną od firm paszowych. Dzięki temu doradcy PFHBiPM ustalają dawkę na podstawie pasz stosowanych w gospodarstwie, bez wskazywania na konkretnego producenta i bez konieczności wypracowywania planów sprzedażowych.

Głównym celem usługi doradczej świadczonej przez doradców PFHBiPM jest poprawa potencjału produkcyjnego gospodarstw mlecznych poprzez zastosowanie właściwego żywienia bydła mlecznego, kompleksowe podejście do stada, uwzględnienie analizy pasz oraz określenie wymagań związanych z dobrostanem zwierząt.

Z roku na rok rośnie liczba hodowców dostrzegających korzyści płynące ze współpracy z doradcami żywieniowymi PFHBiPM. W porównaniu do roku 2014 (1 245), w roku 2015 wykonano łącznie o 158 doradztw więcej (1 403).

Wraz ze wzrostem liczby wykonywanych usług doradczych rośnie liczba krów objętych doradztwem żywieniowym. W roku 2014 było to 43 764 krowy, natomiast w roku 2015 liczba ta wzrosła do 48 214 sztuk (wzrost o 4 450).

Powyższe dane świadczą o wzroście świadomości wśród hodowców oraz o tym jak ważnym elementem w opłacalnym prowadzeniu hodowli bydła jest racjonalne żywienie zwierząt.

Stały wzrost wykonywanych usług wpłynął na powiększenie grupy doradców żywieniowych. Od stycznia 2015 roku usługę doradczą świadczyło 10 wysoko wykwalifikowanych specjalistów (rok 2014- 7 doradców) obejmujących swoim zasięgiem teren całego kraju.

Coraz większe grono zadowolonych hodowców chcących na stałe współpracować z doradcami PFHBiPM było impulsem do opracowania dwóch systemów, w których oferujemy nasze usługi. Od stycznia 2015 roku hodowcy sami decydują czy chcą korzystać z usługi doradczej w ramach systemu abonamentowego (D4) czy systemu jednorazowego.

Na rynku polskim system abonamentowy jest pewnego rodzaju nowością. Doradztwo abonamentowe jest szczególnie dedykowane tym hodowcom, którzy oczekują stałej współpracy oraz ciągłej opieki i kontroli nad wynikami swojego stada. System ten jest również często polecany dużym gospodarstwom. W roku 2015 nowa usługa cieszyła się dużym zainteresowaniem. Od stycznia do końca grudnia 2015 r. podpisanych zostało 300 umów abonamentowych, w ramach których wykonano 655 wizyt.

Doradztwo w ramach abonamentu D4 to przede wszystkim:

- gwarantowane 4 wizyty w przeciągu 12 miesięcy;
- bezpłatne korekty dawek pokarmowych;
- comiesięczna kontrola wyników żywieniowych;
- stały kontakt doradcy żywieniowego z hodowcą;
- możliwość wglądu i analizy raportów wynikowych bezpośrednio po próbie;
- szybsze wykrywanie potencjalnych problemów z żywieniem i zdrowotnością stada;
- możliwość natychmiastowej reakcji dla krów szczególnie zagrożonych np. ketozą;
- możliwość natychmiastowej korekty dawki lub ułożenie nowej;
- bieżąca weryfikacja zmian w żywieniu i organizacji hodowli;
- całoroczny przegląd dobrostanu gospodarstwa.

Drugi system, z którego mogą korzystać hodowcy to tzw. doradztwo jednorazowe polecane szczególnie tym hodowcom, którzy oczekują szybkiej i doraźnej pomocy w rozwiązywaniu problemów żywieniowych. Hodowca decydujący się na współpracę w tej formie otrzymuje:

- wizytę po każdorazowym zgłoszeniu;
- jednorazowe rozwiązanie konkretnego problemu w stadzie;
- doraźne i kompleksowe ułożenie dawki pod aktualnie stosowane pasze w gospodarstwie;
- możliwość powtórnej wizyty bez konieczności podpisywania umowy;
- nielimitowaną ilość wizyt doradcy w ciągu roku.

W okresie 01.01.2015 – 31.12.2015 na terenie całej Polski w ramach doradztwa jednorazowego wykonano 563 wizyty.

WSPÓŁPRACA Z PODMIOTAMI ZEWNĘTRZNYMI

Właściwe prowadzenie produkcji mlecznej, jej efektywność, a przede wszystkim jakość mleka jest niezwykle ważna zarówno dla hodowców jak i przetwórców mleka. Dlatego też doradcy żywieniowi PFHBiPM ściśle współpracują z podmiotami zewnętrznymi.

W roku 2015 na podstawie podpisanych umów określających warunki współpracy doradcy żywieniowi współpracowali z 5 podmiotami zewnętrznymi (OSM Bieruń, Obory Sp. z o.o., ZM Winnica Sp. z o.o., SM Spomlek, OSM Włoszczowa), z którymi przedłużono porozumienia o współpracy na kolejny rok. W ramach opisanej wyżej współpracy wykonano 175 doradztw.

WIZYTA DORADCY

Czynności związane z prowadzeniem usług doradczych w zakresie żywienia bydła mlecznego wymagają indywidualnego podejścia do każdego stada. Podczas pierwszej wizyty w gospodarstwie doradca zapoznaje się z gospodarstwem, jego specyfiką a w szczególności z bazą paszową i stosowanym systemem żywienia. Doradca przeprowadza wywiad z hodowcą, w trakcie którego omawiane są problemy występujące w stadzie. W następnej kolejności określa się cele do zrealizowania (np. wzrost wydajności, poprawa wskaźników rozrodu, redukcja kosztów jednostkowych).

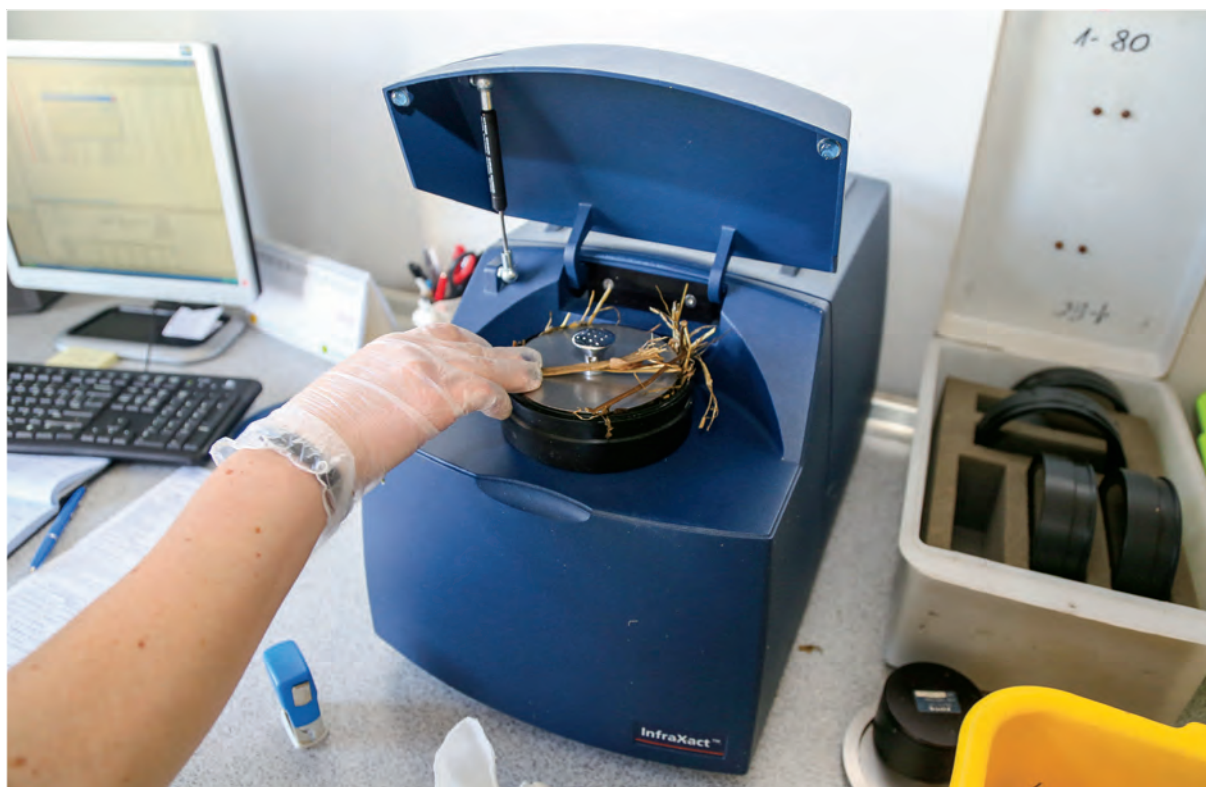
Aby ułatwić hodowcy zarządzanie stadem doradca dokonuje analizy raportów wynikowych, a przy układaniu dawki pokarmowej korzysta z wyników analizy pasz. Podczas wizyty wyliczane są indywidualne koszty ponoszone na produkcję pasz. Warto zauważyć, że największy udział w strukturze kosztów bezpośrednich produkcji mleka stanowi efektywne żywienie.

BADANIE PASZ

Laboratorium badania pasz w Kobiernie istnieje od 2009 roku. Z roku na rok rośnie świadomość hodowców oraz producentów i przetwórców mleka na temat roli jakości pasz w hodowli bydła. Potwierdzeniem tego jest liczba analiz próbek pasz wykonywanych w Laboratorium w Krotoszynie. W roku 2015 wykonano łącznie 4 349 analiz, z czego 1 828 na zlecenie podmiotów zewnętrznych (mleczarnie, komercyjne firmy paszowe oraz uczelnie).

Trzeba jednak zauważyć, że w porównaniu z rokiem ubiegłym łączna liczba wykonanych analiz nieznacznie zmalała (- 297). Spadek liczby wykonanych badań najprawdopodobniej należy łączyć z bardzo ciężkim pod względem finansowym dla hodowców rokiem.

Widząc bardzo duże zainteresowanie ofertą laboratorium paszowego w roku 2015 zakupiono kalibrację na 8 nowych parametrów: JPM, JPŻ, BTJN, BTJE, JWK, JWB, JWO, sMO.

Rozszerzenie zakresu badań i prezentacji wyników o nowe parametry daje możliwość na jeszcze dokładniejsze bilansowanie dawek pokarmowych, a co za tym idzie na optymalizowanie kosztów żywienia. Doradztwo żywieniowe PFHBiPM określa standardy rozwoju produkcji mleka łącząc cele ekonomiczne i jakościowe z wymogami środowiskowymi oraz dbałością o odpowiedzialną i estetyczną stronę prowadzenia gospodarstwa. Standardy oferowane przez Federację mają ułatwić producentom mleka dostosowanie się do zmieniającego się otoczenia i zagwarantować opłacalność produkcji oraz długoterminowy rozwój ich gospodarstw.

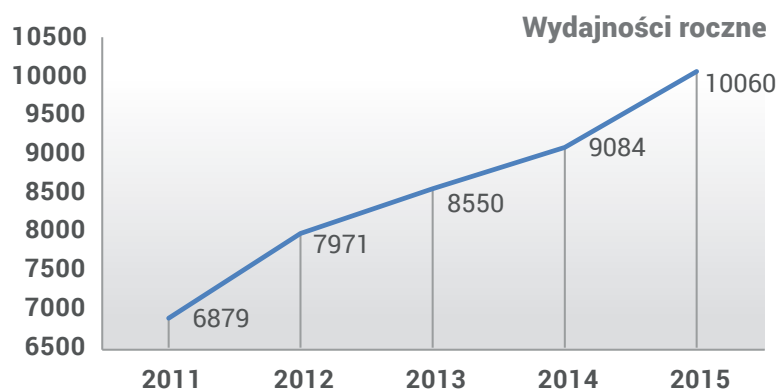
TOMASZ SIEROTA MICAŁOWO WIELKIE, woj. PODLASKIE

Gospodarstwo Hodowlane Tomasza Sieroty ze wsi Michałowo Wielkie jest typowym rodzinnym gospodarstwem. Pan Tomasz wspólnie z żoną Zofią gospodaruje na 13 ha własnych i 15 ha dzierżawy. Utrzymuje 73 sztuki bydła, w tym 36 krów dojnych. W prowadzeniu gospodarstwa chętnie pomagają synowie: Adam (18 lat), Marcin (14 lat) i Kuba (11 lat), a także ojciec hodowcy – pan Stanisław.

„SUKCES MAŁYCH KROKÓW”

Mleczna przygoda zaczęła się na dobre w 2009r. Od tego też roku stado zostało objęte oceną użyteczności mlecznej. Wtedy liczyło 15 krów dojnych i po pierwszym roku oceny uzyskało wydajność 7 300 kg. Taka wydajność nie zadowoliła jednak pana Tomasza. Wszystkie kolejne decyzje były przemyślane:

- 2010r - zaproszenie do współpracy niezależnego doradcy żywieniowego PFHBiPM;
- 2011r – budowa nowej obory uwięziowej dla 32 krów mlecznych;
- 2012r – zakup wozu paszowego;
- 2012r – zakup mieszalnika do produkcji własnych pasz treściwych;

Liczba porcji nasienia na jedną ciążę - wieloródki

W międzyczasie pan Tomasz doskonalił swoje stado poprzez świadome stosowanie nasienia buhajów poprawiających genotyp i fenotyp stada. Genetyka to oczko w głowie hodowcy. Oprócz tego systematycznie pracowano nad poprawą jakości produkowanych pasz objętościowych. Warto zaznaczyć, że wszystkie inwestycje przeprowadzone w gospodarstwie były robione z kalkulatorem w ręku, dostosowane do bazy paszowej i możliwości finansowych. Dzięki temu pan Tomasz może dzisiaj pochwalić się zerowym debetem w banku, co daje względny spokój przy dzisiejszych spadkach cen za mleko.

“ TOMASZ SIEROTA:

Dla mnie sprawa jest prosta. Jeśli mi się zepsuje ciągnik nie podchodzę do niego z młotkiem tylko wzywam profesjonalny serwis. Myślę, że podobnie jest ze współczesną krową, która wymaga profesjonalnego serwisu, stąd decyzja o współpracy z doradcą żywieniowym PFHBiPM.

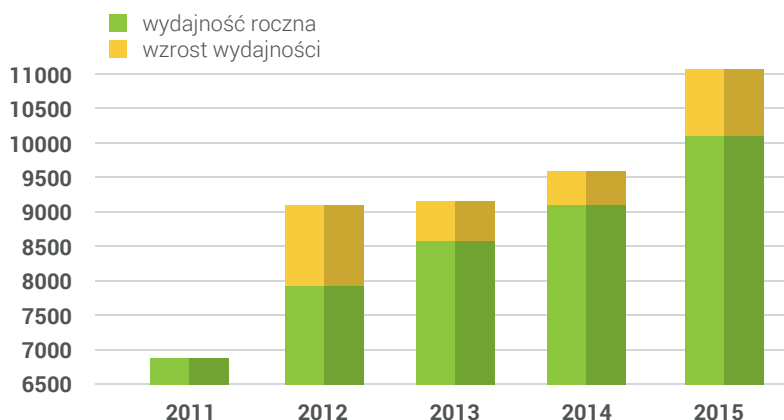
“

KRZYSZTOF DĄBROWSKI, DORADCA ŻYWIENIOWY PFHBiPM:

Strategia żywienia zastosowana w gospodarstwie jest dopasowana pod to konkretne gospodarstwo. Lubię określenie „szyta na miarę”. Mamy w tym przypadku oborę uwięziową, możemy więc pozwolić sobie na indywidualne dokarmianie krów. Myślę, że nie bez znaczenia dla wydajności miała decyzja o zakupie mieszalnika do produkcji pasz treściwych. Dzięki temu możemy dopasować recepturę pod aktualne potrzeby krów i zareagować na zmieniające się pasze objętościowe. W obecnej sytuacji, gdy obora przekroczyła wydajność 10 000 kg mleka, wóz paszowy (PMR) jest kalkulowany na 29 kg mleka (zadawany do woli dla wszystkich krów w laktacji). Aby uzyskać taką siłę mleczną wozu oprócz kiszonki z kukurydzy i traw, dodajemy produkt robiony w mieszalniku w ilości 5kg/szt. Dodatkowo krowy po wycieleniu i z produkcją przekraczającą 29 kg mleka dokarmiane są innym produktem z mieszalnika z większą koncentracją energii. W chwili obecnej w paszy treściwej „pod pysk” stosowane są dodatki tłuszczu chronionego i białka by-pass. Najważniejszym jednak ogniwem w strategii żywienia jest sam Hodowca – zawsze pełen pomysłów, kreatywnie uczestniczący w poszukiwaniu najlepszych rozwiązań dla gospodarstwa. Myślę, że wiele nauczyliśmy się od siebie. Za co mu bardzo dziękuję.

ZASTANAWIASZ SIĘ JAK...

- zoptymalizować żywienie krów przy jednoczesnym obniżeniu kosztów?
- prawidłowo odchować cielęta?
- zapewnić prawidłowe warunki dobrostanu zwierząt?
- ograniczyć występowanie chorób metabolicznych w stadzie?
- wyeliminować problemy z rozrodem?

JEŚLI NA CHOĆ JEDNO PYTANIE
ODPOWIEDZIAŁEŚ TWIERDZĄCO,

NASZA OFERTA JEST DLA CIEBIE!

DZIAŁAMY NA TERENIE CAŁEGO KRAJU

**DOLNOŚLĄSKIE | LUBUSKIE | WIELKOPOLSKIE
| ŁÓDZKIE**

WŁODZIMIERZ CHOLEWIŃSKI

☎ 698 628 052

✉ w.cholewinski@pfhb.pl

**ŚLĄSKIE | WIELKOPOLSKIE
BŁAŻEJ ZIELONKA**

☎ 604 279 331

✉ b.zielonka@pfhb.pl

**OPOLSKIE | WIELKOPOLSKIE
MICHAŁ PTASIŃSKI**

☎ 510 161 387

✉ m.ptaszynski@pfhb.pl

**MAZOWIECKIE | ŁÓDZKIE
KRZYSZTOF DUSZCZYK**

☎ 696 493 132

✉ k.duszczyk@pfhb.pl

Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka
ul. Żurawia 22, 00-515 Warszawa
tel. 22 502 33 34 / fax 22 502 33 44
pfhb@pfhb.pl | www.pfhb.pl

PODLASKIE

KRZYSZTOF DĄBROWSKI

☎ 696 493 155

✉ k.dabrowski@pfhb.pl

**WARMIŃSKO-MAZUSKIE | PODLASKIE
ANNA JATKOWSKA**

☎ 510 161 396

✉ a.jatkowska@pfhb.pl

**POMORSKIE | WARMIŃSKO-MAZURSKIE
ZBIGNIEW WRÓBLEWSKI**

☎ 696 493 119

✉ z.wroblewski@pfhb.pl

**KUJAWSKO-POMORSKIE | POMORSKIE
| ZACHODNIOPOMORSKIE
MARIUSZ ZARZYCKI**

☎ 696 719 732

✉ m.zarzycki@pfhb.pl

**LUBELSKIE | MAŁOPOLSKIE | PODKARPACKIE
| MAZOWIECKIE | ŚWIĘTOKRZYSKIE
KRZYSZTOF JAKUBOWSKI**

☎ 602 460 974

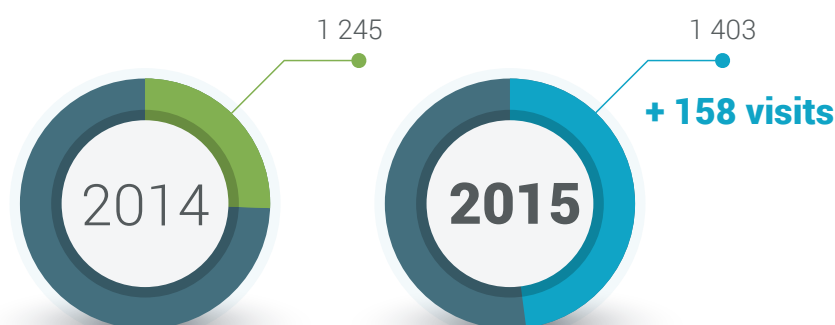
✉ k.jakubowski@pfhb.pl

FEEDING ADVISORY

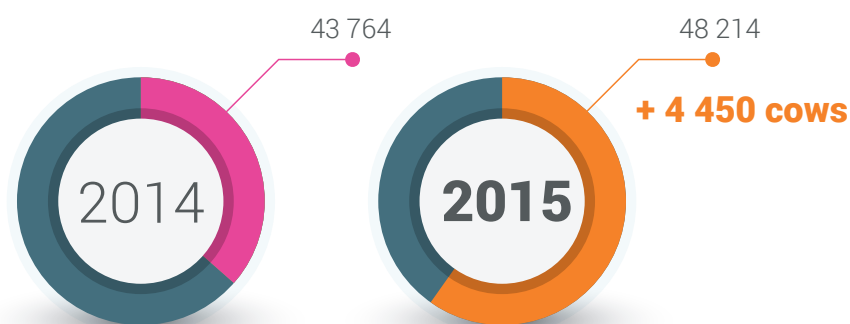
For 8 years Polish breeders and milk producers have been using feeding advisory services offered by the Polish Federation of Cattle Breeders and Dairy Farmers.

Feeding advisory provided by experts from PFCBDF is a paid service, which is characterized by fully objective and individual approach towards each single herd. It is worth notifying that PFCBDF's service is the only service in our country entirely independent of the companies selling feed for livestock. Thanks to that the advisors from PFCBDF determine the feeding rations based on the specific feed used on a farm, without pointing out any particular manufacturer and without the need of developing sales plans. The main objective of advisory services provided by PFCBDF's specialists is to improve the production potential of dairy farms by applying a proper dairy cattle feeding. The above-mentioned holistic approach includes fodder analyses in terms of its quality. The service is also aimed at determining the animals' welfare requirements at a farm.

The number of breeders, who are interested in the service and benefit from it increases year by year. In comparison to the year 2014 (1.245), in 2015, a total number of visits performed was higher by 158 (1.403).

Along with the number of advisory services performed at farms the number of cows covered with this service increased. In 2014 there were 43.764 cows, and 48.214 were included in PFCBDF's advisory services in 2015 (an increase by 4.450).

The above mentioned figures indicate an increase of the farmers' awareness regarding the importance of reasonable and well balanced feeding in running a profitable cattle breeding farm.

A steady growth of the number of services performed by PFCBDF resulted in a must to expand the group of advisors. Starting from January 2015, 10 highly qualified professionals have been performing advisory services covering the whole country with their services (7 advisors in 2014).

A growing in number group of satisfied breeders who want to work with PFCBDF's advisors in a permanent way was the incentive for the development of two systems of ordering and contracting our services. From January 2015 farmers can decide whether they prefer to use the advisory service in subscription (D4) or a one-off system.

A subscription system in farming is a kind of novelty on the Polish market. In particular, the system of advisory in subscription is dedicated to the farmers who expect a continuous cooperation, care and monitoring of the results achieved by their cows. The system is also often recommended to large farms. This new system was very popular in 2015. From January to the end of December 2015 there were 300 subscription contracts signed, which resulted in 655 on-farm visits that have already been performed.

Advisory within D4 subscription, consists of:

- 4 on-farm visits guaranteed within 12 months;
- feeding rations adjustment free of charge;
- monitoring of feeding indicators every month;
- constant communication between a breeder and an advisor;
- possibility to review and analyze milk recording reports directly after a test day;
- faster detection of potential problems in nutrition and herd health status;
- possibility to react immediately in case of a threat of ketosis etc.;
- possibility of immediate, on the spot, correction of feeding ration or its new arrangement;
- current verification of changes in feeding and breeding set-ups;
- year-long review of the farm's welfare.

The second system, which breeders can use is a so-called one-off service recommended to farmers, who in particular expect a rapid and ad hoc assistance in solving nutritional problems. Breeders going for this kind of cooperation receive:

- a visit after each forwarding a request;
- one-off solution to a particular problem in the herd;
- immediate and thorough composition of rations for the currently used feed on a farm;
- opportunity to re-visit without the need of a contract;
- unlimited number of visits during the year.

563 one-off basis visits were performed in 2015 in the whole Poland.

COOPERATION WITH THIRD PARTIES

A proper running of milk production, its effectiveness, and first of all the quality of milk is an extremely important matter for both breeders and milk processors. Therefore, the nutrition advisors of PFCBDF work closely with third entities – like dairy cooperatives for instance.

In 2015, advisors of PFCBDF collaborated with 5 entities on the basis of signed agreements, which determine the terms and conditions of our co-operation. The aforementioned third parties are for instance: OSM Bieruń, Obory Sp. z o.o., ZM Winnica Sp. z o.o., SM Spomlek and OSM Włoszczowa, with whom the agreements have already been signed to continue the hitherto cooperation for the ongoing year. 175 advise services were performed within the above described cooperation plan in 2015.

VISIT OF A FEEDING ADVISOR

Activities related to carrying-out nutrition advisory services for dairy cattle require an individual approach to each herd. During the first visit at a farm, the nutritionist, gets acquainted with the farm characteristics, its specificity and fodder stocks used at the farm as well as the feeding system for cows. It is a rule that first there is an interview with the breeder carried out, during which specific problems of the farm and the goal to be reached are determined, like for instance: an increase of the average herd yield, an improvement of reproduction rates or a reduction of unit production costs.

In order to help the breeder to manage his herd our specialists base on information contained in reports derived from milk recording service and while composing feeding rations they use results of forage quality analyses. Moreover, individual costs of production of their own fodder are calculated for each farm. It should be underlined, that properly balanced and adjusted nutrition is the major part of the direct costs structure of milk production.

FORAGE ANALYSIS

The laboratory of fodder analyses in Kobierno has been functioning since 2009. The awareness of breeders, milk producers and milk processors regarding the importance of fodder quality in cattle breeding grows year by year. A proof of the aforementioned is a growing number of analyses made in lab in Krotoszyn. A total number of 4.349 analyses were performed there in 2015, out of which 1.828 were made on the request of third parties (dairies, commercial feed companies and universities).

It should be noted that in comparison to the previous year the total number of analyses performed slightly decreased by 297 tests. But this decrease in the number of tests performed is likely to be caused by a very difficult year due to general financial situation in the sector.

Seeing a very large interest in our fodder laboratory, 8 new calibration parameters were bought in 2015, which are: JPM JPŽ, BTJN, BTJE, JWK, JWB, JWO, sMO.

Extending the scope of tests and presentation of obtained results including new parameters, give a possibility to even more accurately adjust the feeding rations, and thus to optimize feed costs.

Feeding advisory run by PFCBDF sets the standards for the development of milk production by combining the economic and milk quality objectives with environmental requirements and careful, responsible farm management. Standards offered by Federation are to facilitate milk producers with proper tools enabling them to adapt to the changing environment and to ensure profitability and long-term development of their farms.

ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ LABORATORIA PFHBiPM

W Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka w roku 2015 funkcjonowało 4 laboratoria o określonym podziale terytorialnym:

REGION OCENY PARZNIEW

- **Laboratorium w Białymstoku z/s w Jeżewie Starym** – teren działania woj. podlaskie,
- **Laboratorium w Parzniewie** – teren działania woj. lubelskie, łódzkie, małopolskie, mazowieckie, podkarpackie i świętokrzyskie,

REGION OCENY POZNAŃ

- **Laboratorium w Kobiernie** – teren działania woj. lubuskie, wielkopolskie, dolnośląskie, opolskie i śląskie,

REGION OCENY BYDGOSZCZ

- **Laboratorium w Bydgoszczy z/s w Minikowie** – teren działania woj. kujawsko-pomorskie, pomorskie, warmińsko – mazurskie i zachodniopomorskie.

W roku 2015 zbadano 7 154 000 próbek mleka, co daje średni wzrost ilości wykonywanych analiz ok. 5 % w stosunku do roku 2014.

Wszystkie analizy zachowują spójność z wzorcami krajowymi i międzynarodowymi dzięki:

- stosowaniu materiałów odniesienia zakupionych w Laboratorium Referencyjnym KCHZ w Parzniewie oraz Laboratorium A.I.A Włochy,
- udziałowi w krajowych i międzynarodowych badaniach biegłości organizowanych przez Laboratoria Referencyjne znajdujące się na Liście Laboratoriów Referencyjnych wydanej przez ICAR.

Szczególnie ważnym elementem w kontroli jakości wyników jest uczestnictwo w badaniach porównawczych organizowanych przez laboratoria krajowe jak i europejskie, które umożliwiają ocenę własnych kompetencji, a także porównanie osiągniętych wyników z wynikami innych uczestników.

Warto podkreślić fakt, że w roku 2015 Laboratoria PFHBiPM w badaniach biegłości organizowanych przez ACTALIA/CECALAIT Francja, na zlecenie ICAR-u, dla parametru liczby komórek somatycznych zajęły cztery pierwsze miejsca, w rankingu laboratoriów, wyprzedzając laboratoria z Francji, Kanady, Japonii, RPA, Niemiec oraz pozostałych krajów. Osiągnięte wyniki pozwalają na wysoką ocenę jakości wykonywanych analiz a także potwierdzają stabilność uzyskanych wyników w obrębie laboratoriów PFHBiPM. Udział w badaniach biegłości daje jedyną w swoim rodzaju szansę na weryfikację stosowanych metod badawczych, określenie dokładności wykonywanych analiz oraz potwierdza właściwy rozwój systemu zarządzania laboratoriami.

Patrząc wstecz, rok 2015 był bardzo pracowity dla Laboratoriów PFHBiPM z uwagi na wdrożenie i akredytowanie analiz, wykonywanych na potrzeby Oceny Wartości Użytkowej Bydła, badania składu mleka tj. zawartości tłuszczu, białka, laktozy, suchej masy, mocznika, w oparciu o najnowsze wydanie normy badawczej PN-ISO 9622:2015-09, która została opublikowana przez PKN we wrześniu 2015 r.

AB 470
AB 472
AB 473
AB 822

Laboratoria w zakresie analiz mleka działają zgodnie z wymaganiami międzynarodowej normy

PN-EN ISO/IEC 17025:2005 gwarantującej:

- wiarygodności pomiarów,
- bezstronności,
- niezależności,
- dokładności urządzeń pomiarowo-badawczych,
- stosowania znormalizowanych metod badawczych,
- przestrzegania zasad spójności pomiarowej,
- wysokich kwalifikacji personelu.

Potwierdzeniem powyższych gwarancji Laboratoriów było wydanie po raz kolejny przez Polskie Centrum Akredytacji certyfikatów akredytacji:

- **Laboratorium w Kobiernie AB 470**
- **Laboratorium w Białymstoku z/s w Jeżewie Starym AB 472**
- **Laboratorium w Bydgoszczy z/s w Minikowie AB 473**
- **Laboratorium w Parzniewie AB 822**

Szczegółowe informacje znajdują się na stronie internetowej PCA www.pca.gov.pl w zakładce laboratoria badawcze.

PFCBDF's LABORATORIES TASKS

Four milk laboratories functioned within Polish Federation of Cattle Breeders and Dairy Farmers services in 2015, each of them covered a specific area as follows:

RECORDING REGION IN PARZNIEW

- **Laboratory in Białymstok** located in Jeżewo Stare – Podlaskie voivodeship action area,
- **Laboratory in Parzniew** – Mazowieckie, Lubelskie, Łódzkie, Małopolskie, Podkarpackie i Świętokrzyskie voivodeships action area,

RECORDING REGION IN POZNAŃ

- **Laboratory in Kobierno** – Lubuskie, Wielkopolskie, Dolnośląskie, Opolskie i Śląskie voivodeships action area,

RECORDING REGION IN BYDGOSZCZ

- **Laboratory in Bydgoszcz located in Minikowo** – Kujawsko-pomorskie, Pomorskie, Warmińsko – mazurskie i Zachodniopomorskie voivodeships action area .

7 million 154 thousand milk samples were analysed for milk recording purpose in our laboratories, which gave the average increase in the number of performed tests by almost 5% in comparison to 2014.

All analyses are consistent with national and international standards thanks to:

- use of reference materials purchased in the Reference Laboratory of National Animal Breeding Center in Parzniew and A.I.A Laboratory, Italy.
- participation in national and international proficiency tests organized by the Reference Laboratories present on the List of Reference Laboratories issued by ICAR.

Participation in laboratory ring tests on the national and European level is an important element of the control of the quality results obtained in the labs. These proficiency tests enable the evaluation of PFCBDF labs' competence, and comparison of their performance within a peer group.

Summarizing 2015 it is worth noting that PFCBDF's Laboratories took the 4 first places in proficiency tests organized by ACTALIA / CECALAIT France, on behalf of ICAR for somatic cells account, ahead of laboratories from France, Canada, Japan, South Africa, Germany and other countries. The results obtained allow a high rating of the quality of analyses performed in our labs, and allow to confirm the stability of the results within PFCBDF labs. Participation in proficiency tests provides a unique opportunity for the revision of testing methods, determination of analyses accuracy and it confirms the proper development of the laboratories management system.

Looking back, 2015 was a very busy period in PFCBDF laboratories due to the implementation and accreditation of analyses performed for Milk Recording of dairy cattle, milk composition tests, i. e. fat, protein, lactose, dry solids, urea, based on the latest edition of the ISO 9622: 2015-09 standard, which was published by PKN in September 2015.

AB 470
AB 472
AB 473
AB 822

Laboratories work in accordance with international PN-EN ISO/IEC 17025:2005 standard requirements in terms of milk analysis, which guarantees:

- reliability of the measurements,
- objectivity
- independence
- accuracy of testing and measuring devices,
- the use of standardized test methods
- the principles of traceability,
- highly qualified personnel.

Granting accreditation certificates by the Polish Centre for Accreditation for the subsequent period is the confirmation of the aforementioned standards. Accreditation certificates were granted to the following laboratories:

- **Laboratory in Kobierno AB 470**
- **Laboratory in Białymstok located in Jeżewo Stare AB 472**
- **Laboratory in Bydgoszcz located in Minikowo AB 473**
- **Laboratory in Parzniewie AB 822**

For more information see PCA website: www.pca.gov.pl
testing laboratories chapter.

LABORATORIA PASZOWE

WYKONUJEMY ANALIZĘ

PASZ OBJĘTOŚCIOWYCH

- kiszonka z kukurydzy, trawy, lucerny
- kiszonka z roślin motylkowych z trawami
- kiszone ziarno kukurydzy
- siano łąkowe

w zakresie podstawowego składu chemicznego, frakcji włókna, wartości pokarmowej

- TMR na bazie kiszonki z kukurydzy

w zakresie podstawowego składu chemicznego, frakcji włókna

NASION I ŚRUT

- nasiona zbóż i kukurydzy (w całości i śruty)
- śruta rzepakowa i sojowa
- nasiona roślin strączkowych i słonecznika
- mieszanki ww. nasion i śrut

w zakresie podstawowego składu chemicznego

Laboratorium
w Kobiernie
ul. Klonowa 9
63-714 Kobierno
tel. 62 725 27 11
e-mail: lab_kobierno@pfhb.pl

Laboratorium
w Jeżewie Starym
Jeżewo Stare 30
16-080 Tykocin
tel. 85 741 42 60
e-mail: lab_bialystok@pfhb.pl

SPIS TABEL

	Tabela	Strona
Przeciętne wydajności ocenianych krów mlecznych w latach 1912-2015	1	69
Przeciętne wydajności ocenianych krów mlecznych według województw	2	70
Przeciętne wydajności ocenianych krów mlecznych według ras, województw i RO	3	71
Przeciętne wydajności ocenianych krów mlecznych według sektorów i ras	4	77
Przeciętne wydajności ocenianych krów mlecznych w poszczególnych instytucjach i sektorach	5	78
Przeciętne wydajności ocenianych krów mlecznych według sektorów, województw i RO	6	79
Przeciętne wydajności ocenianych krów mlecznych w rasach i grupach laktacyjnych	7	80
Przeciętna wydajność życiowa krów ubitych w roku 2015 według ras i województw	8	82
Przeciętna wydajność życiowa krów ubitych w roku 2015 w poszczególnych instytucjach i sektorach	9	81
Liczba krów w przedziałach wydajności według kg mleka	10	82
Przeciętne wydajności ocenianych krów mlecznych według metod oceny	11	87
Stan oceny wartości użytkowej krów mlecznych na 31.XII.2015 r. według województw i RO	12	91
Stan oceny wartości użytkowej krów mlecznych na 31.XII.2015 r. w podziale na metody oceny, według województw i RO	13	91
Struktura obór według stanu na 31.XII.2015 r.	14	92
Struktura krów ocenianych według stanu na 31.XII.2015 r.	15	93
Struktura rasowa ocenianych krów mlecznych w 2014 i 2015 roku	16	93
Liczba krów objętych oceną wartości użytkowej bydła w stosunku do pogłowia krów ogółem według skali chowu (według GUS)	17	94
Ogólne wyniki użytkowania rozplodowego krów mlecznych	18	95
Użytkowanie rozplodowe ocenianych krów mlecznych, według ras	19	96
Użytkowanie rozplodowe ocenianych krów mlecznych według województw i RO	20	97
Cechy płodności ocenianych krów mlecznych wg województw RO	21	98
Cechy płodności ocenianych krów mlecznych wg sektorów i instytucji	22	99
Cechy płodności ocenianych krów mlecznych wg ras	23	100
Zestawienie najlepszych stad według wydajności kg mleka, o przeciętnej liczbie krów mlecznych do 20 sztuk	24	103
Zestawienie najlepszych stad według wydajności kg mleka, o przeciętnej liczbie krów mlecznych od 20,1 do 50 sztuk	25	105
Zestawienie najlepszych stad według wydajności kg mleka, o przeciętnej liczbie krów mlecznych od 50,1 do 150 sztuk	26	107
Zestawienie najlepszych stad według wydajności kg mleka, o przeciętnej liczbie krów mlecznych od 150,1 do 300 sztuk	27	109
Zestawienie najlepszych stad według wydajności kg mleka, o przeciętnej liczbie krów mlecznych od 300,1 do 500 sztuk	28	111
Zestawienie najlepszych stad według wydajności kg mleka, o przeciętnej liczbie krów mlecznych powyżej 500 sztuk	29	113
Zestawienie najlepszych stad o najwyższej wydajności kg mleka, według ras	30	114
Zestawienie krów o najwyższej wydajności kg mleka, według ras	31	117
Zestawienie krów rekordzistek, od których uzyskano w wydajności życiowej ponad 100 000 kg mleka	32	123
Zestawienie wyróżniających się stad według najwyższej przeciętnej wydajności kg tłuszczu + białka, według ras	33	135
Zestawienie krów o najwyższej wydajności sumy kg tłuszczu + białka w laktacji 305-dniowej, według ras	34	138

Tabela nr 1. Przeciętne wydajności ocenianych krów mlecznych w latach 1912-2015*Average milk yield in recorded population during 1912-2015*

Lata Year	Przeciętnie Average				Rolnicy indywidualni individual farmers			Krowy wpisane do ksiąg cows in herdbook		
	liczba krów cows number	mleko kg milk	tłuszcz kg /% fat	białko kg /% protein	liczba krów cows number	mleko kg milk	% tłuszczu białka	liczba krów cows number	mleko kg milk	% tłuszczu białka
1912	2 000	2 162	–	–	–	–	–	–	–	–
1922	6 750	2 339	75	–	–	–	–	–	–	–
			3,2	–						
1930	*66 608	3 185	106	–	4 706	2 416	3,50	*22 160	3 546	3,29
			3,3	–			–			–
1942	74 343	1 551	–	–	–	–	–	–	–	–
			–	–			–			–
1950	**62 151	3 023	102	–	5 473	3 045	3,73	**11 469	3 535	3,42
			3,39	–			–			–
1960	335 256	2 832	100	–	30 455	3 812	3,68	50 329	3 580	3,54
			3,52	–			–			–
1970	631 148	3 111	114	–	85 142	4 013	3,78	259 966	3 494	3,70
			3,68	–			–			–
1980	1 058 478	3 279	***129	–	298 015	3 966	***3,93	301 990	3 757	***3,89
			3,92	–			–			–
1990	620 048	4 131	167	113	104 620	4 736	4,05	446 668	4 039	4,00
			4,04	3,21			3,20			–
2000	387 645	5 379	222	175	223 345	5 245	4,08	150 445	5 490	4,14
			4,12	3,26			3,25			3,25
2001	419 097	5 597	234	185	258 769	5 430	4,16	155 729	5 856	4,16
			4,19	3,31			3,29			3,26
2002	448 050	5 712	239	187	290 253	5 516	4,17	158 821	6 050	4,19
			4,19	3,28			3,26			3,27
2003	470 722	5 851	248	194	311 782	5 602	4,21	213 645	6 083	4,19
			4,23	3,31			3,28			3,25
2004	481 334	6 152	260	204	322 580	5 865	4,21	350 520	6 044	4,18
			4,22	3,31			3,29			3,27
2005	511 464	6 508	274	216	348 556	6 181	4,22	396 313	6 352	4,18
			4,21	3,32			3,30			3,28
2006	520 666	6 664	279	221	362 112	6 337	4,21	402 938	6 625	4,14
			4,18	3,32			3,30			3,27
2007	526 889	6 688	282	223	374 030	6 371	4,24	403 000	6 789	4,14
			4,22	3,33			3,31			3,26
2008	567 477	6 817	282	228	413 861	6 477	4,20	428 721	6 802	4,12
			4,14	3,34			3,33			3,27
2009	579 910	6 935	289	231	432 702	6 590	4,23	448 693	6 988	4,10
			4,17	3,33			3,32			3,28
2010	598 402	6 980	292	234	454 614	6 656	4,23	457 194	7 007	4,11
			4,18	3,35			3,34			3,28
2011	625 015	7 135	295	236	483 735	6 806	4,19	474 298	7 103	4,08
			4,13	3,30			3,29			3,25
2012	653 249	7 396	307	249	513 267	7 091	4,20	495 063	7 360	4,06
			4,15	3,36			3,36			3,28

Lata Year	Przeciętnie Average				Rolnicy indywidualni individual farmers			Krowy wpisane do ksiąg cows in herdbook		
	liczba krow cows number	mleko kg milk	tłuszcz kg /% fat	białko kg /% protein	liczba krow cows number	mleko kg milk	% tłuszczu białka	liczba krow cows number	mleko kg milk	% tłuszczu białka
2013	679 029	7 441	310	250	540 829	7 142	4,21	511 230	7 446	4,09
			4,16	3,36			3,36			3,30
2014	733 241	7 582	309	255	592 126	7 286	4,13	553 831	7 578	4,04
			4,08	3,36			3,36			3,30
2015	753 613	7 771	318	261	612 165	7 460	4,14	573 162	7 676	4,01
			4,09	3,36			3,36			3,29

* – mniejsza własność ziemską; ** – dane dotyczące 1949r.; *** – od 1980r. przeciętna wydajność za laktację 305 dni doju

Tabela nr 2. Przeciętne wydajności ocenianych krow mlecznych według województw
Average milk yield in recorded population, according to voivodships

Województwo voivodships	Liczba number			Przeciętna wydajność average yield						Okres między wyciel. calving interval	Wiek I wyciel. 1st calving age
	obór herds	przeciętna wielkość obory average herd size	krow przeciętnie average cows no.	mleka kg milk	tłuszczu fat		białka protein		tłuszcz + białko fat+protein		
					kg	%	kg	%			
Dolnośląskie	219	77,8	17 032,8	8 684	346	3,98	292	3,36	638	427	811
Lubuskie	93	78,6	7 308,6	8 632	338	3,91	289	3,35	627	426	833
Opolskie	320	69,3	22 185,8	8 464	339	4,01	284	3,35	623	422	797
Wielkopolskie	3 512	40,6	142 460,8	8 458	338	3,99	285	3,37	623	432	804
Śląskie	332	45,4	15 059,8	8 334	328	3,94	276	3,31	604	427	822
Zachodniopomorskie	300	57,7	17 295,1	8 201	333	4,06	274	3,34	607	429	833
Kujawsko-Pomorskie	1 718	36,3	62 348,1	8 071	329	4,07	271	3,36	600	430	804
Lubelskie	1 204	29,3	35 224,3	7 627	312	4,09	259	3,39	571	436	827
Podlaskie	3 883	36,3	140 991,7	7 513	314	4,18	252	3,35	566	438	846
Łódzkie	1 478	28,2	41 713,7	7 481	310	4,14	251	3,36	561	433	804
Pomorskie	1 041	31,7	32 985,7	7 458	305	4,09	249	3,34	554	429	825
Mazowieckie	4 004	32,6	130 500,5	7 422	310	4,17	252	3,39	562	436	829
Warmińsko-Mazurskie	1 557	41,4	64 435,2	7 422	304	4,10	247	3,33	551	425	853
Świętokrzyskie	280	21,8	6 106,0	7 211	304	4,22	242	3,36	546	434	817
Podkarpackie	324	21,1	6 823,6	5 986	248	4,14	201	3,36	449	421	858
Małopolskie	704	15,8	11 141,1	5 782	235	4,07	191	3,30	426	420	837
P O L S K A	20 969	35,9	753 612,8	7 771	318	4,09	261	3,36	579	432	824

Tabela nr 3. Przeciętne wydajności ocenianych krów mlecznych według ras, województw i RO

Average milk yield in recorded population, according to breeds, voivodships and Milk Recording Regions

Województwo Region Oceny Voivodships Milk Recording Region	Liczba stad w rasie herds no.by breed	Przeciętna liczba krów average cows no.	Przeciętna wydajność average yield						Okres między wyciel. calving interval	Wiek I wyciel. 1st calving age
			mleka kg milk	tłuszczu fat		białka protein		tłuszcz + białko fat+protein		
				kg	%	kg	%			
RASA POLSKA HOLSZTYŃSKO – FRYZYJSKA odmiany CZARNO-BIAŁEJ (HO)										
Lubelskie	1 192	29 517,8	7 715	315	4,08	260	3,37	575	439	822
Łódzkie	1 474	37 222,8	7 556	311	4,12	253	3,35	564	435	804
Małopolskie	283	3 923,0	7 772	309	3,97	257	3,31	566	438	838
Mazowieckie	3 989	113 922,4	7 513	313	4,16	254	3,38	567	438	829
Podkarpackie	158	2 044,4	7 154	290	4,05	238	3,32	528	453	821
Podlaskie	3 848	123 496,3	7 630	317	4,16	255	3,34	572	441	844
Świętokrzyskie	273	5 000,7	7 324	306	4,18	245	3,34	551	438	820
RO PARZNIEW	11 217	315 127,4	7 587	314	4,14	255	3,36	569	439	831
Dolnośląskie	192	13 255,3	9 150	361	3,94	307	3,35	668	432	803
Lubuskie	92	6 569,9	8 907	347	3,89	298	3,34	645	429	829
Opolskie	310	16 343,5	8 775	348	3,96	292	3,33	640	421	789
Śląskie	321	12 787,3	8 622	336	3,90	285	3,30	621	430	819
Wielkopolskie	3 507	129 195,2	8 571	339	3,96	287	3,35	626	434	802
RO POZNAŃ	4 422	178 151,2	8 643	341	3,95	290	3,35	631	432	803
Kujawsko-Pomorskie	1 706	56 670,6	8 192	332	4,05	274	3,35	606	432	803
Pomorskie	1 036	29 243,5	7 583	309	4,07	253	3,33	562	431	823
Warmińsko-Mazurskie	1 536	55 501,3	7 606	311	4,09	253	3,32	564	429	850
Zachodniopomorskie	294	14 712,6	8 495	343	4,04	282	3,32	625	432	822
RO BYDGOSZCZ	4 572	156 128,0	7 894	321	4,07	263	3,33	584	431	824
POLSKA	20 211	649 406,6	7 950	324	4,07	266	3,35	590	435	822
RASA POLSKA HOLSZTYŃSKO – FRYZYJSKA odmiany CZERWONO-BIAŁEJ (RW)										
Lubelskie	487	1 045,7	7 377	310	4,20	254	3,44	564	430	812
Łódzkie	486	800,3	7 071	291	4,11	237	3,35	528	411	798
Małopolskie	351	1 459,8	6 000	250	4,16	199	3,31	449	419	838
Mazowieckie	1 955	4 281,5	7 071	297	4,20	239	3,38	536	424	822
Podkarpackie	132	476,8	6 047	258	4,27	203	3,36	461	416	843
Podlaskie	2 186	5 748,2	7 015	298	4,25	238	3,39	536	428	847
Świętokrzyskie	123	219,0	7 137	291	4,08	238	3,33	529	435	784
RO PARZNIEW	5 720	14 031,3	6 940	292	4,21	235	3,38	527	424	831
Dolnośląskie	122	1 759,5	7 506	309	4,12	251	3,34	560	422	833
Lubuskie	25	84,0	5 518	238	4,32	194	3,51	432	395	932
Opolskie	227	4 149,8	7 967	325	4,08	269	3,37	594	428	811
Śląskie	215	974,8	6 821	284	4,17	227	3,33	511	421	825
Wielkopolskie	945	1 650,9	7 423	311	4,19	256	3,45	567	417	810
RO POZNAŃ	1 534	8 619,0	7 615	314	4,12	257	3,38	571	424	817
Kujawsko-Pomorskie	492	824,9	7 676	319	4,15	260	3,39	579	416	791
Pomorskie	256	446,1	7 443	306	4,11	251	3,37	557	416	807
Warmińsko-Mazurskie	595	1 474,8	6 795	284	4,18	230	3,38	514	417	826
Zachodniopomorskie	72	190,3	6 801	288	4,24	223	3,28	511	437	857
RO BYDGOSZCZ	1 415	2 936,1	7 073	295	4,17	238	3,37	533	417	816
POLSKA	8 669	25 586,4	7 183	300	4,17	243	3,38	543	423	825

Województwo Region Oceny Voivodships Milk Recording Region	Liczba stad w rasie herds no.by breed	Przeciętna liczba krów average cows no.	Przeciętna wydajność average yield						Okres między wyciel. calving interval	Wiek I wyciel. 1st calving age
			mleka kg milk	tłuszczu fat		białka protein		tłuszcz + białko fat+protein		
				kg	%	kg	%			
RASA SIMENTALSKA (SM)										
Lubelskie	154	533,5	6 324	257	4,07	219	3,47	476	424	895
Łódzkie	96	228,3	6 657	280	4,20	227	3,41	507	391	837
Małopolskie	134	242,1	5 259	212	4,03	173	3,29	385	410	841
Mazowieckie	351	967,0	6 560	276	4,20	228	3,48	504	420	835
Podkarpackie	256	3 604,1	5 438	225	4,14	184	3,39	409	406	893
Podlaskie	421	959,2	6 096	258	4,23	209	3,43	467	415	927
Świętokrzyskie	36	113,7	5 954	261	4,38	200	3,36	461	389	833
RO PARZNIEW	1 448	6 647,9	5 812	242	4,16	199	3,42	441	410	881
Dolnośląskie	15	180,0	6 924	304	4,39	241	3,48	545	421	909
Lubuskie	17	101,2	6 171	246	3,99	211	3,42	457	406	840
Opolskie	62	103,5	6 120	266	4,35	210	3,43	476	418	853
Śląskie	40	54,8	6 416	269	4,19	218	3,39	487	403	876
Wielkopolskie	174	1 073,9	7 367	308	4,18	262	3,55	570	402	852
RO POZNAŃ	308	1 513,4	7 114	299	4,20	251	3,53	550	406	859
Kujawsko-Pomorskie	115	738,4	6 351	255	4,01	222	3,49	477	412	817
Pomorskie	59	286,6	6 782	281	4,14	239	3,52	520	396	837
Warmińsko-Mazurskie	207	929,6	6 097	254	4,17	209	3,43	463	409	853
Zachodniopomorskie	39	454,7	5 537	223	4,02	189	3,42	412	413	868
RO BYDGOSZCZ	420	2 409,3	6 151	252	4,09	213	3,46	465	409	841
POLSKA	2 176	10 570,6	6 075	252	4,15	209	3,44	461	409	867
RASA POLSKA CZERWONA (RP)										
Lubelskie	5	25,1	1 500	69	4,62	53	3,51	122	521	884
Łódzkie	7	15,4	3 808	159	4,17	130	3,40	289	411	1 054
Małopolskie	256	1 926,4	3 805	163	4,29	126	3,32	289	406	852
Mazowieckie	31	132,9	2 962	124	4,20	102	3,44	226	408	842
Podkarpackie	12	76,2	3 667	165	4,51	126	3,43	291	439	797
Podlaskie	56	257,5	2 891	126	4,34	99	3,43	225	480	851
Świętokrzyskie	7	36,9	3 705	147	3,96	129	3,49	276	461	802
RO PARZNIEW	374	2 470,4	3 635	156	4,29	121	3,34	277	415	849
Dolnośląskie	2	30,8	2 893	128	4,43	102	3,52	230	393	888
Lubuskie	2	2,3	5 403	248	4,58	177	3,27	425	390	-
Śląskie	12	82,6	2 465	108	4,37	84	3,41	192	429	884
Wielkopolskie	5	3,7	4 677	212	4,53	164	3,50	376	412	1 052
RO POZNAŃ	21	119,4	2 692	118	4,40	93	3,44	211	427	892
Kujawsko-Pomorskie	10	52,7	3 496	133	3,81	119	3,39	252	392	831
Pomorskie	5	15,5	3 163	124	3,92	112	3,55	236	435	828
Warmińsko-Mazurskie	14	185,1	2 851	101	3,55	95	3,34	196	416	869
Zachodniopomorskie	3	12,6	4 057	184	4,53	136	3,36	320	479	740
RO BYDGOSZCZ	32	265,9	3 054	113	3,70	103	3,37	216	416	846
POLSKA	427	2 855,7	3 541	151	4,25	119	3,35	270	416	851
RASA JERSEY (JE)										
Lubelskie	19	15,1	5 623	284	5,05	210	3,74	494	425	830
Łódzkie	53	66,2	5 670	300	5,29	215	3,79	515	407	825
Małopolskie	13	14,2	4 913	232	4,73	176	3,59	408	462	804
Mazowieckie	140	174,8	5 400	279	5,17	206	3,81	485	424	832
Podkarpackie	10	18,8	4 029	214	5,31	153	3,80	367	384	864
Podlaskie	46	52,6	5 717	286	5,00	210	3,67	496	407	839
Świętokrzyskie	9	136,5	7 875	387	4,91	308	3,91	695	413	732
RO PARZNIEW	290	478,2	6 118	310	5,06	234	3,82	544	416	792

Województwo Region Oceny Voivodships Milk Recording Region	Liczba stad w rasie herds no.by breed	Przeciętna liczba krów average cows no.	Przeciętna wydajność average yield						Okres między wyciel. calving interval	Wiek I wyciel. 1st calving age
			mleka kg milk	tłuszczu fat		białka protein		tłuszcz + białko fat+protein		
				kg	%	kg	%			
Dolnośląskie	6	10,5	5 483	286	5,22	208	3,80	494	371	857
Lubuskie	1	5,0	7 771	403	5,19	294	3,78	697	428	-
Opolskie	5	4,8	6 206	337	5,43	237	3,82	574	361	-
Śląskie	22	30,0	5 760	272	4,73	217	3,76	489	394	736
Wielkopolskie	102	347,9	6 688	336	5,03	264	3,94	600	408	804
RO POZNAŃ	136	398,2	6 594	331	5,02	259	3,92	590	405	803
Kujawsko-Pomorskie	27	73,9	5 791	294	5,08	224	3,86	518	423	863
Pomorskie	13	28,4	5 155	257	4,99	188	3,65	445	404	849
Warmińsko-Mazurskie	23	30,2	5 843	282	4,83	214	3,67	496	412	870
Zachodniopomorskie	8	12,1	3 347	157	4,68	117	3,49	274	457	953
RO BYDGOSZCZ	71	144,6	5 472	273	4,98	206	3,76	479	419	864
POLSKA	497	1 021,0	6 212	313	5,04	239	3,85	552	412	807
RASA MONTBELIARDE (MO)										
Lubelskie	57	605,5	9 044	321	3,55	323	3,57	644	427	907
Łódzkie	29	60,3	7 354	300	4,08	254	3,45	554	422	817
Małopolskie	11	19,4	5 500	212	3,86	184	3,35	396	350	846
Mazowieckie	147	355,3	6 592	272	4,13	229	3,47	501	438	835
Podkarpackie	2	3,3	4 128	179	4,34	145	3,51	324	477	-
Podlaskie	97	187,1	6 398	270	4,22	221	3,45	491	425	904
Świętokrzyskie	8	8,7	6 465	266	4,12	215	3,33	481	444	860
RO PARZNIEW	351	1 239,6	7 773	296	3,81	274	3,52	570	428	881
Dolnośląskie	22	127,3	7 021	292	4,16	238	3,39	530	422	990
Lubuskie	15	56,7	6 141	244	3,97	206	3,36	450	391	1 022
Opolskie	8	19,3	4 910	210	4,28	165	3,36	375	493	914
Wielkopolskie	211	568,9	7 406	304	4,10	256	3,46	560	414	852
RO POZNAŃ	256	772,2	7 186	295	4,11	247	3,44	542	415	883
Kujawsko-Pomorskie	26	55,2	7 331	307	4,19	257	3,51	564	401	877
Pomorskie	20	67,5	7 215	279	3,87	242	3,35	521	404	782
Warmińsko-Mazurskie	28	55,7	6 997	281	4,02	241	3,45	522	394	849
Zachodniopomorskie	15	649,0	7 567	307	4,05	270	3,57	577	416	909
RO BYDGOSZCZ	89	827,4	7 484	302	4,04	265	3,54	567	412	897
POLSKA	696	2 839,2	7 529	297	3,95	264	3,51	561	420	888
RASA BIAŁOGRZBIETA (BG)										
Lubelskie	25	171,8	3 902	163	4,18	135	3,46	298	411	852
Łódzkie	1	1,0	4 381	199	4,55	141	3,21	340	460	-
Mazowieckie	20	110,9	3 492	143	4,09	114	3,27	257	395	854
Podkarpackie	3	6,9	3 933	157	3,99	130	3,30	287	343	1 087
Podlaskie	34	118,8	5 033	202	4,01	163	3,24	365	393	825
RO PARZNIEW	83	409,4	4 121	169	4,10	138	3,34	307	401	848
Lubuskie	1	5,0	3 738	136	3,63	123	3,28	259	345	-
Śląskie	1	1,7	4 885	211	4,31	155	3,17	366	-	-
Wielkopolskie	2	5,3	3 682	147	4,00	125	3,38	272	431	896
RO POZNAŃ	4	12,0	3 876	152	3,91	128	3,31	280	388	896
Kujawsko-Pomorskie	2	12,2	3 543	149	4,19	116	3,27	265	435	1 046
Warmińsko-Mazurskie	13	101,4	4 478	173	3,86	143	3,19	316	388	953
RO BYDGOSZCZ	15	113,6	4 378	170	3,89	140	3,20	310	392	968
P O L S K A	102	535,0	4 170	169	4,05	138	3,31	307	399	875

Województwo Region Oceny Voivodships Milk Recording Region	Liczba stad w rasie herds no.by breed	Przeciętna liczba krów average cows no.	Przeciętna wydajność average yield						Okres między wyciel. calving interval	Wiek I wyciel. 1st calving age
			mleka kg milk	tłuszczu fat		białka protein		tłuszcz + białko fat+protein		
				kg	%	kg	%			
RASA POLSKA CZERWONO – BIAŁA (ZR)										
Lubelskie	4	5,0	7 744	318	4,10	251	3,24	569	356	823
Małopolskie	334	2 834,7	4 271	174	4,07	137	3,20	311	410	820
Mazowieckie	1	2,3	4 683	193	4,13	157	3,35	350	-	-
Podkarpackie	12	55,4	5 094	213	4,19	165	3,23	378	423	797
Podlaskie	8	83,4	5 039	202	4,01	162	3,22	364	400	899
Świętokrzyskie	1	7,4	2 802	103	3,67	97	3,45	200	384	909
RO PARZNIEW	360	2 988,2	4 310	175	4,07	138	3,21	313	410	824
Dolnośląskie	44	509,1	4 761	195	4,09	158	3,31	353	399	912
Opolskie	8	111,1	6 815	295	4,33	232	3,41	527	395	871
Śląskie	12	57,6	5 768	249	4,32	195	3,38	444	414	850
RO POZNAŃ	64	677,8	5 182	216	4,17	173	3,34	389	399	897
Kujawsko-Pomorskie	1	1,8	2 551	80	3,15	86	3,37	166	-	773
RO BYDGOSZCZ	1	1,8	3 032	99	3,26	99	3,27	198	-	895
POLSKA	425	3 667,8	4 471	183	4,09	144	3,23	327	408	840
RASA POLSKA CZARNO – BIAŁA (ZB)										
Lubelskie	24	167,3	4 473	189	4,23	148	3,31	337	424	864
Łódzkie	3	9,6	3 540	137	3,86	120	3,39	257	401	-
Małopolskie	19	138,2	4 800	200	4,16	154	3,21	354	468	877
Mazowieckie	6	26,2	3 080	131	4,24	102	3,30	233	409	882
Podkarpackie	11	78,5	5 063	215	4,24	165	3,26	380	407	845
Podlaskie	37	284,3	4 743	201	4,23	158	3,32	359	432	939
Świętokrzyskie	5	21,2	5 074	217	4,28	165	3,26	382	430	800
RO PARZNIEW	105	725,3	4 660	197	4,22	153	3,28	350	433	891
Dolnośląskie	8	55,5	5 315	214	4,03	178	3,35	392	471	862
Lubuskie	1	7,1	4 243	171	4,03	137	3,23	308	330	921
Opolskie	3	43,1	4 865	190	3,90	161	3,30	351	423	1 011
Śląskie	2	19,8	7 230	304	4,21	249	3,44	553	420	729
RO POZNAŃ	14	125,5	5 422	219	4,03	182	3,35	401	436	926
Kujawsko-Pomorskie	9	39,3	4 766	197	4,14	151	3,16	348	405	982
Pomorskie	38	291,8	4 549	191	4,20	151	3,31	342	415	858
Warmińsko-Mazurskie	57	663,2	4 442	181	4,07	145	3,26	326	401	932
Zachodniopomorskie	33	169,8	5 023	216	4,30	169	3,36	385	394	931
RO BYDGOSZCZ	137	1 164,1	4 564	189	4,14	150	3,29	339	404	915
POLSKA	256	2 014,9	4 653	194	4,16	153	3,29	347	416	908
RASA BROWN SWISS (BS)										
Lubelskie	25	36,1	7 378	322	4,37	269	3,65	591	433	965
Łódzkie	16	21,5	7 198	315	4,38	251	3,49	566	422	830
Mazowieckie	16	27,2	6 904	293	4,24	247	3,57	540	431	843
Podlaskie	24	31,3	7 415	314	4,24	259	3,49	573	520	856
RO PARZNIEW	81	116,1	7 244	312	4,31	258	3,56	570	453	854
Dolnośląskie	1	1,0	3 480	192	5,51	155	4,45	347	658	–
Śląskie	2	1,3	7 261	289	3,98	246	3,39	535	420	–
Wielkopolskie	6	17,4	8 387	365	4,35	310	3,70	675	405	826
RO POZNAŃ	11	21,4	8 437	373	4,42	311	3,68	684	406	800
Kujawsko-Pomorskie	5	14,1	8 266	360	4,35	293	3,55	653	411	857
Pomorskie	3	8,6	7 993	335	4,19	285	3,56	620	403	775
Warmińsko-Mazurskie	6	8,5	5 446	258	4,74	191	3,51	449	539	1 137
Zachodniopomorskie	4	106,7	7 012	311	4,44	244	3,48	555	407	919

Województwo Region Oceny Voivodships Milk Recording Region	Liczba stad w rasie herds no.by breed	Przeciętna liczba krów average cows no.	Przeciętna wydajność average yield						Okres między wyciel. calving interval	Wiek I wyciel. 1st calving age
			mleka kg milk	tłuszczu fat		białka protein		tłuszcz + białko fat+protein		
				kg	%	kg	%			
RO BYDGOSZCZ	18	137,9	7 105	314	4,42	249	3,50	563	412	906
POLSKA	110	275,4	7 267	318	4,37	257	3,54	575	426	883
RASA SZWEDZKA CZERWONA (SR)										
Lubelskie	6	7,1	6 956	299	4,30	253	3,63	552	483	-
Łódzkie	6	30,3	8 090	366	4,52	282	3,48	648	379	744
Mazowieckie	12	22,5	7 238	298	4,11	256	3,54	554	540	869
Podlaskie	24	27,7	7 351	327	4,45	264	3,59	591	434	849
RO PARZNIEW	48	87,6	7 546	331	4,38	267	3,54	598	442	790
Dolnośląskie	1	2,5	7 551	335	4,43	279	3,70	614	395	-
Opolskie	4	13,2	6 019	270	4,48	215	3,57	485	452	826
Wielkopolskie	18	37,1	7 585	341	4,49	275	3,63	616	419	824
RO POZNAŃ	23	52,8	7 193	323	4,49	260	3,62	583	425	822
Kujawsko-Pomorskie	16	55,3	7 531	338	4,49	273	3,63	611	431	913
Pomorskie	7	5,7	8 811	383	4,35	307	3,48	690	352	895
Warmińsko-Mazurskie	16	19,6	7 011	304	4,33	243	3,47	547	441	812
RO BYDGOSZCZ	39	80,6	7 495	333	4,44	268	3,58	601	426	881
POLSKA	110	221,0	7 443	330	4,43	266	3,57	596	431	822
RASA NORWESKA CZERWONA (NR)										
Lubelskie	27	27,6	8 025	356	4,44	283	3,53	639	377	806
Łódzkie	9	7,2	7 344	299	4,07	251	3,42	550	459	748
Małopolskie	1	1,0	4 797	270	5,62	177	3,69	447	344	-
Mazowieckie	46	39,1	7 042	302	4,29	238	3,38	540	403	771
Podlaskie	23	20,4	7 807	328	4,20	261	3,34	589	382	847
RO PARZNIEW	106	95,3	7 489	323	4,31	256	3,42	579	395	801
Śląskie	1	1,5	9 031	366	4,05	311	3,44	677	338	984
Wielkopolskie	16	20,4	7 614	330	4,33	265	3,48	595	360	779
RO POZNAŃ	17	21,9	7 711	332	4,31	268	3,48	600	359	790
Kujawsko-Pomorskie	12	67,8	6 989	315	4,51	254	3,63	569	394	731
Pomorskie	1	2,3	10 676	380	3,56	377	3,53	757	-	688
Warmińsko-Mazurskie	15	11,2	7 438	333	4,48	246	3,30	579	379	825
RO BYDGOSZCZ	28	81,3	7 155	319	4,46	256	3,58	575	392	741
POLSKA	151	198,5	7 377	322	4,37	258	3,49	580	390	780
MIESZAŃCE MIĘDZYRASOWE (MM)										
Lubelskie	883	3 029,3	7 231	299	4,13	247	3,42	546	414	842
Łódzkie	1 055	3 239,0	6 832	295	4,32	233	3,41	528	412	809
Małopolskie	245	579,6	6 186	256	4,14	207	3,34	463	411	830
Mazowieckie	3 017	10 208,9	6 784	290	4,28	232	3,42	522	412	827
Podkarpackie	188	444,9	5 760	245	4,26	194	3,36	439	423	845
Podlaskie	2 754	9 545,5	6 714	286	4,26	227	3,38	513	414	858
Świętokrzyskie	202	561,2	6 699	289	4,31	226	3,37	515	406	825
RO PARZNIEW	8 344	27 608,4	6 784	289	4,26	231	3,40	520	413	838
Dolnośląskie	156	1 093,3	7 611	321	4,22	260	3,42	581	403	834
Lubuskie	73	477,8	6 373	268	4,21	216	3,39	484	402	866
Opolskie	258	1 392,8	6 792	289	4,26	233	3,43	522	414	835
Śląskie	269	1 051,8	7 007	295	4,21	239	3,41	534	407	860
Wielkopolskie	2 699	9 514,2	7 337	308	4,20	252	3,44	560	414	814
RO POZNAŃ	3 455	13 529,9	7 244	305	4,21	249	3,44	554	412	823
Kujawsko-Pomorskie	1 146	3 738,5	6 858	292	4,25	235	3,43	527	414	815
Pomorskie	707	2 583,1	6 467	272	4,21	219	3,39	491	406	850

Województwo Region Oceny Voivodships Milk Recording Region	Liczba stad w rasie herds no.by breed	Przeciętna liczba krów average cows no.	Przeciętna wydajność average yield						Okres między wyciel. calving interval	Wiek I wyciel. 1st calving age
			mleka kg milk	tłuszczu fat		białka protein		tłuszcz + białko fat+protein		
				kg	%	kg	%			
Warmińsko-Mazurskie	1 204	5 395,4	6 537	275	4,20	220	3,37	495	400	883
Zachodniopomorskie	216	988,9	6 502	270	4,15	220	3,38	490	411	873
RO BYDGOSZCZ	3 273	12 705,9	6 614	278	4,21	224	3,39	502	406	853
POLSKA	15 072	53 844,2	6 859	291	4,24	234	3,41	525	411	837
INNE RASY										
Lubelskie	59	44,6	7 330	317	4,33	264	3,60	581	446	917
Łódzkie	17	16,2	7 581	329	4,34	262	3,46	591	407	1 032
Małopolskie	11	3,9	4 891	190	3,89	158	3,23	348	465	1 189
Mazowieckie	194	242,9	8 055	334	4,14	274	3,40	608	421	805
Podkarpackie	11	14,6	6 214	250	4,02	208	3,35	458	390	811
Podlaskie	143	187,7	7 625	332	4,35	265	3,47	597	404	842
Świętokrzyskie	2	1,2	4 215	212	5,03	169	4,02	381	–	–
RO PARZNIEW	435	509,9	7 736	327	4,23	266	3,44	593	417	835
Dolnośląskie	7	9,5	6 164	281	4,55	228	3,69	509	413	941
Lubuskie	3	2,0	1 117	49	4,35	37	3,27	86	-	741
Opolskie	6	5,3	4 479	227	5,06	155	3,47	382	450	745
Śląskie	46	53,2	7 741	334	4,31	270	3,49	604	401	817
Wielkopolskie	62	70,0	7 113	311	4,37	250	3,51	561	411	823
RO POZNAŃ	23	26,9	7 922	335	4,23	284	3,59	619	395	767
Kujawsko-Pomorskie	9	15,1	7 196	328	4,56	265	3,68	593	381	742
Pomorskie	53	86,2	6 407	284	4,43	226	3,52	510	416	842
Warmińsko-Mazurskie	4	1,9	6 432	284	4,41	206	3,20	490	-	712
Zachodniopomorskie	89	130,1	6 812	300	4,40	243	3,56	543	409	809
RO BYDGOSZCZ	586	710,0	7 505	321	4,27	260	3,47	581	415	832
POLSKA	570	586,1	7 149	297	4,16	246	3,44	543	405	846

Tabela nr 4. Przeciętne wydajności ocenianych krów mlecznych według sektorów i ras
Average milk yield in recorded population, according to sectors and breeds

Sektor rasa sector breed	Liczba stad w rasie herds no.by breed	Przeciętna liczba krów average cows no.	Przeciętna wydajność average yield						Okres między wyciel. calving interval	Wiek I wyciel. 1st calving age
			mleka kg milk	tłuszczu fat		białka protein		tłuszcz + białko fat+protein		
				kg	%	kg	%			
SEKTOR PUBLICZNY										
Czarno-biała*	134	29 864,4	10 349	396	3,83	345	3,33	741	429	778
Czerwono-biała*	58	1 903,5	10 001	389	3,89	335	3,35	724	425	801
Simental	18	763,6	6 960	285	4,09	246	3,53	531	412	909
Polska czerwona	5	134,4	2 698	112	4,15	91	3,38	203	421	893
Jersey	9	380,9	7 362	368	5,00	293	3,98	661	408	780
Montbeliarde	2	3,4	7 850	314	4,00	272	3,47	586	355	855
Białogrzbieta	2	18,0	1 676	68	4,06	57	3,40	125	409	-
Polska czerwono-biała	4	73,9	6 378	265	4,15	216	3,39	481	412	826
Polska czarno-biała	3	95,2	4 395	185	4,21	142	3,23	327	388	863
Brown Swiss	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Szwedzka czerwona	4	5,5	6 963	329	4,73	267	3,83	596	380	901
Norweska czerwona	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mieszaniec międzyrasowy	77	431,9	8 507	346	4,07	296	3,48	642	407	807
INNE RASY	4	17,3	6 997	310	4,43	255	3,65	565	399	823
SEKTOR PRYWATNY										
Czarno-biała*	20 077	619 542,2	7 835	320	4,08	263	3,35	583	436	824
Czerwono-biała*	8 611	23 682,9	6 956	293	4,21	235	3,38	528	423	827
Simental	2 158	9 807,0	6 007	250	4,16	207	3,44	457	409	863
Polska czerwona	422	2 721,7	3 583	152	4,25	120	3,34	272	416	848
Jersey	488	640,1	5 528	280	5,07	207	3,75	487	414	833
Montbeliarde	694	2 836,2	7 529	297	3,95	264	3,51	561	420	888
Białogrzbieta	100	517,0	4 257	172	4,05	141	3,31	313	399	875
Polska czerwono-biała	421	3 594,3	4 432	181	4,09	143	3,23	324	408	841
Polska czarno-biała	253	1 920,7	4 665	194	4,16	154	3,29	348	417	911
Brown Swiss	109	274,8	7 272	318	4,37	257	3,54	575	426	883
Szwedzka czerwona	106	215,9	7 455	330	4,42	266	3,57	596	433	819
Norweska czerwona	151	198,5	7 377	322	4,37	258	3,49	580	390	780
Mieszaniec międzyrasowy	14 995	53 412,3	6 846	290	4,24	233	3,41	523	411	838
INNE RASY	582	694,0	7 518	321	4,27	260	3,46	581	416	832
SEKTORY RAZEM										
Czarno-biała*	20 211	649 406,6	7 950	324	4,07	266	3,35	590	435	822
Czerwono-biała*	8 669	25 586,4	7 183	300	4,17	243	3,38	543	423	825
Simental	2 176	10 570,6	6 075	252	4,15	209	3,44	461	409	867
Polska czerwona	427	2 855,7	3 541	151	4,25	119	3,35	270	416	851
Jersey	497	1 021,0	6 212	313	5,04	239	3,85	552	412	807
Montbeliarde	696	2 839,2	7 529	297	3,95	264	3,51	561	420	888
Białogrzbieta	102	535,0	4 170	169	4,05	138	3,31	307	399	875
Polska czerwono-biała	425	3 667,8	4 471	183	4,09	144	3,23	327	408	840
Polska czarno-biała	256	2 014,9	4 653	194	4,16	153	3,29	347	416	908
Brown Swiss	109	275,4	7 267	318	4,37	257	3,54	575	426	883
Szwedzka czerwona	110	221,0	7 443	330	4,43	266	3,57	596	431	822
Norweska czerwona	151	198,5	7 377	322	4,37	258	3,49	580	390	780
Mieszaniec międzyrasowy	15 072	53 844,2	6 859	291	4,24	234	3,41	525	411	837
INNE RASY	586	710,0	7 505	321	4,27	260	3,47	581	415	832

* – dotyczy rasy polskiej holsztyńsko – fryzyjskiej

Tabela nr 5. Przeciętne wydajności ocenianych krów mlecznych w poszczególnych instytucjach i sektorach*Average milk yield in recorded population in particular institutions and sectors*

Instytucja sektor institution sector	Liczba obór herds no.	Krów przeciętnie average cows no	Przeciętna wydajność average yield					Okres między wyciel. calving interval	Wiek I wyciel. 1st calving age
			mleka kg milk	tłuszczu fat		białka protein			
				kg	%	kg	%		
WŁASNOŚĆ PAŃSTWOWA	4	632,7	9 327	367	3,93	313	3,35	423	781
GOSPODARSTWA PODLEGŁE MRiRW	4	557,4	8 285	322	3,89	283	3,42	440	817
AGENCJA NIERUCHOMOŚCI ROLNYCH	81	25 636,2	10 599	408	3,85	353	3,33	424	770
INSTYTUT ZOOTECHNIKI (IZ)	13	2 363,9	8 882	336	3,78	300	3,38	438	827
POLSKA AKADEMIA NAUK (PAN)	3	312,7	6 102	237	3,89	204	3,35	407	896
GOSPODARSTWA PODLEGŁE WOJEWODZIE	3	311,8	7 335	324	4,42	247	3,37	454	901
STACJE HODOWLI ROŚLIN (SHR)	11	1 898,4	9 174	356	3,88	314	3,42	446	800
SPÓŁKI PAŃSTWOWE	3	308,0	10 174	383	3,76	343	3,37	457	860
INNE PAŃSTWOWE	11	1 332,4	8 105	306	3,77	279	3,44	427	828
WŁASNOŚĆ SAMORZĄDOWA	4	254,9	8 407	330	3,93	281	3,34	429	759
GOSPODARSTWA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	1	33,0	6 828	286	4,19	231	3,38	476	937
SPÓŁKI WŁASNOŚCI SAMORZĄDOWEJ	1	25,4	5 741	235	4,10	200	3,49	547	827
RAZEM SEKTOR PUBLICZNY	139	33 666,8	10 134	390	3,85	340	3,35	427	783
WŁASNOŚĆ PRYWATNA KRAJOWA	689	22 113,0	7 866	319	4,06	265	3,37	427	805
GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE	19 658	612 164,9	7 460	309	4,14	251	3,36	433	832
SPÓŁDZIELNIE PRODUKCJI ROLNICZEJ	146	18 122,7	8 642	337	3,90	290	3,36	439	806
SPÓŁKI PRYWATNE KRAJOWE	237	46 358,5	9 185	355	3,86	308	3,35	427	791
GOSPODARSTWA DZIERŻAWIONE	76	14 698,3	8 832	350	3,96	299	3,38	423	812
FUNDACJE	5	377,8	6 420	286	4,45	215	3,35	477	827
POZOSTAŁE JEDNOSTKI WŁASN. PRYW. KRAJOWEJ	1	19,1	4 923	202	4,10	162	3,29	444	880
WŁASNOŚĆ ZAGRANICZNA	1	348,6	10 574	362	3,42	348	3,29	433	894
SPÓŁKI PRYWATNE ZAGRANICZNE	17	5 743,1	9 737	387	3,97	325	3,34	422	776
WŁASN. MIESZ. Z UDZIAŁEM KAPITAŁU PRYWATNEGO	20 830	719 946,0	7 660	314	4,10	257	3,36	432	826
RAZEM SEKTOR PRYWATNY	20 969	753 612,8	7 771	318	4,09	261	3,36	432	824
POLSKA	20 704	733 240,8	7 582	309	4,08	255	3,36	433	824

Tabela nr 6. Przeciętne wydajności ocenianych krów mlecznych według sektorów, województw i RO*Average milk yield in recorded population, according to sectors, voivodships and Milk Recording Regions*

Województwo Region Oceny Voivodships Milk Recording Region	Liczba obór herds no.	Krow przeciętnie average cows no	Przeciętna wydajność average yield				Okres między wyciel. calving interval	Wiek I wyciel. 1st calving age	
			mleka kg milk	tłuszczu fat		białka protein			
				kg	%	kg			%
SEKTOR PUBLICZNY									
Lubelskie	8	859,4	8 922	321	3,60	309	3,46	428	817
Łódzkie	6	1 087,6	9 363	387	4,13	315	3,36	451	783
Małopolskie	5	716,7	9 301	383	4,12	310	3,33	448	805
Mazowieckie	7	959,9	9 456	358	3,79	318	3,36	433	802
Podkarpackie	5	705,0	7 267	295	4,06	249	3,43	440	922
Podlaskie	3	695,1	8 005	337	4,21	275	3,43	434	820
Świętokrzyskie	3	384,6	9 714	399	4,11	343	3,53	449	751
RO PARZNIEW	37	5 408,3	8 878	353	3,98	302	3,40	440	818
Dolnośląskie	9	1 611,1	10 458	409	3,91	344	3,29	438	768
Lubuskie	3	1 386,3	9 478	345	3,64	327	3,45	438	791
Opolskie	9	4 576,1	10 350	396	3,83	346	3,34	412	758
Śląskie	4	788,0	10 680	421	3,94	340	3,18	426	762
Wielkopolskie	44	11 460,1	10 390	392	3,77	349	3,36	424	781
RO POZNAŃ	68	19 800,9	10 298	390	3,79	345	3,35	424	775
Kujawsko-Pomorskie	15	4 176,3	11 165	438	3,92	370	3,31	425	774
Pomorskie	5	875,6	9 598	373	3,89	323	3,36	438	786
Warmińsko-Mazurskie	7	1 016,3	7 803	308	3,95	265	3,40	432	829
Zachodniopomorskie	7	2 389,4	10 699	416	3,89	352	3,29	429	773
RO BYDGOSZCZ	34	8 457,6	10 541	412	3,91	349	3,31	428	781
POLSKA	139	33 666,8	10 134	390	3,85	340	3,35	427	783
SEKTOR PRYWATNY									
Lubelskie	1 196	34 364,9	7 595	311	4,10	258	3,39	436	827
Łódzkie	1 472	40 626,1	7 430	308	4,14	250	3,36	432	805
Małopolskie	699	10 424,4	5 540	226	4,07	182	3,29	418	840
Mazowieckie	3 997	129 540,6	7 406	310	4,18	251	3,39	436	829
Podkarpackie	319	6 118,6	5 838	242	4,15	196	3,36	418	846
Podlaskie	3 880	140 296,6	7 510	314	4,18	252	3,35	438	846
Świętokrzyskie	277	5 721,4	7 043	298	4,23	236	3,35	433	823
RO PARZNIEW	11 840	367 092,6	7 388	307	4,16	249	3,37	435	833
Dolnośląskie	210	15 421,7	8 499	339	3,99	286	3,36	426	816
Lubuskie	90	5 922,3	8 435	336	3,98	280	3,32	424	848
Opolskie	311	17 609,7	7 974	325	4,07	267	3,35	424	808
Śląskie	328	14 271,8	8 204	323	3,94	272	3,32	427	826
Wielkopolskie	3 468	131 000,7	8 289	332	4,01	279	3,37	433	806
RO POZNAŃ	4 408	184 246,9	8 277	332	4,01	278	3,36	431	810
Kujawsko-Pomorskie	1 703	58 171,8	7 849	320	4,08	264	3,36	431	806
Pomorskie	1 036	32 110,1	7 399	303	4,09	247	3,34	428	827
Warmińsko-Mazurskie	1 550	63 418,9	7 416	305	4,11	247	3,33	425	854
Zachodniopomorskie	293	14 905,7	7 800	319	4,09	261	3,35	429	844
RO BYDGOSZCZ	4 582	168 606,5	7 580	311	4,10	254	3,35	428	831
POLSKA	20 830	719 946,0	7 660	314	4,10	257	3,36	432	826

Tabela nr 7. Przecięte wydajności ocenianych krów mlecznych w rasach i grupach laktacyjnych

Average milk yield in recorded population, according to breeds and lactation groups

Rasa odmiana breed	Laktacje lactations	Liczba laktacji lactation no.	Średnio dni doju average days in milking	Przeciętna wydajność average yield					
				mleka kg milk	tłuszczu fat		białka protein		tłuszcz + białko fat+protein
					kg	%	kg	%	
HO	100-dniowe dla pierwiastek	182 471	100	2 732	106	3,87	84	3,00	190
	I	169 702	301	7 477	294	3,93	244	3,00	538
	II	127 738	300	8 180	326	3,98	272	3,00	598
	III	82 351	300	8 344	335	4,02	274	3,00	609
	IV-te i dalsze	111 814	299	7 779	318	4,09	254	3,00	572
	razem odmiana:	491 605	300	7 874	315	4,00	258	3,00	573
RW	100-dniowe dla pierwiastek	7 144	100	2 491	99	3,96	77	3,00	176
	I	6 648	299	6 628	270	4,08	219	3,00	489
	II	5 062	298	7 383	303	4,10	250	3,00	553
	III	3 377	298	7 563	312	4,12	252	3,00	564
	IV-te i dalsze	4 448	298	7 170	297	4,14	236	3,00	533
	razem odmiana:	19 535	299	7 109	292	4,11	236	3,00	528
SM	100-dniowe dla pierwiastek	2 509	100	2 099	84	3,99	67	3,00	151
	I	2 419	294	5 527	227	4,11	189	3,00	416
	II	1 902	294	6 189	256	4,14	214	3,00	470
	III	1 406	294	6 516	268	4,11	224	3,00	492
	IV-te i dalsze	2 757	295	6 104	247	4,05	206	3,00	453
	razem rasa:	8 484	294	6 026	247	4,10	206	3,00	453
RP	100-dniowe dla pierwiastek	391	100	1 306	54	4,12	42	3,00	96
	I	364	283	3 171	135	4,25	106	3,00	241
	II	392	286	3 595	155	4,31	122	3,00	277
	III	358	279	3 558	153	4,30	120	3,00	273
	IV-te i dalsze	1 323	283	3 785	159	4,21	126	3,00	285
	razem rasa:	2 437	283	3 629	154	4,24	122	3,00	276
JE	100-dniowe dla pierwiastek	286	100	2 237	103	4,61	78	3,00	181
	I	270	297	5 818	285	4,89	218	4,00	503
	II	200	297	6 407	317	4,95	245	4,00	562
	III	136	298	6 229	318	5,10	239	4,00	557
	IV-te i dalsze	235	296	5 938	301	5,07	225	4,00	526
	razem rasa:	841	297	6 058	302	4,99	230	4,00	532
MO	100-dniowe dla pierwiastek	884	100	2 487	97	3,88	82	3,00	179
	I	753	298	6 806	270	3,97	237	3,00	507
	II	465	296	7 564	295	3,90	264	3,00	559
	III	431	295	7 942	307	3,87	274	3,00	581
	IV-te i dalsze	509	296	7 927	304	3,83	271	3,00	575
	razem rasa:	2 158	296	7 461	291	3,90	258	3,00	549

Rasa odmiana breed	Laktacje lactations	Liczba laktacji lactation no.	Średnio dni doju average days in milking	Przeciętna wydajność average yield					
				mleka kg milk	tłuszczu fat		białka protein		tłuszcz + białko fat+protein
					kg	%	kg	%	
BG	100-dniowe dla pierwiastek	88	100	1 547	61	3,96	48	3,00	109
	I	82	280	3 667	150	4,08	118	3,00	268
	II	95	288	4 161	167	4,01	136	3,00	303
	III	65	286	4 286	177	4,12	142	3,00	319
	IV-te i dalsze	199	292	4 644	180	3,88	151	3,00	331
	razem rasa:	441	288	4 305	171	3,97	140	3,00	311
ZR	100-dniowe dla pierwiastek	596	100	1 643	65	3,93	49	3,00	114
	I	592	292	4 023	163	4,05	128	3,00	291
	II	554	290	4 426	182	4,12	146	3,00	328
	III	419	292	4 790	197	4,12	155	3,00	352
	IV-te i dalsze	1 625	291	4 624	186	4,03	149	3,00	335
	razem rasa:	3 190	291	4 500	183	4,06	145	3,00	328
ZB	100-dniowe dla pierwiastek	356	100	1 637	65	3,98	49	3,00	114
	I	388	290	4 072	168	4,12	131	3,00	299
	II	340	289	4 478	185	4,14	147	3,00	332
	III	233	293	5 069	212	4,18	165	3,00	377
	IV-te i dalsze	728	291	4 959	201	4,05	161	3,00	362
	razem rasa:	1 689	291	4 673	192	4,10	152	3,00	344
BS	100-dniowe dla pierwiastek	55	100	2 484	105	4,22	78	3,00	183
	I	74	300	6 579	276	4,20	228	3,00	504
	II	44	299	6 962	304	4,37	250	4,00	554
	III	29	302	7 748	330	4,26	270	3,00	600
	IV-te i dalsze	65	300	7 691	336	4,37	266	3,00	602
	razem rasa:	212	300	7 159	308	4,30	250	3,00	558
SR	100-dniowe dla pierwiastek	67	100	2 475	108	4,35	80	3,00	188
	I	56	300	6 667	293	4,39	235	4,00	528
	II	58	301	7 466	318	4,26	267	4,00	585
	III	17	297	8 144	373	4,58	293	4,00	666
	IV-te i dalsze	28	295	8 031	333	4,14	283	4,00	616
	razem rasa:	159	299	7 357	318	4,32	261	4,00	579
NR	100-dniowe dla pierwiastek	95	100	2 543	101	3,98	79	3,00	180
	I	87	299	6 377	276	4,32	217	3,00	493
	II	35	301	6 942	308	4,44	246	4,00	554
	III	21	303	7 783	342	4,39	276	4,00	618
	IV-te i dalsze	11	305	7 322	312	4,26	256	4,00	568
	razem rasa:	154	300	6 764	294	4,35	234	3,00	528
MM	100-dniowe dla pierwiastek	16 150	100	2 344	94	4,02	73	3,00	167
	I	14 786	298	6 182	258	4,17	207	3,00	465
	II	11 496	296	6 823	286	4,19	233	3,00	519
	III	7 467	297	7 131	300	4,20	241	3,00	541
	IV-te i dalsze	8 226	296	6 815	286	4,19	228	3,00	514
	razem:	41 975	297	6 650	278	4,18	224	3,00	502

Rasa odmiana breed	Laktacje lactations	Liczba laktacji lactation no.	Średnio dni doju average days in milking	Przeciętna wydajność average yield					
				mleka kg milk	tłuszczu fat		białka protein		tłuszcz + białko fat+protein
					kg	%	kg	%	
INNE RAS	100-dniowe dla pierwiastek	268	100	2 491	102	4,10	79	3,00	181
	I	127	297	6 317	275	4,36	221	3,00	496
	II	118	300	6 995	299	4,28	250	4,00	549
	III	27	299	8 405	345	4,10	296	4,00	641
	IV-te i dalsze	29	292	6 906	299	4,33	236	3,00	535
	razem:	301	298	6 827	294	4,30	240	4,00	534
RAZEM RAS	100-dniowe dla pierwiastek	211 360	100	2 676	104	3,89	82	3,06	186
	I	196 348	300	7 293	289	3,96	239	3,27	528
	II	148 499	299	7 980	319	4,00	266	3,33	585
	III	96 337	299	8 147	329	4,04	268	3,29	597
	IV-te i dalsze	131 997	299	7 561	309	4,09	248	3,28	557
	razem:	573 181	299	7 676	308	4,01	253	3,29	561

Tabela nr 8. Przeciętna wydajność życiowa krów ubitych w roku 2015 według ras i województw

Average lifetime production of culled cows in 2015, according to breeds and voivodships

Województwa Voivodships	Liczba krów cows no.	Długość użytkowania w latach production length	Długość życia w latach lifespan	Przeciętna wydajność average yield				
				mleka kg milk	tłuszczu fat		białka protein	
					kg	%	kg	%
RASA POLSKA HOLSZTYŃSKO – FRYZYJSKA odmiany CZARNO-BIAŁEJ								
Dolnośląskie	4 231	3,16	5,42	27 310	1 095	4,01	916	3,35
Kujawsko-Pomorskie	17 224	3,14	5,53	24 423	998	4,09	815	3,34
Lubelskie	9 454	3,11	5,72	22 650	939	4,15	763	3,37
Lubuskie	2 153	3,11	5,65	26 927	1 053	3,91	910	3,38
Łódzkie	10 302	3,29	5,89	23 780	1 000	4,21	794	3,34
Małopolskie	1 202	3,22	5,89	24 726	1 007	4,07	817	3,30
Mazowieckie	34 666	3,14	5,83	22 014	924	4,20	739	3,36
Opolskie	5 576	3,03	5,28	25 266	1 008	3,99	842	3,33
Podkarpackie	550	3,76	6,40	25 694	1 035	4,03	850	3,31
Podlaskie	34 265	3,03	5,86	21 611	903	4,18	718	3,32
Pomorskie	8 451	3,45	5,98	24 413	995	4,08	806	3,30
Śląskie	4 083	3,04	5,48	24 675	983	3,98	820	3,32
Świętokrzyskie	960	3,46	6,15	24 675	1 038	4,21	821	3,33
Warmińsko-Mazurskie	16 395	3,16	5,95	22 604	932	4,12	747	3,30
Wielkopolskie	40 642	2,97	5,34	24 335	980	4,03	819	3,37
Zachodniopomorskie	4 568	3,35	5,72	26 884	1 078	4,01	893	3,32
POLSKA	194 722	3,11	5,69	23 391	961	4,11	782	3,34
RASA POLSKA HOLSZTYŃSKO – FRYZYJSKA odmiany CZERWONO-BIAŁEJ								
Dolnośląskie	488	3,88	6,29	27 834	1 141	4,10	929	3,34
Kujawsko-Pomorskie	214	2,85	5,15	21 113	888	4,21	711	3,37
Lubelskie	358	2,71	5,46	18 999	805	4,24	652	3,43
Lubuskie	60	2,66	5,54	14 842	693	4,67	527	3,55
Łódzkie	190	2,80	5,53	18 341	777	4,24	615	3,35

Województwa Voivodships	Liczba krów cows no.	Długość użytkowania w latach production length	Długość życia w latach lifespan	Przeciętna wydajność average yield				
				mleka kg milk	tłuszczu fat		białka protein	
					kg	%	kg	%
Małopolskie	350	3,56	6,40	20 998	880	4,19	696	3,31
Mazowieckie	1 174	2,64	5,40	17 626	736	4,18	593	3,36
Opolskie	1 490	3,18	5,57	23 671	973	4,11	795	3,36
Podkarpackie	136	3,81	6,54	22 708	948	4,17	753	3,32
Podlaskie	1 601	2,73	5,72	18 029	759	4,21	607	3,37
Pomorskie	114	2,74	5,10	20 189	845	4,19	683	3,38
Śląskie	300	3,15	5,71	21 199	895	4,22	710	3,35
Świętokrzyskie	44	2,81	5,81	19 856	814	4,10	650	3,27
Warmińsko-Mazurskie	418	2,59	5,40	17 346	725	4,18	587	3,38
Wielkopolskie	452	2,14	4,68	15 651	657	4,20	543	3,47
Zachodniopomorskie	47	3,18	5,56	23 074	989	4,29	772	3,35
POLSKA	7 436	2,92	5,60	20 103	839	4,17	677	3,37
RASA SIMENTALSKA								
Dolnośląskie	41	3,63	6,18	21 805	937	4,30	762	3,49
Kujawsko-Pomorskie	242	2,61	4,94	15 502	627	4,04	536	3,46
Lubelskie	383	2,77	6,01	16 507	651	3,94	583	3,53
Lubuskie	49	3,59	6,52	20 073	802	4,00	693	3,45
Łódzkie	53	2,96	5,53	18 707	810	4,33	659	3,52
Małopolskie	73	3,18	6,46	15 942	643	4,03	530	3,32
Mazowieckie	278	2,77	5,45	17 785	739	4,16	619	3,48
Opolskie	31	2,36	5,21	14 778	621	4,20	519	3,51
Podkarpackie	729	4,06	6,91	20 674	851	4,12	700	3,39
Podlaskie	294	3,31	6,53	19 267	807	4,19	662	3,44
Pomorskie	101	2,87	5,10	17 555	758	4,32	611	3,48
Śląskie	12	2,23	5,72	12 484	547	4,38	436	3,49
Świętokrzyskie	16	3,62	6,41	21 558	946	4,39	725	3,36
Warmińsko-Mazurskie	367	3,53	6,27	21 269	882	4,15	732	3,44
Wielkopolskie	336	2,75	5,30	19 513	823	4,22	697	3,57
Zachodniopomorskie	137	3,62	6,06	19 889	797	4,01	687	3,45
POLSKA	3 142	3,27	6,07	18 969	783	4,13	656	3,46
RASA POLSKA CZERWONA								
Dolnośląskie	4	3,50	6,55	9 596	465	4,85	346	3,61
Kujawsko-Pomorskie	5	6,34	8,43	25 978	1 071	4,12	884	3,40
Lubelskie	12	5,55	8,00	15 059	602	4,00	494	3,28
Lubuskie	1	11,00	13,24	45 805	1 928	4,21	1 654	3,61
Łódzkie	217	6,29	9,28	23 950	1 028	4,29	797	3,33
Małopolskie	21	4,12	7,71	13 406	567	4,23	453	3,38
Mazowieckie	9	7,19	9,89	27 056	1 285	4,75	903	3,34
Podkarpackie	32	6,33	9,45	20 102	864	4,30	679	3,38
Podlaskie	1	11,80	14,17	32 588	1 346	4,13	1 131	3,47
Śląskie	22	2,42	5,05	5 850	247	4,22	195	3,33
Świętokrzyskie	2	6,30	8,55	25 113	1 093	4,35	883	3,52
Warmińsko-Mazurskie	8	5,96	8,53	20 684	825	3,99	714	3,45
Wielkopolskie	2	4,60	7,42	34 272	1 432	4,18	1 154	3,37
Zachodniopomorskie	3	4,90	8,24	29 947	1 397	4,66	1 059	3,54
POLSKA	339	5,88	8,84	21 521	924	4,29	720	3,35
RASA JERSEY								
Dolnośląskie	2	5,10	7,27	30 243	1 488	4,92	1 154	3,82
Kujawsko-Pomorskie	15	2,95	5,31	14 972	798	5,33	584	3,90

Województwa Voivodships	Liczba krow cows no.	Długość użytkowania w latach production length	Długość życia w latach lifespan	Przeciętna wydajność average yield				
				mleka kg milk	tłuszczu fat		białka protein	
					kg	%	kg	%
Lubelskie	7	3,16	5,38	18 255	899	4,92	668	3,66
Łódzkie	24	2,47	5,49	14 006	690	4,93	520	3,71
Małopolskie	3	2,63	7,05	13 197	640	4,85	486	3,68
Mazowieckie	59	3,46	6,58	18 028	934	5,18	686	3,81
Opolskie	2	2,35	4,92	15 146	743	4,91	573	3,78
Podlaskie	13	2,71	5,38	15 364	775	5,04	558	3,63
Pomorskie	3	1,60	4,28	12 048	620	5,15	455	3,78
Śląskie	8	3,61	5,76	18 721	894	4,78	701	3,74
Świętokrzyskie	41	3,15	5,24	23 686	1 205	5,09	899	3,80
Warmińsko-Mazurskie	16	5,21	8,71	26 266	1 354	5,15	982	3,74
Wielkopolskie	100	2,76	5,24	17 004	868	5,10	660	3,88
Zachodniopomorskie	16	1,69	4,45	7 930	379	4,78	291	3,67
POLSKA	309	3,03	5,70	17 757	904	5,09	676	3,81
RASA MONTBELIARDE								
Dolnośląskie	71	3,75	6,30	30 106	1 246	4,14	1 031	3,42
Kujawsko-Pomorskie	7	1,30	3,51	8 626	371	4,30	300	3,48
Lubelskie	134	3,23	5,84	26 586	995	3,74	942	3,54
Lubuskie	5	1,78	4,69	8 883	324	3,65	293	3,30
Łódzkie	12	1,61	4,19	12 188	489	4,01	431	3,54
Małopolskie	1	1,30	7,75	4 478	151	3,37	145	3,24
Mazowieckie	57	2,84	5,58	18 242	733	4,02	634	3,48
Opolskie	7	3,37	6,18	20 730	798	3,85	696	3,36
Podkarpackie	1	0,70	3,32	2 549	92	3,61	78	3,06
Podlaskie	33	2,72	5,37	18 284	759	4,15	631	3,45
Pomorskie	26	1,75	4,14	11 531	450	3,90	397	3,44
Świętokrzyskie	2	1,85	3,98	11 009	478	4,34	370	3,36
Warmińsko-Mazurskie	9	2,70	5,47	17 571	696	3,96	591	3,36
Wielkopolskie	120	2,58	4,87	17 477	742	4,25	602	3,44
Zachodniopomorskie	161	3,32	5,82	22 118	880	3,98	778	3,52
POLSKA	644	2,99	5,52	21 526	859	3,99	751	3,49
RASA BIAŁOGRZBIETA								
Kujawsko-Pomorskie	1	7,40	16,16	28 245	1 127	3,99	898	3,18
Lubelskie	12	5,73	8,70	21 781	856	3,93	706	3,24
Mazowieckie	13	4,43	8,31	17 505	707	4,04	570	3,26
Podkarpackie	14	3,78	7,21	18 643	810	4,34	609	3,27
Podlaskie	10	3,99	8,01	14 883	566	3,80	467	3,14
Warmińsko-Mazurskie	1	3,30	5,66	13 607	582	4,28	468	3,44
POLSKA	51	4,51	8,14	18 444	749	4,06	597	3,24
RASA POLSKA CZERWONO-BIAŁA								
Dolnośląskie	99	5,45	8,72	27 856	1 117	4,01	892	3,20
Kujawsko-Pomorskie	4	4,68	7,76	15 441	592	3,83	505	3,27
Małopolskie	328	5,36	9,80	22 593	914	4,05	727	3,22
Mazowieckie	1	2,60	4,95	15 715	764	4,86	530	3,37
Opolskie	23	5,12	7,98	33 436	1 417	4,24	1 106	3,31
Podkarpackie	25	3,93	7,26	19 948	839	4,21	660	3,31
Podlaskie	16	3,68	6,02	20 343	858	4,22	705	3,47
Śląskie	17	6,26	8,68	35 829	1 528	4,26	1 185	3,31
Wielkopolskie	1	1,00	3,58	4 400	149	3,39	119	2,70
POLSKA	509	5,27	9,22	24 335	991	4,07	787	3,23

Województwa Voivodships	Liczba krów cows no.	Długość użytkowania w latach production length	Długość życia w latach lifespan	Przeciętna wydajność average yield				
				mleka kg milk	tłuszczu fat		białka protein	
					kg	%	kg	%
RASA POLSKA CZARNO-BIAŁA								
Dolnośląskie	5	3,90	6,34	21 050	914	4,34	704	3,34
Kujawsko-Pomorskie	15	4,82	8,17	20 688	872	4,22	660	3,19
Lubelskie	36	5,64	8,74	24 713	1 089	4,41	814	3,29
Łódzkie	3	6,80	9,68	29 518	1 147	3,89	969	3,28
Małopolskie	23	5,40	8,73	27 490	1 096	3,99	888	3,23
Mazowieckie	8	5,21	10,31	20 895	910	4,36	683	3,27
Opolskie	6	4,98	8,16	29 001	1 116	3,85	945	3,26
Podkarpackie	9	6,02	9,83	27 273	1 034	3,79	890	3,26
Podlaskie	68	5,17	9,16	26 003	1 061	4,08	856	3,29
Pomorskie	82	4,84	9,16	21 505	856	3,98	699	3,25
Śląskie	3	5,73	9,65	29 559	1 209	4,09	948	3,21
Świętokrzyskie	168	5,04	8,29	23 537	974	4,14	771	3,28
Warmińsko-Mazurskie	48	5,15	8,31	25 808	1 099	4,26	850	3,29
Wielkopolskie	474	5,11	8,66	24 058	992	4,12	787	3,27
Zachodniopomorskie	40	5,31	8,34	25 956	1 074	4,14	842	3,24
POLSKA	415	5,25	9,15	24 692	1 019	4,13	807	3,27
RASA BROWN SWISS								
Lubelskie	9	1,90	4,35	11 549	560	4,85	430	3,72
Łódzkie	12	2,81	5,17	20 295	912	4,49	736	3,63
Mazowieckie	14	3,06	5,58	23 073	989	4,29	826	3,58
Podlaskie	13	3,88	6,39	27 505	1 184	4,30	966	3,51
Śląskie	2	1,05	3,91	5 421	231	4,26	189	3,49
Wielkopolskie	2	2,05	5,45	17 372	836	4,81	642	3,70
Zachodniopomorskie	22	4,65	7,43	27 346	1 233	4,51	965	3,53
POLSKA	74	3,28	5,85	21 751	967	4,45	775	3,56
RASA SZWEDZKA CZERWONA								
Dolnośląskie	1	2,80	5,26	19 875	849	4,27	712	3,58
Kujawsko-Pomorskie	16	5,23	7,50	39 282	1 789	4,55	1 433	3,65
Lubelskie	2	1,05	6,10	5 620	252	4,48	186	3,31
Łódzkie	5	1,24	3,30	8 408	384	4,57	300	3,57
Mazowieckie	2	6,85	8,75	45 306	2 033	4,49	1 658	3,66
Podlaskie	1	1,60	3,85	16 431	795	4,84	585	3,56
Pomorskie	2	1,55	3,91	12 659	516	4,08	453	3,58
Warmińsko-Mazurskie	6	2,05	4,38	14 322	666	4,65	497	3,47
Wielkopolskie	8	4,13	6,36	29 779	1 241	4,17	1 057	3,55
POLSKA	43	3,69	6,05	26 935	1 203	4,47	971	3,60
RASA NORWESKA CZERWONA								
Kujawsko-Pomorskie	10	3,14	5,32	20 100	999	4,97	745	3,71
Lubelskie	6	1,65	3,91	14 834	651	4,39	539	3,63
Mazowieckie	8	1,24	3,42	8 304	344	4,14	281	3,38
Podlaskie	6	1,17	3,36	8 525	382	4,48	288	3,38
Warmińsko-Mazurskie	3	1,33	3,75	10 205	435	4,26	331	3,24
Wielkopolskie	3	3,50	5,79	26 288	1 193	4,54	985	3,75
POLSKA	36	2,02	4,24	14 363	662	4,61	517	3,60
MIESZAŃCE MIĘDZYPASOWE								
Dolnośląskie	298	2,66	5,01	19 491	819	4,20	660	3,39
Kujawsko-Pomorskie	1 057	2,39	4,82	15 564	662	4,25	532	3,42
Lubelskie	909	2,27	4,80	15 300	650	4,25	527	3,44

Województwa Voivodships	Liczba krów cows no.	Długość użytkowania w latach production length	Długość życia w latach lifespan	Przeciętna wydajność average yield				
				mleka kg milk	tłuszczu fat		białka protein	
					kg	%	kg	%
Lubuskie	153	2,94	6,05	18 302	761	4,16	628	3,43
Łódzkie	802	2,57	5,23	16 810	730	4,34	572	3,40
Małopolskie	118	3,03	6,01	17 213	721	4,19	582	3,38
Mazowieckie	2 722	2,45	5,17	15 493	664	4,29	529	3,41
Opolskie	402	2,51	4,88	17 097	723	4,23	585	3,42
Podkarpackie	107	3,92	6,80	22 424	927	4,13	745	3,32
Podlaskie	2 466	2,46	5,40	15 396	652	4,23	518	3,36
Pomorskie	735	2,31	5,05	13 966	582	4,17	471	3,37
Śląskie	297	2,81	5,35	19 472	815	4,19	666	3,42
Świętokrzyskie	107	2,42	5,26	16 018	700	4,37	539	3,36
Warmińsko-Mazurskie	1 612	2,30	5,31	14 518	604	4,16	487	3,35
Wielkopolskie	2 700	2,59	4,97	18 731	790	4,22	648	3,46
Zachodniopomorskie	250	2,74	5,29	17 368	718	4,13	593	3,41
POLSKA	14 735	2,48	5,16	16 286	690	4,24	555	3,41
INNE RASY								
Dolnośląskie	3	0,83	3,28	5 837	255	4,37	193	3,31
Kujawsko-Pomorskie	12	0,46	3,93	1 420	54	3,80	43	3,03
Lubelskie	14	0,69	3,23	4 705	197	4,19	168	3,57
Lubuskie	3	1,90	4,38	7 609	287	3,77	256	3,36
Łódzkie	2	1,45	6,90	11 776	469	3,98	417	3,54
Małopolskie	2	0,65	9,54	1 590	63	3,96	50	3,14
Mazowieckie	118	0,91	4,07	6 291	267	4,24	219	3,48
Opolskie	6	0,98	3,43	5 157	255	4,94	171	3,32
Podkarpackie	1	1,10	3,06	4 797	249	5,19	159	3,31
Podlaskie	33	1,22	4,27	8 095	363	4,48	279	3,45
Pomorskie	1	1,70	4,43	7 099	374	5,27	285	4,01
Śląskie	29	0,93	4,41	5 304	215	4,05	175	3,30
Warmińsko-Mazurskie	28	0,39	3,32	2 343	99	4,23	77	3,29
Wielkopolskie	4	5,70	8,71	33 040	1 492	4,52	1 165	3,53
Zachodniopomorskie	256	0,95	4,11	6 070	261	4,30	209	3,44
POLSKA	220	0,90	4,13	5 147	216	4,20	179	3,48
RAZEM RASY								
Dolnośląskie	5 225	3,24	5,55	26 824	1 081	4,03	899	3,35
Kujawsko-Pomorskie	18 840	3,09	5,48	23 734	972	4,10	793	3,34
Lubelskie	11 364	3,03	5,66	21 798	903	4,14	737	3,38
Lubuskie	2 443	3,10	5,70	25 814	1 016	3,94	873	3,38
Łódzkie	11 409	3,22	5,83	23 137	975	4,21	774	3,35
Małopolskie	2 268	3,93	6,86	23 694	973	4,11	782	3,30
Mazowieckie	39 189	3,07	5,76	21 340	896	4,20	718	3,36
Opolskie	7 542	3,03	5,32	24 456	984	4,02	817	3,34
Podkarpackie	1 559	3,96	6,73	22 825	934	4,09	763	3,34
Podlaskie	38 864	2,98	5,84	21 037	879	4,18	700	3,33
Pomorskie	9 508	3,35	5,91	23 436	957	4,08	775	3,31
Śląskie	4 751	3,04	5,49	23 996	963	4,01	800	3,33
Świętokrzyskie	1 176	3,34	6,04	23 605	1 002	4,24	790	3,35
Warmińsko-Mazurskie	19 051	3,09	5,91	21 750	898	4,13	721	3,31
Wielkopolskie	44 412	2,93	5,31	23 820	963	4,04	804	3,38
Zachodniopomorskie	5 391	3,32	5,72	25 797	1 037	4,02	861	3,34
POLSKA	222 992	3,07	5,67	22 717	935	4,12	761	3,35

**Tabela nr 9. Przeciętna wydajność życiowa krów ubitych w roku 2015
w poszczególnych instytucjach i sektorach**

Average lifetime production of culled cows in 2015, in particular institutions and sectors

Instytucja sektor institution sector	Liczba krów cows no.	Długość użytkowania w latach production length	Długość życia w latach lifespan	Przeciętna wydajność average yield				
				mleka kg milk	tłuszczu fat		białka protein	
					kg	%	kg	%
WŁASNOŚĆ PAŃSTWOWA	162	3,20	5,35	28 990	1 203	4,15	976	3,37
GOSPODARSTWA PODLEGŁE MRiRW	175	3,03	5,41	22 605	915	4,05	765	3,38
AGENCJA NIERUCHOMOŚCI ROLNYCH	8 505	3,00	5,16	30 340	1 184	3,90	1012	3,34
INSTYTUT ZOOTECHNIKI (IZ)	794	2,77	5,07	24 438	939	3,84	822	3,36
POLSKA AKADEMIA NAUK (PAN)	68	3,10	5,65	23 579	893	3,79	781	3,31
GOSPODARSTWA PODLEGŁE WOJEWODZIE	82	3,44	6,46	24 538	1 049	4,28	814	3,32
STACJE HODOWLI ROŚLIN (SHR)	617	2,81	5,03	24 307	951	3,91	836	3,44
SPÓŁKI PAŃSTWOWE	113	2,51	4,94	24 343	922	3,79	830	3,41
INNE PAŃSTWOWE	484	2,96	5,22	24 006	922	3,84	827	3,44
WŁASNOŚĆ SAMORZĄDOWA	107	2,51	4,61	20 228	817	4,04	682	3,37
GOSPODARSTWA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	8	3,59	5,80	20 217	885	4,38	679	3,36
SPÓŁKI WŁASNOŚCI SAMORZĄDOWEJ	13	4,53	6,63	22 516	1 041	4,62	770	3,42
RAZEM SEKTOR PUBLICZNY	11 128	2,97	5,16	28 909	1 129	3,91	968	3,35
WŁASNOŚĆ PRYWATNA KRAJOWA	6 632	2,74	5,40	21 036	861	4,09	705	3,35
GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE	174 428	3,13	5,81	22 099	921	4,17	739	3,34
SPÓŁDZIELNIE PRODUKCJI ROLNEJ	6 794	2,93	5,19	23 931	952	3,98	808	3,38
SPÓŁKI PRYWATNE KRAJOWE	16 561	2,85	5,09	24 550	965	3,93	825	3,36
GOSPODARSTWA DZIERŻAWIONE	5 465	2,87	5,22	23 412	928	3,96	789	3,37
FUNDACJE	137	2,76	4,87	17 808	775	4,35	591	3,32
POZOSTAŁE JEDNOSTKI WŁASN. PRYW. KRAJOWEJ	4	3,58	6,18	15 720	627	3,99	501	3,19
WŁASNOŚĆ ZAGRANICZNA	137	2,97	5,30	28 926	1 070	3,70	933	3,23
SPÓŁKI PRYWATNE ZAGRANICZNE	1 706	3,07	5,27	27 024	1 061	3,93	905	3,35
WŁASN. MIESZ. Z UDZIAŁEM KAPITAŁU PRYWATNEGO	211 864	3,08	5,70	22 391	925	4,13	750	3,35
RAZEM SEKTOR PRYWATNY	222 992	3,07	5,67	22 717	935	4,12	761	3,35
POLSKA	204 998	3,12	5,76	22 722	941	4,14	761	3,35

Tabela nr 10. Liczba krów w przedziałach wydajności według kg mleka i ras*Distribution of cows by yield intervals and breeds*

Przedziały wydajności (kg mleka) yield intervals	Laktacje zakończone ogółem finished lactations	Rasy breeds													
		HO	RW	SM	RP	JE	MO	BG	ZR	ZB	BS	SR	NR	MM	Inne
pow. 20000	7	7	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
19000–19999	10	10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
18000–18999	39	39	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17000–17999	146	138	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-
16000–16999	434	423	6	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	4	-
15000–15999	1 168	1 140	19	-	-	-	5	-	-	-	-	-	-	4	-
14000–14999	2 792	2 702	53	1	-	-	11	-	-	-	-	-	-	25	-
13000–13999	6 231	5 988	135	2	-	-	17	-	-	-	-	-	-	88	1
12000–12999	12 441	11 902	280	10	-	-	32	-	1	-	-	2	-	213	1
11000–11999	23 199	22 023	521	42	-	-	65	-	-	-	1	3	2	539	3
10000–10999	40 326	37 991	901	103	-	4	119	2	2	1	5	6	4	1 182	6
9000–9999	64 717	59 912	1 526	288	-	27	230	1	13	11	19	7	7	2 650	26
8000–8999	91 051	82 337	2 617	631	2	64	280	8	35	33	26	40	16	4 921	41
7000–7999	110 612	96 923	3 614	1 267	11	148	486	17	106	70	63	36	33	7 776	62
6000–6999	109 514	92 596	4 192	1 854	62	206	482	29	217	183	57	34	48	9 482	72
5000–5999	86 852	69 534	3 903	2 221	241	198	330	65	649	361	36	28	43	9 175	68
4000–4999	55 361	41 655	2 541	1 822	587	153	219	119	1 023	538	17	15	15	6 617	40
0–3999	107 126	85 966	4 059	2 456	1 749	253	474	230	1 432	786	36	22	11	9 517	135
RAZEM	712 026	611 286	24 373	10 697	2 652	1 053	2 751	471	3 478	1 983	260	193	179	52 195	455

Tabela nr 11. Przeciętne wydajności ocenianych krów mlecznych według metod oceny

Average milk yield in recorded population by recording performance methods (RPM)

Metoda oceny (RPM)	Województwo Region Oceny voivodship milk recoding region	Liczba obór herds no.	% udział liczby krów w metodzie do ogółem ocenianych w województwie % RPM distribution in voivodship	Liczba krów przeciętnie average cows no.	Mleko kg milk	Tłuszcz fat		Białko protein		Tłuszcz + białko kg F+P
						kg	%	kg	%	
A4	Lubelskie	142	19	6 852,1	8 843	346	3,91	301	3,40	647
	Łódzkie	96	14	5 942,2	8 707	350	4,02	295	3,39	645
	Małopolskie	22	15	1 672,8	8 193	315	3,85	271	3,31	586
	Mazowieckie	66	4	5 524,6	8 778	356	4,05	299	3,40	655
	Podkarpackie	37	29	1 951,6	6 901	281	4,07	234	3,39	515
	Podlaskie	155	7	10 357,2	8 877	367	4,13	300	3,38	667
	Świętokrzyskie	8	11	651,9	9 350	373	3,99	324	3,46	697
	RO PARZNIEW	526	9	32 952,4	8 746	352	4,02	297	3,39	649
	Dolnośląskie	84	73	12 379,4	9 257	365	3,94	310	3,35	675
	Lubuskie	46	79	5 791,0	9 173	354	3,86	306	3,34	660
	Opolskie	55	42	9 225,6	9 165	357	3,89	304	3,32	661
	Śląskie	93	49	7 347,2	9 206	354	3,85	302	3,28	656
	Wielkopolskie	1 224	52	74 586,8	9 106	355	3,90	307	3,37	662
	RO POZNAŃ	1 502	54	109 330,0	9 126	356	3,90	307	3,36	663
	Kujawsko-Pomorskie	400	37	23 060,1	9 063	363	4,00	305	3,36	668
	Pomorskie	150	28	9 163,4	8 978	358	3,99	301	3,35	659
	Warmińsko-Mazurskie	73	10	6 671,3	9 238	363	3,93	310	3,35	673
	Zachodniopomorskie	45	47	8 064,0	9 845	393	3,99	329	3,34	722
	RO BYDGOSZCZ	668	27	46 958,8	9 193	367	3,99	308	3,35	675
	POLSKA	2 696	25	189 241,2	9 075	358	3,94	305	3,36	663
AT4	Lubelskie	932	74	26 128,3	7 441	307	4,13	252	3,39	559
	Łódzkie	1 265	80	33 272,4	7 303	304	4,16	245	3,35	549
	Małopolskie	673	84	9 375,9	5 349	221	4,13	176	3,29	397
	Mazowieckie	3 848	94	122 366,3	7 362	308	4,18	250	3,39	558
	Podkarpackie	224	60	4 094,3	5 726	240	4,19	192	3,35	432
	Podlaskie	3 631	90	127 433,9	7 416	310	4,18	248	3,35	558
	Świętokrzyskie	228	79	4 824,9	7 017	298	4,24	236	3,36	534
	RO PARZNIEW	10 801	88	327 496,0	7 300	305	4,18	246	3,37	551
	Dolnośląskie	124	26	4 359,8	7 155	293	4,10	241	3,37	534
	Lubuskie	44	20	1 459,7	6 616	275	4,16	224	3,38	499
	Opolskie	214	54	11 897,5	8 112	331	4,08	273	3,37	604
	Śląskie	212	47	7 073,5	7 584	306	4,03	254	3,35	560
	Wielkopolskie	2 073	44	63 056,9	7 773	318	4,09	262	3,37	580
	RO POZNAŃ	2 667	43	87 847,4	7 753	317	4,09	261	3,37	578
	Kujawsko-Pomorskie	1 189	55	34 035,9	7 416	306	4,12	249	3,36	555
	Pomorskie	849	68	22 522,7	6 896	286	4,14	230	3,34	516
	Warmińsko-Mazurskie	1 469	89	57 458,4	7 217	298	4,13	240	3,33	538
	Zachodniopomorskie	218	50	8 617,0	6 813	283	4,15	228	3,35	511
	RO BYDGOSZCZ	3 725	69	122 634,0	7 186	297	4,13	240	3,34	537
	POLSKA	17 193	71	537 977,4	7 348	305	4,15	247	3,36	552

Metoda oceny (RPM)	Województwo Region Oceny voivodship milk recoding region	Liczba obór herds no.	% udział liczby krów w metodzie do ogółem ocenianych w województwie % RPM distribution in voivodship	Liczba krów przeciętnie average cows no.	Mleko kg milk	Tłuszcz fat		Białko protein		Tłuszcz + białko kg F+P
						kg	%	kg	%	
A8	Lubelskie	130	6	2 243,9	6 086	259	4,26	201	3,30	460
	Łódzkie	117	6	2 499,1	6 939	293	4,22	232	3,34	525
	Małopolskie	9	1	92,4	6 003	257	4,28	198	3,30	455
	Mazowieckie	90	2	2 609,6	7 359	302	4,10	245	3,33	547
	Podkarpackie	63	11	777,7	5 058	208	4,11	169	3,34	377
	Podlaskie	97	2	3 200,6	6 977	293	4,20	234	3,35	527
	Świętokrzyskie	44	10	629,2	6 490	283	4,36	213	3,28	496
	RO PARZNIĘW	550	3	12 052,5	6 677	280	4,20	222	3,33	502
	Dolnośląskie	11	2	293,6	7 278	328	4,50	251	3,45	579
	Lubuskie	3	1	57,9	5 380	219	4,07	174	3,23	393
	Opolskie	51	5	1 062,7	6 324	278	4,40	211	3,34	489
	Śląskie	27	4	639,1	6 612	275	4,16	222	3,35	497
	Wielkopolskie	215	3	4 817,1	7 395	307	4,15	246	3,32	553
	RO POZNAŃ	307	3	6 870,4	7 215	302	4,19	240	3,33	542
	Kujawsko-Pomorskie	129	8	5 252,1	7 963	327	4,10	268	3,36	595
	Pomorskie	42	4	1 299,6	6 481	260	4,01	217	3,34	477
	Warmińsko-Mazurskie	15	0	305,5	6 351	257	4,04	212	3,34	469
	Zachodniopomorskie	37	4	614,1	6 072	247	4,06	199	3,28	446
	RO BYDGOSZCZ	223	4	7 471,3	7 479	305	4,08	251	3,35	556
	POLSKA	1 080	4	26 394,2	7 048	293	4,16	235	3,34	528

Tabela nr 12. Stan oceny wartości użytkowej krów mlecznych na 31.XII.2015r. według województw i RO

Milk recording status dated at 31.XII.2015, by voivodships and Milk Recording Regions.

Województwo Region Oceny voivodship milk recording region	Liczba kół oceny MR circles no.	Liczba obór oc. og. total MR herds no.	Liczba krów oc. og. total MR cows no.	% krów ocen. do pogłowia ogółem * % of rec. pop. to total livestock	Sektory sectors						% krów w oborach rolnik. ind. do pogłowia ogółem ** % of rec. cows in ind. farms to total livestock
					Publiczny public		Prywatny private				
					Liczba number		Ogółem total		Obory rolników ind. individual farmers		
obór herds	krów cows	obór herds	krów cows	obór herds	krów cows						
Lubelskie	37	1 127	34 439	26,87	7	776	1 120	33 663	1 107	32 069	25,45
Łódzkie	41	1 420	42 363	24,16	6	1 120	1 414	41 243	1 387	40 246	23,12
Małopolskie	19	677	11 147	13,62	5	749	672	10 398	657	9 770	12,24
Mazowieckie	121	3 802	132 065	28,07	7	975	3 795	131 090	3 751	128 042	27,36
Podkarpackie	10	302	6 772	13,91	5	706	297	6 066	292	5 519	11,65
Podlaskie	109	3 775	144 187	33,68	3	727	3 772	143 460	3 765	142 652	33,38
Świętokrzyskie	8	262	6 049	10,94	3	393	259	5 656	252	5 371	9,79
RO PARZNIĘW	345	11 365	377 022	27,17	36	5 446	11 329	371 576	11 211	363 669	26,40
Dolnośląskie	16	206	16 845	58,25	9	1 620	197	15 225	155	7 211	35,99
Lubuskie	9	87	7 264	46,54	3	1 336	84	5 928	70	3 314	30,82
Opolskie	18	302	21 921	57,38	9	4 630	293	17 291	227	8 817	33,18
Śląskie	10	313	15 307	38,05	4	773	309	14 534	285	11 167	29,80
Wielkopolskie	132	3 394	144 183	59,51	43	11 558	3 351	132 625	2 734	89 572	44,51
RO POZNAŃ	185	4 302	205 520	56,27	68	19 917	4 234	185 603	3 471	120 081	40,56
Kujawsko-Pomorskie	54	1 639	62 762	44,23	15	4 218	1 624	58 544	1 543	46 426	36,42
Pomorskie	54	988	32 874	56,98	5	875	983	31 999	898	23 523	45,08
Warmińsko-Mazurskie	57	1 482	64 208	41,17	7	1 000	1 475	63 208	1 448	57 868	38,38
Zachodniopomorskie	15	286	17 265	67,96	7	2 403	279	14 862	241	6 958	40,11
RO BYDGOSZCZ	180	4 395	177 109	46,49	34	8 496	4 361	168 613	4 130	134 775	38,75
POLSKA	710	20 062	759 651	35,60	138	33 859	19 924	725 792	18 812	618 525	30,60

* krowy mleczne ogółem wg danych sygnalnych GUS z grudnia 2015

** krowy mleczne w gospodarstwach indywidualnych wg danych sygnalnych GUS z grudnia 2015

Tabela nr 13. Stan oceny wartości użytkowej krów mlecznych na 31.XII.2015 r. w podziale na metody oceny, według województw i RO

Milk recording status dated at 31.XII.2015 r., in recording performance methods distribution, by voivodships and Milk Recording Regions

Województwo Region Oceny voivodship milk recording region	Metoda A4		Metoda A8		Metoda AT4	
			Liczba			
	obór herds	krów cows	obór herds	krów cows	obór herds	krów cows
Lubelskie	135	6 682	118	2 112	874	25 645
Łódzkie	93	6 177	103	2 440	1 224	33 746
Małopolskie	22	1 733	9	94	646	9 320
Mazowieckie	65	5 621	76	2 377	3 661	124 067
Podkarpackie	36	1 926	59	800	207	4 046
Podlaskie	152	10 422	88	3 043	3 535	130 722
Świętokrzyskie	7	661	39	595	216	4 793
RO PARZNIĘW	510	33 222	492	11 461	10 363	332 339
Dolnośląskie	82	12 267	10	291	114	4 287
Lubuskie	43	5 687	2	57	42	1 520
Opolskie	55	9 256	46	1 005	201	11 660

Województwo Region Oceny voivodship milk recording region	Metoda A4		Metoda A8		Metoda AT4	
	Liczba					
	obór herds	krów cows	obór herds	krów cows	obór herds	krów cows
Śląskie	91	7 526	23	612	199	7 169
Wielkopolskie	1 192	75 704	204	4 770	1 998	63 709
RO POZNAŃ	1 463	110 440	285	6 735	2 554	88 345
Kujawsko-Pomorskie	385	23 391	118	5 183	1 136	34 188
Pomorskie	143	9 114	37	1 217	808	22 543
Warmińsko-Mazurskie	71	6 790	12	275	1 399	57 143
Zachodniopomorskie	44	8 290	36	598	206	8 377
RO BYDGOSZCZ	643	47 585	203	7 273	3 549	122 251
POLSKA	2 616	191 247	980	25 469	16 466	542 935

Tabela nr 14. Struktura obór według stanu na 31.XII.2015 r.*Herds distribution in recorded population by herd size intervals dated at 31.XII.2015*

Województwo Region Oceny voivodship milk recording region	Liczba obór wg stanu krów herds no. by size intervals											
	1	2	3-4	5-6	7-9	10-19	20-49	50-149	150-299	300-499	500-999	≥ 1 000
Lubelskie	-	1	5	4	39	371	595	104	3	3	2	-
Łódzkie	-	2	2	8	39	424	801	132	9	3	-	-
Małopolskie	2	-	27	85	126	311	110	10	4	2	-	-
Mazowieckie	1	1	4	12	52	795	2 384	519	28	5	1	-
Podkarpackie	2	4	8	17	49	101	104	14	3	-	-	-
Podlaskie	1	-	3	10	16	472	2 558	690	23	1	1	-
Świętokrzyskie	-	-	-	6	26	120	100	9	1	-	-	-
RO PARZNIW	6	8	49	142	347	2 594	6 652	1 478	71	14	4	-
Dolnośląskie	-	-	2	1	5	45	68	51	22	10	2	-
Lubuskie	-	-	-	2	2	17	39	17	5	2	2	1
Opolskie	-	-	1	2	11	71	111	80	10	9	6	1
Śląskie	-	-	-	2	9	68	153	65	11	4	1	-
Wielkopolskie	-	1	8	25	140	945	1 606	549	81	22	13	4
RO POZNAŃ	-	1	11	32	167	1 146	1 977	762	129	47	24	6
Kujawsko-Pomorskie	-	1	7	11	55	459	836	217	39	10	4	-
Pomorskie	1	1	5	18	31	327	498	86	13	5	3	-
Warmińsko-Mazurskie	-	-	-	7	15	291	851	283	22	9	3	1
Zachodniopomorskie	-	1	-	4	18	100	111	30	8	7	6	1
RO BYDGOSZCZ	1	3	12	40	119	1 177	2 296	616	82	31	16	2
RAZEM	7	12	72	214	633	4 917	10 925	2 856	282	92	44	8

Tabela nr 15. Struktura krów ocenianych według stanu na 31.XII.2015 r.*Cows distribution in recorded population, by herd size intervals dated at 31.XII.2015.*

Województwo Region Oceny voivodship milk recording region	Liczba krów wg przedziałów wielkości obór cows no. by size intervals											
	1	2	3-4	5-6	7-9	10-19	20-49	50-149	150-299	300-499	500-999	≥1 000
Lubelskie	-	2	20	24	308	5 491	17 842	7 596	623	1 164	1 369	-
Łódzkie	-	4	7	43	313	6 388	23 597	9 029	1 862	1 120	-	-
Małopolskie	2	-	103	468	1 025	4 245	2 980	779	779	766	-	-
Mazowieckie	1	2	16	66	436	12 347	73 913	37 156	5 472	1 865	791	-
Podkarpackie	2	8	29	92	396	1 426	2 949	1 150	720	-	-	-
Podlaskie	1	-	11	57	130	7 597	81 767	49 094	4 700	324	506	-
Świętokrzyskie	-	-	-	34	210	1 707	3 021	886	191	-	-	-
RO PARZNIW	6	16	186	784	2 818	39 201	206 069	105 690	14 347	5 239	2 666	-
Dolnośląskie	-	-	7	6	44	667	2 125	4 360	4 612	3 766	1 258	-
Lubuskie	-	-	-	12	18	258	1 319	1 414	970	943	1 156	1 174
Opolskie	-	-	4	11	91	1 045	3 422	6 475	2 076	3 306	4 473	1 018
Śląskie	-	-	-	11	70	986	4 775	5 154	2 249	1 537	525	-
Wielkopolskie	-	2	31	141	1 150	13 889	49 121	42 635	16 422	8 314	7 845	4 633
RO POZNAŃ	-	2	42	181	1 373	16 845	60 762	60 038	26 329	17 866	15 257	6 825
Kujawsko-Pomorskie	-	2	23	65	446	7 001	24 458	16 560	8 620	3 460	2 127	-
Pomorskie	1	2	19	103	250	4 809	14 845	6 532	2 854	1 791	1 668	-
Warmińsko-Mazurskie	-	-	-	40	126	4 463	27 450	21 514	4 212	3 335	1 960	1 108
Zachodniopomorskie	-	2	-	22	146	1 444	3 300	2 819	1 596	2 706	4 049	1 181
RO BYDGOSZCZ	1	6	42	230	968	17 717	70 053	47 425	17 282	11 292	9 804	2 289
RAZEM	7	24	270	1 195	5 159	73 763	336 884	213 153	57 958	34 397	27 727	9 114

Tabela nr 16. Struktura rasowa ocenianych krów mlecznych w 2014 i 2015 roku*Breed distribution in recorded population in 2014 and 2015 year*

Rasa breed	Przeciętna liczba krów average cows no.				2015 2014 %
	2014		2015		
	szt.	%	szt.	%	
CZARNO – BIAŁA *	636 226,4	86,76	649 406,6	86,16	102,07
CZERWONO – BIAŁA *	24 118,5	3,29	25 586,4	3,39	106,09
SIMENTAL	10 768,4	1,47	10 570,6	1,40	98,16
POLSKA CZERWONA	2 787,2	0,38	2 855,7	0,38	102,47
JERSEY	1 057,5	0,14	1 021,0	0,13	96,55
MONTBELIARDE	2 612,1	0,36	2 839,2	0,38	108,69
BIAŁOGRZBIETA	472,4	0,06	535,0	0,07	113,25
POLSKA CZERWONO – BIAŁA	3 578,9	0,49	3 667,8	0,49	102,50
POLSKA CZARNO – BIAŁA	2 080,1	0,28	2 014,9	0,27	96,87
BROWN SWISS	257,8	0,04	275,4	0,04	106,83
SZWEDZKA CZERWONA	186,5	0,03	221,0	0,03	118,50
NORWESKA CZERWONA	128,3	0,02	198,5	0,03	154,71
MIESZAŃCE MIĘDZYRASOWE	48 465,0	6,60	53 844,2	7,14	111,10
INNE RASY	586,1	0,08	710,0	0,09	121,36

* – dotyczy rasy polskiej holsztyńsko – fryzyjskiej

Tabela nr 17. Liczba krów objętych oceną wartości użytkowej bydła w stosunku do pogłowia krów mlecznych ogółem według GUS

Number of recorded dairy cows (OWUB) in comparison to national livestock of dairy cattle (GUS), by herd size interval.

Województwo voivodship	w stadach ≤ 9 szt. herds ≤ 9			w stadach ≥ 10 szt. herds ≥ 10			Razem together		
	GUS	OWUB		GUS	OWUB		GUS	OWUB	
	krów COWS	krów COWS	%	krów COWS	krów COWS	%	krów COWS	krów COWS	%
Dolnośląskie	6 491	57	0,88	23 500	16 788	71,44	29 991	16 845	56,17
Kujawsko-Pomorskie	21 998	536	2,44	132 959	62 226	46,80	154 956	62 762	40,50
Lubelskie	55 149	354	0,64	86 568	34 085	39,37	141 718	34 439	24,30
Lubuskie	2 340	30	1,28	11 851	7 234	61,04	14 191	7 264	51,19
Łódzkie	55 073	367	0,67	129 836	41 996	32,35	184 909	42 363	22,91
Małopolskie	58 208	1 598	2,75	26 162	9 549	36,50	84 370	11 147	13,21
Mazowieckie	82 824	521	0,63	407 433	131 544	32,29	490 256	132 065	26,94
Opolskie	5 796	106	1,83	34 600	21 815	63,05	40 397	21 921	54,26
Podkarpackie	38 724	527	1,36	14 449	6 245	43,22	53 172	6 772	12,74
Podlaskie	52 738	199	0,38	392 220	143 988	36,71	444 958	144 187	32,40
Pomorskie	15 440	375	2,43	46 936	32 499	69,24	62 376	32 874	52,70
Śląskie	13 930	81	0,58	29 220	15 226	52,11	43 150	15 307	35,47
Świętokrzyskie	34 898	244	0,70	24 369	5 805	23,82	59 267	6 049	10,21
Warmińsko-Mazurskie	15 659	166	1,06	156 768	64 042	40,85	172 427	64 208	37,24
Wielkopolskie	40 598	1 324	3,26	236 004	142 859	60,53	276 601	144 183	52,13
Zachodniopomorskie	3 943	170	4,31	22 545	17 095	75,83	26 488	17 265	65,18
POLSKA	503 809	6 655	1,32	1 775 419	752 996	42,41	2 279 228	759 651	33,33
+ / – w stosunku do 2014	-43 177	-293	0,05	12 143	20 306	0,86	-31 034	20 013	1,13

Źródło: dane GUS - Pogłowie krów mlecznych w gospodarstwach rolnych wg skali chowu i województw, stan w czerwcu 2015 roku
Dane OWUB - Pogłowie krów mlecznych objętych oceną wartości użytkowej, stan na dzień 31.12.2015 roku

Tabela nr 18. Ogólne wyniki użytkowania rozplodowego krów mlecznych*General reproduction traits of dairy cows in recorded population*

Wyszczególnienie	Ogółem	Sektory	
		Publiczny	Prywatny
OGÓLNA LICZBA KRÓW <i>total no. of cows in MR during 2015</i>	998 153	45 446	952 707
PRZECIĘTNA LICZBA KRÓW <i>average cows no.</i>	753 612,8	33 687,5	719 925,3
LICZBA KRÓW CAŁOROCZNIE OCENIANYCH <i>no. of cows recorded during whole 2015</i>	518 390	22 590	495 800
PIERWIASTKI W STADZIE <i>heifers in herd</i>			
LICZBA <i>heifers number</i>	229 326	11 862	217 464
% DO PRZECIĘTNEJ LICZBY KRÓW <i>% of heifers to average cow no.</i>	30,43	35,21	30,21
WIEK I-GO WYCIELENIA <i>1st calving age</i>	824	783	826
PORONIENIA U KRÓW <i>stillbirths</i>			
LICZBA PORONIEŃ <i>stillbirths number</i>	333	30	303
% DO PRZECIĘTNEJ LICZBY KRÓW <i>% of stillbirths to average cow no.</i>	0,04	0,09	0,04
DŁUGOŚĆ OKRESU MIĘDZYWYCIELENIOWEGO <i>calving interval length</i>			
LICZBA KRÓW WYCIELONYCH (Z PIERWIASTKAMI) <i>number of calved cows (heifers included)</i>	725 449	34 277	691 172
LICZBA KRÓW Z OBLICZONYM OKRESEM MIĘDZYWYCIELENIOWYM <i>number of cows with calving interval calculated</i>	473 908	22 357	451 551
OKRES MIĘDZYWYCIELENIOWY (DNI) <i>calving interval (days)</i>	432	427	432
LICZBA KRÓW O OKRESIE MIĘDZYWYCIELENIOWYM PONAD 365 DNI <i>cows no. with calving interval longer than 365 days</i>	405 700	17 564	388 136

Tabela nr 19. Użytkowanie rozplodowe ocenianych krów mlecznych według ras*Reproduction performance data of dairy cows, by different breeds*

Rasa odmiana barwna breed	Liczba krów cows number							Pierwiastki heifers			Liczba krów cows number		Śr. okres międzywyc. avr. calving interval
	Ogółem total	Przeciętnie average	Całorocznie ocenianych whole year rec.	Wycielonych calved		Z poronieniem with stillbirth		Liczba number		Śr. wiek I-go wyc. avr.1st calving age	Z obł.okresem międzywyc. with calving interval calculated	Z okr. pow. 365 dni with calving interval longer than 365	
				szt.	%**	szt.	%***	szt.	%****				
Czarno-biała *	860 162	649 406,6	445 651	422 909	63,83	291	0,03	197 627	22,98	822	404 423	353 898	435
Czerwono-biała *	33 921	25 586,4	17 532	17 441	66,55	6	0,02	7 712	22,74	825	16 378	13 192	423
Simental	13 822	10 570,6	7 445	7 775	70,18	4	0,03	2 743	19,85	867	7 448	5 106	409
Polska czerwona	3 302	2 855,7	2 296	2 209	76,33	3	0,09	408	12,36	851	2 170	1 498	416
Jersey	1 376	1 021,0	680	705	65,70	0	0,00	303	22,02	807	683	508	412
Montbeliarde	3 877	2 839,2	1 928	1 900	66,25	1	0,03	1 009	26,03	888	1 821	1 426	420
Białogrzbieta	605	535,0	428	405	78,79	1	0,17	91	15,04	875	391	267	399
Polska czerwono – biała	4 189	3 667,8	3 092	2 908	80,20	5	0,12	563	13,44	840	2 900	1 946	408
Polska czarno-biała	2 479	2 014,9	1 576	1 510	72,25	0	0,00	389	15,69	908	1 502	1 066	416
Brown Swiss	364	275,4	204	198	68,75	0	0,00	76	20,88	883	195	154	426
Szwedzka czerwona	303	221,0	147	148	66,67	0	0,00	81	26,73	822	138	106	431
Norweska czerwona	277	198,5	131	120	71,01	0	0,00	108	38,99	780	118	81	390
Mieszańce międzyrasowe	71 526	53 844,2	36 966	37 566	69,73	22	0,03	17 651	24,68	837	35 550	26 249	411
Inne rasy	1 950	710,0	314	361	27,02	0	0,00	614	31,49	832	215	203	415

* – dotyczy rasy polskiej holsztyńsko – fryzyjskiej

** –% krów wycielonych liczony jest do liczby krów ogółem minus pierwiastki

*** –% poronień liczony jest do liczby krów ogółem. Tu wyszczególnione są poronienia, które nie rozpoczynają nowej laktacji.

**** –% pierwiastek liczony jest do liczby krów ogółem

Tabela nr 20. Użytkowanie rozplodowe ocenianych krów mlecznych według województw i RO

Reproduction performance data of dairy cows, by voivodships and Milk Recording Regions

Województwo Region Oceny voivodship milk recording region	Liczba krów cows number						Pierwiastki heifers			Liczba krów cows number		Śr. okres międzywyc. avr. calving interval	
	Ogółem total	Przeciętnie average	Całorocznie ocenianych whole year rec.	Wycielonych calved		Z poronieniem with stillbirth		Liczba number		Śr. wiek 1-go wyc. avr. 1st calving age	Z obl.okresem międzywyc. with calving interval calculated		Z okr. pow. 365 dni with calving interval longer than 365
				szt.	%*	szt.	%***	szt.	%***				
Lubelskie	47 133	35 224,3	23 837	22 636	61,45	13	0,03	10 299	21,85	827	21 742	19 173	436
Łódzkie	54 799	41 713,7	29 105	27 607	64,75	14	0,03	12 165	22,20	804	26 120	23 126	433
Małopolskie	13 724	11 141,1	8 546	8 168	71,61	8	0,06	2 318	16,89	837	7 921	5 960	420
Mazowieckie	173 528	130 500,5	89 262	83 941	61,99	71	0,04	38 113	21,96	829	78 225	70 377	436
Podkarpackie	8 619	6 823,6	4 991	4 786	69,57	2	0,02	1 740	20,19	858	4 661	3 681	421
Podlaskie	185 731	140 991,7	97 841	90 830	63,16	45	0,02	41 930	22,58	846	84 695	77 699	438
Świętokrzyskie	7 911	6 106,0	4 277	4 078	65,29	0	0,00	1 665	21,05	817	3 817	3 319	434
RO PARZNIEW	491 445	372 500,9	257 859	242 046	63,16	153	0,03	108 230	22,02	833	227 181	203 335	435
Dolnośląskie	22 462	17 032,8	11 482	11 393	67,21	5	0,02	5 510	24,53	811	11 341	8 915	427
Lubuskie	9 853	7 308,6	4 921	4 799	63,99	2	0,02	2 353	23,88	833	4 674	3 792	426
Opolskie	29 678	22 185,8	15 267	15 349	67,96	21	0,07	7 092	23,90	797	15 227	11 418	422
Śląskie	20 465	15 059,8	10 356	10 346	66,97	19	0,09	5 016	24,51	822	10 114	7 993	427
Wielkopolskie	191 060	142 460,8	96 351	93 243	65,04	74	0,04	47 704	24,97	804	90 587	76 258	432
RO POZNAŃ	273 518	204 047,8	138 377	135 130	65,65	121	0,04	67 675	24,74	806	131 943	108 376	430
Kujawsko-Pomorskie	82 565	62 348,1	42 759	41 017	65,40	25	0,03	19 851	24,04	804	40 093	33 817	430
Pomorskie	43 024	32 985,7	23 281	22 483	67,09	4	0,01	9 513	22,11	825	21 944	18 023	429
Warmińsko-Mazurskie	84 409	64 435,2	44 224	43 696	66,27	26	0,03	18 473	21,89	853	41 131	32 897	425
Zachodnio-Pomorskie	23 192	17 295,1	11 890	11 751	66,74	4	0,02	5 584	24,08	833	11 616	9 252	429
RO BYDGOSZCZ	233 190	177 064,1	122 154	118 947	66,17	59	0,03	53 421	22,91	828	114 784	93 989	428
POLSKA	998 153	753 612,8	518 390	496 123	64,53	333	0,03	229 326	22,98	824	473 908	405 700	432

* - % krów wycielonych liczony jest do liczby krów ogółem minus pierwiastki

** - % poronień liczony jest do liczby krów ogółem. Tu wyszczególnione są poronienia, które nie rozpoczynają nowej laktacji.

*** - % pierwiastek liczony jest do liczby krów ogółem

Tabela nr 21. Cechy płodności ocenianych krów mlecznych według województw i RO*Milk cows fertility traits by voivodships and Milk Recording Regions*

Województwo Region Oceny voivodship milk recording region	Wiek 1 wycielenia 1st calving age	Okres period				Rodzaj porodu calving mode					
		Między- wycieleniowy calving interval	Między-ciążowy days open	Ciąży pregnancy	Zasuszenia drying period	Samodzielny unassisted	Łatwy easy	Trudny difficult	Bardzo ciężki very difficult	Poronienie stillbirth	Cesarskie cięcie caesarean section
Lubelskie	827	436	153	280	62	11 212	20 438	858	67	342	18
Łódzkie	804	433	149	280	61	12 849	25 306	1 041	125	422	29
Małopolskie	837	420	132	282	64	2 624	7 547	180	7	123	5
Mazowieckie	829	436	153	280	62	44 623	71 731	3 640	439	1 559	62
Podkarpackie	858	421	134	284	59	3 460	2 795	200	8	62	1
Podlaskie	846	438	155	280	64	62 304	66 435	2 727	222	996	75
Świętokrzyskie	817	434	150	281	58	1 833	3 717	129	21	41	2
RO PARZNIĘW	833	435	152	280	63	138 905	197 969	8 775	889	3 545	192
Dolnośląskie	811	427	146	279	66	6 743	9 147	800	25	184	4
Lubuskie	833	426	149	279	67	985	5 459	588	4	109	7
Opolskie	797	422	140	279	63	14 992	6 528	680	49	176	16
Śląskie	822	427	146	279	61	6 796	7 701	577	67	217	4
Wielkopolskie	804	432	150	279	62	50 935	82 972	4 627	362	1 984	67
RO POZNAŃ	806	430	148	279	62	80 451	111 807	7 272	507	2 670	98
Kujawsko-Pomorskie	804	430	148	280	62	24 745	33 011	2 251	147	680	34
Pomorskie	825	429	147	280	63	10 762	19 997	884	72	266	15
Warmińsko-Mazurskie	853	425	144	280	65	39 869	20 270	1 327	107	568	28
Zachodniopomorskie	833	429	144	280	64	9 143	7 500	505	49	132	6
RO BYDGOSZCZ	828	428	146	280	63	84 519	80 778	4 967	375	1 646	83
POLSKA	824	432	149	280	63	303 875	390 554	21 014	1 771	7 861	373

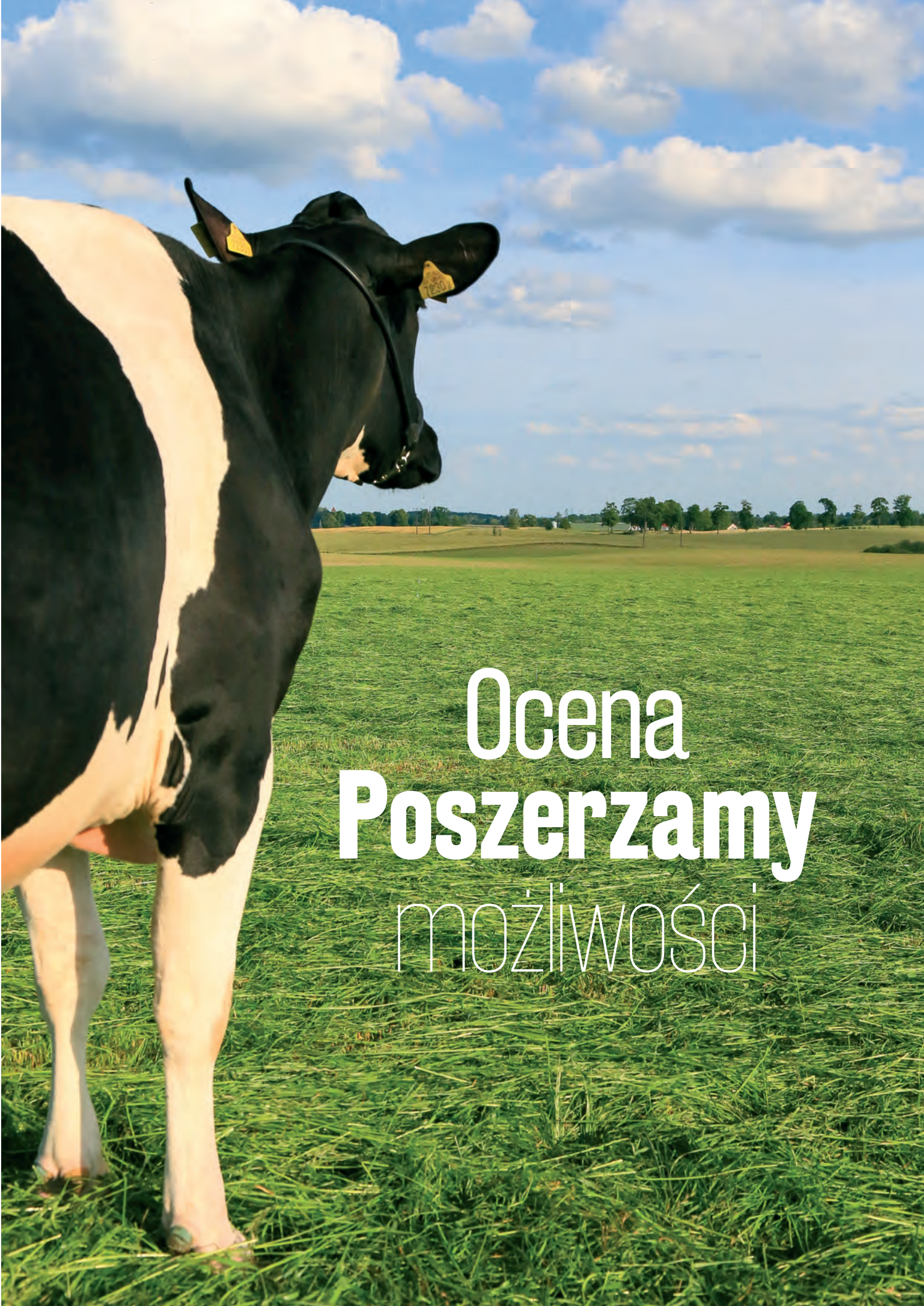
Tabela nr 22. Cechy płodności ocenianych krów mlecznych według sektorów*Milk cows fertility traits in particular institutions and sectors*

Instytucje Sektory institution sector	Wiek 1 wycielenia 1st calving age	Okres period				Rodzaj porodu calving mode					
		Między- wycieleniowy calving interval	Między-ciążowy days open	Ciąży pregnancy	Zasuszenia drying period	Samodzielny unassisted	Łatwy easy	Trudny difficult	Bardzo ciężki very difficult	Poronienie stillbirth	Cesarskie cięcie caesarean section
WŁASNOŚĆ PAŃSTWOWA	781	423	145	277	72	391	209	7	-	6	-
GOSPODARSTWA PODLEGŁE MRiRW	817	440	166	278	77	274	238	17	1	10	-
AGENCJA NIERUCHOMOŚCI ROLNYCH	770	424	144	279	65	10 554	14 441	863	71	323	7
INSTYTUT ZOOTECHNIKI (IZ)	827	438	155	279	65	985	1 264	180	10	21	3
POLSKA AKADEMIA NAUK (PAN)	896	407	123	280	101	159	115	15	-	6	-
GOSPODARSTWA PODLEGŁE WOJEWODZIE	901	454	153	279	59	89	206	-	-	3	-
STACJE HODOWLI ROŚLIN (SHR)	800	446	163	279	71	817	963	36	6	24	-
SPÓŁKI PAŃSTWOWE	860	457	181	277	59	73	185	6	1	3	-
INNE PAŃSTWOWE	828	427	150	279	57	310	959	71	2	17	5
WŁASNOŚĆ SAMORZĄDOWA	759	429	134	281	54	55	210	1	-	3	-
GOSPODARSTWA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	937	476	183	279	66	1	37	-	-	-	-
SPÓŁKI WŁASNOŚCI SAMORZĄDOWEJ	827	547	258	281	62	1	21	-	-	2	-
RAZEM SEKTOR PUBLICZNY	783	427	146	279	65	13 709	18 848	1 196	91	418	15
WŁASNOŚĆ PRYWATNA KRAJOWA	805	427	143	280	63	8 715	11 943	914	70	241	8
GOSPODARSTWA INDYWIDUALNE	832	433	150	280	62	246 512	312 444	15 152	1 447	6 197	318
SPÓŁDZIELNIE PRODUKCJI ROLNICZEJ	806	439	159	278	63	7 309	9 872	689	32	194	4
SPÓŁKI PRYWATNE KRAJOWE	791	427	147	278	66	19 859	24 639	2 012	88	564	19
GOSPODARSTWA DZIERŻAWIONE	812	423	141	279	71	5 009	9 060	845	40	193	8
FUNDACJE	827	477	199	280	67	29	316	3	-	1	-
POZOSTAŁE JEDNOSTKI WŁASN. PRYW. KRAJOWEJ	880	444	169	286	68	3	13	3	-	-	-
WŁASNOŚĆ ZAGRANICZNA	894	433	155	278	50	198	142	3	-	2	-
SPÓŁKI PRYWATNE ZAGRANICZNE	776	422	133	279	66	2 532	3 277	197	3	51	1
WŁASN. MIESZ. Z UDZIAŁEM KAPITAŁU PRYWATNEGO	826	432	150	280	63	290 166	371 706	19 818	1 680	7 443	358
RAZEM SEKTOR PRYWATNY	824	432	149	280	63	303 875	390 554	21 014	1 771	7 861	373
POLSKA	824	433	151	280	62	277 967	394 161	20 557	1 449	8 079	339

Tabela nr 23. Cechy płodności ocenianych krów mlecznych według ras*Milk cows fertility traits by breeds*

Rasy breeds	Wiek 1 wycielenia 1st calving age	Okres period				Rodzaj porodu calving mode					
		Między- wycieleniowy calving interval	Między-ciążowy days open	Ciąży pregnancy	Zasuszenia drying period	Samodzielny unassisted	Łatwy easy	Trudny difficult	Bardzo ciężki very difficult	Poronienie stillbirth	Cesarskie cięcie caesarean section
Czarno-biała*	822	435	153	281	63	258 538	335 203	18 096	1 509	6 864	326
Czerwono-biała*	825	423	141	282	65	11 009	13 083	751	60	238	12
Simental	867	409	120	286	69	4 848	5 191	358	20	99	2
Polska czerwona	851	416	121	284	90	1 321	1 186	66	3	40	1
Jersey	807	412	131	282	63	657	315	17	3	16	-
Montbeliarde	888	420	131	284	68	918	1 869	85	15	21	1
Białogrzbieta	875	399	115	283	78	258	226	6	-	6	-
Polska czerwono-biała	840	408	118	283	69	1 103	2 251	57	3	54	2
Polska czarno-biała	908	416	129	282	73	882	942	43	2	28	2
Brown Swiss	883	426	131	293	64	157	101	12	1	3	-
Szwedzka czerwona	822	431	141	282	68	112	111	2	-	4	-
Norweska czerwona	780	390	111	279	57	137	84	4	-	3	-
Mieszaniec międzyrasowy	837	411	128	283	64	23 561	29 512	1 483	155	480	26
INNE RASY	832	415	139	283	62	419	515	34	-	6	1

* – dotyczy rasy polskiej holsztyńsko – fryzyjskiej

A black and white cow is shown in profile, facing right, standing in a lush green field. The cow has a black head and neck with a white patch on its face, and a large white patch on its body. It has yellow ear tags. The background is a vast green field under a blue sky with scattered white clouds. In the distance, there are some trees and a few small buildings.

Ocena **Poszerzamy** możliwości

PSZCZOŁA MAŁGORZATA I SYLWESTER GUTANÓW, woj. LUBELSKIE

Państwo Małgorzata i Sylwester

Pszczola prowadzi gospodarstwo o powierzchni ok 50 ha.

W 2006 roku pan Sylwester przejął gospodarstwo od rodziców, a od 2010 wspólnie z żoną Małgorzatą systematycznie zwiększają jego powierzchnię.

W gospodarstwie hodowla bydła mlecznego oraz ocena wartości użytkowej prowadzona jest od ponad 30 lat. Poza produkcją mleka, w gospodarstwie na skalę przemysłową uprawiane są pszenica i rzepak.

Od 6 lat krowy żywione są systemem TMR, co wraz z bieżącą analizą raportów wynikowych daje systematyczny wzrost wydajności stada. Według hodowcy, kolejnym powodem odniesionego sukcesu jest przywiązywanie wagi do terminów zbioru pasz. Pierwszy pokos traw i lucerny w minionym roku ukończono 10 maja. Większość krow utrzymywanych w gospodarstwie, to zwierzęta rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej odmiany czarno-białej, ale w stadzie znajdują się również sztuki odmiany czerwono-białej, montbeliarde, simentalskiej oraz mieszańce międzyrasowe.

WYDAJNOŚĆ

14 104 kg
mleka

Potwierdzeniem sukcesu hodowlanego stada Państwa Sylwestra i Małgorzaty są też uzyskane w 2015 roku wybitne wydajności pojedynczych zwierząt:

- w zestawieniu krow rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej odmiany czerwono-białej krowa DODA DE1602461487 z wydajnością 16 402 kg mleka zajęła pierwsze miejsce w województwie lubelskim i ósme w kraju,
- krowa rasy simentalskiej SOFIA PL005308285029 z wydajnością 12 173 kg mleka zajęła pierwsze miejsce w województwie lubelskim i dziesiąte w kraju,
- krowa rasy montbeliard CZ335567931 z wydajnością 15 422 kg mleka zajęła trzecią lokatę w województwie lubelskim,
- krowa PL5308284992 z wydajnością 17 164 kg mleka jest na piątym miejscu w województwie.

Tabela nr 24. Zestawienie najlepszych stad według wydajności kg mleka, o przeciętnej liczbie krów mlecznych do 20 sztuk

Best dairy herds by milk yield in kg, herd size up to 20 cows

Lp.	Właściciel stada/obory owner	Lokalizacja stada/obory Miejscowość Województwo herd localisation	Metoda oceny Rej.mł.s	Przeciętna liczba krów avr. cows no	Przeciętna wydajność od jednej krowy average yield per cow						Średni okres młoc. calvint.
					mleko milk	tłuszcz fat		białko protein		suma f+p sum	
					kg	kg	%	kg	%	tł+bi	
1.	PSZCZOŁA MAŁGORZATA I SYLWESTER	GUTANÓW LUBELSKIE	AT4 R*	16,2	14 104	522	3,70	508	3,60	1030	495
2.	JAKIELSKI JANUSZ	BRZOSIE LUBAWSKIE WARMIŃSKO-MAZURSKIE	AT4	10,0	12 672	477	3,76	436	3,44	913	404
3.	CZAJKOWSKI GRZEGORZ	CZAJKI PODLASKIE	AT4 R*	18,9	12 014	445	3,70	395	3,29	840	400
4.	KONCEWICZ BRONISŁAW	DŁUGOŁĘKA WIELKOPOLSKIE	AT4 R*	16,2	11 560	472	4,08	391	3,38	863	402
5.	SIUDZIAK MAŁGORZATA	KOL. WILCZOPOLE LUBELSKIE	AT4 R*	16,2	11 497	450	3,91	419	3,64	869	497
6.	JAKUBIAK ŁUKASZ	NOWE KUPISKI PODLASKIE	A4	19,5	11 375	443	3,89	404	3,55	847	414
7.	GR LEJKOWSCY IRENEUSZ I TERESA	PROKOWO POMORSKIE	AT4 R*	16,5	11 181	446	3,99	353	3,16	799	444
8.	WALCZAK DARIUSZ	GORZUPIA WIELKOPOLSKIE	AT4	10,4	11 148	464	4,16	374	3,35	838	413
9.	OŻAROWSKI PIOTR	CZAJKI PODLASKIE	AT4	16,3	11 065	440	3,98	393	3,55	833	420
10.	PAZOŁA ZENON	DŁUGOŁĘKA WIELKOPOLSKIE	A4 R*	16,2	11 047	425	3,85	379	3,43	804	451
11.	KUBACKI BOGDAN	AUGUSTYNOWO KUJAWSKO-POMORSKIE	AT4 R*	14,3	11 012	410	3,72	376	3,41	786	401
12.	PIOTROWSKI JANUSZ	WOJEWÓDKI DOLNE MAZOWIECKIE	AT4	16,7	10 949	516	4,71	365	3,33	881	457
13.	MIĄZGA GRAŻYNA	KUPNO PODKARPACKIE	AT4	9,5	10 844	465	4,29	365	3,37	830	421
14.	GR RÓŻANIECKI ZBIGNIEW	JANÓWKA ZACHODNIA LUBELSKIE	A4	10,8	10 812	399	3,69	362	3,35	761	439
15.	MOŚCICKI STANISŁAW	GULCZEWO MAZOWIECKIE	A4 R*	11,9	10 783	459	4,26	353	3,27	812	393
16.	PODRUCKI ADAM JACEK	BESTWINY MAZOWIECKIE	AT4 R*	18,1	10 770	436	4,05	365	3,39	801	377
17.	GR PRZYCZKA ZDZISŁAW	KĘDZIERZYN MAZOWIECKIE	AT4	15,0	10 765	420	3,90	345	3,20	765	380
18.	WALCZUK TOMASZ	KRZECZKOWO NOWE BIENKI	AT4	16,3	10 751	412	3,83	369	3,43	781	520
19.	SOBIESZEK PIOTR	DĘBOGARD ZACHODNIOPOMORSKIE	A4	19,1	10 749	387	3,60	359	3,34	746	410
20.	GR KAROL BARAŃSKI	KORYTNICA WIELKOPOLSKIE	A4 R*	17,2	10 713	378	3,53	350	3,27	728	427

W tabelach poczynawszy od nr tabeli 24 do 29 prezentowane są najlepsze stada w następujących przedziałach wielkości: od 3,0 – 20 krów przeciętnie; 20,1 – 50; 50,1 – 150; 150,1 – 300; 300,1 – 500; powyżej 500.

We wszystkich grupach wielkościowych obory zestawione są niezależnie od ras występujących w stadzie.

R* - oznacza obory, które wyraziły zgodę na rejestrację informacji o ilości sprzedanego mleka z zarejestrowaną kompletną informacją za cały 2015r.

STADO – grupa zwierząt utrzymywana w tym samym celu produkcyjnym, w tej samej lokalizacji, niezależnie od ilości właścicieli.

MAZUREK ELŻBIETA

OSTROBUDKI, woj. WIELKOPOLSKIE

Państwo Elżbieta i Zenon

Mazurkowie prowadzą gospodarstwo rolne ukierunkowane na hodowlę bydła mlecznego i produkcję mleka. W pracach gospodarskich i wszystkich decyzjach hodowlanych, hodowców wspiera syn Mateusz, który w przyszłości zamierza przejąć gospodarstwo od rodziców i dalej je rozwijać.

W 2000 roku dokonano modernizacji obory na wolnostanowiskową, z halą udojową 3 x 1 typu autotandem, umożliwiając trzykrotny dój w ciągu doby wszystkich krów. Zdaniem hodowców przyczyniło się to również do wzrostu wydajności, oraz obniżyło schorzenia wymion. Od 2007 roku gospodarstwo posiada wóz paszowy, co znacznie poprawiło żywienie i dało możliwość zwiększenia liczebności stada. Pan Zenon podkreśla, że dobre żywienie, to nie tylko najlepszej jakości pasze własne, ale także prawidłowe ich przygotowanie i odpowiedni TMR. Jeśli do tego dołożyć odpowiednią technikę żywienia jałowic, prawidłowe wycielenia krów, odpowiednie

WYDAJNOŚĆ

15 059 kg
mleka

brakowanie, to mamy gotową receptę na sukces, jaki udało się osiągnąć. Hodowcy zgodnie podkreślają, że do sukcesu znacząco przyczyniła się, prowadzona od 1969 roku, ocena wartości użytkowej bydła. Wykorzystanie dostępu on-line do analizy wyników w połączeniu z programem doboru do kojarzeń „DoKo” oraz możliwością badania pasz w laboratorium PFHBiPM, zapewnia kompleksową wiedzę i możliwość prawidłowego zarządzania stadem.

Państwo Mazurkowie zamierzają dalej inwestować i rozwijać gospodarstwo oraz posiadane stado. W planach mają genotypowanie zwierząt, rozbudowę obory, a być może także zmianę systemu udojowego. Liczą również na nowe rozwiązania hodowlane i powiększaną na bieżąco ofertę usług PFHBiPM, co ułatwi im rywalizację z hodowcami europejskimi.

Tabela nr 25. Zestawienie najlepszych stad według wydajności kg mleka, o przeciętnej liczbie krów mlecznych od 20,1 do 50 sztuk

Best dairy herds by milk yield in kg, herd size 20,1 up to 50 cows

Lp.	Właściciel stada/obory owner	Lokalizacja stada/obory Miejscowość Województwo herd localisation	Metoda oceny Rej.m.l.s	Przeciętna liczba krów avr.cows no	Przeciętna wydajność od jednej krowy average yield per cow						Średni okres mwy. calvint.
					mleko milk	tłuszcz fat		białko protein		suma f+p sum	
					kg	kg	%	kg	%	tl+bi	
1.	MAZUREK ELŻBIETA	OSTROBUDKI WIELKOPOLSKIE	A4	24,7	15 059	571	3,79	499	3,31	1 070	379
2.	MAJEWSKY URSZULA I EUGENIUSZ	KOŁOZĄB POMORSKIE	AT4	30,9	14 137	406	2,87	472	3,34	878	451
	MAJEWSKI EUGENIUSZ	wydajność obory wł. 1	AT4	12,9	14 212	407	2,86	466	3,28	873	470
	MAJEWSKA URSZULA	wydajność obory wł. 2	AT4	18,0	14 084	404	2,87	477	3,39	881	438
3.	GR JANUSZ PIETRZAK	ŁUBOWO WIELKOPOLSKIE	A4	33,9	13 719	509	3,71	469	3,42	978	457
4.	ZUBEK ZENON	KĘPNIEWO WARMIŃSKO-MAZURSKIE	A4	21,6	13 552	462	3,41	457	3,37	919	397
5.	STĘPNIAKOWSKI ADAM	KĘPNIEWO WARMIŃSKO-MAZURSKIE	A4	40,6	13 078	477	3,65	438	3,35	915	416
6.	WANDACHOWICZ JAN I RYSZARD	WYSZOBÓR ZACHODNIOPOMORSKIE	A8	23,0	13 046	502	3,85	444	3,40	946	433
	WANDACHOWICZ JAN	wydajność obory wł. 1	A8	8,9	13 540	559	4,13	467	3,45	1 026	376
	WANDACHOWICZ RYSZARD	wydajność obory wł. 2	A8	14,1	12 735	467	3,67	428	3,36	895	464
7.	MAZUREK WOJCIECH	KOŻUCHÓW MAZOWIECKIE	AT4	36,8	12 733	486	3,82	447	3,51	933	427
8.	GR SMAGA EDMUND I DOROTA	SIELEC KUJAWSKO-POMORSKIE	AT4	29,2	12 612	473	3,75	405	3,21	878	408
9.	GR SZCZODROWSKI PAWEŁ	STRACHANÓW ŁÓDZKIE	A4	40,9	12 456	414	3,32	411	3,30	825	398
10.	GR CHUDZIK TOMASZ	STRACHANÓW ŁÓDZKIE	AT4	35,4	12 390	538	4,34	431	3,48	969	423
11.	GR JOŃCZY ANTONI	BESKIDZKA MAŁOPOLSKIE	AT4	44,5	12 327	423	3,43	413	3,35	836	417
12.	GR GROMADA MARCIN	LUDZISKO KUJAWSKO-POMORSKIE	A4	20,1	12 319	444	3,60	436	3,54	880	413
13.	GR KLUPŚ ARTUR MAREK	PĘPOWO WIELKOPOLSKIE	A4 R*	40,1	12 105	450	3,72	398	3,29	848	375
14.	GR KOKOCIŃSKI JERZY	SNOWIDOWO WIELKOPOLSKIE	A4	25,6	12 046	489	4,06	402	3,34	891	458
15.	GR STRUS ALINA	BRZOZÓW KOLONIA MAZOWIECKIE	AT4 R*	39,8	12 041	494	4,10	425	3,53	919	380
16.	GR KAPICA DANIEL	SKALMIERÓWICE KUJAWSKO-POMORSKIE	A4	27,3	11 903	430	3,61	396	3,33	826	390
17.	BOGUSZ JAN	ZĘBOWO KUJAWSKO-POMORSKIE	AT4	47,2	11 882	418	3,52	390	3,28	808	435
18.	GR SULIKOWSKI SEBASTIAN	ZALESIE WIELKIE WIELKOPOLSKIE	A4 R*	36,5	11 838	423	3,57	380	3,21	803	409
19.	GR KOWALSKI JAROSŁAW	DĄDKI WIELKOPOLSKIE	A4	42,8	11 829	491	4,15	407	3,44	898	401
20.	BUDNIAK KRZYSZTOF	WANIEWO PODLASKIE	AT4	22,0	11 803	451	3,82	375	3,18	826	443

W tabelach począwszy od nr tabeli 24 do 29 prezentowane są najlepsze stada w następujących przedziałach wielkości:
od 3,0 – 20 krów przeciętnie; 20,1 – 50; 50,1 – 150; 150,1 – 300; 300,1 – 500; powyżej 500.

We wszystkich grupach wielkościowych obory zestawione są niezależnie od ras występujących w stadzie.

R* - oznacza obory, które wyraziły zgodę na rejestrację informacji o ilości sprzedanego mleka z zarejestrowaną kompletną informacją za cały 2015r.

STADO – grupa zwierząt utrzymywana w tym samym celu produkcyjnym, w tej samej lokalizacji, niezależnie od ilości właścicieli.

NENEMAN ROBERT

WEŁNICA, woj. WIELKOPOLSKIE

Robert Neneman z Wełnicy prowadzi gospodarstwo rolne nastawione na produkcję mleka. Od szeregu lat wyniki użytkowości jego krów plasują się w czołówce rankingów wojewódzkich i krajowych. Hodowca i jego rodzina są bardzo dumni z uzyskanych wyników, jednak jak podkreślił pan Robert, chyba obniży wydajność, bowiem koszty produkcji przy tym poziomie wydajności są zbyt wysokie.

W osiągnięciu tak wysokiej wydajności ważnych jest kilka czynników. Duże znaczenie ma fakt, iż hodowla bydła prowadzona tu była przez pokolenia, podobnie jak ocena wartości użytkowej, której tradycja sięga ponad 50 lat.

Robert Neneman podkreśla rangę poszczególnych elementów składających się na sukces gospodarstwa. Są nimi ocena wartości użytkowej, doradztwo żywieniowe, dobór buhajów i dobra inseminacja, ale także stworzenie optymalnych warunków środowiskowych. Ponadto znaczącym jest prawidłowość odchowu jałowic, długowieczność

WYDAJNOŚĆ

14 356 kg
mleka

krów oraz możliwość wykorzystania środków z Unii Europejskiej na modernizację gospodarstwa.

Raporty wynikowe z prowadzonej oceny dostarczają danych i wiedzy (m.in. o ketozie, moczniku i komórkach somatycznych), niezbędnej do prawidłowego zarządzania stadem. Hodowca chwali sobie współpracę z zootechnikiem PFHBiPM, z którym wspólnie analizują wyniki, a otrzymywanie ich w formie elektronicznej lub „online” pozwala na szybkie podjęcie trafnych decyzji. Dodatkowo hodowca korzysta z analiz pasz prowadzonych przez Laboratorium w Kobiernie, a otrzymane wyniki wykorzystuje we współpracy z doradcami żywieniowymi.

Informacja o zaawansowanych pracach PFHBiPM nad uniwersalnym programem do zarządzania stadem, łączącym informacje z wielu źródeł pochodzących od różnych podmiotów działających na rzecz hodowli, bardzo ucieszyły hodowcę z Wełnicy.

Tabela nr 26. Zestawienie najlepszych stad według wydajności kg mleka, o przeciętnej liczbie krów mlecznych od 50,1 do 150 sztuk

Best dairy herds by milk yield in kg, herd size 50,1 up to 150 cows

Lp.	Właściciel stada/obory owner	Lokalizacja stada/obory Miejscowość Województwo herd localisation	Metoda oceny Rej.m.l.s	Przeciętna liczba krów avr. cows no	Przeciętna wydajność od jednej krowy average yield per cow						Średni okres mwy. calv.int.
					mleko milk	tłuszcz fat		białko protein		suma f+p sum	
					kg	kg	%	kg	%	tł+bi	
1.	NENEMAN ROBERT	WEŁNICA WIELKOPOLSKIE	A4	80,2	14 356	650	4,53	469	3,27	1119	452
2.	GR DUSZNIK MAŁGORZATA	WIERZBA LUBELSKIE	A4	80,0	13 811	427	3,09	471	3,41	898	437
3.	NASIŁOWSKI DARIUSZ	SKWIERCZYN DWÓR MAZOWIECKIE	AT4 R*	92,8	13 270	503	3,79	450	3,39	953	406
4.	SK DOBRZYŃIEWO SP. Z O.O.	DOBRZYŃIEWO WIELKOPOLSKIE	A4	117,7	13 153	491	3,73	414	3,15	905	428
5.	GR WYSOKIŃSKI SZCZEPAN	RADOMYŚL MAZOWIECKIE	AT4	81,5	12 950	479	3,70	421	3,25	900	410
6.	SK "NOWE JANKOWICE"	SZARNOŚĆ KUJAWSKO-POMORSKIE	A4	81,1	12 743	482	3,78	435	3,41	917	441
7.	STRÓŻYŃSKI ANDRZEJ	KROMOLICE WIELKOPOLSKIE	AT4	85,9	12 504	435	3,48	421	3,37	856	416
8.	OHZ KAMIENIEC ZĄBKOWICKI SP. Z O.O.	KAMIENIEC ZĄBKOWICKI DOLNOŚLĄSKIE	A4	80,8	12 482	466	3,73	413	3,31	879	473
9.	TUŁODZIECKI JAROSŁAW	WOŁĘCIN KUJAWSKO-POMORSKIE	AT4	129,0	12 463	447	3,59	393	3,15	840	425
10.	GR SKONECZNY JACEK	STRZEBIESZEW ŁÓDZKIE	A4	71,4	12 435	509	4,09	425	3,42	934	440
11.	TURSKI ARTUR I ROBERT	POPLAWY ROGAL LUBELSKIE	AT4	133,3	12 387	591	4,77	436	3,52	1027	424
12.	GR MIĘDZYCHÓD SP. Z O.O.	MIĘDZYCHÓD WARMIŃSKO-MAZURSKIE	A4	72,4	12 369	413	3,34	382	3,09	795	431
13.	GR POHL MACIEJ	KROTOSZYN WIELKOPOLSKIE	AT4 R*	114,0	12 310	475	3,86	401	3,26	876	382
14.	GR GWIZDAŁA MARCIN	BRONIEWO KUJAWSKO-POMORSKIE	A4	62,0	12 216	468	3,83	401	3,28	869	426
15.	GR BARTOSZEK TOMASZ	STRACHANÓW ŁÓDZKIE	A4	139,8	12 080	447	3,70	414	3,43	861	431
16.	GR MATUSZCZYK MICHAŁ	MODLISZEWICE ŚWIĘTOKRZYSKIE	AT4	109,7	11 986	460	3,84	422	3,52	882	406
17.	GR KRZYSZTOF OLEKSIK	STARE PIASTOWO MAZOWIECKIE	AT4 R*	78,4	11 972	453	3,78	409	3,42	862	439
18.	CZYNSZ TOMASZ	DOBRE WIEŚ KUJAWSKO-POMORSKIE	AT4	82,2	11 968	412	3,44	391	3,27	803	449
19.	BOROWSKI MIROSLAW	NIEDŹWIEDZKIE WARMIŃSKO-MAZURSKIE	AT4	75,1	11 948	509	4,26	391	3,27	900	412
20.	LIS JAN	WRONKA WARMIŃSKO-MAZURSKIE	AT4	61,9	11 913	514	4,31	392	3,29	906	388

W tabelach począwszy od nr tabeli 24 do 29 prezentowane są najlepsze stada w następujących przedziałach wielkości: od 3,0 – 20 krów przeciętnie; 20,1 – 50; 50,1 – 150; 150,1 – 300; 300,1 – 500; powyżej 500.

We wszystkich grupach wielkościowych obory zestawione są niezależnie od ras występujących w stadzie.

R* - oznacza obory, które wyraziły zgodę na rejestrację informacji o ilości sprzedanego mleka z zarejestrowaną kompletną informacją za cały 2015r.

STADO – grupa zwierząt utrzymywana w tym samym celu produkcyjnym, w tej samej lokalizacji, niezależnie od ilości właścicieli.

OHZ KAMIENIEC ZĄBKOWICKI SP. Z O.O.

STARCZÓW, woj. DOLNOŚLĄSKIE

Rozmowa z **Pawłem Blicharskim**
Prezesem OHZ Kamieniec
Ząbkowicki

WYDAJNOŚĆ

13 191 kg
mleka

dostarcza ocenę wartości użytkowej, a w naszym wypadku również użytkowane przez nas programy komputerowe do zarządzania stadem.

Panie Prezesie, w roku 2015 osiągnęliście w OHZ Kamieniec Ząbkowicki bardzo wysoką wydajność. Co Pana zdaniem miało największy wpływ na uzyskane wyniki?

To zespół kilku czynników, które w skali całej Spółki zadecydowały o wzroście wydajności mleka o ponad 1200 kg w stosunku do 2014 roku. Są to między innymi: dobrej jakości pasze, odpowiednie zbilansowanie dawki pokarmowej, rozród i dobrostan zwierząt. Wszystkie wymienione powyżej warunki zostały zrealizowane w naszych oborach. Najwyższą wydajność osiągnęliśmy w nowej oborze Starczów, która ma przewagę ok 2 000 kg mleka nad pozostałymi obiektami. Świadczy to o tym, że ze względów ekonomicznych warto budować nowe obory, bo lepsze warunki bytowania zwierząt przekładają się na lepsze wyniki i uzyskiwane wydajności.

Jakie jest dla Pana znaczenie szczegółowej informacji na temat poszczególnych krów, czy wyobraża sobie Pan zarządzanie hodowlą bez danych z oceny?

Przy tak wysokich wydajnościach i dużych stadach krów nie wyobrażam sobie prowadzenia hodowli bez korzystania z nowoczesnych narzędzi, które dostarczają dokładnych informacji o stadzie i poszczególnych krowach. Takich informacji

Co Pańskim zdaniem byłoby potrzebne, żeby dane z oceny były lepiej w Pana firmie wykorzystywane?

W naszym przypadku pomocne byłyby informacje o cielności. Ponadto, ze względu na to, że przy wysokiej wydajności, krowy są żywione dużą ilością pasz treściwych, pomocnym narzędziem byłby system monitorowania występowania w stadzie kwasicy.

Jak hodowca powinien przetrwać obecną trudną sytuację?

Z chwilą, gdy kwoty mleczne zostały zniesione, nastąpiła zmiana celów hodowlanych i produkcyjnych wymuszona spadkiem cen mleka. Żeby zrekompensować ten spadek, należy zwiększyć wydajność krów, ale pod warunkiem, że cel ten uzyskamy bez zwiększenia poziomu brakowania. Można to uzyskać tylko wtedy, gdy hodowca spełni wszystkie warunki dotyczące żywienia i utrzymania krów w stopniu maksymalnym. Jest to jedyna droga. Trzeba poświęcić krowom więcej czasu, trzeba o nich wiedzieć wszystko i dlatego tak ważna jest ocena wartości użytkowej.

Rozmawiał Aleksander Nozdryn-Płotnicki

Tabela nr 27. Zestawienie najlepszych stad według wydajności kg mleka, o przeciętnej liczbie krów mlecznych od 150,1 do 300 sztuk

Best dairy herds by milk yield in kg, herd size 150,1 up to 300 cows

Lp.	Właściciel stada/obory owner	Lokalizacja stada/obory Miejscowość Województwo herd localisation	Metoda oceny Rej.m.l.s	Przeciętna liczba krów avr. cows no	Przeciętna wydajność od jednej krowy average yield per cow						Średni okres mwy. calvint.
					mleko milk	tłuszcz fat		białko protein		suma f+p sum	
					kg	kg	%	kg	%	tł+bi	
1.	OHZ KAMIENIEC ZĄBKOWICKI SP.Z O.O.	STARCZÓW DOLNOŚLĄSKIE	A4	296,8	13 191	488	3,70	425	3,22	913	419
2.	"DZIAŁPOL" SP. Z O.O.	DZIAŁYŃ WIELKOPOLSKIE	A4	247,9	12 527	476	3,80	413	3,30	889	427
3.	GR ANDRZEJ I ANNA JAWOROWICZ	GODZIĄTKÓW WIELKOPOLSKIE	A4	268,8	12 192	429	3,52	402	3,30	831	440
4.	OHZ OSIĘCINY SP. Z O.O.	CHOTEL KUJAWSKO-POMORSKIE	A4 R*	285,8	12 094	497	4,11	389	3,22	886	413
5.	SPR "DIAMENT" GH ŻABNO	OTFINÓW MAŁOPOLSKIE	A4	285,8	11 928	407	3,41	383	3,21	790	396
6.	RSP IM."PRZYSZŁOŚĆ" WIEŚNICA	WIEŚNICA DOLNOŚLĄSKIE	A4	220,6	11 883	411	3,46	410	3,45	821	468
7.	OHZ OSIĘCINY SP. Z O.O.	MICHAŁOWO KUJAWSKO-POMORSKIE	A4 R*	281,0	11 819	487	4,12	378	3,20	865	422
8	OHZ LUBIANA SP. Z O.O.	BOGUSZYN ZACHODNIOPOMORSKIE	A4 R*	299,8	11 734	485	4,13	377	3,21	862	405
9.	GR CEBER SP. J.	KOTLA DOLNOŚLĄSKIE	A4	265,2	11 724	427	3,64	368	3,14	795	404
10.	KAMIŃSKI JAN	KIEDROWO WIELKOPOLSKIE	A8	195,7	11 477	429	3,74	373	3,25	802	405
11.	GR KACZAŁA-SZYMCAK ALINA	KONARZEW WIELKOPOLSKIE	AT4	156,7	11 383	421	3,70	378	3,32	799	413
12.	ZPR W KOWROZIE SP. Z O.O.	PIGŻA KUJAWSKO-POMORSKIE	A4 R*	293,8	11 340	383	3,38	384	3,39	767	427
13.	"HENDRIPOL" SP. Z O. O.	BRAMKA KUJAWSKO-POMORSKIE	A8	251,8	11 297	440	3,89	382	3,38	822	395
14.	"DANKO" HR SP. Z O.O.	CHORYŃ WIELKOPOLSKIE	A4 R*	221,6	11 247	408	3,63	371	3,30	779	447
15.	OHZ KAMIENIEC ZĄBKOWICKI SP. Z O.O.	STARCZÓW DOLNOŚLĄSKIE	A4	240,5	11 073	416	3,76	354	3,20	770	450
16.	PR DŁUGIE STARE SP. Z O.O.	WILKOWICE WIELKOPOLSKIE	A4	210,1	11 070	400	3,61	368	3,32	768	412
17.	PPUH TERRA SP. Z O.O.	CIOŁKOWO WIELKOPOLSKIE	A4	161,7	11 051	414	3,75	371	3,36	785	420
18.	SK MICHAŁÓW SP. Z O.O.	LUBCZA ŚWIĘTOKRZYSKIE	A4 R*	186,0	11 036	408	3,70	372	3,37	780	469
19.	GRH CZECHNÓW SP. Z O.O.	TRZEBOSZ WIELKOPOLSKIE	A4	193,5	10 953	429	3,92	372	3,40	801	397
20.	OHZ OSIEK SP. Z O.O.	WIEPRZ ŚLĄSKIE	A4	286,1	10 925	425	3,89	350	3,20	775	420

W tabelach począwszy od nr tabeli 24 do 29 prezentowane są najlepsze stada w następujących przedziałach wielkości: od 3,0 – 20 krów przeciętnie; 20,1 – 50; 50,1 – 150; 150,1 – 300; 300,1 – 500; powyżej 500.

We wszystkich grupach wielkościowych obory zestawione są niezależnie od ras występujących w stadzie.

R* – oznacza obory, które wyraziły zgodę na rejestrację informacji o ilości sprzedanego mleka z zarejestrowaną kompletną informacją za cały 2015r.

STADO – grupa zwierząt utrzymywana w tym samym celu produkcyjnym, w tej samej lokalizacji, niezależnie od ilości właścicieli.

OHZ OSIĘCINY SP. Z O.O.

JARANTOWICE, woj. KUJAWSKO-POMORSKIE

WYDAJNOŚĆ

12 948 kg
mleka

Gospodarstwo Jarantowice jest jedną z czterech ferm należących do **Ośrodka Hodowli Zarodowej**

Osięciny Sp. z o.o. Stado tworzą krowy rasy HO i około 40 krów rasy RW. W 2015 roku każda z nieco ponad 300 krów tego stada wyprodukowała średnio 12 948 kg mleka o zawartości tłuszczu 3,92% i białka 3,29%.

Osiągnięty wynik jest rezultatem wielu czynników: wieloletniej pracy hodowlanej, odpowiednich szeroko rozumianych warunków środowiskowych i zaangażowania pracowników.

Zwierzęta utrzymywane są w oborach wolnostanowiskowych w kilku budynkach. Większość z nich to budynki stare, które przeszły gruntowną modernizację. Ferma szczyci się nową породówką, która uznawana jest za jedną z najlepszych w tej części Europy.

Zwierzęta z Jarantowic realizują program doskonalenia genetycznego we współpracy z PFHBiPM.

Młodziź żeńska z tej fermi poddawana jest wycenie genomowej. Jedną z metod zwiększania populacji opartej na jarantowickiej genetyce jest prowadzony tutaj embriotransfer.

W ramach fermy funkcjonuje cieszący się doskonałą renomą w Europie Ośrodek Badawczo-

Wdrożeniowy wyposażony w system Calan Gate pochodzący z USA. Prowadzone są w nim na zasadach komercyjnych doświadczenia żywieniowe. Naszymi klientami byli i są partnerzy z kraju oraz z Niemiec, Finlandii, Austrii, Francji czy Szwajcarii.

Celem fermy jest ustawiczna poprawa wartości PF stada i wydłużenie użytkowania krów. Aktualna długowieczność wynosi 3,4 roku przy średniej wydajności życiowej 40 542 kg mleka.

Jedną z metod wydłużania okresu użytkowania krów jest zmniejszenie eliminacji krów ze stada z powodu niepłodności. Dlatego rutynowo korzysta się tutaj z programów hormonalnych wspomagających tempo reprodukcji krów, a syntetyczny parametr PR (Pregnancy Rate) zbliża się do wartości 25%.

Rozwój jałówek monitorowany jest poprzez ich comiesięczne ważenie i mierzenie. Doskonałym rozwiązaniem okazało się pojenie cieląt mlekiem pełnym uzupełniane paszą typu musli ze stymulatorami sensorycznymi.

Tempo, w jakim rozwijają się tutaj jałówki pozwala na stawianie optymistycznych prognoz dla hodowli bydła mlecznego na fermie w Jarantowicach.

Tabela nr 28. Zestawienie najlepszych stad według wydajności kg mleka, o przeciętnej liczbie krów mlecznych od 300,1 do 500 sztuk

Best dairy herds by milk yield in kg, herd size 300,1 up to 500 cows

Lp.	Właściciel stada/obory owner	Lokalizacja stada/obory Miejscowość Województwo herd localisation	Metoda oceny Rej.m.l.s	Przeciętna liczba krów avr. cows no	Przeciętna wydajność od jednej krowy average yield per cow						Średni okres mwy. calvint.
					mleko milk	tłuszcz fat		białko protein		suma f+p sum	
						kg	kg	%	kg	%	
1.	OHZ OSIĘCINY SP. Z O.O.	JARANTOWICE KUJAWSKO-POMORSKIE	A4 R*	300,3	12 948	508	3,92	426	3,29	934	402
2.	GR JANUSZ PRZYDROŻNY	ZAMYŚLÓW LUBUSKIE	A4	443,0	12 828	498	3,88	420	3,27	918	417
3.	HZZ "ŻOŁĘDNICA" SP. Z O.O.	ZAKRZEWO WIELKOPOLSKIE	A4 R*	423,0	12 603	450	3,57	422	3,35	872	433
4.	SK NOWE JANKOWICE SP. Z O.O.	NOWE JANKOWICE KUJAWSKO-POMORSKIE	A4	321,8	12 491	470	3,76	415	3,32	885	429
5.	OHZ OSIĘCINY SP. Z O.O.	OSIĘCINY KUJAWSKO-POMORSKIE	A4 R*	307,0	12 490	497	3,98	397	3,18	894	424
6.	HZZ "ŻOŁĘDNICA" SP. Z O.O.	KAWCZE WIELKOPOLSKIE	A4 R*	333,2	12 322	477	3,87	408	3,31	885	427
7.	GR "KOMOROWO" SP. Z O.O.	SOBIESIERZNO KUJAWSKO-POMORSKIE	A4	368,3	12 305	523	4,25	405	3,29	928	420
8.	"DANKO" HR SP. Z O.O.	KROWIARKI ŚLĄSKIE	A4 R*	346,8	12 058	482	4,00	380	3,15	862	428
9.	PP-H "AGROPOL" SP. Z O.O.	SOKOŁOWO WIELKOPOLSKIE	A4	355,5	11 933	406	3,40	395	3,31	801	429
10.	SK „NOWE JANKOWICE” SP. Z O.O.	LISNOWO KUJAWSKO-POMORSKIE	A4	314,3	11 759	488	4,15	402	3,42	890	446
11.	POLHOZ SP. Z O.O.	POGORZAŁA WIEŚ POMORSKIE	A4	487,7	11 714	491	4,19	378	3,23	869	422
12.	POLHOZ SP. Z O.O.	WOJANOWO POMORSKIE	A4	493,3	11 699	460	3,93	373	3,19	833	407
13.	OHZ DĘBOŁĘKA SP. Z O.O.	DĘBOŁĘKA ŁÓDZKIE	A4	307,5	11 644	443	3,80	381	3,27	824	467
14.	BUTOR-FLESZAR BOŻENA, MATEUSZ I WŁADYSŁAW	ŁANY WIELKIE ŚLĄSKIE	A4	422,9	11 603	429	3,70	362	3,12	791	420
	FLESZAR MATEUSZ	wydajność obory wł. 1	A4	31,5	12 097	445	3,68	371	3,07	816	400
	BUTOR-FLESZAR BOŻENA	wydajność obory wł. 2	A4	200,6	11 576	426	3,68	361	3,12	787	415
	BUTOR WŁADYSŁAW	wydajność obory wł. 3	A4	190,8	11 550	429	3,71	360	3,12	789	429
15.	SK DOBRZYNIOWO SP. Z O.O.	GLESNO WIELKOPOLSKIE	A4	311,2	11 543	442	3,83	365	3,16	807	418
16.	"DANKO" HR SP. Z O.O.	KOPASZEWO WIELKOPOLSKIE	A4	325,0	11 500	406	3,53	369	3,21	775	423
17.	HZZ "ŻOŁĘDNICA" SP. Z O.O.	GOLINA WIELKA WIELKOPOLSKIE	A4 R*	325,5	11 496	419	3,64	383	3,33	802	454
18.	"AGRO-TAK" ZAGRODNO SP.J.	MODLIKOWICE DOLNOŚLĄSKIE	A4 R*	464,8	11 482	443	3,86	381	3,32	824	423
19.	EVER-MILK SP. Z O.O.	WRÓBLEWO WIELKOPOLSKIE	A4	310,1	11 441	357	3,12	374	3,27	731	450
20.	PR DŁUGIE STARE SP. Z O.O.	NIECHŁÓD WIELKOPOLSKIE	A4	369,1	11 256	417	3,70	376	3,34	793	409

W tabelach począwszy od nr tabeli 24 do 29 prezentowane są najlepsze stada w następujących przedziałach wielkości:

od 3,0 – 20 krów przeciętnie; 20,1 – 50; 50,1 – 150; 150,1 – 300; 300,1 – 500; powyżej 500.

We wszystkich grupach wielkościowych obory zestawione są niezależnie od ras występujących w stadzie.

R* - oznacza obory, które wyraziły zgodę na rejestrację informacji o ilości sprzedanego mleka z zarejestrowaną kompletną informacją za cały 2015r.

STADO – grupa zwierząt utrzymywana w tym samym celu produkcyjnym, w tej samej lokalizacji, niezależnie od ilości właścicieli.

KOMBINAT ROLNY SZESTNO SP. Z O.O.

LEMBRUK, woj. WARMIŃSKO-MAZURSKIE

Czy można i czy należy uczyć się od najlepszych?

Osiągnięcie w Polsce wydajności mlecznej ponad 10 tys. kg mleka w latach 80-90 ubiegłego wieku było prawie niemożliwe. Wszyscy zastanawiali się, czy realne będzie w przyszłości osiągnięcie, zwłaszcza w naszych, trudnych warunkach takiej wydajności. Wielu hodowców uczyło się, podglądało innych - lepszych, a także realizowało odpowiedni program hodowlany. Czym to zaowocowało? Ci ciekawi i żądni wiedzy uzyskują już to co wcześniej planowali.

Pan Andrzej Boruch - Prezes Kombinatu Rolnego „SZESTNO” z wydajnością ponad 13 500 kg mleka, komentuje ten fakt następująco:

Jeżeli w USA, Kanadzie, Izraelu można było, to dlaczego nie w moich oborach? Obserwowanie i wdrażanie nowoczesnych technologii, a także stosowania najnowszych osiągnięć z zakresu genetyki pozwoliło naszemu zespołowi dobranych, mądrych ludzi uzyskać tak wysoki postęp w produkcji mleka. Oczywiście

WYDAJNOŚĆ

13 508 kg
mleka

są to olbrzymie koszty finansowe, materiałowe, ale się opłaca.

Prowadzenie oceny wartości użytkowej bydła mlecznego

w połączeniu z odpowiednim programem

hodowlanym daje takie efekty, co oczywiście nas bardzo cieszy. Nie traktujemy tego, jako rywalizacji z innymi hodowcami lecz dla poprawy wyników finansowych gospodarstwa, oraz udowodnienia, że w Polsce też można osiągnąć sukces, jeżeli się tylko chce.

Niektórzy pytają „po co ta ocena? To są tylko koszty”. A ja odpowiadam, „dzięki tym kosztom efekty są większe, a to przedkłada się na dodatni wynik finansowy w naszym Kombinacie”. Również satysfakcja dla mnie jako Prezesa Kombinatu Rolnego „SZESTNO” i całej Załogi jest duża. Podniesienie w ciągu roku wydajności w oborze 1100 krowiej z poziomu 12 331 kg mleka do 13 508 kg /+ 1177 kg/ świadczy o tym najlepiej oraz potwierdza nasze wcześniejsze założenia i programy.

Rozmawiał Zdzisław Szewczak

Tabela nr 29. Zestawienie najlepszych stad według wydajności kg mleka, o przeciętnej liczbie krów mlecznych powyżej 500 sztuk

Best dairy herds by milk yield in kg, herd size above 500 cows

Lp.	Właściciel stada/obory owner	Lokalizacja stada/obory Miejscowość Województwo herd localisation	Metoda oceny Rej.m.l.s	Przeciętna liczba krów avr. cows no	Przeciętna wydajność od jednej krowy average yield per cow						Średni okres mwy. calv.int.
					mleko milk	tłuszcz fat		białko protein		suma f+p sum	
						kg	kg	%	kg	%	
1.	KR SZESTNO SP. Z O.O.	LEMBRUK WARMIŃSKO-MAZURSKIE	AT4	1 093,6	13 508	462	3,42	430	3,18	892	406
2.	SANO-NŻZ SP. Z O.O.	LUBIŃ WIELKOPOLSKIE	A4	1 262,2	12 778	436	3,41	415	3,25	851	409
3.	PIETRUSZYŃSKI ADAM	STRADUNY WARMIŃSKO-MAZURSKIE	A4	596,3	12 190	461	3,78	397	3,26	858	477
4.	RKS BĄDECZ	CZAJCZE-FERMA WIELKOPOLSKIE	A4	748,5	11 628	442	3,80	393	3,38	835	453
5.	SK DOBRZYŃSKO SP. Z O.O.	MROZOWO KUJAWSKO-POMORSKIE	A4	549,9	11 523	468	4,06	370	3,21	838	390
6.	OHZ "GARZYN" SP. Z O.O.	GÓRZNO WIELKOPOLSKIE	A4 R*	566,3	11 398	413	3,62	374	3,28	787	436
7.	ZDIZ-PIB KOŁBACZ SP. Z O.O.	DĘBINA ZACHODNIOPOMORSKIE	A4	659,9	11 347	401	3,53	378	3,33	779	439
8	KR-P "MANIECZKI" SP. Z O.O.	CHAŁAWY WIELKOPOLSKIE	A4	512,4	11 328	357	3,15	389	3,43	746	427
9.	OHZ LUBIANA SP. Z O.O.	NADARZYN ZACHODNIOPOMORSKIE	A4 R*	625,3	11 320	474	4,19	368	3,25	842	435
10.	GR MARZEC KATARZYNA	WIEJKOWO ZACHODNIOPOMORSKIE	A4	652,7	11 287	467	4,14	380	3,37	847	419
11.	GR TADEUSZ LISIECKI	CZECHNÓW WIELKOPOLSKIE	A4	1 093,4	11 250	428	3,80	376	3,34	804	394
12.	K & B & A LTD. SP. Z O.O.	RZECZYN ZACHODNIOPOMORSKIE	A4	558,7	11 132	419	3,76	375	3,37	794	401
13.	PP-H "AGROPOL" SP.Z O.O.	BIERZGLIN WIELKOPOLSKIE	A4	562,0	11 110	404	3,64	366	3,29	770	448
14.	SPÓŁKA ROLNA KALSK SP.Z O.O.	KALSK LUBUSKIE	A4	1 138,8	11 043	388	3,51	357	3,23	745	434
15.	FORTUNE SP. Z O.O.	CIESZYMOWO POMORSKIE	A4 R*	1012,0	11 021	400	3,63	371	3,37	771	395
	BAURCZA MACIEJ GR	wydajność obory właściciela 1	A4R*	5,0	12 506	370	2,96	388	3,10	758	437
	NOWACKI JAKUB GR	wydajność obory właściciela 2	A4R*	6,3	12 001	433	3,61	408	3,40	841	342
	FORTUNE SP. Z O.O.	wydajność obory właściciela 3	A4R*	662,3	11 449	413	3,61	385	3,36	798	394
	DOLIŃSKI DARIUSZ GR	wydajność obory właściciela 4	A4R*	5,3	11 031	408	3,70	366	3,32	774	398
	GR MIĘDZYCHÓD SP. Z O.O.	wydajność obory właściciela 5	A4R*	198,5	10 216	369	3,61	345	3,38	714	413
	"GOSPROL" SP. Z O.O.	wydajność obory właściciela 6	A4R*	134,6	9 996	380	3,80	341	3,41	721	376
16.	KR KIETRZ SP. Z O.O.	KROTOSZYN OPOLSKIE	AT4 R*	970,7	10 934	414	3,79	366	3,35	780	413
17.	TOP FARMS WIELKOPOLSKA SP. Z O.O.	ŁĘKA WIELKA WIELKOPOLSKIE	A4	660,8	10 887	380	3,49	368	3,38	748	395
18.	"DANKO" HR SP. Z O.O.	STEFANOWO WIELKOPOLSKIE	A4 R*	520,0	10 872	368	3,38	365	3,36	733	425
19.	KR-P "MANIECZKI" SP.Z O.O.	FERMA SZOŁDRY WIELKOPOLSKIE	A4	748,6	10 775	386	3,58	379	3,52	765	420
20.	OHZ "GARZYN" SP. Z O.O.	MIERZEJEWO WIELKOPOLSKIE	A4 R*	545,7	10 749	391	3,64	355	3,30	746	427

W tabelach począwszy od nr tabeli 24 do 29 prezentowane są najlepsze stada w następujących przedziałach wielkości:

od 3,0 – 20 krów przeciętnie; 20,1 – 50; 50,1 – 150; 150,1 – 300; 300,1 – 500; powyżej 500.

We wszystkich grupach wielkościowych obory zestawione są niezależnie od ras występujących w stadzie.

R* - oznacza obory, które wyraziły zgodę na rejestrację informacji o ilości sprzedanego mleka z zarejestrowaną kompletną informacją za cały 2015r.

STADO – grupa zwierząt utrzymywana w tym samym celu produkcyjnym, w tej samej lokalizacji, niezależnie od ilości właścicieli.

Tabela nr 30. Zestawienie najlepszych stad o najwyższej wydajności kg mleka według ras*Top herds ranked by milk yield in kg, by breeds*

Lp.	Właściciel stada Miejscowość Województwo owner localisation	Metoda oceny rej.ml.s	Przeciętna liczba krów avr. cows no		Przeciętna wydajność				Okres między wyc. calving interval	Wiek I-go wyc. 1st calving age	
			w oborze in herd	w rasie in breed	mleka kg milk	tłuszczu fat		białka protein			
						kg	%	kg			%
RASA POLSKA HOLSZTYŃSKO-FRYZYJSKA odmiany CZARNO-BIAŁEJ											
1.	MAZUREK ELŻBIETA OSTROBUDKI WIELKOPOLSKIE	A4	24,7	24,7	15 059	571	3,79	499	3,31	379	737
2.	Wydajność stada MAJEWSKY URSZULA I EUGENIUSZ KOŁOZĄB POMORSKIE	AT4	30,9	25,8	14 367	408	2,84	478	3,33	451	795
	MAJEWSKA URSZULA	AT4	18,0	12,9	14 523	410	2,82	491	3,38	432	828
	MAJEWSKI EUGENIUSZ	AT4	12,9	12,9	14 212	407	2,86	466	3,28	470	767
3.	NENEMAN ROBERT WEŁNICA WIELKOPOLSKIE	A4	80,2	80,2	14 356	650	4,53	469	3,27	452	748
4.	GR DUSZNIK MAŁGORZATA WIERZBA LUBELSKIE	A4	80,0	80,0	13 811	427	3,09	471	3,41	437	787
5.	ZUBEK ZENON KĘPNIEWO WARMIŃSKO-MAZURSKIE	A4	21,6	19,2	13 784	469	3,40	459	3,33	392	716
6.	GR JANUSZ PIETRZAK ŁUBOWO WIELKOPOLSKIE	A4	33,9	32,9	13 701	510	3,72	469	3,42	460	869
7.	KR SZESTNO SP. Z O.O. LEMBRUK WARMIŃSKO-MAZURSKIE	AT4	1 093,6	1 057,5	13 530	461	3,41	429	3,17	407	785
8.	OHZ OSIĘCINY SP. Z O.O. JARANTOWICE KUJAWSKO-POMORSKIE	A4 R*	300,3	245,2	13 279	513	3,86	434	3,27	405	757
9.	NASIŁOWSKI DARIUSZ SKWIERCZYN DWÓR MAZOWIECKIE	AT4 R*	92,8	86,8	13 211	498	3,77	444	3,36	409	797
10.	OHZ KAMIENIEC ZĄBKOWICKI SP. Z O.O. STARCZÓW DOLNOŚLĄSKIE	A4	296,8	292,8	13 203	487	3,69	424	3,21	419	743
RASA POLSKA HOLSZTYŃSKO-FRYZYJSKA odmiany CZERWONO-BIAŁEJ											
1.	OHZ „GŁOGÓWEK” SP. Z O.O. ZAWADA OPOLSKIE	A4	329,7	295,5	10 760	414	3,85	359	3,34	425	796
2.	CHRZĄSZCZ MARCIN MIONÓW OPOLSKIE	A4	40,6	30,7	10 558	442	4,19	362	3,43	446	791
3.	KONTNY KRYSZTIAN JÓZEF LEŚNIK OPOLSKIE	A4	49,2	45,9	10 385	466	4,49	381	3,67	422	853
4.	OHZ „GŁOGÓWEK” SP. Z O.O. BIEDRZYCHOWICE OPOLSKIE	A4	169,1	140,5	10 332	397	3,84	353	3,42	451	786
5.	OHZ „GŁOGÓWEK” SP. Z O.O. WRÓBLIN OPOLSKIE	A4	221,8	183,4	10 098	386	3,82	341	3,38	456	822
6.	OHZ PRZERZECZYN ZDRÓJ SP. Z O.O. GILÓW DOLNOŚLĄSKIE	A4 R*	439,0	398,8	9 930	413	4,16	337	3,39	420	775
7.	SK PRUDNIK SP.Z O.O. WIERZBIEC OPOLSKIE	A4	698,6	609,3	9 834	364	3,70	322	3,27	413	809
8.	GOETZ STEFAN ŚCIGÓW OPOLSKIE	AT4	83,6	58,3	9 800	401	4,09	339	3,46	470	807
9.	MYDLARZ MACIEJ INWAŁD MAŁOPOLSKIE	AT4 R*	24,5	24,5	9 582	414	4,32	339	3,54	445	759
10.	KARA ZDZISŁAW MOCHÓW OPOLSKIE	AT4	47,6	46,9	9 582	378	3,94	334	3,49	436	818
RASA SIMENTALSKA stada do 50 krów w rasie SM											
1.	PUCHALSKI ANDRZEJ NAGÓRKI KUJAWSKO-POMORSKIE	AT4	8,1	8,1	9 507	402	4,23	332	3,49	356	826

Lp.	Właściciel stada Miejscowość Województwo owner localisation	Metoda oceny rej.ml.s	Przeciętna liczba krów avr. cows no		Przeciętna wydajność				Okres między wyc. calving interval	Wiek 1-go wyc. 1st calving age	
			w oborze in herd	w rasie in breed	mleka kg milk	tłuszczu fat		białka protein			
						kg	%	kg			%
2.	GR FURTEK JAN SZUFNAROWA PODKARPACKIE	AT4	27,9	17,9	8 414	406	4,83	284	3,37	466	1 092
3.	GR ŻARÓW KRYSZYNA BANDRÓW NARODOWY PODKARPACKIE	A4	22,0	21,0	7 801	318	4,08	270	3,46	382	908
4.	GH JACEK SADOWSKI KRZYCZKI-ŻABICZKI MAZOWIECKIE	AT4	27,2	27,2	7 791	352	4,52	263	3,38	373	805
5.	GR BRUK DANIEL PUŁAWY PODKARPACKIE	A4	36,5	34,5	7 640	320	4,19	261	3,42	447	862
RASA SIMENTALSKA stada powyżej 50 krów w rasie SM											
1.	SK PĘPOWO SP. Z O.O. PĘPOWO I WIELKOPOLSKIE	A4	316,5	309,4	8 580	350	4,08	304	3,54	390	844
2.	GR STĄCZEK JERZY JACMIERZ PODKARPACKIE	A4	66,9	58,2	7 719	286	3,70	268	3,47	439	834
3.	GR JAN KURPIEWSKI WITOSŁAW WIELKOPOLSKIE	A4 R*	85,6	63,0	7 160	304	4,24	254	3,54	373	889
4.	„PROAGRO” SP. Z O.O. KOSINOWO DOLNOŚLĄSKIE	A4	156,3	148,6	7 122	319	4,48	249	3,50	419	877
5.	SPÓŁDZ.„ADOROL” W ADOLFOWIE RADWANKI WIELKOPOLSKIE	A4	344,8	344,5	7 045	299	4,25	256	3,63	422	869
RASA POLSKA CZERWONA											
1.	SOLARCZYK JAN WRÓBLÓWKA MAŁOPOLSKIE	AT4	10,2	10,2	6 120	284	4,64	205	3,35	360	755
2.	NATANEK MAŁGORZATA BRZEWOWA MAŁOPOLSKIE	AT4	7,5	4,9	6 055	264	4,36	219	3,62	353	744
3.	SOLARCZYK EDWARD CZARNY DUNAJEC MAŁOPOLSKIE	AT4	9,3	8,3	6 048	279	4,61	210	3,47	384	772
4.	KRAUS MARIAN PODSARNIE MAŁOPOLSKIE	AT4	22,0	21,5	5 984	238	3,97	197	3,29	384	805
5.	JANIK JAN SZUFNAROWA PODKARPACKIE	AT4	7,0	7,0	5 975	249	4,17	192	3,21	381	-
RASA JERSEY											
1.	SK MICHAŁÓW SP. Z O.O. MICHAŁÓW ŚWIĘTOKRZYSKIE	A4 R*	128,2	128,2	8 085	396	4,90	317	3,92	412	732
2.	SK „IWNO” SP. Z O.O. WIKTOROWO WIELKOPOLSKIE	A4	263,2	247,5	7 015	355	5,06	283	4,03	406	803
3.	SŁODKOWICZ WIKTOR I TERESA PIOTRKÓW TRYBUNALSKI ŁÓDZKIE	A8	19,2	15,0	5 526	310	5,61	224	4,06	425	790
4.	FUNDACJA WSPÓŁ. BUREGO MISIA NOWY KLINCZ WENTFIE POMORSKIE	AT4	18,0	13,0	3 696	190	5,14	139	3,77	395	1 087
5.	STRZELECKI GRZEGORZ KONIEC KUJAWSKO-POMORSKIE	AT4 R*	13,5	9,5	3 315	178	5,38	129	3,88	480	794
RASA MONTBELIARDE											
1.	MONTAGRO SP. Z O.O. WIERZBICA LUBELSKIE	AT4 R*	331,1	329,1	9 765	341	3,49	349	3,57	443	953
2.	ZAKŁAD ROLNY BAS SEŃKO ANDRZEJ GOSTYŃ SZCZECIŃSKI ZACHODNIOPOMORSKIE	AT4	399,5	384,8	7 825	311	3,97	283	3,61	399	942
3.	GR LUCYNA GRAMOWSKA BUKOWIEC WIELKOPOLSKIE	AT4	187,2	186,9	7 800	302	3,87	273	3,50	420	862
4.	GR KAŻMIERZAK PAWEŁ SOKOŁOWO WIELKOPOLSKIE	AT4 R*	16,3	15,3	7 556	299	3,95	247	3,27	374	784

Lp.	Właściciel stada Miejscowość Województwo owner localisation	Metoda oceny rej.ml.s	Przeciętna liczba krów avr. cows no		Przeciętna wydajność				Okres między wyc. calving interval	Wiek 1-go wyc. 1st calving age	
			w oborze in herd	w rasie in breed	mleka kg milk	tłuszczu fat		białka protein			
						kg	%	kg			%
5.	ROLGO SC W.P.R. STUCHOWO ZACHODNIOPOMORSKIE	AT4	243,0	228,7	7 537	316	4,19	266	3,53	438	826
RASA BIAŁOGRZBIETA											
1.	GR MAKAREWICZ WOJCIECH TEREBELA LUBELSKIE	AT4	35,1	28,4	6 994	294	4,21	248	3,55	414	773
2.	TOPCZEWSKI ANDRZEJ TRZESZCZKOWO PODLASKIE	AT4	24,7	14,2	6 586	256	3,88	217	3,29	430	964
3.	RYBAŁT DAWID DUBAŚNO PODLASKIE	AT4 R*	30,6	18,0	5 764	233	4,04	191	3,31	390	758
RASA POLSKA CZERWONO-BIAŁA											
1.	SZUMAŃSKA DOROTA NOWE RYBIE MAŁOPOLSKIE	AT4	18,2	10,0	7 291	319	4,38	249	3,41	382	-
2.	GR MAZUROL MAZUR MAREK NIEDŹWIADA PODKARPACKIE	AT4	7,0	7,0	6 923	311	4,49	218	3,15	366	-
3.	MOCZYGEMBA PIOTR BORYCZ OPOLSKIE	AT4	64,2	37,3	6 821	304	4,46	232	3,40	398	929
RASA POLSKA CZARNO-BIAŁA											
1.	SZULWIC JACEK GROSZKI WARMIŃSKO-MAZURSKIE	AT4	41,5	33,5	6 798	229	3,37	229	3,37	376	840
2.	PROD. ROL. STRAMA ZYGMUNT MIŁKOWA MAŁOPOLSKIE	AT4	13,0	8,1	6 618	296	4,47	220	3,33	780	1 212
3.	SZYPRYT TADEUSZ NIEROSTOWO POMORSKIE	AT4	13,7	9,0	6 531	268	4,11	213	3,26	385	-
W powyższych tabelach prezentowane są obory, które spełniają następujące kryteria: 1. udział krów danej rasy powyżej 50 % przeciętnej liczby krów ocenianych w roku w stadzie 2. liczba krów przeciętnie ocenianych w roku w danej rasie od 5,0 dla ras: HO, RW, SM, JE, MO 3. liczba krów przeciętnie ocenianych w roku w danej rasie od 4,0 dla ras RP, BG, ZR i ZB											
RASA BROWN SWISS											
1.	OLEŚ JAN PÓLKO-POMORSKIE POMORSKIE	AT4	187,3	5,0	9 176	379	4,13	323	3,52	376	775
2.	KOCIELNIK GRZEGORZ KSAWERYNÓW LUBELSKIE	A4	87,7	9,2	8 759	379	4,33	328	3,74	469	-
3.	GR WYSOCKI DARIUSZ SIARZEWO KUJAWSKO-POMORSKIE	A4	47,8	9,4	8 666	364	4,20	309	3,56	418	699
RASA SZWEDZKA CZERWONA											
1.	SOWIŃSKI HENRYK GAJÓWKA WIEŚ ŁÓDZKIE	AT4	68,4	25,2	8 436	382	4,53	293	3,47	381	744
2.	PITUŁA JAROSŁAW I JOLANTA DOBIESZEWO KUJAWSKO-POMORSKIE	AT4	61,0	5,1	7 969	320	4,01	277	3,48	426	-
3.	GR KAMIENICA SP. Z O.O. KAMIENICA KUJAWSKO-POMORSKIE	A4	245,1	6,9	7 573	311	4,10	268	3,54	413	967
RASA NORWESKA CZERWONA											
1.	WYSZOMIERSKI BOGUSŁAW RYNOŁTY PODLASKIE	AT4	35,9	5,2	8 131	326	4,01	272	3,34	359	811
2.	ŻABECKI ROMAN RAKUTOWO KUJAWSKO-POMORSKIE	AT4	65,6	50,8	6 882	316	4,59	255	3,70	397	703
3.	ZABŁOCKI RYSZARD KUCZKOWO KUJAWSKO-POMORSKIE	A4	28,6	5,0	6 603	275	4,16	229	3,46	346	805

W powyższych tabelach dla ras BS, SR, NR, prezentowane są obory, w których przeciętnie w roku ocenianych było co najmniej 4,0 krowy bez wymogu min. 50,01 % udziału danej rasy w liczbie krów w oborze

***R - oznacza obory, które wyraziły zgodę na rejestrację informacji o ilości sprzedanego mleka z zarejestrowaną kompletną informacją za cały 2015r.**

STADO - grupa zwierząt utrzymywana w tym samym celu produkcyjnym, w tej samej lokalizacji, niezależnie od ilości właścicieli.

Tabela nr 31. Zestawienie krów o najwyższej w laktacji wydajności kg mleka według ras*Top cows ranked by milk yield in kg, by breeds*

Lp.	Właściciel Miejscowość Województwo owner localisation	Krowa cow	Ojciec krowy sire	Rok ur. birth year	Nr lakt. lact.no	Wydajność krowy cow yield						
						dni doju DIM	mleko kg milk	tłuszcz fat		białko protein		tł+bi kg f+p
								kg	%	kg	%	
RASA POLSKA HOLSZTYŃSKO - FRYZYJSKA odmiany CZARNO-BIAŁEJ												
1.	GR SKONECZNY JACEK STRZEBIESEW ŁÓDZKIE	PL-005250733852 KICIA	CA-8150222 SCOTTY	2010	3	305	20 911	817	3,90	673	3,22	1 490
2.	GR BARTOSZEK TOMASZ STRACHANÓW ŁÓDZKIE	PL-005197267335 ALMA 12	US-60718406 ALTAWARRANT	2009	4	305	20 852	600	2,88	642	3,08	1 242
3.	PIETRUSZYŃSKI ADAM STRADUNY WARMIŃSKO-MAZURSKIE	PL-005182988672 JANA	NL-339291027 PARAMOUNT	2009	3	305	20 736	656	3,16	618	2,98	1 274
4.	MIKE JANUSZ ŚWIĘTOSZOWICE ŚLĄSKIE	PL-005220467336 WIKLINA	US-133299287 ALTAAUGUSTA	2008	4	305	20 618	636	3,08	615	2,98	1 251
5.	GR SŁUPIKOWSKI RYSZARD SUCHORĄCZEK KUJAWSKO-POMORSKIE	PL-005191426929 ORAKA 1	PL-005124966010 BILK	2009	3	305	20 386	398	1,95	599	2,94	997
6.	GR SKONECZNY JACEK STRZEBIESEW ŁÓDZKIE	PL-005263835352 BARBI	NL-364964109 DEEJAY RED	2012	2	305	20 359	992	4,87	747	3,67	1 739
7.	GR „KOMOROWO” SP. Z O.O. SOBIESIERZNO KUJAWSKO-POMORSKIE	PL-005306740858 SEBA	US-135695137 HAYDEN	2010	3	305	20 197	902	4,47	597	2,96	1 499
8.	„AGRO-TAK” ZAGRODNO SP.J. MODLIKOWICE DOLNOŚLĄSKIE	PL-005220821343 PERKA 3	CA-100767896 LITTORAL	2010	3	305	19 661	719	3,66	568	2,89	1 287
9.	PIETRUSZYŃSKI ADAM STRADUNY WARMIŃSKO-MAZURSKIE	PL-005157987587 BIGGI	FR-5237442091 VIRGINO	2007	4	305	19 611	495	2,53	585	2,99	1 080
10.	PIETRUSZYŃSKI ADAM STRADUNY WARMIŃSKO-MAZURSKIE	PL-005274528960 ELA	NL-278444856 KIRKLAND	2010	3	305	19 566	631	3,23	622	3,18	1 253
11.	GR POHL MACIEJ KROTOSZYN WIELKOPOLSKIE	PL-005268532508 BELA	CA-7588022 JORDAN	2011	2	305	19 460	752	3,87	592	3,04	1 344
12.	FORTUNE SP. Z O.O. CIESZYMOWO POMORSKIE	PL-005276094562 BLINA 3	US-60597003 PLANET	2012	2	305	19 438	473	2,43	542	2,79	1 015
13.	PIETRUSZYŃSKI ADAM STRADUNY WARMIŃSKO-MAZURSKIE	PL-005296805315 BIRNA	US-135488612 HOLMAN	2011	2	305	19 337	535	2,77	615	3,18	1 150
14.	GR OW CZARSKI PIOTR DĘBOWIERZCHY LUBELSKIE	PL-005216970284 MAGORA 55	PL-005147637027 GAWIAL	2009	4	305	19 156	871	4,55	564	2,94	1 435
15.	GR SKONECZNY JACEK STRZEBIESEW ŁÓDZKIE	PL-005185082605 LUSI	FR-3556861947 JOST	2009	4	305	19 089	837	4,39	641	3,36	1 478
16.	SK DOBRZYŃNIEWO SP. Z O.O. DOBRZYŃNIEWO WIELKOPOLSKIE	PL-005300017444 SAWA 6	US-132973942 ALTABAXTER	2010	3	305	19 085	826	4,33	562	2,94	1 388
17.	GR KRZEMKOWSKI GRZEGORZ DĘBOWO KUJAWSKO-POMORSKIE	PL-005234025997 KATIA	US-132973942 ALTABAXTER	2011	2	305	19 068	553	2,90	576	3,02	1 129

Lp.	Właściciel Miejscowość Województwo owner localisation	Krowa cow	Ojciec krowy sire	Rok ur. birth year	Nr lak. lact.no	Wydajność krowy cow yield						
						dni dój DIM	mleko kg milk	tłuszcz fat		białko protein		tł+bi kg f+p
								kg	%	kg	%	
18.	GR SKONECZNY JACEK STRZEBIESZEW ŁÓDZKIE	PL-005250733937 MUĆKA	FR-4244005678 FAVI DEDE	2010	3	305	18 989	621	3,27	579	3,05	1 200
19.	SK „NOWE JANKOWICE” SP.Z O.O. NOWE JANKOWICE KUJAWSKO-POMORSKIE	PL-005235520972 JAKOBI 3	FR-8065708392 DROSTY	2010	3	305	18 841	576	3,06	570	3,03	1 146
20.	OHZ KAMIENIEC ZĄBKOWICKI SP. Z O.O. STARCZÓW DOLNOŚLĄSKIE	PL-005194487835 SMAGLICZKA 8	PL-005137047492 JUHAS	2009	3	305	18 808	684	3,64	552	2,94	1 236
RASA POLSKA HOLSZTYŃSKO - FRYZYJSKA odmiany CZERWONO-BIAŁEJ												
1.	OHZ „GŁOGÓWEK” SP. Z O.O. WRÓBLIN OPOLSKIE	PL-005189258730 MATULA	FR-5653851161 BIBLO	2008	4	305	17 841	661	3,70	508	2,85	1 169
2.	OHZ „GŁOGÓWEK” SP. Z O.O. BIEDRZYCHOWICE OPOLSKIE	PL-005167500806 KALIOPA	FR-5645214193 VIKAN	2007	5	305	17 823	724	4,06	561	3,15	1 285
3.	OHZ KAMIENIEC ZĄBKOWICKI SP. Z O.O. STARCZÓW DOLNOŚLĄSKIE	PL-005198390865 RABATA 74	US-133080890 LAWN BOY RED	2010	4	305	17 562	662	3,77	590	3,36	1 252
4.	SANO-NŻZ SP.Z O.O. LUBIŃ WIELKOPOLSKIE	PL-005162337223 SAGA 27	US-133080890 LAWN BOY RED	2008	4	305	17 265	527	3,05	531	3,07	1 058
5.	OHZ „GŁOGÓWEK” SP. Z O.O. ZAWADA OPOLSKIE	PL-005205483269 FLORA	US-126853007 MARMAX	2009	3	305	17 050	672	3,94	511	3,00	1 183
6.	OHZ „GŁOGÓWEK” SP. Z O.O. ZAWADA OPOLSKIE	PL-005228290592 ELKANA	NL-379541568 DITMAR	2011	2	305	17 006	612	3,60	477	2,80	1 089
7.	NASIŁOWSKI DARIUSZ SKWIERCZYN DWÓR MAZOWIECKIE	PL-005266756111 MEGIE 164	CA-102327659 PICOLO	2010	3	305	16 646	535	3,21	566	3,40	1 101
8.	PSZCZOŁA MAŁGORZATA I SYLWESTER GUTANÓW LUBELSKIE	DE-1602461487 DODA	DE-1602162581 LICHTER	2009	3	305	16 402	599	3,65	528	3,22	1 127
9.	OHZ „GŁOGÓWEK” SP. Z O.O. BIEDRZYCHOWICE OPOLSKIE	PL-005277981533 MALINA	DE-0112685429 CARIBIC	2009	3	305	16 353	449	2,75	497	3,04	946
10.	SK PRUDNIK SP. Z O.O. WIERZBIEC OPOLSKIE	PL-005294238405 ANASTAS	US-132963655 LYPOLL PP	2010	3	301	16 298	613	3,76	491	3,01	1 104
11.	OHZ „GŁOGÓWEK” SP. Z O.O. ZAWADA OPOLSKIE	PL-005206713396 OSIKA	US-126853007 MARMAX	2009	3	305	16 199	602	3,71	485	2,99	1 087
12.	OHZ „GŁOGÓWEK” SP. Z O.O. WRÓBLIN OPOLSKIE	PL-005265531030 BOGUSIA	CA-7355179 MARINE RED	2010	2	305	16 169	642	3,97	551	3,40	1 193
13.	KR-P „MANIECZKI” SP. Z O.O. CHAŁAWY WIELKOPOLSKIE	PL-005297775907 ZENA 1	NL-335523267 LUSTRUM	2010	3	305	15 832	304	1,92	464	2,93	768
14.	OHZ „GŁOGÓWEK” SP. Z O.O. ZAWADA OPOLSKIE	PL-005120168111 BELONA		2005	6	305	15 775	584	3,70	498	3,15	1 082

Lp.	Właściciel Miejscowość Województwo owner localisation	Krowa COW	Ojciec krowy sire	Rok ur. birth year	Nr lak. lact. no	Wydajność krowy cow yield						
						dni doju DIM	mleko kg milk	tłuszcz fat		białko protein		tł+bi kg f+p
								kg	%	kg	%	
15.	OHZ „GŁOGÓWEK” SP. Z O.O. WRÓBLIN OPOLSKIE	PL-005265530736 ZRĘBA	DE-0535017277 STOPER	2010	3	305	15 735	626	3,98	516	3,28	1 142
16.	OHZ „GŁOGÓWEK” SP. Z O.O. BIEDRZYCHOWICE OPOLSKIE	PL-005144415253 WOŁGA	PL-005095798573 GACEK	2008	4	305	15 685	519	3,31	477	3,04	996
17.	GR JONCZY ANTONI BESKIDZKA MAŁOPOLSKIE	PL-005191172239 KALINKA	IT-4902063469 ELAYO	2008	4	305	15 640	443	2,83	469	3,00	912
18.	OHZ PRZERZECZYN ZDRÓJ SP. Z O.O. GILÓW DOLNOŚLĄSKIE	PL-005197300971 KUKUŁKA	US-132329547 LOMAX RED	2009	3	305	15 559	477	3,07	486	3,12	963
19.	OHZ „GŁOGÓWEK” SP. Z O.O. ZAWADA OPOLSKIE	PL-005228290509 MALTA	NL-379541568 DITMAR	2011	2	305	15 555	515	3,31	530	3,41	1 045
20.	GR MRÓZ RAFAŁ BIELEWO WIELKOPOLSKIE	PL-005218086679 CIEMNA	NL-248268086 CLASSIC RED	2009	3	305	15 454	449	2,90	464	3,01	913
RASA SIMENTALSKA												
1.	KR SZESTNO SP. Z O.O. LEMBRUK WARMIŃSKO-MAZURSKIE	PL-005149311161 TARA 3	DE-0933418056 RIFURT	2008	5	305	14 899	530	3,56	497	3,34	1 027
2.	GR MACIEJ MAREK KOWALEWSKI AUGUSTOWO MAZOWIECKIE	PL-005193017385 RUDA 1	CZ-624829061 HRBAC	2010	2	305	13 619	531	3,90	500	3,67	1 031
3.	ZDIZ - PIB KOŁBACZ SP. Z O.O. DĘBINA ZACHODNIOPOMORSKIE	PL-005312226360 MIKA 76	DE-0936579953 ROCHUS	2010	3	305	13 224	424	3,21	415	3,14	839
4.	MATYSIAK MIECZYŚLAW I RENATA PUŚCZYKÓWIEC WIELKOPOLSKIE	CZ-189519972 DOBRAWA	DE-0938063849 MANGOPE	2011	2	305	12 557	555	4,42	459	3,65	1 014
5.	ZDIZ - PIB SP. Z O.O. CHORZELÓW PODKARPACKIE	PL-005274057415 ŁASA	DE-0939340735 WEINBUCH	2012	1	305	12 485	458	3,67	392	3,14	850
6.	„PROAGRO” SP. Z O.O. KOSINOWO DOLNOŚLĄSKIE	AT-625408707 UMBERTA	AT-841069834 WAL	2005	5	305	12 385	502	4,06	375	3,03	877
7.	SK PRUDNIK SP. Z O.O. WIERZBIEC OPOLSKIE	PL-005274764481 TARGA 225	DE-0933663105 WEINOLD	2010	3	305	12 373	420	3,40	422	3,41	842
8.	PONTUS WŁODZIMIERZ PREJŁOWO WARMIŃSKO-MAZURSKIE	PL-005314234479 PAMELA 2	DE-0935491281 ROMTELL	2010	4	305	12 293	439	3,57	403	3,28	842
9.	PONTUS WŁODZIMIERZ PREJŁOWO WARMIŃSKO-MAZURSKIE	CZ-317570932 SIWA		2011	2	259	12 202	398	3,27	396	3,25	794
10.	PSZCZOŁA MAŁGORZATA I SYLWESTER GUTANÓW LUBELSKIE	PL-005308285029 SOFIA	DE-0936487534 ROUND UP	2011	2	305	12 173	399	3,28	418	3,43	817
RASA POLSKA CZERWONA												
1.	PILCH JACEK P.G.R. DARGOSŁAW	PL-005094895471 GOPRA 40	PL-005050045445 SWISTAK	2005	7	303	8 941	354	3,95	308	3,45	662

Lp.	Właściciel Miejscowość Województwo owner localisation	Krowa cow	Ojciec krowy sire	Rok ur. birth year	Nr lak. lact.no	Wydajność krowy cow yield						
						dni doju DIM	mleko kg milk	tłuszcz fat		białko protein		tł+bi kg f+p
								kg	%	kg	%	
2.	ZACHODNIOPOMORSKIE GR ZIĘTARA PAWEŁ BŁOGOSZÓW ŚWIĘTOKRZYSKIE	PL-005201307217 BREDA	PL-005173777971 DOLAR	2010	2	305	8 469	341	4,02	290	3,43	631
3.	BŁOCH PRZEMYSŁAW ŻEBRY PODLASKIE	PL-005195918628 OLA		2008	4	305	7 929	337	4,25	276	3,49	613
4.	KRUCZEK KRZYSZTOF STARA WIEŚ -STRZYLAWKI MAŁOPOLSKIE	PL-005201577719 FUNIA	PL-000607007938 SŁOWIK	2010	4	305	7 799	326	4,17	248	3,18	574
5.	ZDYBAŁ MARIA TARNAWA MAŁOPOLSKIE	PL-005248264849 MRÓWKA	PL-005112272628 INFRAL	2011	2	286	7 780	306	3,94	258	3,31	564
6.	KIEBAŁA KRZYSZTOF SZUFNAROWA PODKARPACKIE	PL-005317973450 PAMELA	PL-000603315335 UFNY	2010	3	305	7 777	298	3,83	243	3,12	541
7.	KRAUS MARIAN PODSARNIE MAŁOPOLSKIE	PL-005194657672 BAJKA	DE-0111026481 WALSTAD	2009	4	305	7 736	290	3,74	244	3,15	534
8.	GR ZAŁĘSKI GRZEGORZ POMASKI MAŁE MAZOWIECKIE	PL-005259044935 CZERWONA		2011	2	305	7 564	361	4,77	276	3,65	637
9.	PILCH JACEK P.G.R. DARGOŚŁAW ZACHODNIOPOMORSKIE	PL-005094895426 LALKA VIII	PL-000603305837 BIECZ	2005	8	305	7 277	325	4,47	278	3,82	603
10.	GR KAZUŚ JAKUB GROBLA WIELKOPOLSKIE	PL-005167664997 CZERWONA		2006	6	305	7 159	277	3,87	238	3,33	515
RASA JERSEY												
1.	SK MICHAŁÓW SP. Z O.O. MICHAŁÓW ŚWIĘTOKRZYSKIE	PL-005268803486 JAGODA 8	PL-005197758901 GANGES	2011	2	305	10 261	408	3,98	374	3,64	782
2.	SK MICHAŁÓW SP. Z O.O. MICHAŁÓW ŚWIĘTOKRZYSKIE	PL-005268802847 OLSZYNA 48	DK-301592 Q IMPULS	2011	2	283	10 248	478	4,67	403	3,93	881
3.	GR PRZYCHODZKI LESZEK LEŚNIEWO MAZOWIECKIE	PL-005242982213 SARNA 2	PL-005096675255 RAMBO	2011	3	305	10 142	473	4,66	338	3,33	811
4.	SK MICHAŁÓW SP. Z O.O. MICHAŁÓW ŚWIĘTOKRZYSKIE	PL-005268803684 KAMELIA 67	PL-005197758901 GANGES	2012	2	305	9 902	428	4,32	370	3,73	798
5.	SK „IWNO” SP. Z O.O. WIKTOROWO WIELKOPOLSKIE	PL-005261280741 PUMMEL76	US-113638783 ADVICE	2011	2	305	9 756	428	4,39	337	3,45	765
6.	SK MICHAŁÓW SP. Z O.O. MICHAŁÓW ŚWIĘTOKRZYSKIE	PL-005213202494 KALINA 62	US-111023978 ACTION	2010	3	305	9 745	389	4,00	336	3,45	725
7.	SK MICHAŁÓW SP. Z O.O. MICHAŁÓW ŚWIĘTOKRZYSKIE	PL-005122459453 KAMELIA 33	US-000666457 PARADE	2006	6	305	9 734	453	4,65	368	3,78	821
8.	SK MICHAŁÓW SP. Z O.O. MICHAŁÓW ŚWIĘTOKRZYSKIE	PL-005249009593 JEŻYNA 59	PL-005175781372 MAK	2011	3	299	9 729	448	4,60	341	3,50	789
9.	SK MICHAŁÓW SP. Z O.O. MICHAŁÓW ŚWIĘTOKRZYSKIE	PL-005268802663 JURATA 7	US-113636848 FANTOM	2011	2	305	9 667	472	4,88	383	3,96	855

Lp.	Właściciel Miejscowość Województwo owner localisation	Krowa cow	Ojciec krowy sire	Rok ur. birth year	Nr lak. lact.no	Wydajność krowy cow yield						
						dni doju DIM	mleko kg milk	tłuszcz fat		białko protein		tł+bi kg f+p
								kg	%	kg	%	
10.	FURMANIAK WOJCIECH KOSZKOWO WIELKOPOLSKIE	PL-005191650973 SROKA	PL-005085640851 TORNADO	2009	2	305	9 569	366	3,83	306	3,20	672
RASA MONTBELIARDE												
1.	MONTAGRO SP. Z O.O. WIERZBICA LUBELSKIE	PL-005184390305 ERACA	PL-005161434398 OXAT	2009	4	305	16 126	394	2,44	538	3,34	932
2.	MONTAGRO SP. Z O.O. WIERZBICA LUBELSKIE	PL-005195565709 DZIERLATKA	FR-7045598076 PLUMITIF	2008	3	305	15 818	551	3,48	544	3,44	1 095
3.	PSZCZOŁA MAŁGORZATA I SYLWESTER GUTANÓW LUBELSKIE	CZ-335567931 MALINA	FR-3920562741 SOJA JB	2008	3	305	15 422	532	3,45	571	3,70	1 103
4.	MONTAGRO SP. Z O.O. WIERZBICA LUBELSKIE	PL-005294769145 FIRMÓWKA	FR-0103027531 TIPOLI	2010	3	305	15 353	408	2,66	533	3,47	941
5.	MONTAGRO SP. Z O.O. WIERZBICA LUBELSKIE	FR-7031823130 USNEE	FR-7196056005 MASOLINO	2003	7	305	15 293	481	3,14	527	3,45	1 008
6.	MONTAGRO SP. Z O.O. WIERZBICA LUBELSKIE	PL-005199229331 DONIA	PL-005140356819 OXBO	2008	3	305	15 138	473	3,13	521	3,44	994
7.	„NAD BARYCZĄ” SP. Z O.O. KAMIEŃ GÓROWSKI DOLNOŚLĄSKIE	PL-005178687213 ROZA 1	FR-7196056005 MASOLINO	2007	5	294	14 713	572	3,89	441	3,00	1 013
8.	MONTAGRO SP. Z O.O. WIERZBICA LUBELSKIE	PL-005184389781 ELŻUCHNA	FR-7045598076 PLUMITIF	2009	4	305	14 604	460	3,15	493	3,37	953
9.	MONTAGRO SP. Z O.O. WIERZBICA LUBELSKIE	PL-005294769022 FULLA	FR-2529434146 REDON	2010	3	305	14 519	462	3,18	464	3,20	926
10.	MONTAGRO SP. Z O.O. WIERZBICA LUBELSKIE	PL-005226473966 ERWANIA	FR-0103027531 TIPOLI	2009	3	305	14 415	430	2,98	477	3,31	907
RASA BIAŁOGRZBIETA												
1.	LASZUK KRZYSZTOF ŁUKOWCE LUBELSKIE	PL-005198292046 BIAŁOWIEŻA		2009	4	305	10 408	480	4,61	368	3,54	848
2.	TWAROWSKI ANDRZEJ MIODUSY INOCHY PODLASKIE	PL-005180133425 PEPSI		2007	4	305	10 087	343	3,40	268	2,66	611
3.	GR MAKAREWICZ WOJCIECH TEREBELA LUBELSKIE	PL-005122948490 MEČKA		2006	7	305	9 006	333	3,70	325	3,61	658
4.	GR MAKAREWICZ WOJCIECH TEREBELA LUBELSKIE	PL-005160800712 MRÓWKA 5	PL-005088917158 JAK	2008	5	305	8 959	421	4,70	334	3,73	755
5.	JABŁOŃSKA MARIOLA I LESZEK JESIONOWIEC WARMIŃSKO-MAZURSKIE	PL-005220977569 NIKOLA		2009	4	305	8 488	272	3,20	260	3,06	532
RASA POLSKA CZERWONO-BIAŁA												
1.	SK PRUDNIK SP. Z O.O. WIERZBIEC OPOLSKIE	PL-005185472642 LAPKA 110	PL-000607040198 AKAR	2009	3	305	12 259	495	4,04	371	3,03	866
2.	SK PRUDNIK SP. Z O.O. WIERZBIEC OPOLSKIE	PL-005195856913 PIWNA 172	PL-005047827474 JUNIN	2008	5	305	10 672	307	2,88	307	2,87	614

Lp.	Właściciel Miejscowość Województwo owner localisation	Krowa cow	Ojciec krowy sire	Rok ur. birth year	Nr lak. lact.no	Wydajność krowy cow yield						
						dni dójki DIM	mleko kg milk	tłuszcz fat		białko protein		tł+bi kg f+p
								kg	%	kg	%	
3.	SK PRUDNIK SP. Z O.O. WIERZBIEC OPOLSKIE	PL-005294238399 ARA 107	PL-005167696394 JAROCIN	2010	3	305	10 203	474	4,65	326	3,20	800
4.	BERDYCHOWSCY KRYSZYNA I STEFAN OLSZYN DOLNOŚLĄSKIE	PL-005220173138 CELINKA	PL-005047827474 JUNIN	2009	3	305	9 809	333	3,40	307	3,12	640
5.	SK PRUDNIK SP. Z O.O. WIERZBIEC OPOLSKIE	PL-005167697841 HUTI 57	PL-005047827474 JUNIN	2007	5	305	9 764	381	3,90	309	3,16	690
RASA POLSKA CZARNO-BIAŁA												
1.	JANIKOWSKI SŁAWOMIR GR CZAPIEWICE POMORSKIE	PL-005079243433 CZARNA		2003	9	305	10 336	415	4,02	330	3,19	745
2.	GLISZCZYŃSKI SŁAWOMIR LEŚNO POMORSKIE	PL-005093310135 OLA		2005	5	305	9 562	364	3,81	315	3,29	679
3.	URBAN JERZY WYSZATYCE PODKARPACKIE	PL-005051627855 BIAŁA		2003	8	305	9 493	406	4,27	297	3,13	703
4.	G.R. MACHAŁA MARIA JAGIEŁŁA PODKARPACKIE	PL-005056032357 AGA		2003	9	305	9 473	375	3,96	293	3,09	668
5.	DOMBROWSKI ANDRZEJ KOSZELEWY WARMIŃSKO-MAZURSKIE	PL-005159655729 HAEFKA 1		2007	6	267	9 189	405	4,41	291	3,16	696
RASA BROWN SWISS												
1.	MARCINIAK LESZEK STYPIN WIELKOPOLSKIE	PL-005227028998 NORKA 2	IT-27PN028C076 FUOCO	2011	2	305	11 342	399	3,52	429	3,79	828
2.	POPLAWSKI JERZY ŁĘCZYCA LUBELSKIE	DE-0942451337 KALA	DE-0939128009 PLATIN	2008	4	305	10 982	482	4,39	414	3,77	896
3.	MARCINIAK LESZEK STYPIN WIELKOPOLSKIE	PL-005177675075 NORKA 2	DE-912484731 HUCOS	2007	4	305	10 777	432	4,01	395	3,66	827
4.	CHILIŃSKI RYSZARD DZIERZBIA PODLASKIE	AT-592371307 GINA	DE-0931654710 GIGANT	2005	6	305	10 685	515	4,82	368	3,45	883
5.	„PROAGRO” SP. Z O.O. KOSINOWO DOLNOŚLĄSKIE	PL-005220748879 SENSE 1	AT-345742586 TURRO	2008	4	305	10 484	567	5,41	390	3,72	957
RASA SZWEDZKA CZERWONA												
1.	KR SZESTNO SP. Z O.O. LEMBRUK WARMIŃSKO-MAZURSKIE	SE-0113180395 SANDRA	SE-91678 K LENS	2006	5	305	12 910	512	3,96	414	3,21	926
2.	KR SZESTNO SP. Z O.O. LEMBRUK WARMIŃSKO-MAZURSKIE	SE-0113180407 SANDRA	SE-91904 FORSGARD	2007	6	305	12 569	517	4,12	411	3,27	928
3.	BOGUSZ JAN ZĘBOWO KUJAWSKO-POMORSKIE	PL-005263834911 JORKA 1	SE-92112 ARBELUNDA	2011	2	305	11 414	399	3,50	383	3,36	782
4.	KR SZESTNO SP. Z O.O. LEMBRUK WARMIŃSKO-MAZURSKIE	PL-005300003676 FRIDA	SE-92112 ARBELUNDA	2011	2	305	11 405	414	3,63	386	3,38	800
5.	NOWAK PIOTR ŚWINKÓW WIELKOPOLSKIE	PL-005271277960 OLA	SE-92295 STJARNARVE	2011	2	305	11 369	445	3,91	413	3,63	858

Lp.	Właściciel Miejscowość Województwo owner localisation	Krowa cow	Ojciec krowy sire	Rok ur. birth year	Nr lak. lact.no	Wydajność krowy cow yield						
						dni doju DIM	mleko kg milk	tłuszcz fat		białko protein		tł+bi kg f+p
								kg	%	kg	%	
RASA NORWESKA CZERWONA												
1.	GR GRZELAK TOMASZ DRAŻGÓW LUBELSKIE	PL-005279077913 SARA	NO-10177 BRAUT	2011	1	305	11 525	443	3,84	374	3,25	817
2.	GOŁĘBIEWSKI KRZYSZTOF ŁOPIENIE SZELAĞI PODLASKIE	PL-005259103328 LIMA	NO-10177 BRAUT	2012	1	305	11 051	316	2,86	356	3,22	672
3.	GR ANDRZEJ CHRUPEK SZARUTY MAZOWIECKIE	PL-005148527150 JURKA 2	PL-000609006170 ULSAKER	2007	7	305	10 982	398	3,63	375	3,42	773
4.	ŻABECKI ROMAN RAKUTOWO KUJAWSKO-POMORSKIE	PL-005205498102 LAKI 1	NO-10032 HAUGSET	2009	3	305	10 099	414	4,10	352	3,49	766
5.	DOLECKI SŁAWOMIR PODOLE KUJAWSKO-POMORSKIE	PL-005274238128 JOLLY 31	NO-10108 NOTTESTAD	2010	2	305	10 047	457	4,55	361	3,59	818

W powyższej tabeli prezentowane są krowy w grupach rasowych wg kg mleka, bez względu na wielkość stada z jakiego pochodzą.

Kryterium - wydajność laktacji 305 dniowej zakończonej w 2015.

Tabela nr 32. Zestawienie krów rekordzistek, od których uzyskano w wydajności życiowej ponad 100 000 kg mleka

The best cows by lifetime production, which gave above 100 000 kg during the whole life

Lp.	Krowa COW	Właściciel krowy Miejscowość cow owner localisation	Rok ur. birth year	Wydajność życiowa krowy lifetime production				Województwo voivodship
				lata oceny MR years	mleko kg milk	tłuszcz kg fat	białko kg protein	
1.	PL005003387356 ALFA 12	SPÓŁKA ROLNA KALSK SP. Z O.O. KALSK	1999	13,4	148 884 P	5 806	4 779	LUBUSKIE
2.	PL005038761657 REDUTA 10	OHZ DĘBOŁĘKA SP. Z O.O. DĘBOŁĘKA	2003	10,8	147 181 P	4 989	4 563	ŁÓDZKIE
3.	DE1302155053 DORIS 129	GR „KOMOROWO” SP. Z O.O. SOBIESIERZNO	2003	10,1	145 065 P	7 123	5 077	KUJAWSKO-POMORSKIE
4.	PL005003122124 BONA 29	OHZ DĘBOŁĘKA SP. Z O.O. DĘBOŁĘKA	2000	13,0	136 946 P	5 012	4 519	ŁÓDZKIE
5.	PL005011170995 DROGA 21	GR SMAGA EDMUND I DOROTA SIELEC	2001	12,1	136 323 P	5 930	4 717	KUJAWSKO-POMORSKIE
6.	PL005003765598 MARTA	GR SZCZEPAŃSKI WACŁAW MIECZYŚLAWOWO	1997	16,7	135 179 P	5 407	4 339	WIELKOPOLSKIE
7.	PL005073954625 DOCZKA 69	OHZ OSIĘCINY SP. Z O.O. MICHAŁOWO	2003	9,7	134 617 P	4 523	3 971	KUJAWSKO-POMORSKIE
8.	PL005040502279 ZWARTKOP	KR KIETRZ SP. Z O.O. KROTOSZYN	2001	12,4	134 497 P	6 241	4 842	OPOLSKIE
9.	FR2922573415 SANTE	„AGROMINOR” SP. Z O.O. MOKRZESZÓW	2001	12,8	134 118 P	4 292	4 748	DOLNOŚLĄSKIE
10.	PL005006801033 BASIA	GR ANDRZEJ HOFFMANN BASZKÓW	2000	13,0	134 010 P	6 084	4 302	WIELKOPOLSKIE
11.	DE0345437214 SISSI	„MLEKOLAND” SP. Z O.O. PRZECZA	2000	12,2	133 541 P	4 434	4 046	OPOLSKIE
12.	PL005003617224 OMEGA	GR „KOMOROWO” SP. Z O.O. SOBIESIERZNO	2002	10,9	132 524 P	5 009	4 201	KUJAWSKO-POMORSKIE
13.	PL005062968916 MUCHA	TUŁODZIECKI JAROSŁAW WOLĘCIN	2002	10,3	132 076 P	5 600	4 887	KUJAWSKO-POMORSKIE
14.	PL005003123572 JAMAJKA 9	OHZ DĘBOŁĘKA SP. Z O.O. DĘBOŁĘKA	2000	12,7	131 256 P	5 211	4 161	ŁÓDZKIE

Lp.	Krowa cow	Właściciel krowy Miejscowość cow owner localisation	Rok ur. birth year	Wydajność życiowa krowy lifetime production				Województwo voivodship
				lata oceny MR years	mleko kg milk	tłuszcz kg fat	białko kg protein	
15.	PL005075467819 CYTRYNA	HZZ „ŻOŁĘDNICA” SP. Z O.O. GOLINA WIELKA	2003	10,7	129 815 P	5 699	4 440	WIELKOPOLSKIE
16.	PL005003385581 JODŁA IX	SPÓŁKA ROLNA KALSK SP. Z O.O. KALSK	1999	14,2	129 490 P	4 739	3 949	LUBUSKIE
17.	NL338703406 REINA 287	OHZ DĘBOŁĘKA SP. Z O.O. DĘBOŁĘKA	2001	11,2	129 275 P	4 796	4 214	ŁÓDZKIE
18.	PL005004490086 KATARINA 2	WAWRZYŃCZAK JERZY STUPSK	2000	13,0	128 382 P	5 251	3 993	MAZOWIECKIE
19.	PL005003129727 BASIA	GRH KUBIAK JAN SULMÓW	1999	14,0	128 284 P	5 234	4 477	ŁÓDZKIE
20.	PL005002903700 BOKSA 11	KR KIETRZ SP. Z O.O. KROTOSZYN	1999	13,6	127 754 P	5 008	4 561	OPOLSKIE
21.	PL005002743924 BALBINA 20	MŚCICE OHZ SP. Z O.O. KAZIMIERZ POMORSKI	2002	11,3	125 269 P	4 685	4 272	ZACHODNIOPOMORSKIE
22.	PL005035280632 CZEREŚNIA 2	PRUSZKOWSKI MAREK STARE KRAJEWO	2000	13,2	124 382 P	4 639	4 217	PODLASKIE
23.	PL005003067449 CZARNA	GR KRASZEWSKI ARTUR RUDA	2002	11,7	123 595 P	5 018	3 844	WIELKOPOLSKIE
24.	PL005032930462 ALICE	PIETRUSZYŃSKI ADAM STRADUNY	2001	12,3	123 593 P	4 659	4 177	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
25.	PL005087500771 ZRZUTKA 4	GR STRUS JERZY JÓZIN	2003	10,3	123 500 P	4 742	3 841	MAZOWIECKIE
26.	PL005044761856 JOANNA 116	GR GAWLIK JACEK JÓZEFÓW	2000	13,1	122 853 P	5 344	4 238	ŁÓDZKIE
27.	PL005054745921 JANET 47	OHZ DĘBOŁĘKA SP. Z O.O. DĘBOŁĘKA	2003	10,2	121 685 P	5 062	4 016	ŁÓDZKIE
28.	PL005057957341 BARBARA 26	„HENDRIPOŁ” SP. Z O. O. BRAMKA	2003	9,7	121 412 P	4 541	3 873	KUJAWSKO-POMORSKIE
29.	PL005011325364 LALKA III	PALIŃSKI MICHAŁ KOMOROWO	2002	10,9	121 272 P	4 948	3 881	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
30.	FR7024707770 USINE	MONTAGRO SP. Z O.O. WIERZBICA	2003	9,8	121 013 P	4 756	4 381	LUBELSKIE
31.	PL005042109473 CELA	BUTOR WŁADYSŁAW ŁANY WIELKIE	2003	10,8	120 789 P	5 834	4 336	ŚLĄSKIE
32.	PL005005302067 CENA	GR JANUSZ PRZYDROŻNY ZAMYSŁÓW	2002	10,8	120 669 P	4 272	3 753	LUBUSKIE
33.	PL005007292519 WISŁA 65	ZDIZ - PIB KOŁBACZ SP. Z O.O. DĘBINA	2000	13,7	120 548 P	5 654	4 014	ZACHODNIOPOMORSKIE
34.	PL005082265606 BRNO	GR „KOMOROWO” SP. Z O.O. SOBIESIERZNO	2004	9,3	120 477 P	4 952	3 638	KUJAWSKO-POMORSKIE
35.	SE888753751 MARJE	SPÓŁDZIELCZA AGROFIRMA WITKOWO REŃSKO	2003	10,8	120 223 P	4 797	3 715	ZACHODNIOPOMORSKIE
36.	PL005010553164 MUSIA	GR KRZEMKOWSKI GRZEGORZ DĘBOWO	2001	11,7	119 955 P	4 366	4 042	KUJAWSKO-POMORSKIE
37.	PL005038042961 MIRA 39	OHZ DĘBOŁĘKA SP. Z O.O. DĘBOŁĘKA	2003	10,6	119 846 P	3 991	3 619	ŁÓDZKIE
38.	PL005098548076 BRITTA 28	OHZ OSIĘCINY SP. Z O.O. MICHAŁÓWO	2004	8,9	119 796 P	4 025	3 642	KUJAWSKO-POMORSKIE
39.	NL333399200 JANNIE 25	GR SUCHARA TADEUSZ CHOMĘCISKA DUŻE	2003	10,9	119 674 P	5 421	3 770	LUBELSKIE
40.	PL005017307838 BELLA	ROGAŁSKI STANISŁAW CZECZOWIZNA	2001	11,7	119 581 P	4 317	3 791	PODLASKIE
41.	PL005075604108 MASKOTKA	HZZ „ŻOŁĘDNICA” SP. Z O.O. ZAKRZEWO	2003	9,4	119 124 P	4 539	3 633	WIELKOPOLSKIE
42.	PL005008173572 POKRYWA 39	GR KOWALEWSKI KRZYSZTOF SZWELICE	1999	14,1	119 063 P	4 977	3 977	MAZOWIECKIE

Lp.	Krowa cow	Właściciel krowy Miejscowość cow owner localisation	Rok ur. birth year	Wydajność życiowa krowy lifetime production				Województwo voivodship
				lata oceny MR years	mleko kg milk	tłuszcz kg fat	białko kg protein	
43.	PL005044801989 ŁATKA	GR SKONECZNY JACEK STRZEBIESEW	2003	10,2	119 042 P	4 631	3 869	ŁÓDZKIE
44.	PL005075894424 JELTJE	OHZ LUBIANA SP. Z O.O. NADARZYN	2005	8,7	119 041 P	4 714	3 666	ZACHODNIOPOMORSKIE
45.	NL331057685 MARIE 23	JASIŃSKI ZBIGNIEW ZAOLSZYNI	2002	11,1	118 914 P	4 031	3 770	LUBELSKIE
46.	PL005011682764 WEMA 2	ZRH CIELEŚNICA CIELEŚNICA	2000	12,9	118 771 P	5 119	4 038	LUBELSKIE
47.	PL005044923537 CASULA 1	GR NIEWIADÓW JABŁOŃSKI WŁODZIMIERZ KONSTANCIN	2004	9,1	118 279 P	3 194	3 702	ŁÓDZKIE
48.	PL005054752899 JANET 51	OHZ DĘBOŁĘKA SP. Z O.O. DĄBRÓWKA	2003	10,1	118 251 P	5 144	3 749	ŁÓDZKIE
49.	PL005002974878 JUWELA	UP W POZNANIU RGD BRODY BRODY	2000	13,6	118 234 P	4 848	3 902	WIELKOPOLSKIE
50.	PL005081303958 KLOKA 34	OHZ KAMIENIEC ZĄBKOWICKI SP. Z O.O. STARCZÓW	2003	9,9	118 153 P	5 140	3 887	DOLNOŚLĄSKIE
51.	DE0346919464 ADELA	MATYSIAK MIECZYŚLAW I RENATA PUŚCZYKÓWIEC	2002	10,7	118 068 P	4 321	4 132	WIELKOPOLSKIE
52.	PL005000635191 LOTA 20	ARCHACKI MARIAN I LUCYNA BREDYNKI	2001	12,8	117 922 P	4 740	3 644	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
53.	DE0346652014 ENYA	PIETRUSZYŃSKI ADAM STRADUNY	2002	11,6	117 827 P	3 794	3 723	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
54.	DE1302450412 DODA	GR „KOMOROWO” SP. Z O.O. SOBIESIERZNO	2004	9,1	117 376 P	5 129	4 108	KUJAWSKO-POMORSKIE
55.	PL005131754525 PAGINA 9	OHZ OSIĘCINY SP. Z O.O. MICHAŁOWO	2006	7,9	117 226 P	3 857	3 904	KUJAWSKO-POMORSKIE
56.	DE0345919860 LOURINE 50	AGRO-SKANDAWA SP. Z O.O. FERMA BŁĘDOWO	2000	13,0	116 812 P	4 696	3 598	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
57.	NL362462182 WILTING ROEL 130	SOKOŁOWSKI ZDZIŚLAW CHOJANE PAWŁOWIĘTA	2003	10,8	116 793 P	4 170	3 901	PODLASKIE
58.	PL005010457059 DAMA	CHRZĄSZCZ MARCIN MIONÓW	2001	11,1	116 674 P	6 055	4 154	OPOLSKIE
59.	PL005047321699 GUNIA 3	KR KIETRZ SP. Z O.O. KROTOSZYN	2003	9,9	116 573 P	4 581	3 882	OPOLSKIE
60.	PL005010383822 CĘTKA	BRULIŃSKI STANISŁAW DĄBROWA WILKI	2001	12,0	116 335 P	4 549	3 944	PODLASKIE
61.	PL005054753087 BERMA 34	OHZ DĘBOŁĘKA SP. Z O.O. DĄBRÓWKA	2003	10,1	116 290 P	4 070	3 465	ŁÓDZKIE
62.	PL005082173802 GERA	„BRZYSKO-ROL” SP. Z O.O. GÓRKI DĄBSKIE	2004	9,6	116 093 P	4 679	3 727	KUJAWSKO-POMORSKIE
63.	PL005010304124 BESTA I	GR CEBER S.J. KOTLA	2002	10,7	116 081 P	4 330	3 575	DOLNOŚLĄSKIE
64.	DE1273266604 ERA 21	GR „KOMOROWO” SP. Z O.O. SOBIESIERZNO	2003	10,0	115 924 P	4 718	3 930	KUJAWSKO-POMORSKIE
65.	PL005008605202 DELFINA	SOBOLEWSKI ANDRZEJ BIERNATKI	1999	14,6	115 662 P	5 159	4 037	PODLASKIE
66.	FR7031823130 USNEE	MONTAGRO SP. Z O.O. WIERZBICA	2003	9,5	115 389 N	4 639	4 281	LUBELSKIE
67.	PL005012010818 KLASKE241	AGROMARINA SP. Z O.O. KULCZYN KOLONIA	2000	12,8	115 381 P	3 796	3 888	LUBELSKIE
68.	PL005075290905 ROSI	BUTOR WŁADYSŁAW ŁANY WIELKIE	2004	9,0	115 224 P	4 113	3 710	ŚLĄSKIE

Lp.	Krowa cow	Właściciel krowy Miejscowość cow owner localisation	Rok ur. birth year	Wydajność życiowa krowy lifetime production				Województwo voivodship
				lata oceny MR years	mleko kg milk	tłuszcz kg fat	białko kg protein	
69.	PL005011427938 BENETA	STRUMIŁOWSKI WOJCIECH I TOMASZ ŁUPKI	2002	11,0	115 186 P	4 550	3 628	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
70.	PL005103581180 ULA	OHZ OSIEK SP. Z O.O. WIEPRZ	2004	8,7	115 027 P	4 475	3 405	ŚLĄSKIE
71.	PL005003211217 GESJE 215	„GERO DAIRY” SP. Z O.O. BORZĘCIN	1999	13,4	114 540 P	4 227	3 528	DOLNOŚLĄSKIE
72.	PL005100169640 SARCELLE /974	PIETRUSZYŃSKI ADAM LACHOWO	2003	10,2	114 539 P	3 929	3 768	PODLASKIE
73.	PL005053504277 BIAŁA	GR KACZAŁA-SZYMCHAK ALINA KONARZEW	2004	9,2	114 191 P	4 453	3 860	WIELKOPOLSKIE
74.	PL005042277791 MALINA 6	KLIMCZYK RYSZARD PORĘBA	2001	12,5	113 709 P	4 673	3 707	ŚLĄSKIE
75.	PL005010470508 WATA	RSP OLSZEWSKA OLSZEWSKA	2002	11,3	113 605 P	4 465	3 692	KUJAWSKO-POMORSKIE
76.	PL005047488354 MARCIA I	„MLEKOLAND” SP. Z O.O. PRZECZA	2003	10,4	113 539 P	4 383	3 599	OPOLSKIE
77.	PL005003483997 LINDA	MROŹ KLAUDIUSZ ROZMIERKA	2000	12,3	113 496 P	5 164	4 029	OPOLSKIE
78.	PL005097858053 KATKA 15	OHZ KAMIENIEC ZĄBKOWICKI SP. Z O.O. STARCZÓW	2004	8,4	113 274 P	3 829	3 330	DOLNOŚLĄSKIE
79.	PL005069763057 BAKA	GR „KOMOROWO” SP. Z O.O. SOBIESIERZNO	2004	9,3	113 213 P	4 200	3 498	KUJAWSKO-POMORSKIE
80.	PL005098785532 DOBNA 1	KR SZESTNO SP. Z O.O. LEMBRUK	2004	9,6	112 970 N	4 157	3 570	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
81.	DE0578776989 CZERWONA	CZAJKA BOGUSŁAW LISIKIERZ	2001	12,7	112 835 P	3 848	3 599	LUBELSKIE
82.	PL005062019649 HANIA	OHZ „GARZYN” SP. Z O.O. GÓRZNO	2003	10,6	112 704 N	4 474	3 877	WIELKOPOLSKIE
83.	PL005063691141 NN6	„HENDRIPOŁ” SP. Z O.O. KAWĘCIN	2004	9,8	112 505 P	4 601	3 859	KUJAWSKO-POMORSKIE
84.	PL005125362071 SONIA	GR „KOMOROWO” SP. Z O.O. SOBIESIERZNO	2006	6,9	112 209 N	4 399	3 658	KUJAWSKO-POMORSKIE
85.	PL005011891630 ŁASA 7	KLIMCZYK RYSZARD PORĘBA	2002	11,4	112 152 P	5 361	3 970	ŚLĄSKIE
86.	PL005003388438 JURTA 7	SPÓŁKA ROLNA KALSK SP. Z O.O. KALSK	2000	13,5	112 127 P	4 182	3 902	LUBUSKIE
87.	PL005011066564 TASA	TOP FARMS WIELKOPOLSKA SP. Z O.O. GOŁĘBIN STARY	2001	11,3	111 974 P	3 751	3 449	WIELKOPOLSKIE
88.	PL005069178677 AZALIA	POZNAŃSKA HR SP. Z O.O. KOBYLNIKI	2001	11,3	111 935 P	5 183	3 593	WIELKOPOLSKIE
89.	PL005117498443 BORÓWKA	OHZ „GARZYN” SP. Z O.O. GÓRZNO	2005	8,6	111 932 P	4 444	3 716	WIELKOPOLSKIE
90.	PL005017312603 SZUBA 3	HZZ KNYSZYN SP. Z O.O. KNYSZYN ZAMEK	2003	10,5	111 807 N	3 265	3 410	PODLASKIE
91.	PL005007062433 NIEZNANA	GR KAROLEW SP. Z O.O. KAROLEW	2002	9,7	111 773 P	3 856	3 197	WIELKOPOLSKIE
92.	PL005098785747 BONTJE 2	KR SZESTNO SP. Z O.O. LEMBRUK	2004	9,0	111 659 P	4 131	3 305	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
93.	PL005098233613 SALRA 2	SK DOBRZYŃIEWO SP. Z O.O. MROZOWO	2005	8,2	111 419 P	4 178	3 331	KUJAWSKO-POMORSKIE

Lp.	Krowa cow	Właściciel krowy Miejscowość cow owner localisation	Rok ur. birth year	Wydajność życiowa krowy lifetime production				Województwo voivodship
				lata oceny MR years	mleko kg milk	tłuszcz kg fat	białko kg protein	
94.	PL005054099567 RINA 58	OHZ KAMIENIEC ZĄBKOWICKI SP. Z O.O. STARCZÓW	2004	9,8	111 378 P	5 068	3 831	DOLNOŚLĄSKIE
95.	PL005087642488 WESOŁA 23	GR SZCZEPAŃSKI ANDRZEJ POMASKI WIELKIE	2003	9,8	111 263 P	4 206	3 449	MAZOWIECKIE
96.	PL005106309330 MARTHA	SK „IWNO” SP. Z O.O. GOLEJEWKO	2004	9,1	111 158 P	5 013	3 802	WIELKOPOLSKIE
97.	PL005122385486 MORGA	AGROMARINA SP. Z O.O. KULCZYN KOLONIA	2005	8,2	111 062 N	4 187	3 698	LUBELSKIE
98.	PL005081303309 KLUCZKA 18	OHZ KAMIENIEC ZĄBKOWICKI SP. Z O.O. STARCZÓW	2003	10,1	111 019 P	4 796	3 852	DOLNOŚLĄSKIE
99.	PL005092275930 STELLA 42	OHZ DĘBOŁĘKA SP. Z O.O. DĘBOŁĘKA	2004	9,0	110 597 N	3 827	3 672	ŁÓDZKIE
100.	PL005108553427 JAŚMINE 5	GR STANISZEWSKI GRZEGORZ JAWOROWO-LIPA	2004	8,8	110 475 N	4 297	3 789	MAZOWIECKIE
101.	PL005009709411 MAJA 2	BĄDKOWSKI STANISŁAW ZBEROŻ	2000	12,4	110 415 P	4 560	3 600	MAZOWIECKIE
102.	PL005105001556 AMEBA	MALINOWSKI STANISŁAW CZYŻEW RUŚ WIEŚ	2004	9,1	110 310 P	3 949	3 475	PODLASKIE
103.	PL005011098183 BABOLNA	HZZ OSOWA SIEŃ SP. Z O.O. JĘDRZYCHOWICE	2002	11,0	110 308 N	4 302	3 817	LUBUSKIE
104.	PL005010772657 MARZEPA VII	GR KANTAROWSKA ALICJA I MAREK IZABELIN	2001	11,2	110 184 P	4 639	3 735	WIELKOPOLSKIE
105.	FR7032937410 UBAYE	MONTAGRO SP. Z O.O. WIERZBICA	2003	9,8	110 057 N	3 907	3 764	LUBELSKIE
106.	PL005110189652 BOMBA 14	GR WYSOKIŃSKI SZCZEPAN RADOMYŚL	2004	9,1	110 024 N	4 577	3 708	MAZOWIECKIE
107.	PL005093153206 MIŁA 30	MAJEWSKA URSZULA KOŁOZĄB	2004	8,7	109 976 N	3 893	3 552	POMORSKIE
108.	PL005011551411 GIZULA	RSP IM. „PRZYSZŁOŚĆ” WIEŚNICA WIEŚNICA	2002	11,2	109 884 P	3 824	3 154	DOLNOŚLĄSKIE
109.	PL005098687447 BIGA 5	OHZ OSIĘCINY SP. Z O.O. MICHAŁOWO	2004	9,0	109 812 N	3 887	3 207	KUJAWSKO-POMORSKIE
110.	PL005032052232 BRITANA	GUZEL ADAM SZPAKOWO	2004	9,9	109 793 P	3 415	3 404	PODLASKIE
111.	PL005009664499 DAMA7	GR POPŁAWSKI GRZEGORZ PODATKÓWEK	2001	12,2	109 785 P	3 019	3 678	MAZOWIECKIE
112.	PL005111245098 GRI	KR SZESTNO SP. Z O.O. LEMBRUK	2006	7,8	109 732 N	3 544	3 336	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
113.	PL005015259522 KWIECICHA 3	ANTCZAK HENRYK SŁOMIN	2001	12,0	109 624 P	4 177	3 640	MAZOWIECKIE
114.	CZ114563962 ĆWIKŁA	„CZERNINA” SP. Z O.O. LIGOTA	2005	8,8	109 523 N	4 151	3 483	DOLNOŚLĄSKIE
115.	PL005009648161 JITSKE 319	„GERO DAIRY” SP. Z O.O. BORZĘCIN	1997	15,5	109 508 P	4 599	3 636	DOLNOŚLĄSKIE
116.	PL005100049355 RAZÓWKA 2	SPÓŁKA ROLNA KALSK SP. Z O.O. KALSK	2004	9,6	109 498 P	3 504	3 548	LUBUSKIE
117.	PL005095773778 SROCZA	KR KIETRZ SP. Z O.O. PILSZCZ	2005	8,9	109 434 N	3 940	3 655	OPOLSKIE
118.	PL005038763507 DUMNA 41	OHZ DĘBOŁĘKA SP. Z O.O. DĘBOŁĘKA	2003	10,5	109 323 N	5 149	4 034	ŁÓDZKIE
119.	PL005011813366 CZEREMCHA 26	KUROWSKI WALDEMAR KURÓW	2002	10,3	109 272 P	4 163	3 355	LUBELSKIE

Lp.	Krowa cow	Właściciel krowy Miejscowość cow owner localisation	Rok ur. birth year	Wydajność życiowa krowy lifetime production				Województwo voivodship
				lata oceny MR years	mleko kg milk	tłuszcz kg fat	białko kg protein	
120.	DE0346412400 MALVE	GR „KOMOROWO” SP. Z O.O. SOBIESIERZNO	2002	10,8	109 231 P	5 025	3 725	KUJAWSKO-POMORSKIE
121.	PL005010764751 MAJA	MATYSIAK MIECZYŚLAW I RENATA PUSZCZYKÓWIEC	2002	10,2	108 969 P	4 370	3 607	WIELKOPOLSKIE
122.	PL005007967653 KAMA 17	KALINOWSKI ROMAN JAWORY KLEPACZE	2000	13,2	108 926 P	3 802	3 268	PODLASKIE
123.	PL005011138001 KLARA	GR MIĘDZYCHÓD SP. Z O.O. MIĘDZYCHÓD	2002	11,9	108 890 P	4 083	3 343	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
124.	DE0346983946 RIESA	MATYSIAK MIECZYŚLAW I RENATA PUSZCZYKÓWIEC	2003	10,6	108 673 P	4 564	3 575	WIELKOPOLSKIE
125.	PL005058418784 EDERIA	GR JANUSZ PRZYDROŻNY ZAMYŚLÓW	2001	11,7	108 628 P	4 052	3 498	LUBUSKIE
126.	PL005127578067 MARIJKA 94	GR MARZEC KATARZYNA WIEJKOWO	2005	8,2	108 445 N	4 219	3 481	ZACHODNIOPOMORSKIE
127.	PL005071416194 AGATA	OHZ „GARZYN” SP. Z O.O. GÓRZNO	2003	9,6	108 273 P	4 439	3 844	WIELKOPOLSKIE
128.	PL005055453856 KUMA	KR KIETRZ SP. Z O.O. PILSZCZ	2004	9,1	108 181 N	4 349	3 732	OPOLSKIE
129.	PL005054530640 SÓJKA 144	GR DOBROWOLSKA GRAŻYNA LEŚMIERZ	2004	9,5	108 134 P	4 152	3 493	ŁÓDZKIE
130.	PL005007073750 CZERA	KROPIEWNICKI ANDRZEJ KROPIEWNICA GAJKI	2000	13,8	107 988 N	4 050	3 607	PODLASKIE
131.	PL005007177137 MALINA	CHOIŃSKI KAROL CHOJANE PAWŁOWIĘTA	1999	13,9	107 971 N	4 502	3 660	PODLASKIE
132.	PL005125362224 CELMA	GR „KOMOROWO” SP. Z O.O. SOBIESIERZNO	2007	6,9	107 858 N	4 196	3 505	KUJAWSKO-POMORSKIE
133.	PL005083286341 ESTANIA	DWORAKOWSKI RADOŚLAW PERKI WYPYCHY	2003	9,8	107 800 P	4 064	3 309	PODLASKIE
134.	PL005064614224 KWIATOCHA 2	SPÓŁKA ROLNA KALSK SP. Z O.O. KALSK	2004	9,8	107 620 N	4 100	3 799	LUBUSKIE
135.	PL005055630790 RASZKA 44	SK PRUDNIK SP. Z O.O. WIERZBIEC	2003	10,5	107 568 N	3 238	3 259	OPOLSKIE
136.	PL005095749971 ŁYSA 1	TOP FARMS „GŁUBCZYCE” SP. Z O.O. Z-D GROBNIKI WIDOK	2004	9,4	107 537 N	3 936	3 398	OPOLSKIE
137.	PL005009646150 MARJOKE 417	„GERO DAIRY” SP. Z O.O. BORZĘCIN	2002	10,4	107 469 P	4 030	3 503	DOLNOŚLĄSKIE
138.	PL005010807359 FIESTA 2	GR GROCHOWALSKA-HEIN BOŻENA KIEŁPINY	2002	10,7	107 447 P	4 964	3 696	KUJAWSKO-POMORSKIE
139.	PL005099804973 KOMETA	PNIEWSKI MARCIN MOSZCZONNE	2004	9,1	107 435 P	4 416	3 277	KUJAWSKO-POMORSKIE
140.	PL005002928437 ORLA	GR MIROŚLAW MARUNIEWICZ ŚWIECIECHOWA	1999	13,4	107 434 N	4 663	3 760	WIELKOPOLSKIE
141.	DE0346305951 MONA	GR ROSTKOWSKI MARIUSZ MILEWO ŁOSIE	2002	10,8	107 416 P	4 458	3 964	MAZOWIECKIE
142.	PL005011188761 MIŁA	KROLL KAMILA I MACIEJ GROCHOLIN	2002	11,3	107 412 P	5 585	3 631	KUJAWSKO-POMORSKIE
143.	PL005110850972 SROKA 33	GR CZAPLICKI CEZARY GRZEGORZ POKOJEWO	2003	10,0	107 325 N	4 486	3 628	MAZOWIECKIE
144.	PL005107300138 WIŚLA 1	RKS BADECZ CZAJCZE I	2005	8,6	107 322 N	3 788	3 574	WIELKOPOLSKIE
145.	PL005100045210 LIMA 16	SPÓŁKA ROLNA KALSK SP. Z O.O. KALSK	2004	9,6	107 171 N	3 944	3 279	LUBUSKIE

Lp.	Krowa cow	Właściciel krowy Miejscowość cow owner localisation	Rok ur. birth year	Wydajność życiowa krowy lifetime production				Województwo voivodship
				lata oceny MR years	mleko kg milk	tłuszcz kg fat	białko kg protein	
146.	FR7045598655 UGOLINA	MONTAGRO SP. Z O.O. WIERZBICA	2003	9,7	107 029 N	3 832	3 650	LUBELSKIE
147.	PL005176971307 PASJA 6	OHZ OSIĘCINY SP. Z O.O. JARANTOWICE	2007	6,7	106 994 N	3 413	3 060	KUJAWSKO-POMORSKIE
148.	NL357615810 GEKE 232	GOSP.ŻYDOWO TOMASZ ŚWIDERSKI ŻYDOWO	2002	10,0	106 806 P	4 272	3 279	WIELKOPOLSKIE
149.	PL005081751162 TANGO	GR GROCHOWALSKI JERZY KIEŁPINY	2004	8,8	106 689 N	3 681	3 542	KUJAWSKO-POMORSKIE
150.	PL005020183543 KLEPA V	BOROWSKI MIROŚŁAW NIEDŹWIEDZKIE	2002	9,8	106 678 N	4 747	3 307	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
151.	PL005095773150 KETLA 2	KR KIETRZ SP. Z O.O. KROTOSZYN	2005	8,1	106 670 N	4 544	3 403	OPOLSKIE
152.	PL005008233665 ŁAJKA	GR WOJCIECH ZAJDOWICZ KOŁACZKOWO	1999	14,0	106 590 N	4 647	3 272	WIELKOPOLSKIE
153.	PL005010344892 CYRANKA 26	OHZ DĘBOŁĘKA SP. Z O.O. DĄBRÓWKA	2002	11,7	106 564 N	4 753	3 538	ŁÓDZKIE
154.	PL005018606121 ERCHEM	PIETRUSZYŃSKI ADAM STRADUNY	2002	10,5	106 549 P	3 985	3 431	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
155.	PL005125364457 JURA	GR „KOMOROWO” SP. Z O.O. SOBIESIERZNO	2007	6,3	106 543 N	4 187	3 495	KUJAWSKO-POMORSKIE
156.	PL005086217939 DROBNA	OHZ LUBIANA SP. Z O.O. NADARZYN	2005	9,1	106 490 N	4 270	3 525	ZACHODNIOPOMORSKIE
157.	PL005118752971 SĘPOLIA 6	OHZ KAMIENIEC ZĄBKOWICKI SP. Z O.O. STARCZÓW	2006	7,3	106 281 P	3 922	3 284	DOLNOŚLĄSKIE
158.	PL005007983875 FOKA	KOMAR MAREK POŚWIĘTNE	2001	12,1	106 153 P	3 514	3 089	PODLASKIE
159.	DE1302579100 FILA	GR TADEUSZ LISIECKI CZECHNÓW	2005	7,9	106 113 N	3 905	3 565	WIELKOPOLSKIE
160.	PL005009902904 DAMA	GR PASZKO MIROŚŁAW SZÓSTKA	2002	11,0	106 005 N	4 484	3 360	LUBELSKIE
161.	PL005081505710 ASTURIA V	„ROL-POL” SP. Z O.O. MOJĘCICE	2004	9,4	105 952 N	3 994	3 401	DOLNOŚLĄSKIE
162.	PL005099818932 GRIETJE 111	SPÓŁKA ROLNA KALSK SP. Z O.O. KALSK	2005	8,7	105 951 N	4 111	3 602	LUBUSKIE
163.	NL336638461 GRETJE	JEŻEWSKI BOHDAN ŚWIERCZYNEK	2001	12,0	105 907 N	3 686	3 357	MAZOWIECKIE
164.	PL005093473250 ŁYSA 9	JAROSZEK TADEUSZ ADAMOWO	2004	8,4	105 881 N	3 854	3 515	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
165.	PL005111903967 KARINA 1	KR KIETRZ SP. Z O.O. PILSZCZ	2005	7,9	105 819 N	3 873	3 185	OPOLSKIE
166.	PL005118747380 GDANKA 76	OHZ KAMIENIEC ZĄBKOWICKI SP. Z O.O. STARCZÓW	2005	8,7	105 723 P	3 975	3 362	DOLNOŚLĄSKIE
167.	PL005010156686 ANGORA	FOLEK JAN KOBIELICE	1999	13,9	105 661 P	4 290	3 402	ŚLĄSKIE
168.	PL005010789600 NINA	GR OLEK DARIUSZ KUŹNICA BOBROWSKA	2002	11,7	105 649 P	4 353	3 634	WIELKOPOLSKIE
169.	PL005106478418 RENATA	MAZUREK ELŻBIETA OSTROBUDKI	2004	8,3	105 456 N	4 619	3 923	WIELKOPOLSKIE
170.	PL005118170966 OMEGA	GR POHL MACIEJ KROTOSZYN	2005	8,8	105 350 N	3 982	3 592	WIELKOPOLSKIE
171.	PL005010597083 RYBKA 16	GR KOTOWICE KOTOWICE	2001	11,3	105 305 N	4 339	3 443	DOLNOŚLĄSKIE
172.	PL005007665214 MIŁA	WNOROWSKI BOGDAN NOWE GARBOWO	2000	12,3	105 279 P	3 885	3 432	PODLASKIE

Lp.	Krowa cow	Właściciel krowy Miejscowość cow owner localisation	Rok ur. birth year	Wydajność życiowa krowy lifetime production				Województwo voivodship
				lata oceny MR years	mleko kg milk	tłuszcz kg fat	białko kg protein	
173.	PL005062152766 SANTA	MATYSIAK MIECZYŚLAW I RENATA PUSZCZYKÓWIEC	2000	13,0	105 096 P	3 657	3 311	WIELKOPOLSKIE
174.	PL005102864826 GRACJA	PRZEŹDZIECKI ADAM GRODZKIE SZCZEPANOWIĘTA	2004	9,3	105 059 N	4 097	3 372	PODLASKIE
175.	PL005095706042 KUKUŁKA	KR KIETRZ SP. Z O.O. PILSZCZ	2004	8,9	105 048 N	4 023	3 477	OPOLSKIE
176.	PL005000538034 MALWA II	GR ZAWODNI JAROSŁAW ŁAGIEWNIKI	2002	11,2	104 944 N	4 387	3 043	WIELKOPOLSKIE
177.	PL005071398827 ARANA 124	GR TOMCZAK HUBERT RDUTÓW NOWY	2004	9,8	104 908 N	3 420	3 347	WIELKOPOLSKIE
178.	PL005098642460 RAMA 6	KULA STANISŁAW NOWE MOSTY	2004	9,1	104 816 N	3 344	3 396	KUJAWSKO-POMORSKIE
179.	PL005120499338 TRJA	KR SZESTNO SP. Z O.O. LEMBRUK	2005	7,9	104 772 N	2 965	3 091	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
180.	PL005079554263 KITTY	OHZ OSIEK SP. Z O.O. NIDEK	2004	9,0	104 756 N	4 379	3 195	MAŁOPOLSKIE
181.	PL005069508832 MALINKA	NENEMAN ROBERT WEŁNICA	2004	9,3	104 696 N	4 879	3 706	WIELKOPOLSKIE
182.	PL005055463879 MALTA III	KR KIETRZ SP. Z O.O. PILSZCZ	2004	10,0	104 668 N	3 925	3 548	OPOLSKIE
183.	PL005007068602 PYZA 1	KASPRZYK ROBERT BŁUDOWO	2001	12,1	104 668 N	5 003	3 370	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
184.	PL005026975950 CAŁKA	GR ORLICKI JAN KOŁONIA KUŹNIA	2003	10,2	104 647 N	3 788	3 244	MAZOWIECKIE
185.	PL005132455544 WARTA	GR POHL MACIEJ KROTOSZYN	2006	7,4	104 571 N	4 413	3 754	WIELKOPOLSKIE
186.	PL005100045425 NOLLIE 188	SPÓŁKA ROLNA KALSK SP. Z O.O. KALSK	2004	9,5	104 452 N	3 593	3 113	LUBUSKIE
187.	PL005007983868 FANTA	KOMAR MAREK POŚWIĘTNE	2001	12,8	104 433 N	3 874	3 227	PODLASKIE
188.	PL005098979856 WENEDA 71	OHZ OSIĘCINY SP. Z O.O. JARANTOWICE	2004	9,7	104 431 N	4 344	3 049	KUJAWSKO-POMORSKIE
189.	PL005107574447 GITARA	GR MIĘDZYCHÓD SP. Z O.O. MIĘDZYCHÓD	2004	9,0	104 379 N	4 958	3 424	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
190.	PL005060628140 WOŁGA	PP-H „AGROPOL” SP. Z O.O. SOKOŁOWO	2003	10,8	104 246 N	4 368	3 325	WIELKOPOLSKIE
191.	PL005005567046 SIRA	BIERNACKI LESZEK WILKONICE	2000	13,8	104 232 N	4 492	3 408	WIELKOPOLSKIE
192.	PL005036531344 JAMAJKA 19	OHZ DĘBOŁĘKA SP. Z O.O. DĘBOŁĘKA	2005	8,7	104 231 N	4 169	3 356	ŁÓDZKIE
193.	PL005075799101 SARNA	GR JACEK BOROWCZYK CELESTYNÓW	2003	9,9	104 172 P	3 594	3 188	WIELKOPOLSKIE
194.	IT028990031808 BIOLOGA	AGROMARINA SP. Z O.O. KULCZYN KOŁONIA	2005	8,5	104 160 N	3 458	3 177	LUBELSKIE
195.	PL005064618239 FINA	GR JANUSZ PRZYDROŻNY ZAMYSŁÓW	2004	8,9	104 102 N	3 987	3 373	LUBUSKIE
196.	PL005102314536 HEMA	ŁADYŻYŃSKI ZBIGNIEW WIZNA	2004	9,3	104 057 N	3 798	3 215	PODLASKIE
197.	PL005081505611 CORIA II	„ROL-POL” SP. Z O.O. MOJĘCICE	2004	9,2	104 039 N	3 527	3 184	DOLNOŚLĄSKIE
198.	PL005098981217 ANDA 23	OHZ OSIĘCINY SP. Z O.O. MICHAŁOWO	2004	9,0	104 038 N	3 506	3 194	KUJAWSKO-POMORSKIE
199.	PL005100045067 STEFANIA 2	SPÓŁKA ROLNA KALSK SP. Z O.O. KALSK	2004	9,5	103 977 N	3 670	3 369	LUBUSKIE

Lp.	Krowa cow	Właściciel krowy Miejscowość cow owner localisation	Rok ur. birth year	Wydajność życiowa krowy lifetime production				Województwo voivodship
				lata oceny MR years	mleko kg milk	tłuszcz kg fat	białko kg protein	
200.	PL005053974414 WERDA III	MZ STARY JAWORÓW MILIKOWICE	2003	9,5	103 964 P	3 452	3 254	DOLNOŚLĄSKIE
201.	PL005036531795 PATRYCJA 45	OHZ DĘBOŁĘKA SP. Z O.O. DĘBOŁĘKA	2005	8,4	103 874 N	4 363	3 366	ŁÓDZKIE
202.	PL005010727404 SYLWIA	GR MIROŚLAW ZYGMUNT SARBINOWO	2002	11,2	103 753 P	3 994	3 528	WIELKOPOLSKIE
203.	PL005089227409 WIELBA 6	TURSKI ARTUR I ROBERT POPLAWY ROGAL	2003	9,8	103 734 N	4 834	3 434	LUBELSKIE
204.	PL005062003426 KALKUTA	GH MATEUSZ KOSSOWSKI WILKOWICE	2001	12,0	103 671 N	4 302	3 691	WIELKOPOLSKIE
205.	PL005116251254 SONATA 89	STADNINA KONI IWNO SP. Z O.O. LIBARTOWO	2005	8,8	103 641 N	3 431	3 192	WIELKOPOLSKIE
206.	PL005100169671 SCJENCE /1034	PIETRUSZYŃSKI ADAM STRADUNY	2003	8,9	103 628 P	3 254	3 233	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
207.	PL005072701657 FIMO A 6	GR „DELTA-AGRO” MIŁORADZ	2005	9,0	103 620 N	3 834	3 326	POMORSKIE
208.	PL005019129322 BALBINA	STOLARSKI TADEUSZ OSTROWIE	2001	11,7	103 614 N	4 808	3 544	PODLASKIE
209.	PL005084446683 TORMELA	GR EUZEBIUSZ DYMARSKI NEPOMUCENÓW	2004	9,7	103 598 N	4 268	3 574	WIELKOPOLSKIE
210.	PL005118752681 LUNA 7	OHZ KAMIENIEC ZĄBKOWICKI SP. Z O.O. STARCZÓW	2006	7,9	103 590 N	4 113	3 584	DOLNOŚLĄSKIE
211.	NL371284571 NIESJE 69	GR TROJANOWSKI MICHAŁ SYPNIEWO	2003	9,8	103 552 N	3 862	3 655	MAZOWIECKIE
212.	DE0346190981 PECKI	HZZ OSOWA SIEN SP. Z O.O. PRZYCZYNA GÓRNA	2001	11,3	103 541 N	3 614	3 438	LUBUSKIE
213.	DE0346541882 AGNES	GR „KOMOROWO” SP. Z O.O. SOBIESIERZNO	2002	11,3	103 398 N	4 777	3 371	KUJAWSKO-POMORSKIE
214.	PL005003919885 LENA	GR JACEK BOROWCZYK CELESTYNÓW	2002	11,9	103 344 N	4 289	3 224	WIELKOPOLSKIE
215.	PL005084483602 HORTA	GR MATEUSZ SERASZEK GŁUCHÓW	2004	9,2	103 334 N	2 924	3 255	WIELKOPOLSKIE
216.	PL005075827231 ELZA	POZNAŃSKA HR SP. Z O.O. KOBYLNKI	2003	9,9	103 268 N	4 854	3 449	WIELKOPOLSKIE
217.	SE531487961 DAGA	SPÓŁDZIELCZA AGROFIRMA WITKOWO REŃSKO	2004	8,9	103 242 N	3 139	3 283	ZACHODNIOPOMORSKIE
218.	PL005054874737 HELGA 52	SZADEK JACEK MASZEW	2004	9,4	103 174 N	3 787	3 363	ŁÓDZKIE
219.	PL005010632418 OGRODNICZKA 3	BARAN PIOTR BORĘTY	2001	11,6	103 173 N	3 755	3 085	POMORSKIE
220.	PL005011141414 BIAŁA 1\3	BUDKIEWICZ ROMAN KAZIMIEROWO	2002	11,1	103 164 N	4 550	3 229	WIELKOPOLSKIE
221.	PL005098651158 NADIA	CICHACCY DARIUSZ I ELŻBIETA NIEWIERZ	2004	9,5	103 157 N	4 456	3 507	KUJAWSKO-POMORSKIE
222.	PL005099325287 MORWA	GR MAZUROWSKI KAROL ŻYTOWO	2005	8,3	103 133 N	3 837	3 342	MAZOWIECKIE
223.	PL005100768638 OTTISE	PIETRUSZYŃSKI ADAM STRADUNY	2003	9,9	103 065 N	4 246	3 360	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
224.	PL005000684090 ASTRA	FICAK ANDRZEJ BOGACZEWO	2001	12,5	102 978 N	4 335	3 223	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
225.	PL005103922563 FAJA	GR KOCIĘBA TOMASZ KOLONIA ŁAZNÓW	2005	8,7	102 942 N	3 809	3 376	ŁÓDZKIE
226.	DE0348562999 MARITA	GR TADEUSZ LISIECKI CZECHNÓW	2005	7,8	102 940 N	3 675	3 356	WIELKOPOLSKIE

Lp.	Krowa cow	Właściciel krowy Miejscowość cow owner localisation	Rok ur. birth year	Wydajność życiowa krowy lifetime production				Województwo voivodship
				lata oceny MR years	mleko kg milk	tłuszcz kg fat	białko kg protein	
227.	PL005009200444 BIZONKA	MALINOWSKI STANISŁAW CZYŻEW RUŚ WIEŚ	2002	10,5	102 922 N	3 901	3 139	PODLASKIE
228.	PL005108363187 SROKA 31	GR PORTALSKI STANISŁAW UNIEJEWO	2005	9,0	102 871 N	3 528	2 870	MAZOWIECKIE
229.	PL005053872123 KULA	PR DŁUGIE STARE SP. Z O.O. WILKOWICE	2004	9,6	102 869 N	4 290	3 693	WIELKOPOLSKIE
230.	PL005075467994 AZA	HZZ „ŻOŁĘDNICA” SP. Z O.O. GOLINA WIELKA	2003	9,8	102 821 P	4 411	3 619	WIELKOPOLSKIE
231.	DE0348817371 HILDE	PIETRUSZYŃSKI ADAM STRADUNY	2004	8,0	102 728 N	3 637	3 164	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
232.	PL005048695263 KALINA	KUBACKA BERNADETA POŁOMIA	2003	10,1	102 705 N	3 245	2 989	ŚLĄSKIE
233.	PL005054070948 BOKA 2	GR KOTOWICE KOTOWICE	2003	10,1	102 680 N	4 795	3 501	DOLNOŚLĄSKIE
234.	PL005095191794 OBŁUDNA	OHZ OSIEK SP. Z O.O. NIDEK	2006	7,7	102 526 N	4 040	3 178	MAŁOPOLSKIE
235.	PL005004150935 PAMELA 6	GR KOCIKOWSKI WOJCIECH JEZEWO	2000	13,3	102 506 N	4 336	3 342	KUJAWSKO-POMORSKIE
236.	PL005169255377 RENATA	MAZUREK ELŻBIETA OSTROBUDKI	2006	7,1	102 420 N	3 892	3 288	WIELKOPOLSKIE
237.	PL005099143447 POGODA 49	OHZ OSIĘCINY SP. Z O.O. JARANTOWICE	2004	8,4	102 327 N	3 868	2 937	KUJAWSKO-POMORSKIE
238.	PL005011076624 LIZZIE	IZ PIB ZAKŁAD DOŚWIADCZALNY PAWŁOWICE	2002	10,8	102 327 P	3 940	3 459	WIELKOPOLSKIE
239.	PL005134120198 LISKA 27	STĘPNIAKOWSKI ADAM KĘPNIEWO	2005	7,7	102 322 N	3 315	3 192	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
240.	PL005140675323 ANIA 2	KR KIETRZ SP. Z O.O. KROTOSZYN	2005	8,1	102 306 N	3 888	3 448	OPOLSKIE
241.	PL005126088505 ĆMA 85	SPÓŁKA ROLNA KALSK SP. Z O.O. KALSK	2006	7,7	102 198 N	4 088	3 444	LUBUSKIE
242.	PL005095596308 ZADYMIARA	„CZERNINA” SP. Z O.O. LIGOTA	2005	8,6	102 197 N	3 986	3 393	DOLNOŚLĄSKIE
243.	PL005011649965 JAŚMINE	GR STANISZEWSKI GRZEGORZ JAWOROWO-LIPA	2002	11,2	102 132 N	4 514	3 779	MAZOWIECKIE
244.	PL005140679369 BESTIA 2	KR KIETRZ SP. Z O.O. PILSZCZ	2005	8,1	102 121 N	3 697	3 288	OPOLSKIE
245.	NL347338293 ANJA 214	GR TOMCZAK HUBERT RDUTÓW NOWY	2003	10,2	102 099 N	4 707	3 625	WIELKOPOLSKIE
246.	PL005113293431 ŚLEDZKA	STRÓŻYŃSKI ANDRZEJ KROMOLICE	2005	8,8	102 068 N	3 797	3 409	WIELKOPOLSKIE
247.	NL358479635 GEESKE 2	BUKS ALEKSANDER SOKOLICA	2002	10,8	102 003 N	4 702	3 570	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
248.	PL005003646095 MISIA 1	GR POLACKI MARIUSZ PRZYBYSŁAW	2001	11,4	102 000 N	3 703	3 437	KUJAWSKO-POMORSKIE
249.	PL005127578173 ISKRA 12	GR MARZEC KATARZYNA WIEJKOWO	2005	7,8	101 989 N	4 171	3 386	ZACHODNIOPOMORSKIE
250.	PL005011084797 KORA	PODOLSKI EUGENIUSZ MARGONIN	2001	10,9	101 977 P	4 344	3 253	WIELKOPOLSKIE
251.	PL005136888751 NOLA 1	SK DOBRZYŃSKO SP. Z O.O. MROZOWO	2006	7,7	101 959 N	3 997	3 242	KUJAWSKO-POMORSKIE
252.	PL005007433493 LIZA 6	CICHACCY DARIUSZ I ELŻBIETA NIEWIERZ	2002	11,0	101 905 P	4 239	3 618	KUJAWSKO-POMORSKIE
253.	PL005128698504 GEB	HZZ „ŻOŁĘDNICA” SP. Z O.O. ZAKRZEWO	2006	7,8	101 866 N	3 280	3 270	WIELKOPOLSKIE
254.	PL005009922667 ELZA	GR CICHOREK BARTŁOMIEJ PRUSINOWO	2002	10,7	101 740 N	3 988	3 500	WIELKOPOLSKIE

Lp.	Krowa cow	Właściciel krowy Miejscowość cow owner localisation	Rok ur. birth year	Wydajność życiowa krowy lifetime production				Województwo voivodship
				lata oceny MR years	mleko kg milk	tłuszcz kg fat	białko kg protein	
255.	PL005121180648 ORKA	„CZERNINA” SP. Z O.O. LIGOTA	2005	8,2	101 681 N	3 955	3 325	DOLNOŚLĄSKIE
256.	DE0580618406 JAKOBI	SK „NOWE JANKOWICE” SP. Z O.O. NOWE JANKOWICE	2006	7,4	101 639 N	3 476	3 191	KUJAWSKO-POMORSKIE
257.	PL005010355676 ŚLIWA 10	KRAMARSKI JAN KOLONIA CHOSZCZEWO	2002	12,1	101 624 N	4 563	3 587	ŁÓDZKIE
258.	PL005158063006 KULA 233	SK DOBRZYŃNIEWO SP. Z O.O. DOBRZYŃNIEWO	2007	6,2	101 487 N	3 582	3 319	WIELKOPOLSKIE
259.	PL005010011718 MALINA 10	KOT MARIUSZ FIUKÓWKA	2000	13,5	101 445 N	4 413	3 277	LUBELSKIE
260.	PL005112968897 SKIBA	PR DŁUGIE STARE SP. Z O.O. WILKOWICE	2005	8,0	101 444 P	4 007	3 277	WIELKOPOLSKIE
261.	PL005007714509 MŁODA	KROLL KAMILA I MACIEJ GROCHOLIN	2000	13,6	101 419 N	5 061	3 621	KUJAWSKO-POMORSKIE
262.	PL005111601153 LEDA 24	OHZ OSIĘCINY SP. Z O.O. CHOTEL	2005	8,3	101 354 N	3 608	3 051	KUJAWSKO-POMORSKIE
263.	PL005121640470 JACASSE	OHZ LUBIANA SP. Z O.O. BOGUSZYN	2005	8,0	101 332 N	3 739	3 283	ZACHODNIOPOMORSKIE
264.	SE0283200622 SVARTKIN	PITUŁA JAROSŁAW I JOLANTA DOBIESZEWO	2005	8,2	101 325 N	3 384	3 131	KUJAWSKO-POMORSKIE
265.	PL005138790564 MARKA 2	KR KIETRZ SP. Z O.O. PILSZCZ	2005	8,2	101 313 N	3 880	3 181	OPOLSKIE
266.	PL005176928516 ZOMA 29	OHZ DĘBOŁĘKA SP. Z O.O. DĘBOŁĘKA	2006	7,5	101 309 N	3 657	3 100	ŁÓDZKIE
267.	PL005006610895 KOŚLAWA 4	WALKIEWICZ JERZY KLIMY	2001	12,5	101 267 N	5 124	3 149	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
268.	PL005099818857 GŁOŚNA 36	SPÓŁKA ROLNA KALSK SP. Z O.O. KALSK	2005	8,6	101 259 N	3 321	3 321	LUBUSKIE
269.	PL005098935739 ŚWITKA	GR PAWLAK JAN BRUDZYŃ	2005	8,2	101 233 N	3 877	3 067	KUJAWSKO-POMORSKIE
270.	PL005060339046 SABA	BACZYŃSKI ANDRZEJ PODOLIN	2001	11,3	101 194 N	3 704	3 178	WIELKOPOLSKIE
271.	PL005073734180 DURNA 7	GR KUDŁA RYSZARD ŁAWY	2003	10,3	101 149 N	3 753	3 287	KUJAWSKO-POMORSKIE
272.	PL005011006898 KOZA	GR MARCIN CZWOJDZIŃSKI RZEMIECHÓW	2001	12,5	101 135 N	3 873	3 317	WIELKOPOLSKIE
273.	PL005071398797 PIĘKNA 10	GR TOMCZAK HUBERT RDUTÓW NOWY	2004	9,9	101 129 N	3 024	3 014	WIELKOPOLSKIE
274.	PL005120484167 GRANBECKA	GR JANUSZ PRZYDROŻNY ZAMYŚŁÓW	2005	8,2	101 109 N	3 812	3 134	LUBUSKIE
275.	PL005067115216 DZIWA	GR KACZAŁA-SZYMCZAK ALINA KONARZEW	2003	10,2	101 052 N	4 194	3 335	WIELKOPOLSKIE
276.	PL005003842015 ANGA	„DANKO” HR SP. Z O.O. CHORYŃ CHORYŃ	2002	10,1	101 048 P	3 779	3 102	WIELKOPOLSKIE
277.	PL005081379205 KELIA II	GR CEBER S.J. KOTLA	2004	8,2	101 034 P	3 162	3 385	DOLNOŚLĄSKIE
278.	PL005100045500 ZAPAŁA 1	SPÓŁKA ROLNA KALSK SP. Z O.O. KALSK	2004	9,5	101 033 N	4 648	3 577	LUBUSKIE
279.	PL005056118518 ROMA	JURCZYK MICHAŁ I MARCIN SEKURSKO	2003	10,2	101 002 N	4 091	3 434	ŁÓDZKIE
280.	PL005032728335 SARA 4	JOŃCZYK EWA I WOJCIECH GARZEWO	2003	9,9	100 902 N	4 490	3 390	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
281.	PL005111601566 FREGATA 25	OHZ OSIĘCINY SP. Z O.O. CHOTEL	2005	7,3	100 897 N	4 177	3 168	KUJAWSKO-POMORSKIE
282.	PL005064600340 AGATA	HZZ OSOWA SIEŃ SP. Z O.O. JĘDRZYCHOWICE	2003	9,5	100 874 P	4 217	3 561	LUBUSKIE

Lp.	Krowa cow	Właściciel krowy Miejscowość cow owner localisation	Rok ur. birth year	Wydajność życiowa krowy lifetime production				Województwo voivodship
				lata oceny MR years	mleko kg milk	tłuszcz kg fat	białko kg protein	
283.	PL005074088244 ODRA 1	GR JANUSZ PRZYDROŻNY ZAMYŚLÓW	2005	8,4	100 845 N	3 358	2 844	LUBUSKIE
284.	PL005107360705 SARA	RSP OTYLIN OTYLIN	2005	8,3	100 845 N	3 267	3 177	WIELKOPOLSKIE
285.	PL005098476775 DROGA 23	GR SMAGA EDMUND I DOROTA SIELEC	2006	7,5	100 817 N	4 244	3 357	KUJAWSKO-POMORSKIE
286.	PL005103589490 SZKLANKA	OHZ OSIEK SP. Z O.O. WIEPRZ	2004	9,1	100 816 N	4 244	3 226	ŚLĄSKIE
287.	PL005064448928 DAMA 3	SPÓŁKA ROLNA KALSK SP. Z O.O. KALSK	2003	9,9	100 777 N	3 467	3 255	LUBUSKIE
288.	PL005065872180 OKA	„DANKO” HR SP. Z O.O. CHORYŃ	2003	9,4	100 753 P	4 010	3 395	WIELKOPOLSKIE
289.	PL005010041500 GRANULA 13	TOMASZEWSKI PAWEŁ GR GOZDAWA	2000	13,7	100 751 N	4 383	3 607	POMORSKIE
290.	PL005011706620 BULWA	SZELIGOWSKI PIOTR ŁUBNICE KRUSZE	2002	10,8	100 583 N	3 762	2 847	PODLASKIE
291.	PL005056387907 HRADA	SK MICHAŁÓW SP. Z O.O. LUBCZA	2003	9,9	100 566 N	3 892	3 299	ŚWIĘTOKRZYSKIE
292.	PL005120168111 BELONA	OHZ „GŁOGÓWEK” SP. Z O.O. Z-D ZAWADA	2005	8,1	100 500 N	3 849	3 367	OPOLSKIE
293.	PL005162742348 ZELKA 68	OHZ KAMIENIEC ZĄBKOWICKI SP. Z O.O. STARCZÓW	2007	6,4	100 468 N	3 315	3 104	DOLNOŚLĄSKIE
294.	PL005173151788 SŁAWA 12	SK „NOWE JANKOWICE” SP. Z O.O. NOWE JANKOWICE	2007	6,6	100 464 N	3 275	3 155	KUJAWSKO-POMORSKIE
295.	PL005102864765 KARA	PRZĘDZIECKI ADAM GRODZKIE SZCZEPANOWIĘTA	2004	8,9	100 291 N	4 282	3 560	PODLASKIE
296.	PL005033960918 FRYZA 7	KONWERSKI BENEDYKT BACZE	2003	10,4	100 280 N	3 710	3 149	MAZOWIECKIE
297.	DE0113941787 WONNE	WÓJCIK KRZYSZTOF KOROLÓWKA OSADA	2003	10,2	100 271 N	3 098	3 319	LUBELSKIE
298.	PL005104735803 LARWA	GR JANUSZ PIETRZAK ŁUBOWO	2005	8,2	100 231 N	3 719	3 408	WIELKOPOLSKIE
299.	PL005138792339 GUMKA 3	KR KIETRZ SP. Z O.O. PILSZCZ	2005	8,1	100 202 N	3 697	3 086	OPOLSKIE
300.	PL005011397491 LALUNIA 74	ARAMOWICZ TADEUSZ BLANKI	2002	11,5	100 162 N	3 976	3 095	WARMIŃSKO-MAZURSKIE
301.	PL005043487900 PSTRA I	LICHACY GRZEGORZ BYLICA	2000	11,1	100 143 N	3 815	3 255	ZACHODNIOPOMORSKIE
302.	PL005007796246 MALWA	KAMIŃSKI LESZEK ROSOCHATE KOŚCIELNE	2000	12,7	100 102 N	3 514	3 153	PODLASKIE
303.	PL005114878675 PIĘTA 6	CZYN SZ TOMASZ DOBRE WIEŚ	2005	8,3	100 098 N	3 273	3 123	KUJAWSKO-POMORSKIE
304.	PL005081460033 MEWKA I	„CZERNINA” SP. Z O.O. LIGOTA	2005	8,8	100 041 N	4 152	3 351	DOLNOŚLĄSKIE
305.	PL005027171122 WILLG 20	GR BIENIAK RAFAŁ KÓZKI	2003	10,9	100 021 N	3 661	3 201	MAZOWIECKIE
306.	PL005114628072 WIELBA 9	TURSKI ARTUR I ROBERT POPŁAWY ROGALE	2005	8,8	100 017 N	4 481	3 551	LUBELSKIE

W powyższej tabeli prezentowane są krowy żyjące w 2015, które w roku 2015 przekroczyły 100 000 kg wyprodukowanego mleka lub poprawiły wynik z poprzednich lat. Litery pod wydajnością krowy oznaczają odpowiednio:

P - wydajność poprawiona w 2015 w stosunku do 2014;

N - wydajność krów, które po raz pierwszy przekroczyły 100 000

Tabela nr 33. Zestawienie wyróżniających się stad według najwyższej przeciętnej wydajności kg tłuszczu + białka, według ras

Top herds ranked by cumulative yield of fat + protein in kg, by breeds

Lp	Właściciel stada/obory owner	Lokalizacja stada/obory Miejscowość Województwo herd localisation	Przeciętna liczba krów avr. cows no		Przeciętna wydajność / average yield					
			w rasie in breed	ogółem in total	kg mleka milk	tłuszcz fat		białko protein		tłuszcz + białko fat+protein
						kg	%	kg	%	
RASA POLSKA HOLSZTYŃSKO - FRYZYJSKA odmiany CZARNO-BIAŁEJ										
1	NENEMAN ROBERT	WEŁNICA WIELKOPOLSKIE	80,2	80,2	14 356	650	4,53	469	3,27	1 119
2	MAZUREK ELŻBIETA	OSTROBUDKI WIELKOPOLSKIE	24,7	24,7	15 059	571	3,79	499	3,31	1 070
3	TURSKI ARTUR I ROBERT	POPLAWY ROGALE LUBELSKIE	117,1	133,3	12 378	588	4,75	435	3,51	1 023
4	GR JANUSZ PIETRZAK	ŁUBOWO WIELKOPOLSKIE	32,9	33,9	13 701	510	3,72	469	3,42	979
5	GR CHUDZIK TOMASZ	STRACHANÓW ŁÓDZKIE	34,2	35,4	12 384	539	4,35	431	3,48	970
RASA POLSKA HOLSZTYŃSKO - FRYZYJSKA odmiany CZERWONO-BIAŁEJ										
1	KONTNY KRYSZTYAN JÓZEF	LEŚNIK OPOLSKIE	45,9	49,2	10 385	466	4,49	381	3,67	847
2	CHRZĄSZCZ MARCIN	MIONÓW OPOLSKIE	30,7	40,6	10 558	442	4,19	362	3,43	804
3	OHZ „GŁOGÓWEK” SP. Z O.O.	ZAWADA OPOLSKIE	295,5	329,7	10 760	414	3,85	359	3,34	773
4	MYDLARZ MACIEJ R*	INWAŁD MAŁOPOLSKIE	24,5	24,5	9 582	414	4,32	339	3,54	753
5	OHZ”GŁOGÓWEK” SP.Z O.O.	BIEDRZYCHOWICE OPOLSKIE	140,5	169,1	10 332	397	3,84	353	3,42	750
RASA SIMENTALSKA										
1	PUCHALSKI ANDRZEJ	NAGÓRKI KUJAWSKO-POMORSKIE	8,1	8,1	9 507	402	4,23	332	3,49	734
2	GR FURTEK JAN	SZUFNAROWA PODKARPACKIE	17,9	27,9	8 414	406	4,83	284	3,37	690
3	SK PĘPOWO SP. Z O.O.	PĘPOWO I WIELKOPOLSKIE	309,4	316,5	8 580	350	4,08	304	3,54	654
4	GH JACEK SADOWSKI	KRZYCZKI-ZĄBICZKI MAZOWIECKIE	27,2	27,2	7 791	352	4,52	263	3,38	615
5	GR ŻARÓW KRYSZYNA	BANDRÓW NARODOWY PODKARPACKIE	21,0	22,0	7 801	318	4,08	270	3,46	588
RASA POLSKA CZERWONA										
1	SOLARCZYK JAN	WRÓBLÓWKA MAŁOPOLSKIE	10,2	10,2	6 120	284	4,64	205	3,35	489
2	SOLARCZYK EDWARD	CZARNY DUNAJEC MAŁOPOLSKIE	8,3	9,3	6 048	279	4,61	210	3,47	489
3	NATANEK MAŁGORZATA	BRZEWOWA MAŁOPOLSKIE	4,9	7,5	6 055	264	4,36	219	3,62	483
4	BARTOSZEK KRZYSZTOF	MARUSZYNA MAŁOPOLSKIE	7,5	7,5	5 937	271	4,56	195	3,28	466
5	JANIK JAN	SZUFNAROWA PODKARPACKIE	7,0	7,0	5 975	249	4,17	192	3,21	441
RASA JERSEY										
1	SK MICHAŁÓW SP. Z O.O. R*	MICHAŁÓW ŚWIĘTOKRZYSKIE	128,2	128,2	8 085	396	4,90	317	3,92	713
2	SK „IWNO” SP. Z O.O.	WIKTOROWO WIELKOPOLSKIE	247,5	263,2	7 015	355	5,06	283	4,03	638

Lp	Właściciel stada/obory owner	Lokalizacja stada/obory Miejscowość Województwo herd localisation	Przeciętna liczba krów avr. cows no		Przeciętna wydajność / average yield					
			w rasie in breed	ogółem in total	kg mleka milk	tłuszcz fat		białko protein		tłuszcz + białko fat+protein
						kg	%	kg	%	
3	SŁODKOWICZ WIKTOR I TERESA	PIOTRKÓW TRYBUNALSKI ŁÓDZKIE	15,0	19,2	5 526	310	5,61	224	4,06	534
4	FUNDACJA WSPÓŁ. BUREGO MISIA	NOWY KLINCZ WENTFIE POMORSKIE	13,0	18,0	3 696	190	5,14	139	3,77	329
5	STRZELECKI GRZEGORZ R*	KONIEC KUJAWSKO-POMORSKIE	9,5	13,5	3 315	178	5,38	129	3,88	307
RASA MONTBELIARDE										
1	MONTAGRO SP. Z O.O. R*	WIERZBICA LUBELSKIE	329,1	331,1	9 765	341	3,49	349	3,57	690
2	ZABIEREK KAROL R*	CIENIN ZABORNY WIELKOPOLSKIE	15,4	17,7	7 449	335	4,49	272	3,65	607
3	ZAKŁAD ROLNY BAS SEŃKO ANDRZEJ	GOSTYŃ SZCZECIŃSKI ZACHODNIOPOMORSKIE	384,8	399,5	7 825	311	3,97	283	3,61	594
4	ROLGO SC W.P.R.	STUCHOWO ZACHODNIOPOMORSKIE	228,7	243,0	7 537	316	4,19	266	3,53	582
5	GR LUCYNA GRAMOWSKA	BUKOWIEC WIELKOPOLSKIE	186,9	187,2	7 800	302	3,87	273	3,50	575
RASA BIAŁOGRZBIETA										
1	GR MAKAREWICZ WOJCIECH	TEREBELA LUBELSKIE	28,4	35,1	6 994	294	4,21	248	3,55	542
2	TOPCZEWSKI ANDRZEJ	TRZESZCZKOWO PODLASKIE	14,2	24,7	6 586	256	3,88	217	3,29	473
3	RYBAŁT DAWID R*	DUBAŚNO PODLASKIE	18,0	30,6	5 764	233	4,04	191	3,31	424
4	DRUSZCZ MIROSŁAW	PIOTRÓWEK MAZOWIECKIE	8,6	10,6	5 364	207	3,85	175	3,26	382
5	WŁODARCZYK SŁAWOMIR R*	GOŁĄB LUBELSKIE	18,0	27,9	4 553	218	4,79	161	3,53	379
RASA POLSKA CZERWONO-BIAŁA										
1	SZUMAŃSKA DOROTA	NOWE RYBIE MAŁOPOLSKIE	10,0	18,2	7 291	319	4,38	249	3,41	568
2	MOCZYGEMBA PIOTR	BORYCZ OPOLSKIE	37,3	64,2	6 821	304	4,46	232	3,40	536
3	GR MAZUROL MAZUR MAREK	NIEDŹWIADA PODKARPACKIE	7,0	7,0	6 923	311	4,49	218	3,15	529
4	KSIĄŻEK KRYSZYNA	JORDANÓW MAŁOPOLSKIE	13,8	13,8	6 425	278	4,32	215	3,34	493
5	OLECH EWA	MAŁA PODKARPACKIE	6,9	8,9	6 677	259	3,88	212	3,18	471
RASA POLSKA CZARNO-BIAŁA										
1	PR. ROL. STRAMA ZYGMUNT	MIŁKOWA MAŁOPOLSKIE	8,1	13,0	6 618	296	4,47	220	3,33	516
2	POKOJSKI JAN	RYBNO KOLONIA WARMIŃSKO- MAZURSKIE	17,4	29,8	6 102	278	4,56	209	3,42	487
3	SZYPRYT TADEUSZ	NIEROSTOWO POMORSKIE	9,0	13,7	6 531	268	4,11	213	3,26	481
4	GR PARUCH KRZYSZTOF	RZEPCZYNO ZACHODNIOPOMORSKIE	18,0	20,0	5 990	265	4,43	195	3,25	460
5	SZULWIC JACEK	GROSZKI WARMIŃSKO- MAZURSKIE	33,5	41,5	6 798	229	3,37	229	3,37	458

Lp	Właściciel stada/obory owner	Lokalizacja stada/obory Miejscowość Województwo herd localisation	Przeciętna liczba krów avr. cows no		Przeciętna wydajność / average yield					
					kg mleka milk	tłuszcz fat		białko protein		tłuszcz + białko fat+protein
			w rasie in breed	ogółem in total		kg	%	kg	%	
RASA BROWN SWISS										
1	MARCINIAK LESZEK	STYPIN WIELKOPOLSKIE	6,9	158,6	9 771	413	4,23	367	3,76	780
2	KOCIELNIK GRZEGORZ	KSAWERYNÓW LUBELSKIE	9,2	87,7	8 759	379	4,33	328	3,74	707
3	OLEŚ JAN	PÓLKO-POMORSKIE POMORSKIE	5,0	187,3	9 176	379	4,13	323	3,52	702
4	GR WYSOCKI DARIUSZ	SIARZEWO KUJAWSKO-POMORSKIE	9,4	47,8	8 666	364	4,20	309	3,56	673
5	GR SKUP JANUSZ	SKUPIE MAZOWIECKIE	6,6	65,3	7 816	332	4,25	280	3,58	612
RASA SZWEDZKA CZERWONA										
1	SOWIŃSKI HENRYK	GAJÓWKA WIEŚ ŁÓDZKIE	25,2	68,4	8436	382	4,53	293	3,47	675
2	GR KAMIENICA SP. Z O.O.	WIELKA KLONIA KUJAWSKO-POMORSKIE	19,3	135,0	7 375	340	4,61	280	3,79	620
3	PR MAĆKOWIAK I WSP. SP. Z O.O. R*	SOKOLNIKI WIELKIE WIELKOPOLSKIE	24,0	160,9	7 549	335	4,44	277	3,67	612
4	PITUŁA JAROSŁAW I JOLANTA	DOBIESZEWO KUJAWSKO-POMORSKIE	5,1	61,0	7 969	320	4,01	277	3,48	597
5	GR KAMIENICA SP. Z O.O.	KAMIENICA KUJAWSKO-POMORSKIE	6,9	245,1	7 573	311	4,10	268	3,54	579
RASA NORWESKA CZERWONA										
1	WYSZOMIERSKI BOGUSŁAW	RYNOŁTY PODLASKIE	5,2	35,9	8 131	326	4,01	272	3,34	598
2	ŻABECKI ROMAN	RAKUTOWO KUJAWSKO-POMORSKIE	50,8	65,6	6 882	316	4,59	255	3,70	571
3	ZABŁOCKI RYSZARD	KUCZKOWO KUJAWSKO-POMORSKIE	5,0	28,6	6 603	275	4,16	229	3,46	504

W powyższym zestawieniu prezentowane są obory, które spełniają następujące kryteria:

1. udział krów danej rasy powyżej 50 % przeciętnej liczby krów ocenianych w roku w stadzie i jednocześnie:

a) liczba krów przeciętnie ocenianych w roku w danej rasie od 5,0 dla ras: HO, RW, SM, JE, MO

b) liczba krów przeciętnie ocenianych w roku w danej rasie od 4,0 dla ras RP, BG, ZR i ZB

2. dla ras BS, SR, NR, prezentowane są obory, w których przeciętnie w roku ocenianych było co najmniej 4,0 krowy bez wymogu min. 50,01 % udziału danej rasy w liczbie krów w oborze

R*- oznacza obory, które wyraziły zgodę na rejestrację informacji o ilości sprzedawanego mleka z kompletną informacją za cały 2015 r.

Tabela nr 34. Zestawienie krów o najwyższej wydajności sumy kg tłuszczu + białka w laktacji 305-o dniowej, według ras

The best cows by cumulative yield of fat + protein, in 305 days lactation period, by breeds.

Lp	Właściciel Miejscowość / woj. owner / localisation	Krowa cow	Ojciec krowy sire	Laktacja dni doju lact. No./DIM	Mleko kg milk	Suma kg tłuszczu i białka fat+protein	Tłuszcz fat		Białko protein	
							kg	%	kg	%
RASA POLSKA HOLSZTYŃSKO - FRYZYJSKA odmiany CZARNO-BIAŁEJ										
1	GR SKONECZNY JACEK STRZEBIESZEW ŁÓDZKIE	PL-005263835352 BARBI	NL-364964109 DEEJAY RED	II 305	20 359	1 739	992	4,87	747	3,67
2	GR „KOMOROWO” SP. Z O.O. SOBIESIERZNO KUJAWSKO-POMORSKIE	PL-005306740858 SEBA	US-135695137 HAYDEN	III 305	20 197	1 499	902	4,47	597	2,96
3	GR SKONECZNY JACEK STRZEBIESZEW ŁÓDZKIE	PL-005250733852 KICIA	CA-8150222 SCOTTY	III 305	20 911	1 490	817	3,90	673	3,22
RASA POLSKA HOLSZTYŃSKO - FRYZYJSKA odmiany CZERWONO-BIAŁEJ										
1	OHZ „GŁOGÓWEK” SP. Z O.O. BIEDRZYCHOWICE OPOLSKIE	PL-005167500806 KALIOPA	FR-5645214193 VIKAN	V 305	17 823	1 285	724	4,06	561	3,15
2	OHZ KAMIENIEC ZĄBKOWI- CKI SP. Z O.O. STARCZÓW DOLNOŚLĄSKIE	PL-005198390865 RABATA 74	US-133080890 LAWN BOY RED	IV 305	17 562	1 252	662	3,77	590	3,36
3	PIETRUSZYŃSKI ADAM STRADUNY WARMIŃSKO-MAZURSKIE	PL-005282734506 ALA	BE-843007654 ALMIGHTY	II 305	15 377	1 222	728	4,74	494	3,21
RASA SIMENTALSKA										
1	GR MACIEJ MAREK KOWA- LEWSKI AUGUSTOWO MAZOWIECKIE	PL-005193017385 RUDA 1	CZ-624829061 HRBAC	II 305	13 619	1 031	531	3,90	500	3,67
2	KR SZESTNO SP. Z O.O. LEMBRUK WARMIŃSKO-MAZURSKIE	PL-005149311161 TARA 3	DE-0933418056 RIFURT	V 305	14 899	1 027	530	3,56	497	3,34
3	MATYSIAK MIECZYŚLAW I RENATA PUSZCZYKÓWIEC WIELKOPOLSKIE	CZ-189519972 DOBRAWA	DE-0938063849 MANGOPE	II 305	12 557	1 014	555	4,42	459	3,65
RASA POLSKA CZERWONA										
1	PILCH JACEK P.G.R. DARGOŚLAW ZACHODNIOPOMORSKIE	PL-005094895471 GOPRA 40	PL-005050045445 SWISTAK	VII 303	8 941	662	354	3,95	308	3,45
2	GR ZAŁĘSKI GRZEGORZ POMASKI MAŁE MAZOWIECKIE	PL-005259044935 CZERWONA		II 305	7 564	637	361	4,77	276	3,65
3	GR ZIĘTARA PAWEŁ BŁOGOSZÓW ŚWIĘTOKRZYSKIE	PL-005201307217 BREDA	PL-005173777971 DOLAR	II 305	8 469	631	341	4,02	290	3,43
RASA JERSEY										
1	SK MICHAŁÓW SP. Z O.O. MICHAŁÓW ŚWIĘTOKRZYSKIE	PL-005175781860 LIMBA 32	PL-005056638375 RDEST	V 284	9 267	891	525	5,66	366	3,95

Lp	Właściciel Miejscowość / woj. owner / localisation	Krowa cow	Ojciec krowy sire	Laktacja dni doju lact. No./DIM	Mleko kg milk	Suma kg tłuszczu i białka fat+protein	Tłuszcz fat		Białko protein	
							kg	%	kg	%
2	SK MICHAŁÓW SP. Z O.O. MICHAŁÓW ŚWIĘTOKRZYSKIE	PL-005081124829 JEŻYNA 44	US-110437084 ROCKET	VII 305	9 255	882	519	5,60	363	3,92
3	SK MICHAŁÓW SP. Z O.O. MICHAŁÓW ŚWIĘTOKRZYSKIE	PL-005268802847 OLSZYNA 48	DK-301592 Q IMPULS	II 283	10 248	881	478	4,67	403	3,93
RASA MONTBELIARDE										
1	PSZCZOŁA MAŁGORZATA I SYLWESTER GUTANÓW LUBELSKIE	CZ-335567931 MALINA	FR-3920562741 SOJA JB	III 305	15 422	1 103	532	3,45	571	3,70
2	MONTAGRO SP. Z O.O. WIERZBICA LUBELSKIE	PL-005195565709 DZIERLATKA	FR-7045598076 PLUMITIF	III 305	15 818	1 095	551	3,48	544	3,44
3	MONTAGRO SP. Z O.O. WIERZBICA LUBELSKIE	PL-005226474253 FRANIA	PL-005144114835 OXIM	II 305	14 270	1 052	550	3,86	502	3,52
RASA BIAŁOGRZBIETA										
1	LASZUK KRZYSZTOF ŁUKOWCE LUBELSKIE	PL-005198292046 BIAŁOWIEŻA		IV 305	10 408	848	480	4,61	368	3,54
2	GR MAKAREWICZ WOJCIECH TEREBELA LUBELSKIE	PL-005160800712 MRÓWKA 5	PL-005088917158 JAK	V 305	8 959	755	421	4,70	334	3,73
3	GR MAKAREWICZ WOJCIECH TEREBELA LUBELSKIE	PL-005122948490 MEČKA		VII 305	9 006	658	333	3,70	325	3,61
RASA POLSKA CZERWONO-BIAŁA										
1	SK PRUDNIK SP. Z O.O. WIERZBIEC OPOLSKIE	PL-005185472642 LAPKA 110	PL-000607040198 AKAR	III 305	12 259	866	495	4,04	371	3,03
2	SK PRUDNIK SP. Z O.O. WIERZBIEC OPOLSKIE	PL-005294238399 ARA 107	PL-005167696394 JAROCIN	III 305	10 203	800	474	4,65	326	3,20
3	WIENCIERZ ROMAN BUDZISKA ŚLĄSKIE	PL-005095327704 ANIA		VII 305	8 728	755	424	4,85	331	3,79
RASA POLSKA CZARNO-BIAŁA										
1	GR JANIKOWSKI SŁAWOMIR CZAPIEWICE POMORSKIE	PL-005079243433 CZARNA		IX 305	10 336	745	415	4,02	330	3,19
2	URBAN JERZY WYSZATYCE PODKARPACKIE	PL-005041110459 GOSIA		VIII 305	9 125	737	422	4,63	315	3,46
3	DOMBROWSKI ANDRZEJ KOSZELEWY WARMIŃSKO-MAZURSKIE	PL-005123612406 SÓJKA		VI 301	9 116	726	424	4,65	302	3,32

Lp	Właściciel Miejscowość / woj. owner / localisation	Krowa cow	Ojciec krowy sire	Laktacja dni doju lact. No./DIM	Mleko kg milk	Suma kg tłuszczu i białka fat+protein	Tłuszcz fat		Białko protein	
							kg	%	kg	%
RASA BROWN SWISS										
1	PROAGRO SP. Z O.O. KOSINOWO DOLNOŚLĄSKIE	PL-005220748879 SENSE 1	AT-345742586 TURRO	IV 305	10 484	957	567	5,41	390	3,72
2	POPLAWSKI JERZY ŁĘCZYCA LUBELSKIE	DE-0942451337 KALA	DE-0939128009 PLATIN	IV 305	10 982	896	482	4,39	414	3,77
3	CHILIŃSKI RYSZARD DZIERZBIA PODLASKIE	AT-592371307 GINA	DE-0931654710 GIGANT	VI 305	10 685	883	515	4,82	368	3,45
RASA SZWEDZKA CZERWONA										
1	GR KRAWCZAK PIOTR WŁOSZANOWO KUJAWSKO-POMORSKIE	PL-005211903096 LOTTA	SE-91904 FORSGARD	III 283	10 775	962	610	5,66	352	3,26
2	KR SZESTNO SP. Z O.O. LEMBRUK WARMIŃSKO-MAZURSKIE	SE-0113180407 SANDRA	SE-91904 FORSGARD	VI 305	12 569	928	517	4,12	411	3,27
3	KR SZESTNO SP. Z O.O. LEMBRUK WARMIŃSKO-MAZURSKIE	SE-0113180395 SANDRA	SE-91678 K LENS	V 305	12 910	926	512	3,96	414	3,21
RASA NORWESKA CZERWONA										
1	DOLECKI SŁAWOMIR PODOLE KUJAWSKO-POMORSKIE	PL-005274238128 JOLLY 31	NO-10108 NOTTESTAD	II 305	10 047	818	457	4,55	361	3,59
2	GR GRZELAK TOMASZ DRAŻGÓW LUBELSKIE	PL-005279077913 SARA	NO-10177 BRAUT	I 305	11 525	817	443	3,84	374	3,25
3	GR OWCZARSKI PIOTR DĘBOWIERZCHY LUBELSKIE	PL-005216970383 MAGORA	NO-10225 SALTE	III 305	8 551	806	467	5,47	339	3,97

DZIAŁ HODOWLI

**WYKONANIE
ZADAŃ
HODOWLANYCH**

PFHBiPM

OTWIERA DRZWI DO ŚWIATA GENOMIKI

SELEKCJA GENOMOWA

- » dwukrotnie szybszy postęp hodowlany
- » precyzyjny wybór jałówek do hodowli
- » optymalizacja kojarzeń
- » sprzedaż nadwyżek materiału hodowlanego
- » rozwój cennej genetycznie rodziny

> Genotypuj z nami

Kierownik Działu Hodowli: Anna Siekierska
tel.kom.: 661 808 005
e-mail: a.siekierska@pfhb.pl

Laboratorium Genetyki Bydła PFHBiPM z siedzibą w Parzniewie
ul. Przyszłości 1, 05-804 Pruszków
tel./fax: 22 312 48 16

Kierownik: Dariusz Kamola
tel.kom.: 663 808 064
e-mail: d.kamola@pfhb.pl

www.pfhb.pl

WYKONANIE ZADAŃ HODOWLANYCH w OKRESIE od 01.01.2015 do 31.12.2015

Podstawowym zadaniem Działu Hodowli Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka jest prowadzenie ksiąg dla bydła hodowanego ras mlecznych.

Zadania hodowlane w ramach prowadzenia ksiąg dla bydła hodowanego wykonywane są przez selekcjonerów bydła mlecznego i specjalistów ds. dokumentacji hodowlanej. Należą do nich:

1. Wpis krów i cieliczek do części wstępnej i głównej księgi oraz wyznaczanie minimalnych progów indeksu selekcyjnego i wpis krów do rozdziału Elita.

PFHBiPM prowadzi księgi w formie elektronicznej dla następujących ras bydła mlecznego:

- polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej odmiany czarno-białej (kod HO) i odmiany czerwono-białej (kod RW),
- polskiej czerwonej (kod RP) i mieszańców z europejskim bydlęciem czerwonym (kod RE), z wyłączeniem czerwonego bydła norweskiego (kod NR) i czerwonego bydła szwedzkiego (kod SR)
- simentalskiej (kod SM),
- jersey (kod JE),
- montbeliarde (kod MO),
- polskiej czerwono-białej (kod ZR),
- polskiej czarno-białej (kod ZB),
- brown swiss (kod BS),
- szwedzkiej czerwonej (kod SR).

2. Wpis buhajów ras mlecznych do ksiąg w formie elektronicznej;

3. Wydawanie hodowcom zaświadczeń potwierdzających dokonanie wpisu;

4. Wydawanie świadectw rodowodowych i świadectw potwierdzających pochodzenie dla wprowadzanych do obrotu:

- zwierząt (jałówki hodowane, jałowice cielne, krowy do dalszego chowu, buhajki i buhaje hodowane),
- nasienia,
- zarodków lub komórek jajowych;

5. Opiniowanie programów oceny i selekcji buhajów tworzonych przez spółki inseminacyjne oraz udział w ich realizacji:

- komisyjny wybór ojców buhajów i matek buhajów,
- kwalifikacja buhajków z indywidualnych kojarzeń,
- ocena i selekcja buhajów przeznaczonych do testowania;

6. Udział w realizacji programu hodowanego ochrony zasobów genetycznych bydła ras polskiej czerwonej, polskiej czerwono-białej i polskiej czarno-białej.

7. Kwalifikowanie zwierząt na wystawy regionalne i krajowe.

1. Wpis cieliczek i krów do ksiąg dla bydła hodowanego ras mlecznych – podstawy prawne:

- Ustawa z dnia 29 czerwca 2007 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich
- (Dz. U. Nr 133, poz. 921, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056 oraz z 2009 r. Nr 223, poz. 1775);
- Regulaminy wpisu do ksiąg bydła hodowanego ras mlecznych oraz programy hodowlane są w całości zamieszczone na stronie www.pfhb.pl. Od 1 lipca 2015 roku obowiązuje nowy Regulamin wpisu do ksiąg bydła hodowanego rasy simentalskiej, gdzie księga jest prowadzona w dwóch klasach: bydła simentalskiego użytkowanego w kierunku mięsno-mlecznym oraz bydła simentalskiego użytkowanego w kierunku mięsnym.

Poniżej przytaczamy fragmenty regulaminów mówiące o zasadach wpisu cieliczek i krów:

Zasady wpisu cieliczek ras mlecznych do ksiąg hodowlanych

W Polsce od 1 stycznia 2008 do ksiąg hodowlanych wpisywane są cieliczki urodzone w oborach objętych oceną wartości użytkowej. W 2015 roku pracownicy Działu Hodowli zarejestrowali w księgach bydła hodowanego ras mlecznych **281 021** cieliczki.

Cieliczki wpisywane do ksiąg muszą spełniać podane w tabeli 1 warunki:

Tabela 1.

Księga	Rasa	Pochodzenie
Część Wstępna Księgi	I polska holsztyńsko-fryzjska odmiany barwne: HO i RW oraz RP, JE, MO, BS, SR i SM (użytkowana w kierunku mięsno-mlecznym i mięsnym)	1. odpowiada standardowi hodowlanemu (w przypadku zwierząt posiadających pochodzenie po matce), 2. przy znanym obustronnym pochodzeniu posiada udział min. 75 % genotypu danej rasy, dla której prowadzona jest księga lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzjskiego lub min. 75% genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzjskiego i ras: ZR lub ZB. 3. w księdze dla rasy SR akceptuje się udział rasy ayshire, czerwonej norweskiej oraz duńskiej czerwonej. Maksymalny udział genów odmiany barwnej czerwono-białej bydła holsztyńsko-fryzjskiego nie może przekraczać 12,5 %.
	II polska czerwono-biała (ZR)	1. pochodzi po rodzicach wpisanych do księgi dla rasy ZR i posiada max 37,5% genów holsztyńsko-fryzjskich
	III polska czarno-biała (ZB)	1. pochodzi po rodzicach wpisanych do księgi dla rasy ZB posiada max 37,5% genów holsztyńsko-fryzjskich
Część Główna Księgi	I. polska holsztyńsko-fryzjska odmiany barwne: HO i RW oraz RP, JE, MO, BS, SR i SM (użytkowana w kierunku mięsno-mlecznym i mięsnym)	1. posiada dwa pokolenia przodków wpisanych do księgi danej rasy lub zagranicznych ksiąg lub prowadzonych dotychczasowych ksiąg hodowlanych dla rasy czarno-białej i czerwono-białej lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzjskiego lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzjskiego i ras: ZR lub ZB; 2. posiada udział min. 93,75% genotypu danej rasy lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzjskiego lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzjskiego i ras: ZR lub ZB, 3. w przypadku rasy SM dopuszcza się udział min. 87,5% genotypu rasy SM przy udziale: • max. do 12,5% genów odmiany RW, ZR lub MO • max. do 6,25% genów innych ras. 4. w przypadku rasy SR posiada 87,5% genotypu rasy SR. W księdze tej rasy akceptuje się udział rasy ayshire, norweskiej czerwonej oraz duńskiej czerwonej. Maksymalny udział genów odmiany barwnej czerwono-białej bydła holsztyńsko-fryzjskiego nie może przekraczać 12,5%.

Księga	Rasa	Pochodzenie
Część Główna Księgi	II. polska czerwono-biała (ZR)	1. posiada dwa pokolenia przodków wpisanych do księgi rasy polskiej czerwono-białej lub pochodzi po rodzicach wpisanych do księgi rasy ZR i dziadkach wpisanych do ksiąg hodowlanych dla rasy czerwono-białej lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego; 2. posiada min. 87,5% genotypu rasy polskiej czerwono-białej lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego, w tym max. 37,5 genów holsztyńsko-fryzyjskich. Pozostałe 12,5% mogą stanowić wyłącznie rasy simentaliska lub montbeliarde.
	III. polska czarno-biała (ZB)	1. posiada dwa pokolenia przodków wpisanych do księgi rasy polskiej czarno-białej lub pochodzi po rodzicach wpisanych do księgi ZB i dziadkach wpisanych do ksiąg hodowlanych dla rasy czarno-białej lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego; 2. posiada min. 87,5% genotypu rasy polskiej czarno-białej lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego, w tym max. 37,5% genów holsztyńsko-fryzyjskich.

Zasady wpisu krów ras mlecznych do ksiąg hodowlanych

1. Krowy wpisywane do księgi hodowlanej muszą być poddane ocenie wartości użytkowej.
2. Krowy można wpisywać do księgi hodowlanej od momentu zarejestrowania ich w systemie informatycznym Symlek.
3. Ocenę pokroju krowy pierwiastki wpisywanej do rozdziału Elita dokonuje się między 15 a 300 dniem po wycieleniu, a u krów w II lub III laktacji, w czasie trwania laktacji od 15 dnia po wycieleniu.
4. Krowy przy wpisie do księgi muszą spełniać podane w tabeli 2 warunki:

Tabela 2.

Księga	Rasa	Pochodzenie
Część Wstępna Księgi	I. polska holsztyńsko-fryzyjska odmiany barwne: HO i RW oraz RP, JE, MO, BS, SR i SM (użytkowana w kierunku mięsno-mlecznym i mięsnym)	1. odpowiada standardowi hodowlanemu (w przypadku zwierząt bez pochodzenia), 2. przy znanym obustronnym pochodzeniu posiada udział min. 75% genotypu danej rasy dla której prowadzona jest księga lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego i ras: ZR lub ZB. 3. w księdze dla rasy SR akceptuje się udział rasy ayshire, norweskiej czerwonej oraz duńskiej czerwonej. Maksymalny udział genów odmiany barwnej czerwono-białej bydła holsztyńsko-fryzyjskiego nie może przekraczać 12,5%.
	II. polska czerwono-biała (ZR)	1. odpowiada standardowi hodowlanemu (w przypadku zwierząt bez pochodzenia), 2. pochodzi po rodzicach wpisanych do księgi ZR lub przy znanym pochodzeniu posiada umaszczenie charakterystyczne dla wzorca oraz min. 75% genotypu rasy polskiej czerwono-białej lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego, w tym max. 37,5% genów holsztyńsko-fryzyjskich. Pozostałe 25% mogą stanowić wyłącznie rasy simentaliska lub montbeliarde.
	III. polska czarno-biała (ZB)	1. odpowiada standardowi hodowlanemu (w przypadku zwierząt bez pochodzenia), 2. pochodzi po rodzicach wpisanych do księgi ZB lub przy znanym pochodzeniu posiada umaszczenie charakterystyczne dla wzorca rasy polskiej czarno-białej oraz min. 75% genotypu rasy polskiej czarno-białej lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego, w tym max. 37,5% genów holsztyńsko-fryzyjskich.

Część Główna Księgi	I. polska holsztyńsko-fryzjska odmiany barwne: HO i RW oraz RP, JE, MO, BS, SR i SM (użytkowana w kierunku mięsno-mlecznym i mięsnym)	- posiada dwa pokolenia przodków wpisanych do księgi danej rasy lub zagranicznych ksiąg lub prowadzonych dotychczasowych ksiąg hodowlanych dla rasy czarno-białej i czerwono-białej lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzjskiego lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzjskiego i ras: ZR lub ZB; - posiada udział min. 93,75% genotypu danej rasy lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzjskiego lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzjskiego i ras: ZR lub ZB, - w przypadku rasy SM dopuszcza się udział min. 87,5% genotypu rasy SM przy udziale: - max. do 12,5% genów odmiany RW, ZR lub MO - max. do 6,25% genów innych ras. - w przypadku rasy SR posiada 87,5% genotypu rasy SR. W księdze tej rasy akceptuje się udział rasy a yshire, norweskiej czerwonej oraz duńskiej czerwonej. Maksymalny udział genów odmiany barwnej czerwono-białej bydła holsztyńsko-fryzjskiego nie może przekraczać 12,5%
	II. polska czerwono-biała (ZR)	- posiada dwa pokolenia przodków wpisanych do księgi rasy polskiej czerwono-białej lub pochodzi po rodzicach wpisanych do księgi ZR i dziadkach wpisanych do ksiąg hodowlanych dla rasy czerwono-białej lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzjskiego; - posiada min. 87,5% genotypu rasy polskiej czerwono-białej lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzjskiego, w tym max. 37,5% genów holsztyńsko-fryzjskich. Pozostałe 12,5% mogą stanowić wyłącznie rasy simentaliska lub montbeliarde.
	III. polska czarno-biała (ZB)	- posiada dwa pokolenia przodków wpisanych do księgi rasy polskiej czarno-białej lub pochodzi po rodzicach wpisanych do księgi ZB i dziadkach wpisanych do ksiąg hodowlanych dla rasy czarno-białej lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzjskiego; - posiada min. 87,5% genotypu rasy polskiej czarno-białej lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzjskiego, w tym max. 37% genów holsztyńsko-fryzjskich.
Rozdział Elita	IV. polska holsztyńsko-fryzjska odmiany barwne: HO i RW oraz RP i SM (użytkowana w kierunku mięsno-mlecznym).	- została wpisana do części Główniej księgi, - uzyskała wynik oceny ogólnej typu i budowy – min. 80 pkt., - uzyskała wynik oceny za wymię – min. 80 pkt., - dodatkowo dla rasy SM uzyskała wynik oceny za umięśnienie – min. 80 pkt.

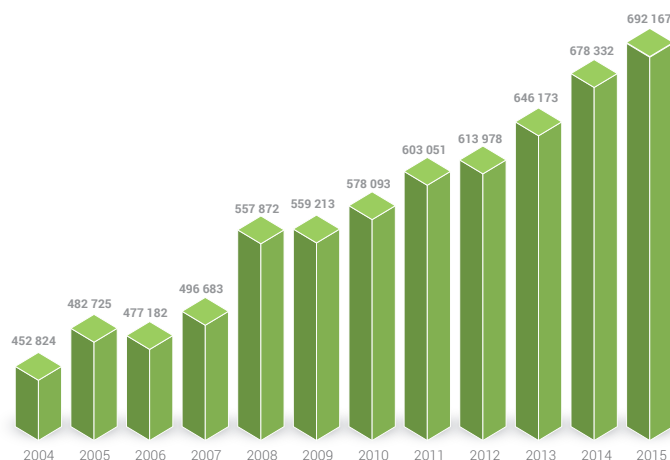
W 2015 roku pracownicy Działu Hodowli wpisali do ksiąg dla bydła hodowlanego ras mlecznych **52 272** krów, w tym **1 861** krów do rozdziału Elita otwartego w części głównej księgi, przeznaczonego dla krów z wysoką wartością hodowlaną, charakteryzujących się dobrą budową ogólną oraz dobrym wymieniem. W roku 2015 krowy – kandydatki do wpisu do rozdziału Elita zostały wybrane po uzyskaniu oceny wartości hodowlanej w grudniu 2014 r. oraz w kwietniu, sierpniu i grudniu 2015 roku. Tabela 3 prezentuje minimalne progi indeksu kandydatek do rozdziału Elita dla poszczególnych ras. Ponieważ zarówno wybór matek buhajów, jak i wpis krów do rozdziału Elita obejmuje pierwszy kwartał roku 2016 r., w tabeli nie zostały uwzględnione informacje dotyczące oceny grudniowej czyli sezonu 2015.3.

Tabela 3.

Rasa	WARTOŚĆ INDEKSU		
	Sezon 2014.3	Sezon 2015.1	Sezon 2015.2
PHF – HO	indeks PF 119,0	indeks PF 120,0	indeks PF 120,0
PHF – RW	indeks PF 110,0	indeks PF 110,0	indeks PF 110,0
RP	indeks produkcyjny 15 kg	indeks produkcyjny 16 kg	indeks produkcyjny 16 kg
SM	indeks produkcyjny 35 kg	indeks produkcyjny 38 kg	indeks produkcyjny 38 kg

Stan krów wpisanych do ksiąg bydła hodowlanego ras mlecznych na dzień 31.12.2015 r. wyniósł **692 167** sztuk, co w stosunku do pogłowia objętego oceną wartości użytkowej wynoszącego **759 651** szt. stanowiło **91,12** %.

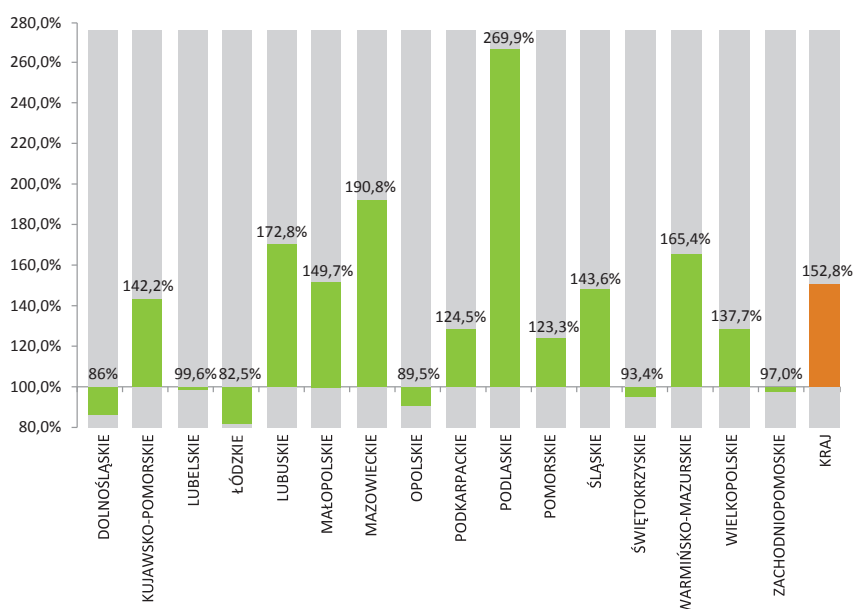
Wykres 1. Stan krów wpisanych do ksiąg w latach 2004 – 2015

Liczba krów zarejestrowanych w księgach hodowlanych (Wykres 1) jest odzwierciedleniem stanu populacji objętej oceną użytkowości. Od 2004 roku, z niewielkim spadkiem w 2006 roku, zauważalny jest systematyczny wzrost liczby krów wpisanych do ksiąg spowodowany głównie wzrostem ocenianego pogłowia. W ciągu ostatnich 10 lat dynamika w tym zakresie wyniosła w kraju ponad 152%, jednakże rozwój ksiąg w poszczególnych województwach jest zróżnicowany.

Obrazuje go Wykres 2., w którym przedstawione są procentowe zmiany stanów krów wpisanych do ksiąg w poszczególnych województwach na przestrzeni ostatnich 10 lat

Wykres 2. Dynamika stanów krów wpisanych do ksiąg według województw (rok 2015 do roku 2004)

Mapa Polski przedstawiona poniżej obrazuje stan krów wpisanych do ksiąg bydła hodowanego ras mlecznych w poszczególnych województwach na koniec 2015 roku.

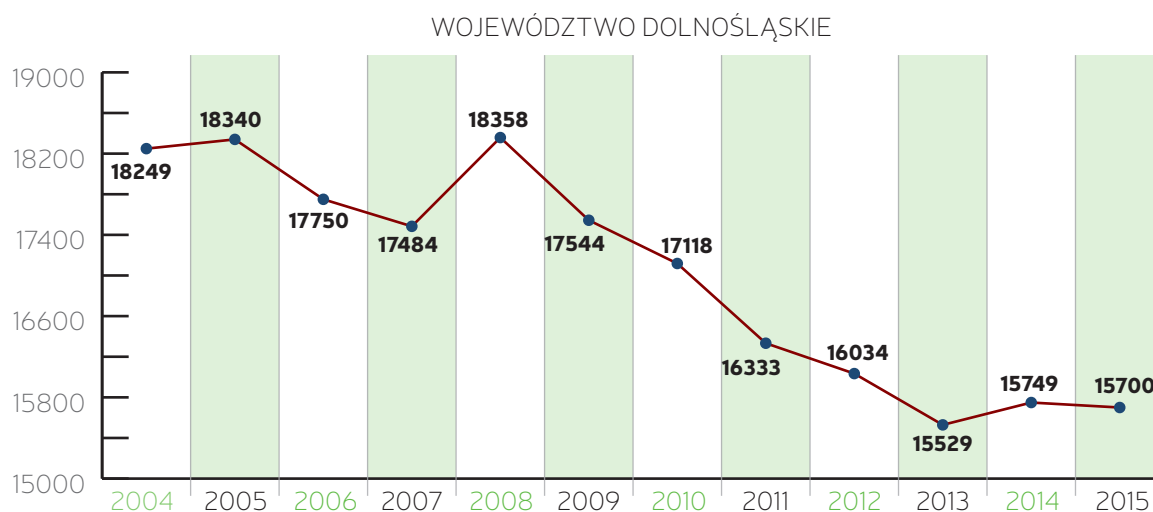
Tabela 4. Stan krów wpisanych do ksiąg bydła hodowlanego na dzień 31 grudnia 2015 r. z podziałem na rasy i województwa

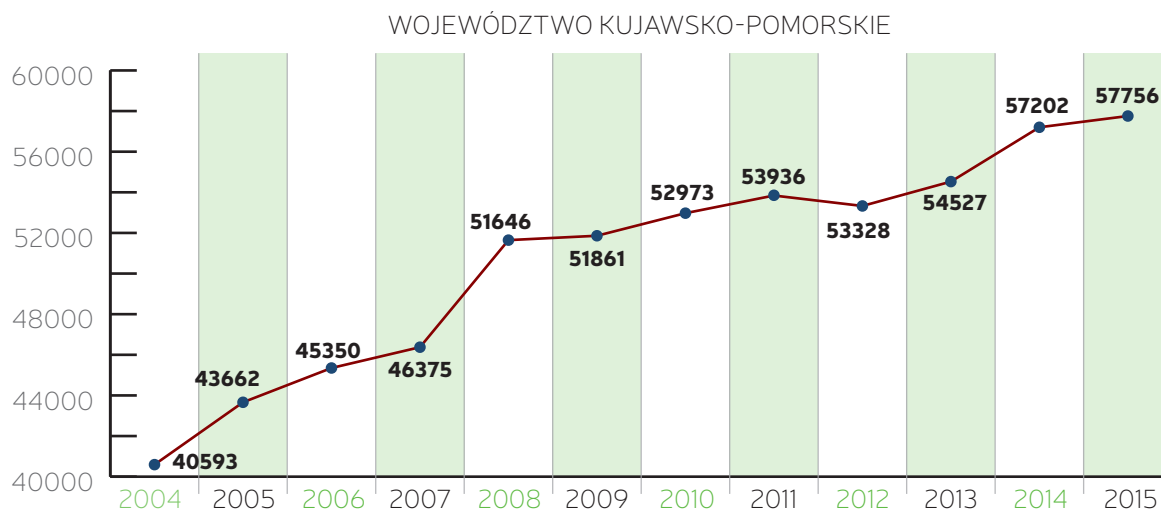
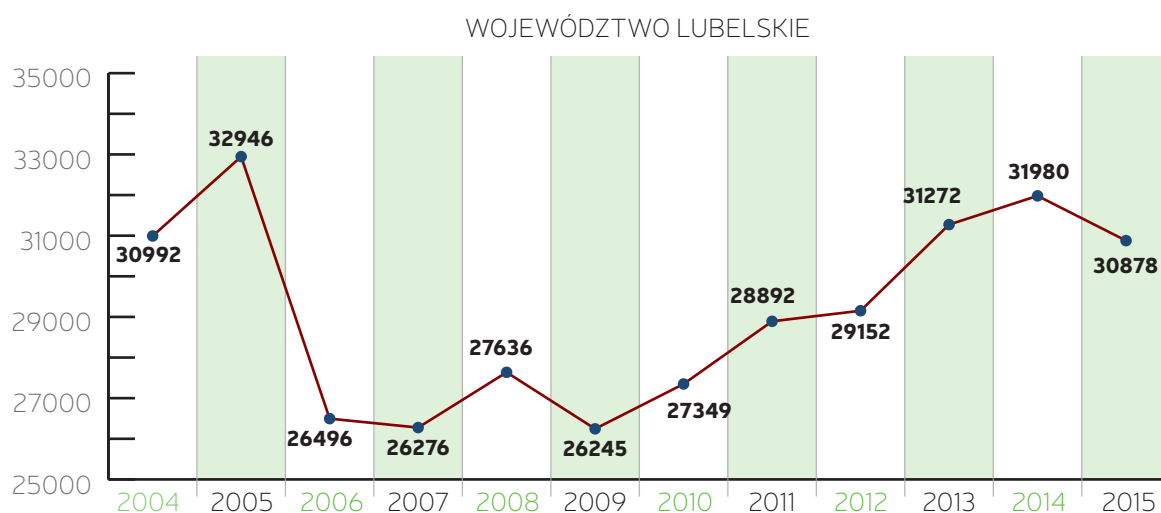
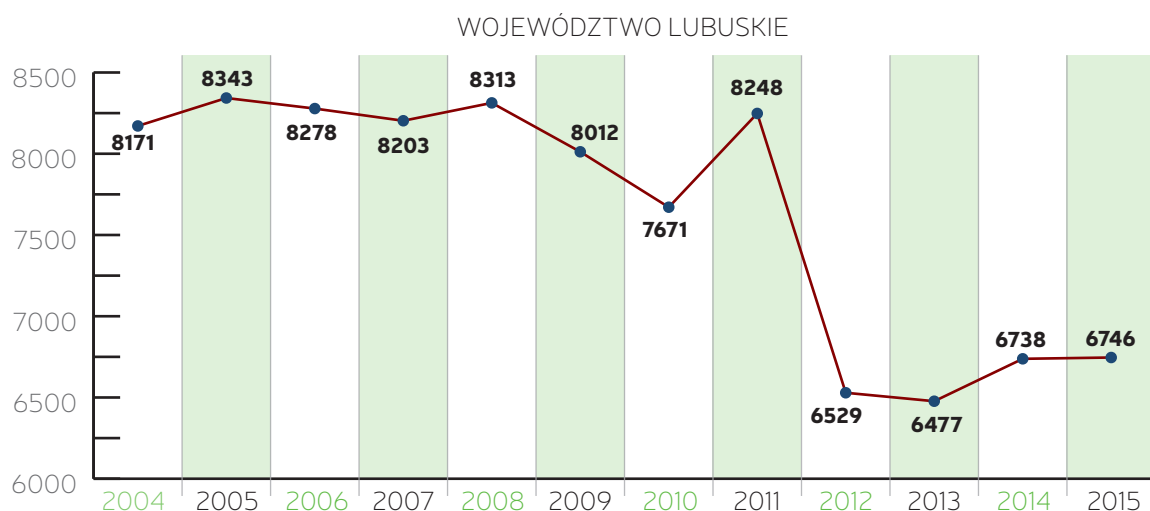
Województwo	PHF		SM	RP	JE	MO	ZB	ZR	BS	SR	BG*	razem
	HO	RW										
Dolnośląskie	13 110	1 717	174	32	10	112	57	483	3	2	0	15 700
Kujawsko-pomorskie	56 024	842	592	53	76	60	36	0	17	47	9	57 756
Lubelskie	28 420	1 012	383	27	12	654	159	4	34	7	166	30 878
Lubuskie	6 494	88	85	0	5	60	9	0	0	0	5	6 746
Łódzkie	36 858	813	204	15	64	65	11	0	18	36	0	38 084
Małopolskie	3 771	1 448	231	1 913	16	23	139	2 862	0	0	0	10 403
Mazowieckie	113 122	4 322	864	143	155	334	26	1	21	17	94	119 099
Opolskie	15 995	3 910	91	3	4	17	45	113	0	8	0	20 186
Podkarpackie	1 945	439	3 422	85	20	3	79	52	0	0	5	6 050
Podlaskie	124 184	5 773	842	274	50	180	266	79	30	34	84	131 796
Pomorskie	28 768	437	243	19	29	72	275	0	9	5	0	29 857
Śląskie	12 840	934	57	81	28	1	21	44	1	1	0	14 008
Świętokrzyskie	4 815	215	114	34	133	11	21	8	0	0	0	5 351
Warmińsko-mazurskie	54 418	1 513	813	179	27	52	633	0	9	20	95	57 759
Wielkopolskie	128 767	1 691	1 090	5	336	578	0	0	16	31	11	132 525
Zachodniopomorskie	14 523	181	377	12	7	598	163	0	108	0	0	15 969
RAZEM KRAJ:	644 054	25 335	9582	2875	972	2820	1940	3646	266	208	469	692 167

* księgę hodowlaną dla rasy białogrzbietej (BG) prowadzi Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie

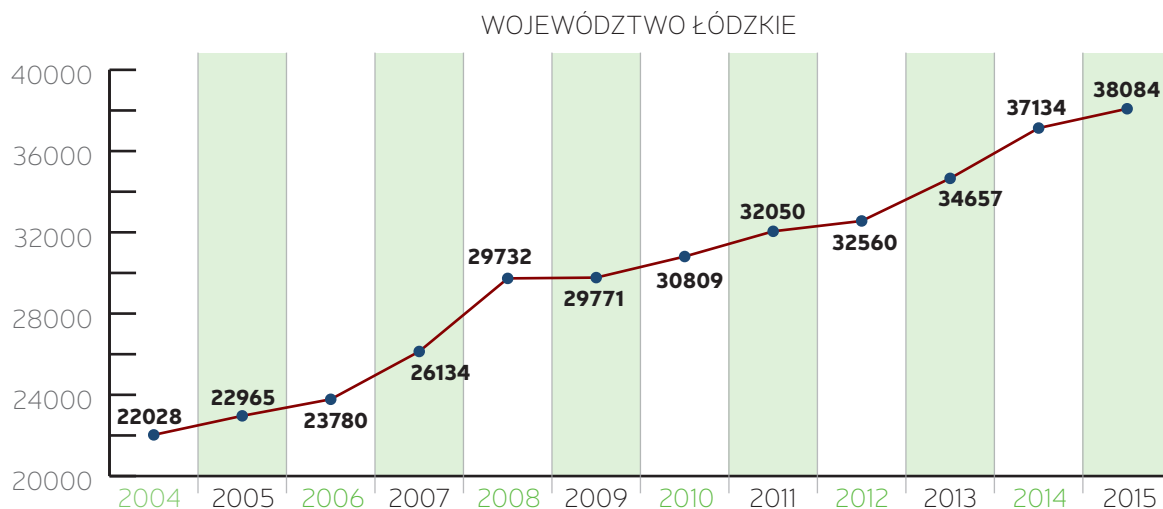
Poniższe wykresy przedstawiają zmiany stanów rocznych dla liczby krów wpisanych do ksiąg ras mlecznych na terenie poszczególnych województw w latach 2004-2015.

Wykres 3

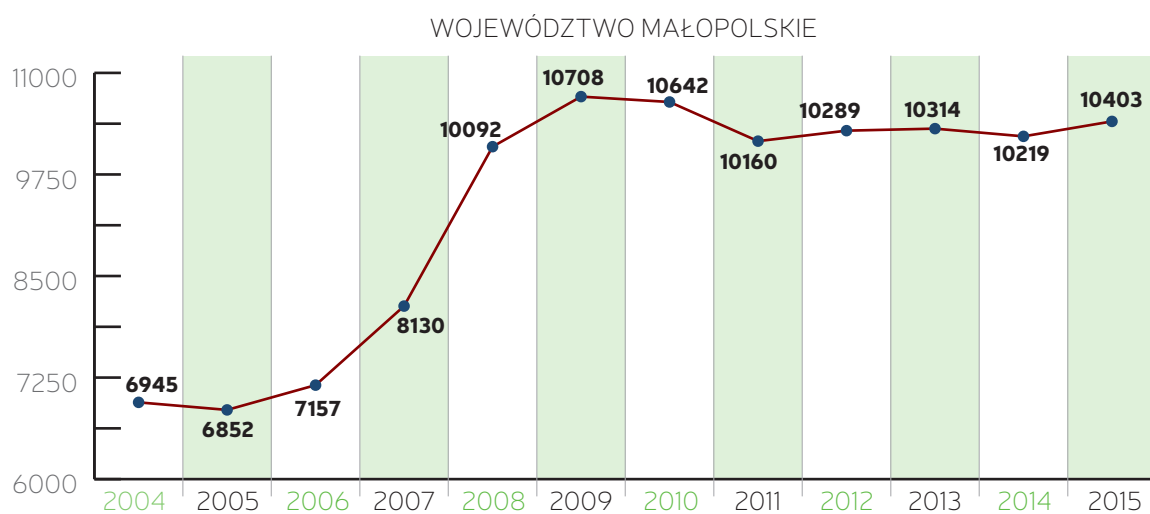

Wykres 4.**Wykres 5.****Wykres 6.**

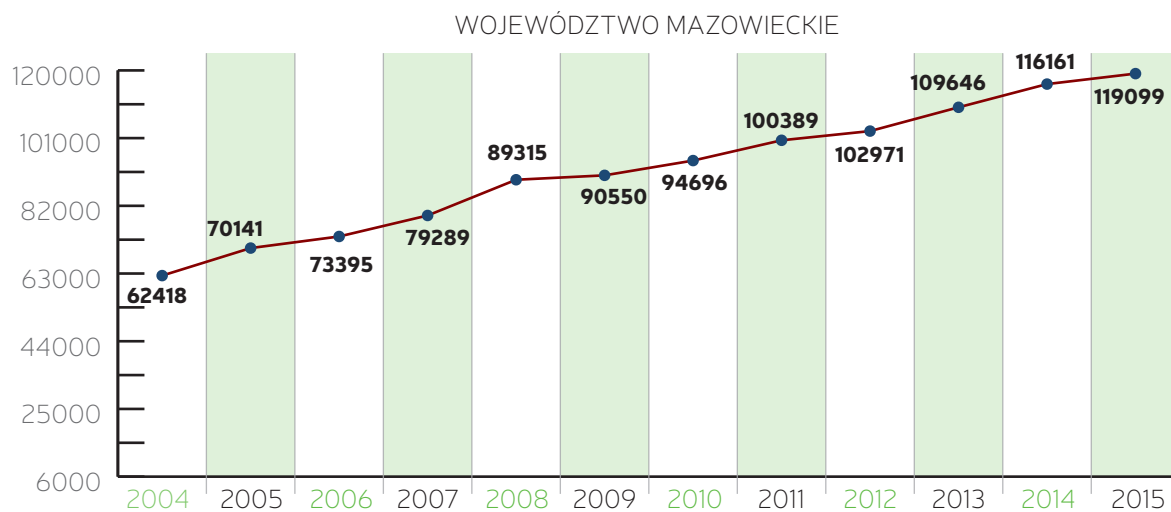
Wykres 7.

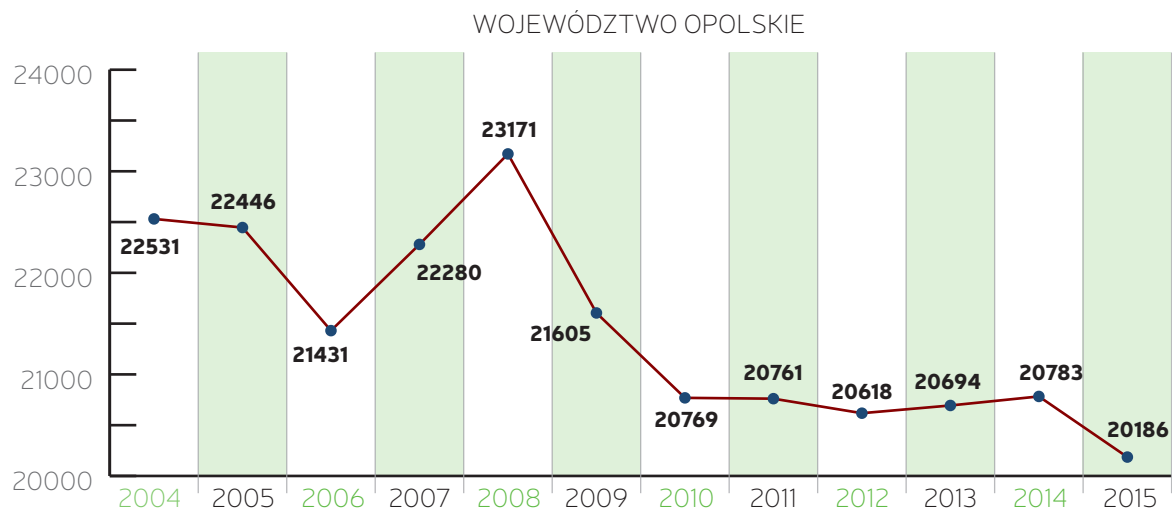
Wykres 8.

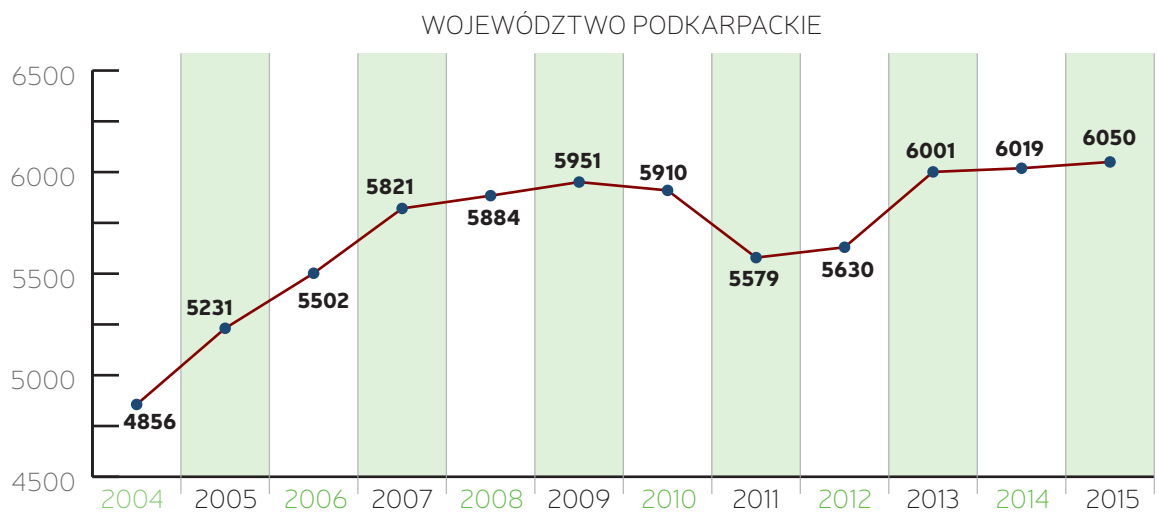
Wykres 9.

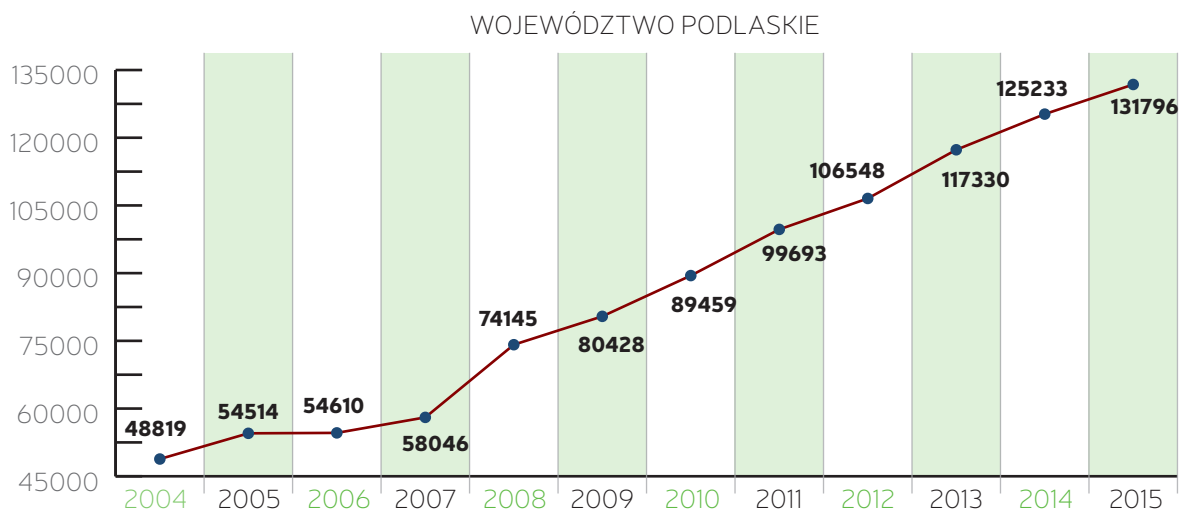
Wykres 10.

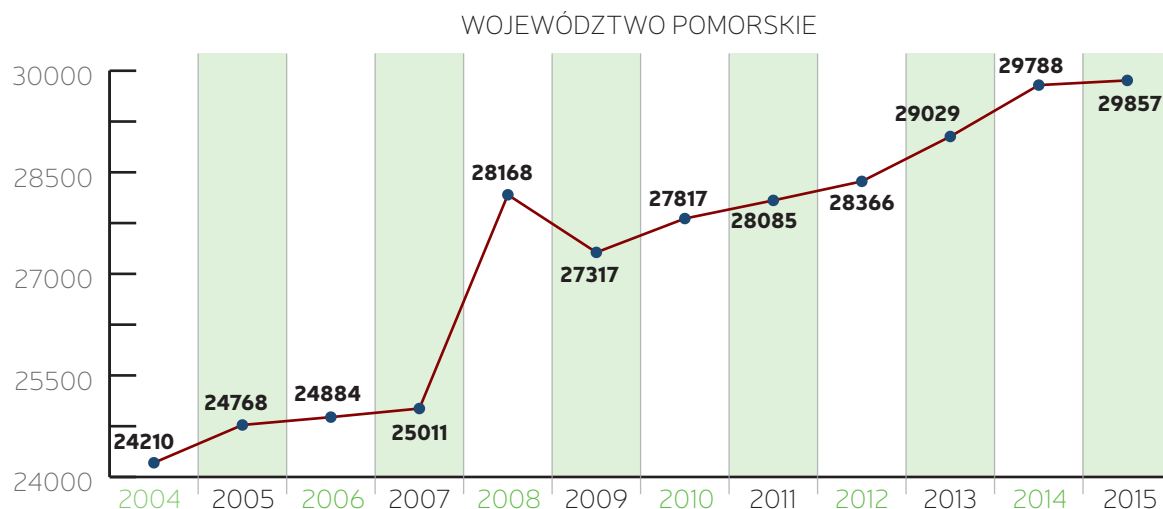
Wykres 11.

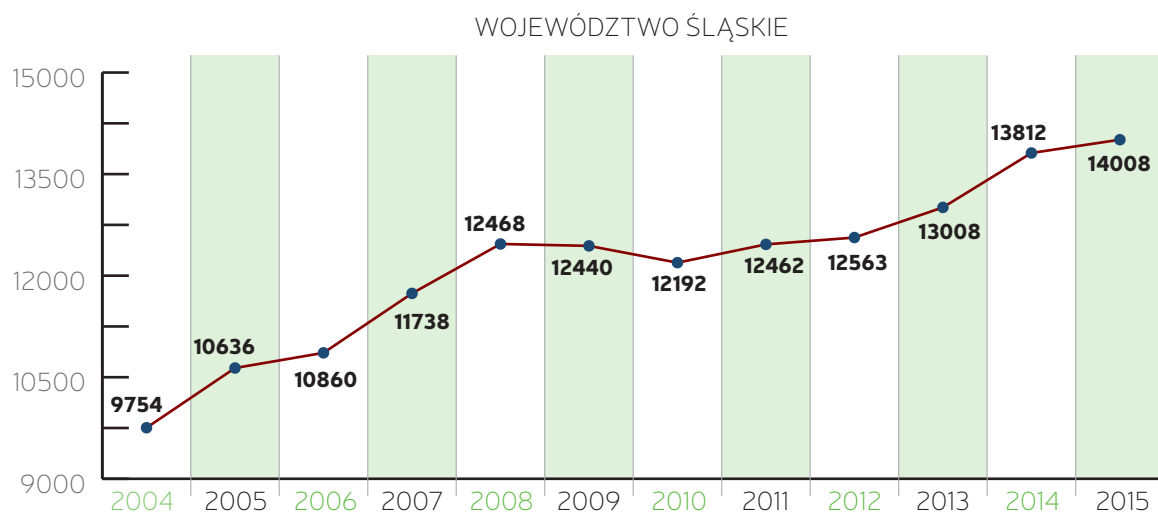
Wykres 12.

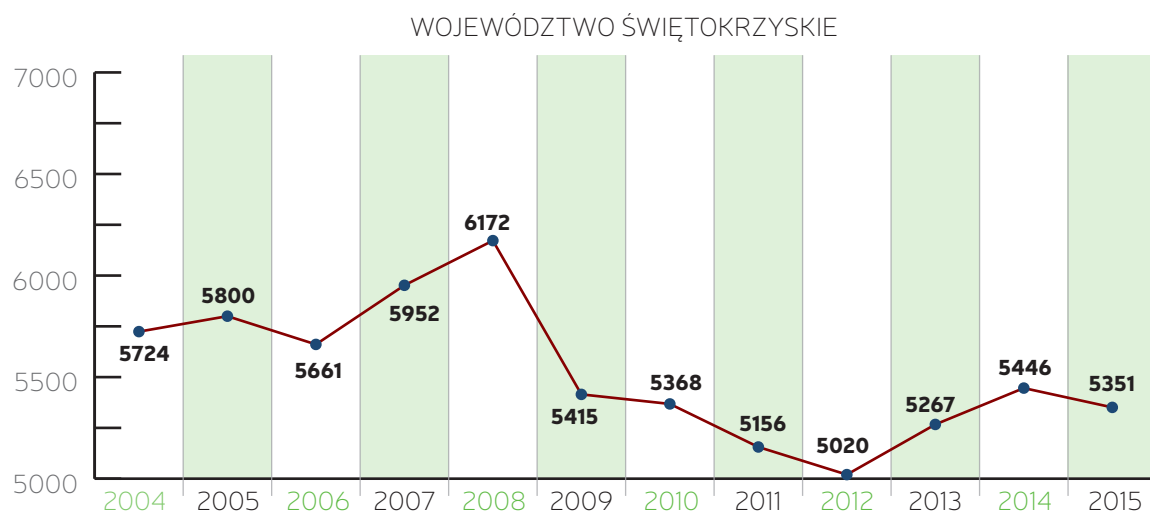
Wykres 13.

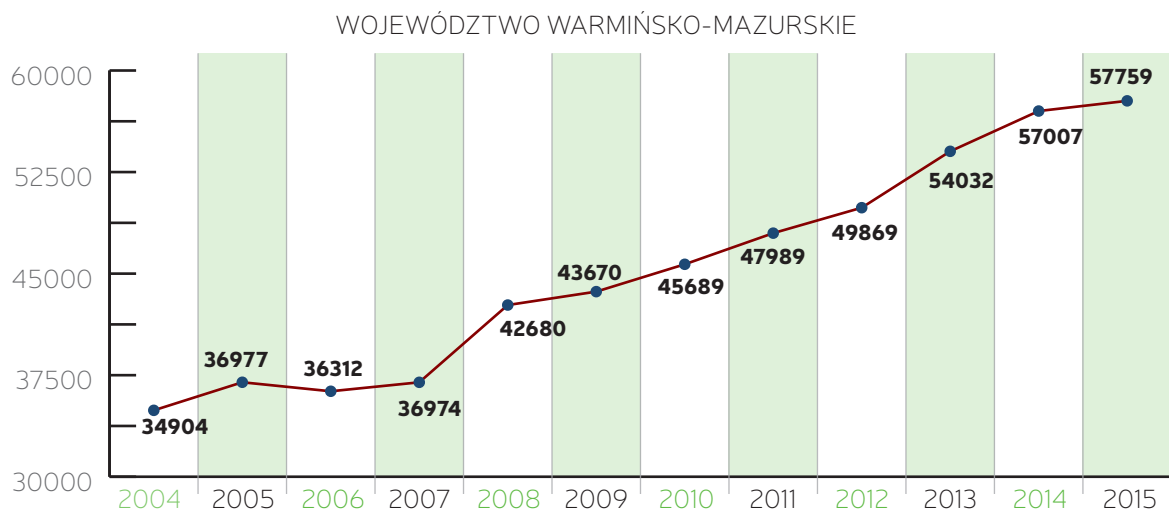
Wykres 14.

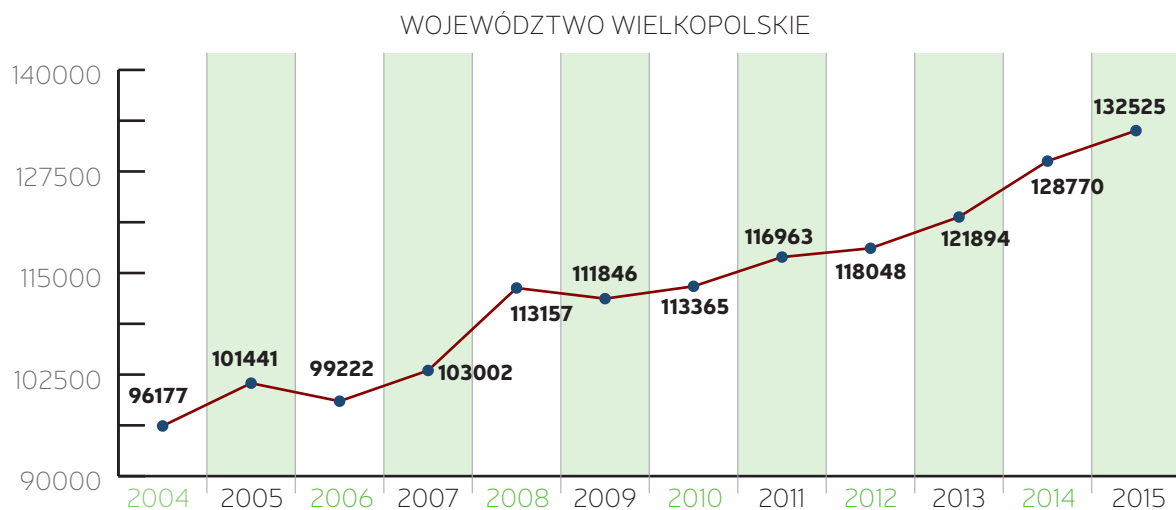
Wykres 15.

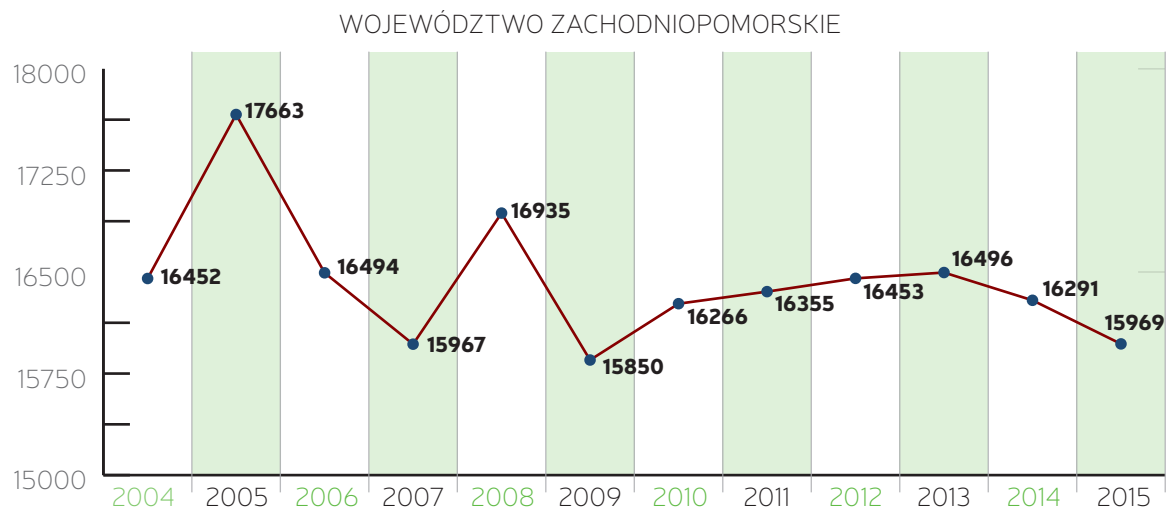
Wykres 16.

Wykres 17.

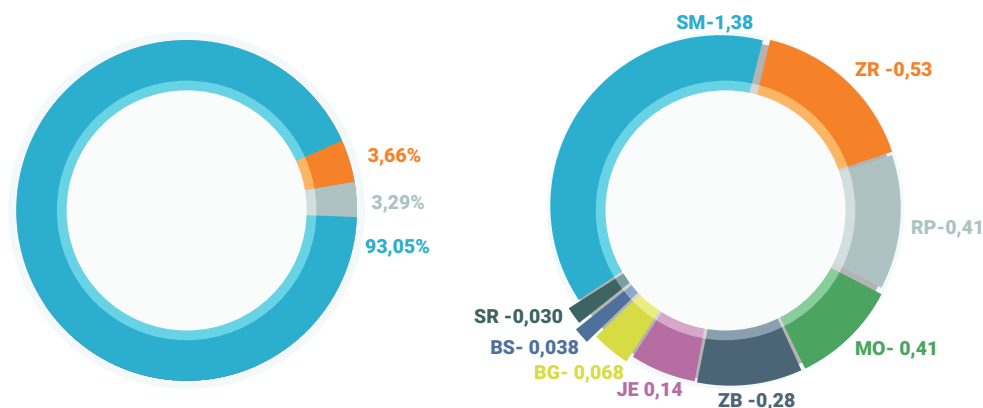

Wykres 18.

Wykres 19. Struktura rasowa krów wpisanych do ksiąg w 2015 roku

3,29 krów wpisanych stanowią poniższe rasy

W ogólnej liczbie krów wpisanych do ksiąg w 2015 roku 96,71% stanowiły zwierzęta rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej odmiany czarno-białej i czerwono-białej. Wśród pozostałych ras najliczniejsza była rasa simentalaska (1,38%), a następnie rasa polska czerwono-biała (0,53%), oraz kolejno: polska czerwona (0,41%), montbeliarde (0,41%), polska czarno-biała (0,28%), jersey (0,14%), białogrzbieta (0,06%), brown swiss (0,03%) i szwedzka czerwona (0,03%).

Tabela 5 prezentuje dynamikę rozwoju ksiąg hodowlanych dla krów poszczególnych ras. W roku 2015 stosunkowo najwyższy wzrost liczby krów wpisanych do ksiąg nastąpił w rasach o mało licznych populacjach: szwedzkiej czerwonej, białogrzbieter i montbeliarde, Natomiast w rasach simentalaskiej, jersey, brown swiss oraz polskiej czarno-białej zmniejszyła się liczba sztuk zarejestrowanych w księgach. Dynamika rozwoju ksiąg dla rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej charakteryzowała się podobnie jak przez kilka ostatnich lat tendencją wzrostową.

Tabela 5. Dynamika rozwoju ksiąg hodowlanych dla poszczególnych ras krów

Rasa	Stan w księgach na 31.12.2013	Stan w księgach na 31.12.2014	2014/2013 w %
PHF – HO	631 357	644 054	102,0
PHF – RW	24 156	25 335	104,8
SM	9 968	9 582	96,1
ZR	3 571	3 646	102,1
RP	2 772	2 875	103,7
MO	2 637	2 820	106,9
ZB	2 018	1 940	96,1
JE	995	972	97,6
BS	282	266	94,3
SR	167	208	124,5
BG	409	469	114,6
Ogółem	678 332	692 167	102,0

2. Wpis buhajów do ksiąg dla bydła hodowanego ras mlecznych

– ogólne warunki wpisu:

- do ksiąg wpisywane są buhaje, których obustronne pochodzenie zostało potwierdzone wynikiem badania markerów genetycznych DNA lub grup krwi;
- **buhaj wpisywany do księgi musi być zakwalifikowany przez prowadzącego księgę.**

Buhaje ras SM, RP, MO, JE ZR, ZB, BS i SR są wpisywane do księgi po uzyskaniu podczas selekcji wymaganej minimalnej oceny ogólnej typu i budowy oraz w przypadku ras SM, ZR, ZB i BS minimalnej oceny za umięśnienie. Od 15 października 2014 roku uległ zmianie regulamin wpisu do ksiąg rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej, zgodnie z którym buhajki tej rasy mogą być wpisane do księgi po kwalifikacji, bezpośrednio po potwierdzeniu ich pochodzenia wynikiem badania markerów genetycznych DNA lub grup krwi. Selekcja dla tych buhajów może być nadal wykonywana dobrowolnie, na wniosek hodowcy lub właściciela zwierzęcia.

– szczegółowe warunki wpisu zawiera tabela 6

Tabela 6. Szczegółowe warunki wpisu buhajów do ksiąg

Księga	Rasa	Pochodzenie
Część Wstępna księgi	I. polska czerwono-biała (ZR)	• charakteryzują się umaszczeniem i budową typową dla bydła polskiego czerwono-białego i odpowiadają wzorcowi rasowemu; • posiadają udział min. 87,5% genów rasy polskiej czerwono-białej lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego, przy czym maksymalny udział genów holsztyńsko-fryzyjskich nie może przekraczać 25%, a udział genów rasy simentalskiej lub montbeliarde jest nie większy niż 12,5%; • pochodzą po rodzicach wpisanych lub nie wpisanych do księgi rasy polskiej czerwono-białej lub dotychczasowych ksiąg hodowlanych dla rasy czerwono-białej lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego; • uzyskały wynik oceny ogólnej typu i budowy – min. 75 punktów; • uzyskały wynik oceny za umięśnienie – min. 75 punktów.
Część Wstępna księgi	II. Polska czarno-biała (ZB)	• charakteryzują się umaszczeniem i budową typową dla bydła polskiego czarno-białego i odpowiadają wzorcowi rasowemu; • posiadają udział min. 87,5% genów rasy polskiej czarno-białej lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego, przy czym maksymalny udział genów holsztyńsko-fryzyjskich nie może przekraczać 25%; • pochodzą po rodzicach wpisanych lub nie wpisanych do księgi rasy polskiej czarno-białej lub dotychczasowych ksiąg hodowlanych dla rasy czarno-białej lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego; • uzyskały wynik oceny ogólnej typu i budowy – min. 75 punktów; • uzyskały wynik oceny za umięśnienie – min. 75 punktów.

Część Główna księgi	I. polska holsztyńsko-fryzyjska odmiany barwne: HO i RW oraz RP, SM, JE i MO.	• posiadają dwa pokolenia przodków wpisanych do księgi danej rasy lub zagranicznych ksiąg lub prowadzonych dotychczas ksiąg hodowlanych dla rasy czarno-białej i czerwono-białej lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego; • posiadają udział min. 93,75% genów danej rasy lub genów odmian barwnych czarno-białej i czerwono-białej bydła holsztyńsko-fryzyjskiego. • W przypadku rasy SM dopuszcza się udział min. 87,5% genotypu rasy SM przy udziale: – max. do 12,5% genów odmiany RW, – max. do 6,25% genów innych ras; • uzyskały wynik oceny ogólnej typu i budowy min. 75 punktów (nie dotyczy rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej obu odmian barwnych)
Część Główna księgi	II. polska czerwono-biała (ZR)	• posiadają dwa pokolenia przodków wpisanych do księgi rasy polskiej czerwono-białej lub dotychczasowych ksiąg hodowlanych dla rasy czerwono-białej lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego; • posiadają udział min. 93,75% genów rasy polskiej czerwono-białej lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego, przy czym maksymalny udział genów holsztyńsko-fryzyjskich nie może przekraczać 25%, a udział genów rasy simentalskiej lub montbeliarde jest nie większy niż 6,25%; • uzyskały wynik oceny ogólnej typu i budowy – min. 75 pkt., • uzyskały wynik oceny za umięśnienie – min. 75 pkt.
Część Główna księgi	III. polska czarno-biała (ZB)	• posiadają dwa pokolenia przodków wpisanych do księgi rasy polskiej czarno-białej lub dotychczasowych ksiąg hodowlanych dla rasy czarno-białej lub odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego; • posiadają udział min. 93,75% genów rasy polskiej czarno-białej lub genów odmian barwnych bydła holsztyńsko-fryzyjskiego, przy czym maksymalny udział genów holsztyńsko-fryzyjskich nie może przekraczać 25%; • uzyskały wynik oceny ogólnej typu i budowy – min. 75 punktów; • uzyskały wynik oceny za umięśnienie – min 75 punktów.
	IV. brown swiss (BS)	• posiadają dwa pokolenia przodków wpisanych do księgi rasy brown swiss lub zagranicznych ksiąg rasy brown swiss; • posiadają udział min. 93,75% genotypu rasy brown swiss; • uzyskały wynik oceny ogólnej typu i budowy – min. 75 pkt.; • uzyskały wynik oceny za umięśnienie – min. 75 pkt.
	V. szwedzka czerwona (SR)	• posiadają dwa pokolenia przodków wpisanych do księgi rasy szwedzkiej czerwonej lub zagranicznych ksiąg rasy szwedzkiej czerwonej, • posiadają udział min. 87,5% genotypu rasy szwedzkiej czerwonej, W księdze dla tej rasy akceptuje się udział rasy ayrshire, norweskiej czerwonej oraz duńskiej czerwonej. Maksymalny udział genów odmiany barwnej czerwono-białej bydła holsztyńsko-fryzyjskiego nie może przekraczać 12,5%; • uzyskały wynik oceny ogólnej typu i budowy – min. 75 pkt.

W 2015 roku w Polsce zostało zarejestrowanych w księgach dla bydła hodowlanego ras mlecznych **1 479** buhajów i buhajków hodowlanych. W tabeli 7 przedstawiono liczbę buhajów i buhajków wpisanych do ksiąg w poszczególnych rasach.

Tabela 7. Wpis buhajów i buhajków do ksiąg w 2015 r.

RASA									
PHF- HO	PHF- RW	SM	RP	JE	MO	ZR	ZB	BS	SR
1291	111	31	16	2	4	10	9	5	0

3. Zaświadczenia potwierdzające dokonanie wpisu do ksiąg dla bydła hodowlanego ras mlecznych

Zgodnie z zapisami Ustawy o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich, prowadzący księgi na wniosek hodowcy lub właściciela zwierzęcia wydaje „Zaświadczenie potwierdzające wpis do ksiąg”. W 2015 roku PFHBiPM wydała **1 626** zaświadczeń potwierdzających wpis krów i buhajów do ksiąg bydła hodowlanego ras mlecznych.

4. Świadectwa rodowodowe

Zgodnie z zapisami Ustawy o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich z dnia 29 czerwca 2007 roku (Dz. U. z 2007 r. Nr 133 poz. 921 art. 26) zwierzęta hodowlane, nasienie zwierząt hodowlanych, ich komórki jajowe i zarodki wprowadzane do obrotu, zaopatruje się w świadectwa rodowodowe. Decyzja Komisji nr 2005/379/WE z dnia 17 maja 2005 r. określa zakres szczegółowych informacji o zwierzętach hodowlanych czystorasowych z gatunku bydła oraz ich nasienia, komórek jajowych i zarodków. W Polsce do wydawania świadectw rodowodowych uprawniona jest Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka jako podmiot prowadzący księgi bydła hodowlanego ras mlecznych. Świadectwa na wniosek hodowcy/właściciela wystawiają Biura Regionalne Działu Hodowli PFHBiPM. Zawarte w świadectwie dane rodowodowe, aktualne wartości hodowlane zwierzęcia i jego przodków, wydajności laktacyjne, ocena typu i budowy oraz informacje o pokryciu samic przedstawione są w czytelnej formie i zalaminowane w celu zabezpieczenia przed zniszczeniem lub sfalszowaniem. Obowiązek zaopatrywania w świadectwa rodowodowe dotyczy również czystorasowych zwierząt hodowlanych i pochodzącego od nich materiału biologicznego, zakupionych za granicą z krajów członkowskich Unii Europejskiej.

W 2015 roku Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka wydała na wnioski hodowców lub posiadaczy wprowadzanych do obrotu zwierząt i materiału biologicznego ogółem

8 778 świadectw rodowodowych/potwierdzających pochodzenie.

5. Współpraca ze spółkami inseminacyjnymi w zakresie realizacji programów oceny i selekcji buhajów

Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka opiniuje i koordynuje programy oceny i selekcji buhajów spółek inseminacyjnych oraz współuczestniczy w kolejnych etapach ich realizacji, jakimi

są: wybór ojców buhajów oraz matek buhajów, kwalifikacja buhajków z indywidualnych kojarzeń, selekcja i ocena buhajów ras SM i RP przeznaczonych do testowania. Programy oceny i selekcji buhajów realizują obecnie cztery krajowe spółki unasieniania oraz Przedsiębiorstwo Handlowe „Konrad”. Z uwagi na ogromne znaczenie selekcji genomowej i możliwość użycia w inseminacji buhajów ocenionych genomowo, podmioty realizujące programy oceny i selekcji buhajów rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej stopniowo wdrażają elementy genomiki w swych programach.

Obecnie dla krów rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej obu odmian barwnych podstawowym kryterium wyboru kandydatek na matki buhajów jest indeks PF (a dla jałowic jego wersja obliczona na podstawie genomu oznaczana jako gPF). W 2015 roku po sezonach wyceny 2014.3, 2015.1 oraz 2015.2 spośród krów z krajowej listy kandydatek, selekcjonerzy PFHBiPM dokonali komisijnego przeglądu 1 178 kandydatek na matki buhajów. Stan matek buhajów wszystkich ras po zakończeniu przeglądu w sezonie 2015.2 prezentuje Tabela 8.

Tabela 8. Stan matek buhajów według ras w sezonie 2015.2

Nazwa Podmiotu	PHF- HO		PHF- RW		SM	RP	ZR	ZB	Razem
	indeks PF własny	indeks PF genomowy	indeks PF własny	indeks PF genomowy					
SHIUZ Bydgoszcz	184	157	33	29	30	16	-	11	460
MCHiRZ Łowicz	242	311	12	14	-	-	-	-	579
MCB Krasne	32	35	38	77	69	30	11	10	302
WCHiRZ Tulce	429	229	-	-	-	-	-	-	658
PH Konrad	53	-	2	-	-	-	-	-	55
Razem	940	732	85	120	99	46	11	21	2 054

Polska Federacja po każdej wycenie wartości hodowlanej, na podstawie informacji od podmiotów realizujących programy oceny i selekcji buhajów, sporządza krajowe listy buhajów których nasienie będzie wykorzystywane w sztucznym unasienianiu. Są one zamieszczane na stronie www.pfhb.pl.

Dla buhajów rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej sporządzane są dwie listy: na jednej znajdują się rozplodniki ocenione na swoich córkach i są uszeregowane według indeksu selekcyjnego PF, a osobną listę tworzą tzw. młode buhaje, ocenione na podstawie genomu i uszeregowane według indeksu gPF.

Polski indeks selekcyjny dla rasy PHF – Produkcja i Funkcjonalność (PF)

Obowiązujący od 2007 roku dla buhajów rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej indeks selekcyjny PF, został w 2014 roku zmodyfikowany i dostosowany do aktualnych potrzeb i celów hodowlanych przyjmowanych przez hodowców. Formuła obecnego indeksu PF wygląda następująco:

$$PF = 0,4 * PI_PROD + 0,25 * PI_POKR + 0,15 * PI_PŁOD + 0,1 * WH_KSOM + 0,1 * WH_DŁ$$

gdzie:

- PI_PROD – podindeks produkcyjny
- PI_POKR – podindeks pokrojowy
- PI_PŁOD – podindeks płodności
- WH_KSOM – wartość hodowlana dla laktacyjnej zawartości komórek somatycznych
- WH_DŁUG – wartość hodowlana dla długowieczności

Podindeks produkcyjny (PI_PROD) składa się z sumy wartości hodowlanej dla wydajności tłuszczu [kg] i podwojonej wartości hodowlanej dla wydajności białka (kg). Przed utworzeniem tego podindeksu wartości wchodzące w jego skład zestandaryzowano na średnią 100 i odchylenie standardowe 10, przyjmując jako bazę średnią wartość hodowlaną buhajów urodzonych w latach 2004-2006, posiadających co najmniej 20 córek w 10 oborach.

Podindeks ogólny pokroju (PI_POKR) został utworzony z następujących podindeksów cząstkowych z podanymi niżej wagami dla każdego z nich:

1. podindeks wymienia 50%
2. podindeks nóg i racic 30%
3. podindeks siły mleczności 10%
4. podindeks ramy ciała 10%

Poszczególne podindeksy cząstkowe dla cech pokroju są obliczane z wykorzystaniem szacowanych wartości hodowlanych dla cech liniowych oceny typu i budowy i sformułowano je w następujący sposób:

Podindeks ramy ciała:

- ustawienie zadu 40%
- wysokość w krzyżu 25%
- szerokość zadu 20%
- szerokość klatki piersiowej 15%

Podindeks siły mleczności:

- charakter mleczny 50%
- szerokość klatki piersiowej 25%
- głębokość tułowia 15%
- wysokość w krzyżu 10%

Podindeks wymienia:

- położenie wymienia 35%
- zawieszenie przednie 18%
- zawieszenie tylne 15%
- więzadło środkowe 10%
- ustawienie strzyków tylnych 6%
- długość strzyków 3%
- ustawienie strzyków przednich 3%

Podindeks nóg i racic:

- przekątna racicy 45%
- ustawienie nóg widok z tyłu 35%
- ustawienie nóg widok z boku 20%
- szerokość wymienia 10%

Podindeks płodności (PI_PŁOD) – na wartość tego podindeksu mają wpływ cztery oszacowane wartości hodowlane dla cech płodności z przyjętymi wagami:

- wskaźnik niepowtarzalności unasienienia do 56 dnia po pierwszym zabiegu inseminacji jałówek (NPj) 70%
- wskaźnik niepowtarzalności unasienienia do 56 dnia po pierwszym zabiegu inseminacji krów po pierwszym ocieleniu (NPK) 10%
- długość przestoju poporodowego (PP) czyli odstęp czasu od pierwszego ocielenia do pierwszego zabiegu unasieniania. 10%
- długość okresu międzyciążowego (OMC) czyli odstęp czasu od pierwszego ocielenia do ponownego zacielenia 10%

Wartość hodowlana dla długowieczności

Długowieczność zdefiniowano jako różnicę w dniach między datą ubycia dla krów wybrakowanych lub ostatniego odnotowanego próbnego udoju dla krów żyjących a datą pierwszego wycielenia. Jako bazę przyjęto średnią wartość hodowlaną buhajów urodzonych w latach 2004-2006, które uzyskały powtarzalność oceny co najmniej 50%. Warunkiem uznania i publikacji wartości hodowlanych dla długowieczności jest powtarzalność oceny nie mniejsza niż 20%.

$$WH_DŁUG = 100 - 0,5*(WH \text{ ojca} - 100) + 0,25* (WH \text{ matczynego dziadka} - 100)$$

Wartość hodowlana dla komórek somatycznych (WH_KSOM) – jest szacowana metodą TDM na podstawie zawartości komórek somatycznych w mleku pobranym podczas poszczególnych próbnego udojów w trzech pierwszych laktacjach. Wyższe od 100 wartości hodowlane buhaja oznaczają, że buhaj poprawia tę cechę u swoich córek.

Od sezonu 2014.1 obliczany jest i stosowany w pracach hodowlanych **indeks PF dla krów**. Jego formuła jest taka sama jak w indeksie PF dla buhajów. Informacje o wartościach indeksu PF i jego podindeksach dla krów w swoim stadzie hodowca może znaleźć między innymi na raporcie wynikowym RW-7 zawierającym wyniki oceny wartości hodowlanej krów.

WARTO WIEDZIEĆ!

Z uwagi na złożoną formułę indeksu PF szczególnie ważne jest staranne ewidencjonowanie jego składowych. Hodowca powinien np. zadbać o zarejestrowanie w systemie teleinformatycznym SYMLEK wszystkich pokryw jałowic i krów, aby można było obliczyć dla samicy podindeks płodności, który jest częścią składową indeksu PF.

WARTO WIEDZIEĆ!

Od sezonu oceny 2014.2 ocena genomowa została w Polsce uznana za oficjalną. To rewolucyjne narzędzie do genetycznego doskonalenia populacji można stosować zarówno dla buhajów jak i jałowic i krów. Jest to niezwykle ważne bo dotychczas dokładność selekcji buhajów była nieporównywalnie większa w stosunku do samic. Genomowa wartość hodowlana dla samca i samicy określa jest z tą samą dokładnością, także dla cech zdrowotności, płodności i długowieczności. Wychodząc naprzeciw oczekiwaniom hodowców, Polska Federacja otworzyła 5 marca 2015 roku Laboratorium Genetyki Bydła z/s w Parzniewie. Hodowca chcący zgenotypować w swoim stadzie samice rasy polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej, powinien skontaktować się z selekcjonerem Działu Hodowli, w celu wybrania sztuk do oceny genomowej, pobrania z ucha fragmentu tkanki do wykonania analiz i sporządzenia niezbędnej dokumentacji. W Laboratorium Genetyki Bydła z/s w Parzniewie materiał biologiczny jest poddany obróbce, czyli izolacji DNA, następnie zgenotypowaniu na płycie Illumina EuroG10k oraz analizie markerów SNP. Po oszacowaniu wartości hodowlanej na podstawie markerów genetycznych SNP przez podmiot za nią odpowiedzialny, hodowca otrzymuje wyniki genomowego indeksu gPF oraz ocenionych cech dla każdej sztuki. Hodowcy, którzy zamówią usługę genomowania samic mają zapewnione doradztwo, obejmujące interpretację wyników oraz pomoc w praktycznym ich wykorzystaniu w pracach hodowlanych w stadzie.

Od chwili otwarcia laboratorium w marcu 2015, selekcjonerzy Działu Hodowli i specjaliści ds. genetyki bydła ściśle współpracują w zakresie wykonywania tej nowej usługi. W 2015 roku, w trzech sezonach oceny, zgenotypowano następującą liczbę samic:

SEZON	LICZBA HODOWCÓW	LICZBA ZGENOTYPOWANYCH SAMIC	ZAKRES OTRZYMANYCH WARTOŚCI INDEKSU gPF
2015.1	68	HO - 1238	148-95
		RW - 106	127-88
2015.2	82	HO - 1109	144-92
		RW - 91	127-79
2015.3	116	HO - 1135	159-91
		RW - 113	123-92
	Ponadto w ramach doświadczenia prowadzonego przez Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu zgenotypowano 192 sztuki		

6. Udział w realizacji programów ochrony zasobów genetycznych bydła rasy polskiej czerwonej, polskiej czerwono-białej i polskiej czarno-białej

Działając w porozumieniu z Instytutem Zootechniki, nadzorującym i koordynującym program ochrony zasobów genetycznych bydła rasy polskiej czerwonej oraz rasy polskiej czerwono-białej i polskiej czarno-białej, PFHBiPM jako prowadzący księgi dla tych ras jest odpowiedzialna za:

- wydawanie hodowcom rodowodów krów zgłaszanych do uczestnictwa w programie oraz przekazywanie ich do Instytutu Zootechniki;
- wykonywanie w stadach objętych programem następujących prac hodowlanych:
 - typowanie buhajów do udziału w programie,
 - typowanie krów na matki buhajów,
 - tworzenie planu kojarzeń na bieżący rok z uwzględnieniem podziału krów na grupy genetyczne,
- podejmowanie działań na rzecz promocji i rozwoju chronionych populacji bydła rasy polskiej czerwonej oraz polskiej czerwono-białej i czarno-białej.

Tabela 9. Ilość stad i zwierząt uczestniczących w programie ochrony zasobów genetycznych w 2015 r *

Rasa	Ilość stad w programie	Ilość zwierząt w programie
RP	256	2 388
ZR	334	3 125
ZB	131	1 489

(*dane ze strony internetowej www.izoo.krakow.pl)

Krowy rasy polskiej czerwono-białej na pastwisku.

7. Udział w organizowaniu wystaw i pokazów bydła

Podczas organizowania wystaw i pokazów bydła mlecznego Polska Federacja Hodowców Bydła i Producentów Mleka jest odpowiedzialna za:

- tworzenie regulaminów wystaw,
- przygotowanie danych o zwierzętach do katalogu,
- wyznaczanie komisji sędziowskiej,
- kwalifikowanie zwierząt,
- koordynowanie działań podczas wystawy wspólnie z organizatorami.

XXVII KRAJOWA WYSTAWA ZWIERZĄT HODOWLANÝCH W POZNANIU 15-17 MAJA 2015 ROKU.

W dniach 15-17 maja 2015 roku, na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich odbyła się XXVII Krajowa Wystawa Zwierząt Hodowlanych. W rywalizacji wzięło udział 43 hodowców, przedstawiając do oceny łącznie 160 sztuk bydła. Na czele trzyosobowej komisji sędziowskiej stał sędzia główny Massimo Capra z Włoch wraz z sędziami asystującymi pracownikami Polskiej Federacji Romanem Januszewskim i Krzysztofem Gałązką. Oceniane zwierzęta podzielone były na grupy laktacyjne i rasowe. Spośród ocenianych zwierząt 16 zostało nagrodzonych tytułem czempiona i 16 tytułem wicczempiona. Przyznane zostały także trzy honorowe tytuły superczempiona XXVII Krajowej Wystawy Zwierząt Hodowlanych w Poznaniu, a otrzymały je:

- w grupie jałowic: POGODNA 17, jałowica w wieku 14-15 m-cy rasy PHF odmiany czarno-białej, numer ewidencyjny PL-00526091782-2, nr katalogowy 83 wyhodowana w Ośrodku Hodowli Zarodowej Osięciny Sp. z o.o. Osięciny
- grupie krów: MAGGIE, krowa rasy PHF odmiany czarno-białej w II laktacji, numer ewidencyjny PL-00530454386-4, nr katalogowy 301 wystawiona przez Przedsiębiorstwo Rolniczo-Hodowlane „Gałopol” Sp. z o.o., Gałowo
- spośród krów ras simentalskiej, jersey i polskiej czerwonej: MIMOZA, 74 krowa rasy jersey numer ewidencyjny PL-00526880355-4, nr katalogowy 431 wystawiona przez Stadninę Koni Michałów Spółka z o.o., Michałów

Jałowica POGODNA 17 o numerze PL-00526091782-2 (BRAXTON X PALERMO) wyhodowana w Ośrodku Hodowli Zarodowej Osięciny Sp. z o.o., Superczempion na XXVII Krajowej Wystawie Zwierząt Hodowlanych w Poznaniu.

Krowa MAGGIE o numerze PL-00530454386-4 (ALTAROSS X SAMUELO) wyhodowana wyhodowana przez Przedsiębiorstwo Rolniczo-Hodowlane „Gałopol” Sp. z o.o., Gałowo Superczempion na XXVII Krajowej Wystawie Zwierząt Hodowlanych w Poznaniu.

Krowa rasy jersey MIMOZA 74 nr PL-00526880355-4 (GANGES x FUTURE) wyhodowana w Stadninie Koni w Michałowie Sp. z o.o. Superczempion XXVII Krajowej Wystawie Zwierząt Hodowlanych w Poznaniu.

Czempiony XXVII KWZH w Poznaniu

Kategoria wystawowa	Nr kat.	Numer rejestracyjny	Właściciel
Jałowice w wieku 10-11 mies. rasy PHF HO	7	Dalmatyka PL-00541397337-8	Ośrodek Hodowli Zarodowej „Garzyn” Sp. z o.o.
Jałowice w wieku 12-13 mies. rasy PHF HO	50	Celta 36 PL-00541447594-9	Ośrodek Hodowli Zarodowej Dębołęka Sp. z o.o.
Jałowice w wieku 14-15 mies. rasy PHF HO	83	Pogoda 17 PL-00526091782-2	Ośrodek Hodowli Zarodowej Osiećnicy Sp. z o.o.
Jałowice w wieku 16-18 mies. rasy PHF HO	92	Sandra 28 PL-00530641947-1	Ośrodek Hodowli Zarodowej Osiećnicy Sp. z o.o.
Jałowice w wieku 19-21 mies. rasy PFH HO	474	Saga 32 PL-00531192010-8	Gospodarstwo Rolne Międzychód Spółka z o.o.
Jałowice w wieku 19-21 mies. rasy PHF RW	155	Bulwa PL-00524765092-6	Ośrodek Hodowli Zarodowej "Głogówek" Sp. z o.o.
Jałowice w wieku 19-21 mies. rasy PHF RW	170	Diomena PL-00530915563-5	Stadnina Koni w Dobrzyniewie Sp. z o.o.
Jałowice w wieku 22-24 mies. rasy PHF RW	193	Gonda PL-00524764983-8	Ośrodek Hodowli Zarodowej "Głogówek" Sp. z o.o.
Jałowice w wieku 22-24 mies. rasy PHF RW	217	Stella 102 PL-00528337189-2	Ośrodek Hodowli Zarodowej Dębołęka Sp. z o.o.
Krowy rasy PHF HO w II laktacji	301	Maggie PL-00530454386-4	Przedsiębiorstwo Rolniczo-Hodowlane "Gałopol" Sp. z o.o.
Krowy rasy PFH HO w III i dalszej laktacji	358	Addison PL-00526402020-7	Ośrodek Hodowli Zarodowej "Garzyn" Sp. z o.o.
Krowy rasy PHF RW w I laktacji	381	Wołga PL-00530383948-7	Ośrodek Hodowli Zarodowej "Głogówek" Sp. z o.o.
Krowy rasy PHF RW w II i dalszej laktacji	413	Sonntag PL-00527232865-4	Ośrodek Hodowli Zarodowej "Głogówek" Sp. z o.o.
Krowy rasypolskiej czerwonej	430	Wera PL-00505046964-7	Łukasz Wojciech i Ewa, Krempachy Kamieniec
Krowy rasy jersey	431	Mimoza 74 PL-00526880355-4	Stadnina Koni Michałów Spółka z o.o.
Krowy rasy simentalskiej	455	Cindy PL-00524611499-3	Stadnina Koni Pępowo Sp. z o.o.

Wicczempiony XXVII KWZH w Poznaniu

Kategoria wystawowa	Nr kat.	Numer rejestracyjny	Właściciel
Jałowice w wieku 10-11 mies. rasy PHF HO	10	Kula 303 PL-00527669863-0	Stadnina Koni w Dobrzyniewie Sp. z o.o.
Jałówki w wieku 14-15 mies. rasy PHF HO	52	Cacana PL-00539747606-3	Stadnina Koni "Nowe Jankowice" Sp. z o.o.
Jałowice w wieku 14-15 mies. rasy PHF HO	90	Sasanka 48 PL-00530516881-3	Stadnina Koni w Dobrzyniewie Sp. z o.o.
Jałówki w wieku 16-18 mies. rasy PHF HO	104	Brechtje PL-00541923652-1	Ośrodek Hodowli Zarodowej w Kamieńcu Ząbkowickim Sp. z o.o.
Jałówki w wieku 19-21 mies. rasy PHF HO	125	Lina Osa 2 PL-00530641903-7	Ośrodek Hodowli Zarodowej Osiećnicy Sp. z o.o.
Jałówki w wieku 19-21 mies. rasy PHF RW	158	Bulwa PL-00525965855-2	Ośrodek Hodowli Zarodowej "Głogówek" Sp. z o.o.
Jałówki w wieku 22-24 mies. rasy PHF HO	183	Agata PL-00522418291-4	Ośrodek Hodowli Zarodowej "Garzyn" Sp. z o.o.
Jałówki w wieku 22-24 mies. rasy PHF RW	194	Glinka PL-00531688721-5	Ośrodek Hodowli Zarodowej "Głogówek" Sp. z o.o.
Krowy rasy PHF HO w I laktacji	209	Stella 10 PL-00528337130-4	Ośrodek Hodowli Zarodowej Dębołęka Sp. z o.o.
Krowy rasy PHF HO w II laktacji	308	Amanda 14 PL-00530878779-0	Gospodarstwo Rolne Międzychód Spółka z o.o.
Krowy rasy PHF HO w III i dalszych laktacjach	352	Ultima 57 PL-00529872947-3	Ośrodek Hodowli Zarodowej Dębołęka Sp. z o.o.
Krowy rasy PHF RW w I laktacji	375	Groszka PL-00530383900-5	Ośrodek Hodowli Zarodowej "Głogówek" Sp. z o.o.

Krowy rasy PHF RW w II i dalszych laktacjach	469	Soja PL-00518426432-3	Ośrodek Hodowli Zarodowej "Przerzeczyn Zdrój" Sp. z o.o.
Krowy rasy polskiej czerwonej	427	Pola PL-00521043087-6	Łukasz Wojciech i Ewa, Krempachy Kamieniec
Krowy rasy jersey	452	Delicja 52 PL-00526397344-3	Stadnina Koni Iwno Sp. z o.o.
Krowy rasy simentalskiej	467	Szwedka PL-00517980920-1	Gospodarstwo Rolne Wais Andrzej, Klimkówka

KONTAKT

ul. Żurawia 22, 00-515 WARSZAWA

tel. +48 22 5023323, 5023349; fax +48 22 502 33 24

e-mail: pfhb@pfhb.pl**DYREKTOR ds. HODOWLI**

Teresa Piechowska

tel. 661 808 001

e-mail: t.piechowska@pfhb.pl**KIEROWNIK DZIAŁU HODOWLI**

Anna Siekierska

tel. 661 808 005

e-mail: a.siekierska@pfhb.pl

SELEKCYJNERZY	terytorialny zakres działania - województwo	bezpośredni numer telefonu
Mirosław Anackowski	pomorskie, warmińsko-mazurskie	661 808 006
Krzysztof Gałązka	łódzkie,	661 808 009
Grażyna Jendrysiak-Lipietta	dolnośląskie, opolskie, śląskie	661 808 010
Mieczysław Kopiczko	podlaskie	661 808 003
Krzystian Korytkowski	kujawsko-pomorskie	661 808 004
Piotr Kowol	podkarpackie, małopolskie, świętokrzyskie	661 808 011
Paweł Ruchała	małopolskie	691 808 043
Janusz Tercjak	mazowieckie	661 808 015
Agnieszka Nowosielska	mazowieckie	661 808 002
Sławomir Piejaś	pomorskie, zachodnio-pomorskie	661 808 007
Paweł Przybylak	lubuskie, wielkopolskie	661 808 016
Irena Trojanowska	lubelskie	661 808 012

Laboratorium Genetyki Bydła z/s w Parzniewie

ul. Przyszłości 1

05-804 Pruszków

tel: (22) 22 312 48 16

Specjalista ds. genetyki bydła

Katarzyna Gaca

k.gaca@pfhb.pl**Kierownik Laboratorium Genetyki Bydła**

Dariusz Kamola

tel: 663 808 064

d.kamola@pfhb.pl**Specjalista ds. genetyki bydła**

Adam Prostek

a.prostek@pfhb.pl

BREEDING TASKS PERFORMING from 1.01.2015 to 31.12.2015

The Polish Federation of Cattle Breeders and Dairy Farmers in Warsaw has been keeping herd books for breeding dairy cattle from July 1, 2004. The Cattle Breeding Department of PFCBDF has been established to carry out the essential projects. This Department consists of dairy cattle qualifiers and specialists of breeding documents. In the connection with herd book keeping the following action is carried out:

1. Registration of heifers, cows and bulls in preliminary and main part of herd book in numeric version of electronic computer database,

The Polish Federation of Cattle Breeders and Dairy Farmers in Warsaw is keeping the herd book for the following dairy breeds of cattle in Poland:

- Holstein and Red Holstein,
- Simmental,
- Jersey,
- Red Polish,
- Montbeliarde,
- Polish Black and White,
- Polish Red and White,
- Brown Swiss,
- Swedish Red.

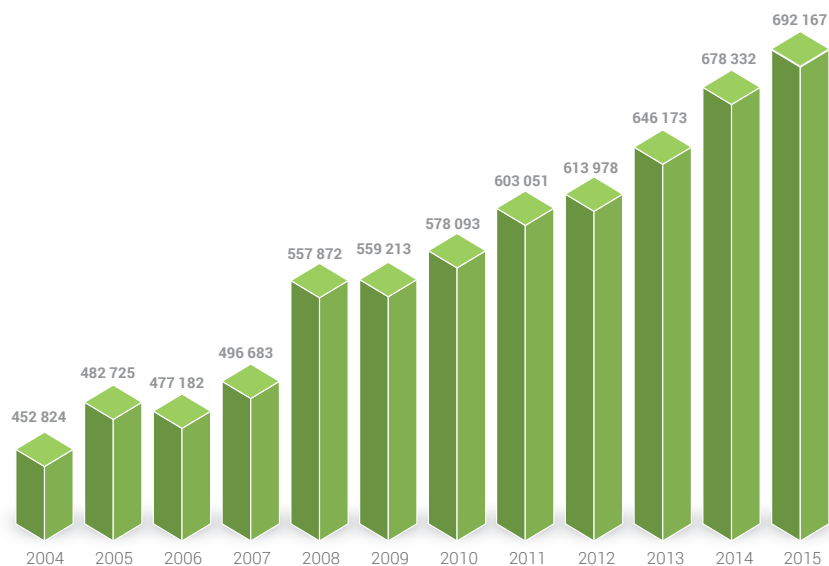
PFCBDF is also responsible for appointing of the minimal thresholds of selection index for cows which are registered in Elite chapter.

2. Issuance of the certificates confirming the registration of dairy cattle in herd book,
3. Issuance of the official pedigree certificates for pure-bred breeding animals of the bovine species, their semen, ova and embryos,
4. Issuance of the certificates confirming the parentage of breeding animals in domestic trade,
5. Co-operation with AI stations in Poland in order of realization the stud bulls selection programs,
6. Participation in the realization of the conservation breeding program of the genetic recourses for the breeds: Red Polish, Polish Black and White and Polish Red and White,
7. Approval of animals for shows and exhibitions.

Within the time period between 1.01.2015 and 31.12.2015 the following number of dairy cattle was registered in herd book:

- heifers born in recorded herds: 281.021;
- cows: 52.272 including 1.861 cows recorded in the Elite chapter established for the cows with high breeding value and at least good plus (GP) body score and at least good plus (GP) udder, in the main section of the book;
- stud bulls: 1.479 both for AI stations and natural service.

The number of cows registered in the herd books for dairy cattle as of the day of 31.12.2014 in Poland was **692.167**, being 91,12 of recorded cows. The changes in the number of cows registered in the herd books in the years 2004 - 2015 are illustrated in the table below.

The map of Poland below presents the number of cows registered in herd books as of the day of 31.12.2014 in individual voivodships:

Nowadays, cattle breeders in Poland may take full advantage of new breeding tools, such as breeding genomic selection. This is possible due to a new national breeding program of the Polish Holstein-Friesian breed that was developed in 2014, under the direction of genetics and cattle breeding specialists. Its main objective is to maximize the genetic progress through selection based on the index PF while simultaneously maintaining the genetic variation in the population. It is aimed at ensuring the greatest economic viability of flocks to farmers. Then the Polish total merit index called PF "Production and Functionality" it was modified and adapted to the current needs.

The index PF currently has the following formulas:

The new formula of PF index is as follows:

$$PF = 0.4 * PI_PROD + 0.25 * PI_POKR + 0.15 * PI_PŁOD + 0.1 * WH_KSOM + 0.1 * WH_DŁUG$$

- PI_PROD - Production Index
- PI_POKR - Conformation index
- PI_PŁOD - Fertility index
- WH_KSOM - Breeding Value for Somatic Cell Score
- WH_DŁUG - Breeding Value for Longevity

The PF index is estimated for all domestic and foreign Holstein and Red Holstein bulls, with daughters evaluated in Poland for all index components. For bulls without daughters evaluated in Poland PF index is calculated based on EBVs estimated by INTERBULL Center. Also estimation of the breeding values of Holsteins females on the basis of genomes is available and its results is often used by breeders in breeding selection in their herds.

We are proud to announce that the Polish Federation released for their breeders in March 2015 Cattle Genetics Laboratory located in Parzniew near Warsaw. In this laboratory biological material obtained from the female is genotyping with Illumina EuroG10k BeadChips. After estimation of breeding values based on genetic markers SNP by the entity responsible for it, farmers receive a results of genomic index gPF and gPI for each traits.

(more information on website www.pfhb.pl)

WYDZIAŁ OTiB

OCENA TYPU i BUDOWY KRÓW MLECZNYCH

EICHE 17 PL-005254272302 2 EX - 93/ 3 laktacja ojciec: MR MINISTER hodowca: GR MIĘDZYCHÓD Sp. z o.o.

OCENA TYPU I BUDOWY KRÓW MLECZNYCH

Wydział Oceny Typu i Budowy Bydła Mlecznego PFHBiPM zajmuje się:

- wykonywaniem oceny typu i budowy krów pierwiastek,
- opracowaniem i modyfikacją metodyki /regulaminu/ oceny typu i budowy bydła ras mlecznych z uwzględnieniem systemu informatycznego,
- prowadzeniem specjalistycznych szkoleń,
- wykonywaniem oceny typu i budowy krów ras mlecznych na życzenie hodowcy lub innego podmiotu.

Podstawowym zadaniem wydziału jest prowadzenie fenotypowej oceny typu i budowy krów pierwiastek ras mlecznych. Zadanie to jest realizowane przez klasyfikatorów wchodzących w skład Wydziału Oceny Typu i Budowy.

Cechy pokrojowe wchodzi w skład grupy cech funkcjonalnych, które obok cech produkcyjnych uwzględnione są w krajowym i międzynarodowym systemie oceny wartości hodowlanej bydła. Podstawę szacowania wartości hodowlanej pod względem cech pokrojowych krów i buhajów-ojców stanowią fenotypowe oceny typu i budowy krów pierwiastek.

Wprowadzenie genomowej oceny wartości hodowlanej w naszym kraju w 2014r. spowodowało, że obecnie nie ma już kategorii buhajów określanych jako buhaje testowe. W ich miejsce pojawiły się młode buhaje z wartością hodowlaną oszacowaną na podstawie danych uzyskanych w drodze genotypowania. Praktyka oceny bydła w ostatnich latach wskazuje, że era genomiki w krajach o najlepiej rozwiniętej hodowli bydła mlecznego, tylko w niewielkim stopniu wpłynęła na wagę przywiązywaną do oceny pokroju. Udział podindeksów pokroju w tych krajach w ogólnych indeksach selekcyjnych waha się na ogół od 20 do 30%. W Polsce w indeksie PF, który jest głównym narzędziem w selekcji buhajów i krów od końca 2013 roku uwzględnia się podindeks pokrojowy z wagą 25 %. Objęcie cech pokroju oceną genomową, podobnie jak w przypadku innych cech, wymaga utrzymania populacji referencyjnej. Na jej podstawie tworzy się równania predykcji pozwalające na „przetłumaczenie” wyników genotypowania młodych zwierząt na przewidywaną wartość ich lub ich potomstwa. Stały dopływ do populacji referencyjnej buhajów z konwencjonalną oceną pokroju pozwala na utrzymanie reprezentatywności populacji referencyjnej i jej połączeń genetycznych z populacją masową.

Ocena cech pokroju pozostaje więc nadal ważnym narzędziem genetycznego doskonalenia bydła mlecznego, wspierającym przede wszystkim poprawę długowieczności i zdrowotności naszych krów. W trakcie realizacji programu hodowlanego, wyniki oceny typu i budowy krów mlecznych wykorzystywane są na etapach:

- wyboru krów na matki buhajów,
- planowania kojarzeń i prowadzenia selekcji w stadach hodowlanych,
- oceny bydła na wystawach hodowlanych,

Ocena typu i budowy dostarcza również ważnego narzędzia przydatnego do zarządzania stadem, pomagającego hodowcom w uzyskaniu postępu hodowlanego. Umożliwia m.in. optymalizację doboru buhajów do kojarzeń w stadzie z uwzględnieniem wartości hodowlanych lub fenotypowych w zakresie omawianej grupy cech. Zgodnie z założeniami hodowlanymi system klasyfikacji pokrojowej ma na celu wybór i preferowanie krów łatwych w obsłudze, bardziej odpornych na urazy lub zachorowania, bezproblemowych i tańszych w utrzymaniu.

Obecnie ocenę typu i budowy wykonuje się:

- u krów pierwiastek w okresie między 15 a 300 dniem po wycieleniu,
- u krów w dalszych laktacjach w czasie trwania laktacji od 15 dnia po wycieleniu.

Pełna ocena typu i budowy obejmuje ocenę liniową oraz ogólną polegającą na ocenie partii funkcjonalnych krowy.

Pełna ocena typu i budowy obejmuje ocenę liniową oraz ogólną.

Liniowe (szczegółowe) cechy pokroju stanowią podstawę nowoczesnego systemu klasyfikacji pokrojowej. Klasyfikacja liniowa opiera się na pomiarach (ocenach) indywidualnych cech pokroju. Skala ocen ma charakter liniowy, a oceny wahają się w przedziale od 1 do 9 pkt. przy czym wartości skrajne odpowiadają ekstremom biologicznym cech. W przypadku wysokości w krzyżu oraz obwodu klatki piersiowej wynik oceny podany jest w centymetrach. Na podstawie ocen liniowych oblicza się podindeks pokrojowy PL_POKR wchodzący w skład ogólnego indeksu selekcyjnego PF (Produkcja i Funkcjonalność).

System oceny w Polsce obejmuje obecnie ocenę następujących cech liniowych dla bydła w typie użytkowym mlecznym (rasy PHF-HO, PHF-RW, RP, JE):

1. Wysokość w krzyżu – WK (cm)
2. Głębokość tułowia – GT
3. Szerokość klatki piersiowej – SK
4. Ustawienie zadu – ZU
5. Szerokość zadu – ZS
6. Postawa nóg tylnych-widok z boku –NB
7. Kąt racicy – RA
8. Postawa nóg tylnych-widok z tyłu – NT
9. Struktura kostna – NS (*nowa cecha od kwietnia 2012r. – gromadzenie wyników*)
10. Zawieszenie przednie wymienia – ZP
11. Zawieszenie tylne wymienia – ZT
12. Więzadło środkowe wymienia – WW
13. Położenie wymienia – PW
14. Szerokość wymienia – SW
15. Ustawienie strzyków przednich – SP
16. Długość strzyków – SD
17. Ustawienie strzyków tylnych – ST
18. Charakter mleczny – CM
19. Kondycja – KO
20. Lokomocja – LO
21. Umięśnienie przodu – UP (*tylko rasa RP*)
22. Umięśnienie zadu – UZ (*tylko rasa RP*)

W przypadku bydła w typie użytkowym mięsno-mlecznym oceniane są wszystkie cechy liniowe z wyjątkiem charakteru mlecznego, struktury kostnej oraz kondycji. Dodatkowo oceną objęte są cztery cechy uwzględniające specyfikę tych ras tj. obwód klatki piersiowej, grubość strzyków oraz umięśnienie przodu i zadu.

Ocena opisowa polegająca na ocenie partii funkcjonalnych krowy w zależności od typu użytkowego i rasy obejmuje obecnie następujące kategorie (w procentach podano udział każdej kategorii w ogólnej ocenie końcowej):

1. Typ użytkowy mleczny:

a. rasy mleczne z wyłączeniem rasy polskiej czerwonej.

1. rama ciała	– 15%
2. siła mleczności	– 20%
3. nogi i racice	– 25%
4. wymię	– 40%

b. rasa polska czerwona

1. kaliber i pojemność	– 15%
2. typ i budowa	– 20%
3. nogi i racice	– 20%
4. wymię	– 45%

2. Typ użytkowy mięsno-mleczny:

1. kaliber	– 20%
2. typ i budowa	– 15%
3. nogi i racice	– 10%
4. wymię	– 30%
5. umięśnienie	– 25%

Ocena każdej kategorii jest wyrażona w skali od 50 do 97 pkt. Suma punktów poszczególnych kategorii pomnożonych przez poszczególne wagi stanowi ogólną ocenę końcową zwierzęcia. Przy punktacji obowiązuje zasada, że zwierzęciu o lepszej budowie odpowiada większa liczba punktów. Oceny ogólne są dla hodowcy informacjami, które może natychmiast wykorzystać do selekcji w stadzie. Na ocenę końcową mają wpływ również różnego rodzaju wady pokrojowe, których ewentualne występowanie należy uwzględnić.

W zależności od numeru laktacji w której przeprowadzona jest ocena typu i budowy, maksymalna punktacja za ocenę ogólną może wynosić:

- I laktacja – 89 pkt.
- II laktacja – 92 pkt.
- III laktacja – 95 pkt.
- IV i dalsze laktacje – 97 pkt.

W 2015 roku realizując zadanie dotowane przez MRiRW w zakresie oceny typu i budowy bydła ras mlecznych grupa klasyfikatorów PFHBiPM oceniła 52 745 szt. pierwiastek.

Liczbę pierwiastek ocenionych wg ras, województw, Regionów Oceny przedstawia tabela 1.

Tabela 1. OCENA TYPU I BUDOWY KRÓW MLECZNYCH DOKONANA PRZEZ KLASYFIKATORÓW W 2015 ROKU

Województwa Region Oceny	LICZBA OCENIONYCH KRÓW						OGÓŁEM
	PIERWIASTKI			USŁUGA			
	Testowe	Remontowe	Ogółem	I laktacja	II laktacja	III i dalsze laktacje	
RASA POLSKA HOLSZTYŃSKO - FRYZYJSKA odmiany CZARNO-BIAŁEJ (94,66 %)							
Lubelskie	467	764	1 231	127	-	-	1 358
Łódzkie	915	2 055	2 970	5	66	23	3 064
Małopolskie	203	273	476	-	-	1	477
Mazowieckie	1 597	3 130	4 727	1	3	1	4 732
Podkarpackie	169	145	314	-	-	-	314
Podlaskie	3 083	5 451	8 534	14	14	5	8 567
Świętokrzyskie	81	227	308	19	-	-	327
RO PARZNIEW	6 515	12 045	18 560	166	83	30	18 839
Dolnośląskie	216	1 733	1 949	-	-	-	1949
Lubuskie	136	917	1 053	-	-	-	1053
Opolskie	339	1 416	1 755	599	11	10	2375
Śląskie	236	719	955	-	-	-	955
Wielkopolskie	4 298	9 865	14 163	763	1119	446	16491
RO POZNAŃ	5 225	14 650	19 875	1 362	1 130	456	22 823
Kujawsko-Pomorskie	1 467	2 404	3 871	484	747	403	5 505
Pomorskie	650	1 666	2 316	6	14	5	2 341
Warmińsko-Mazurskie	688	1 613	2 301	1	29	22	2 353
Zachodniopomorskie	815	2 191	3 006	52	249	174	3 481
RO BYDGOSZCZ	3 620	7 874	11 494	543	1 039	604	13 680
P O L S K A	15 360	34 569	49 929	2 071	2 252	1 090	55 342
RASA POLSKA HOLSZTYŃSKO - FRYZYJSKA odmiany CZERWONO-BIAŁEJ (3,99 %)							
Lubelskie	3	41	44	-	-	-	44
Łódzkie	10	32	42	-	-	-	42
Małopolskie	62	34	96	-	-	-	96
Mazowieckie	37	123	160	-	-	-	160
Podkarpackie	24	19	43	-	-	-	43
Podlaskie	75	254	329	-	-	-	329
Świętokrzyskie	5	10	15	-	-	-	15
RO PARZNIEW	216	513	729	-	-	-	729
Dolnośląskie	46	209	255	-	-	1	256
Lubuskie	-	3	3	-	-	-	3
Opolskie	215	451	666	75	137	61	939
Śląskie	39	42	81	-	-	-	81
Wielkopolskie	23	94	117	-	1	-	118
RO POZNAŃ	323	799	1 122	75	138	62	1 397
Kujawsko-Pomorskie	19	24	43	6	15	8	72
Pomorskie	18	34	52	-	-	-	52
Warmińsko-Mazurskie	14	33	47	-	-	-	47
Zachodniopomorskie	18	19	37	-	-	1	38
RO BYDGOSZCZ	69	110	179	6	15	9	209
P O L S K A	608	1 422	2 030	81	153	71	2 335

Województwa Region Oceny	LICZBA OCENIONYCH KRÓW						OGÓŁEM
	PIERWIASTKI			USŁUGA			
	Testowe	Remontowe	Ogółem	I laktacja	II laktacja	III i dalsze laktacje	
RASA SIMENTALSKA (0,90 %)							
Podkarpackie	94	433	527	-	-	1	528
RO PARZNIEW	94	433	527	-	-	1	528
Wielkopolskie	-	1	1	-	-	-	1
RO POZNAŃ	-	1	1	-	-	-	1
P O L S K A	94	434	528	-	-	1	529
RASA POLSKA CZERWONA (0,39 %)							
Małopolskie	-	210	210	-	-	3	213
Mazowieckie	-	1	1	-	-	-	1
Podkarpackie	-	9	9	-	-	-	9
Świętokrzyskie	-	5	5	-	-	-	5
RO PARZNIEW	-	225	225	-	-	3	228
P O L S K A	-	225	225	-	-	3	228
RASA JERSEY (0,02 %)							
Małopolskie	-	1	1	-	-	-	1
Mazowieckie	-	1	1	-	-	-	1
Świętokrzyskie	-	1	1	-	-	-	1
RO PARZNIEW	-	3	3	-	-	-	3
Kujawsko-Pomorskie	-	1	1	-	1	1	3
RO BYDGOSZCZ	-	1	1	-	1	1	3
Dolnośląskie	-	1	1	-	-	-	1
Wielkopolskie	-	2	2	-	-	1	3
RO POZNAŃ	-	3	3	-	-	1	4
P O L S K A	-	7	7	-	1	2	10
RASA POLSKA CZERWONO - BIAŁA (0,04 %)							
Małopolskie	-	24	24	-	-	-	24
RO PARZNIEW	-	24	24	-	-	-	24
P O L S K A	-	24	24	-	-	-	24
RASA POLSKA CZARNO - BIAŁA (< 0,01 %)							
Podkarpackie	-	2	2	-	-	-	2
RO PARZNIEW	-	2	2	-	-	-	2
P O L S K A	-	2	2	-	-	-	2
WSZYSTKIE RASY OGÓŁEM (100,00 %)							
P O L S K A	16 062	36 683	52 745	2 152	2 406	1 167	58 470

Relacja ocenionych krów pierwiastek rówieśnic do pierwiastek po buhajach ocenionych genomowo (stosunek R/G) dla rasy PHF wyniosła 2,25.

Dane uwzględniające właścicieli ojców zawarte są w tabeli 2.

Tabela 2.**Liczba ocenionych pierwiastek z podziałem na właścicieli ojców w 2015 roku.**

WŁAŚCICIEL OJCA	LICZBA OCENIONYCH PIERWIASTEK		
	Testowe	Remontowe	Ogółem
SHIUZ sp. z o.o. Bydgoszcz	7 128	6 662	13 790
MCHIRZ sp. z o.o. Łowicz	2 913	3 428	6 341
WCHIRZ sp. z o.o. Poznań	4 446	6 741	11 187
MCB sp. z o.o. Krasne	1 290	1 206	2 496
P.H. Konrad	285	19	304
Pozostałe - krajowe	0	2 385	2 385
Pozostałe - import	0	18 394	18 394
RAZEM	16 062	38 835	54 897

Procentowy rozkład oceny ogólnej uwzględniający interpretację oceny pierwiastek ocenionych w 2015 roku, przedstawiają tabele: 3, 4 i 5. Krowy w I laktacji są oceniane w zakresie od oceny niedostatecznej do bardzo dobrej.

Tabela 3.**Zestawienie ocen ogólnych pierwiastek rasy PHF według interpretacji oceny (% udział).**

Interpretacja oceny					
Niedostateczna (ND)	Słaba (SL)	Dostateczna (DS)	Dość dobra (DD)	Dobra (DB)	Bardzo dobra (BD)
0,1	0,7	4,2	30,6	62,3	2,1

Tabela 4.**Zestawienie ocen ogólnych pierwiastek rasy simentalskiej według interpretacji oceny (% udział).**

Interpretacja oceny					
Niedostateczna (ND)	Słaba (SL)	Dostateczna (DS)	Dość dobra (DD)	Dobra (DB)	Bardzo dobra (BD)
< 0,1	< 0,1	2,7	32,2	64,7	0,4

Tabela 5.**Zestawienie ocen ogólnych pierwiastek rasy polskiej czerwonej według interpretacji oceny (% udział).**

Interpretacja oceny					
Niedostateczna (ND)	Słaba (SL)	Dostateczna (DS)	Dość dobra (DD)	Dobra (DB)	Bardzo dobra (BD)
< 0,1	1,8	8,9	41,3	46,2	1,8

Średnie wartości oceny za poszczególne kategorie oceny ogólnej oraz wysokości w krzyżu dla ras polskiej holsztyńsko-fryzyjskiej, simentalskiej oraz polskiej czerwonej przedstawione są w tabelach 6, 7 i 8.

Tabela 6.**Średnie oceny pierwiastek rasy PHF za poszczególne kategorie oceny ogólnej.**

Rok	Kategoria oceny					
	Wysokość w krzyżu(cm)	Rama ciała	Siła mleczności	Nogi i racice	Wymię	Ogólna
2012	144,5	80,4	80,4	79,5	78,4	79,4
2013	145,1	80,9	80,5	79,6	78,8	79,7
2014	145,5	81,1	80,7	79,7	79,0	79,9
PHF-HO						
2015	146,0	81,5	80,8	79,9	79,3	80,1
PHF-RW						
2015	144,5	80,4	80,0	79,6	78,8	79,5

Tabela 7.**Średnie oceny pierwiastek rasy simentalskiej za poszczególne kategorie oceny ogólnej.**

Rok	Kategoria oceny						
	Wysokość w krzyżu(cm)	Kaliber	Typ i budowa	Nogi i racice	Wymię	Umieszczenie	Ogólna
2012	140,4	80,5	80,0	79,6	78,8	78,7	79,3
2013	141,4	81,1	80,5	78,7	79,4	79,0	79,8
2014	141,1	81,2	80,8	79,1	79,4	79,0	79,9
2015	141,5	81,2	80,8	79,3	79,9	78,9	80,0

Tabela 8.**Średnie oceny pierwiastek rasy polskiej czerwonej za poszczególne kategorie oceny ogólnej.**

Rok	Kategoria oceny					
	Wysokość w krzyżu(cm)	Kaliber	Typ i budowa	Nogi i racice	Wymię	Ogólna
2012	132,7	79,0	79,0	80,4	76,9	78,3
2013	132,9	80,7	79,9	81,3	78,1	79,5
2014	133,3	79,7	79,0	80,8	77,0	78,6
2015	133,4	79,4	79,2	80,8	77,6	78,8

Lokomocja jest cechą, która nabiera coraz większego znaczenia ze względu na tendencję wzrostową zmian systemu utrzymania zwierząt z uwięziowego na wolnostanowiskowy. Obecnie lokomocja jest cechą opcjonalną, ocenianą w stadach umożliwiających jej ocenę. Procentowy udział krów z oceną lokomocji do wszystkich krów ocenionych w 2015 roku wynosi odpowiednio dla rasy PHF-HO – 42%, dla rasy PHF-RW – 44%, dla rasy simentalskiej – 27% oraz dla rasy polskiej czerwonej – 44%.

W 2015 roku na życzenie hodowców klasyfikatorzy przeprowadzili ocenę typu i budowy u 5725 szt. krów mlecznych w tym: 2152 szt. w I laktacji, 2406 szt. w II laktacji oraz 1167 szt. w dalszych laktacjach. Najwyżej ocenione krowy wg oceny ogólnej przedstawia tabela 9.

Tabela 9.**Najwyżej ocenione krowy pod względem typu i budowy w 2015 roku.**

Nr krowy	Nazwa	Ocena			Ojciec krowy	Hodowca/właściciel (wojew.)
		klasa	ogólna pkt.	nr laktacji		
PL-005254272302	EICHE 17	EX	93	3	MR MINISTER	GR MIĘDZYCHÓD sp.z o.o. (WM)
PL-005081124829	JEŻYNA 44 (JE)	EX	92	7	ROCKET	SK MICHAŁÓW Sp. z o.o. (SK)
PL-005162332204	ZIMA 18	EX	92	5	BOLTON	GR MIĘDZYCHÓD sp.z o.o. (WM)
PL-005148705510	BULA 43	EX	92	5	ENCINO	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005258983839	ALOLA	EX	91	3	BUTEL	OHZ OSIEK sp. z o.o. (MP)
PL-005288079519	ISMENE	EX	91	2	ASHMORE	OHZ LUBIANA Sp. z o.o. (ZP)
PL-005216006860	DINA 21	EX	91	2	TOYSTORY	SK DOBRZYŃIEWO Sp. z o.o. (WP)
PL-005123574377	BIKA (RP)	EX	90	7	FJEMBE	SOLARCZYK JAN - Wróblówka (MP)
PL-005219827660	GEANIE 1	EX	90	5	GOLDWYN	GUZEL ADAM - Szpakowo (PL)
PL-005176713365	LINKA	EX	90	5	VIX RED	OHZ LUBIANA Sp. z o.o. (ZP)
PL-005145858257	MAŁA 1	EX	90	5	FIRED	PR-H "GAŁOPOL" Sp. z o.o. (WP)
PL-005216953096	JALOUSE	EX	90	4	IMAGE	OHZ LUBIANA Sp. z o.o. (ZP)
PL-005213480120	RAMA 54	EX	90	4	SHOTTLE	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005264020207	ADDISON	EX	90	3	ALTAROSS	OHZ "GARZYN" Sp. z o.o. (WP)
PL-005192599189	SAMBARA	EX	90	3	MAFORT	OHZ LUBIANA Sp. z o.o. (ZP)
PL-005213479797	HORNA 5	EX	90	3	MR BURNS	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005220984765	LITERA 15	EX	90	3	SHOTTLE	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005235745108	BIGA 10	EX	90	3	ROSS	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005265741965	POGODA 92	EX	90	3	MILLION	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005265743402	LUCERNA 19	EX	90	3	TOYSTORY	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005278741563	FIRMA 17	EX	90	3	HAYDEN	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005235520521	KALINKA 27	EX	90	3	MATSON	SK "NOWE JANKOWICE" Sp. z o.o. (KP)
PL-005308787790	AMANDA 14	EX	90	2	PAGEWIRE	GR MIĘDZYCHÓD sp.z o.o. (WM)
PL-005260583324	MUZYKA	EX	90	2	JEEVES	GUZEL ADAM - Szpakowo (PL)
PL-005235580860	BAŚKA	EX	90	2	VALJEAN	KAŁKA JAN - Osiek (OP)
PL-005283371304	STELLA 10	EX	90	2	WINDBROOK	OHZ DĘBOŁĘKA Sp. z o.o. (LD)
PL-005283371731	WISŁA 76	EX	90	2	SHOT	OHZ DĘBOŁĘKA Sp. z o.o. (LD)
PL-005288078031	ASTRA	EX	90	2	CATCH	OHZ LUBIANA Sp. z o.o. (ZP)
PL-005267042275	LARYSA 8	EX	90	2	HAYDEN	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005267043012	KAROTA 59	EX	90	2	LAUTHORITY	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005267044132	BRYZA 66 (RW)	EX	90	2	HVEZDA	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005245033547	AIDA 70	EX	90	2	GOLDWYN	OHZZ CHODECZEK sp. z o.o. (KP)
PL-005304543864	MAGGIE	EX	90	2	ALTAROSS	PR-H "GAŁOPOL" Sp. z o.o. (WP)
PL-005310855289	DORA 18	EX	90	2	GOLDWYN	ŻOCHOWSKI STANISŁAW - Kamińskie Wiktory (PD)
PL-005212832562	BIAŁA 9	BD	89	4	TOPELVE	KAPŁON JÓZEF - Marianka (WM)
PL-005312503980	ANJA	BD	89	3	MANIFOLD	KOMBINAT ROLNY SZESTNO Sp.z o.o. (WM)
PL-005311796673	PUTA (RW)	BD	89	3	CURTIS	OHZ "GŁOGÓWEK" Sp. z o.o. (OP)
PL-005298729367	HELGA 88	BD	89	3	CASSANO	OHZ DĘBOŁĘKA Sp. z o.o. (LD)

Nr krowy	Nazwa	Ocena			Ojciec krowy	Hodowca/właściciel (wojew.)
		klasa	ogólna pkt.	nr laktacji		
PL-005278742492	MISA 27	BD	89	3	SHOTTLE	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005278742676	MEDUZA 60	BD	89	3	LIGHTNING	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005278743789	LETYCJA OSA	BD	89	3	SUPER	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005255607288	HAREMKA 7	BD	89	2	MIRCO	CYGANIAK KRZYSZTOF - Emilianów (LD)
PL-005288784475	BAKOMA	BD	89	2	BURBI	DĄBROWSKI PIOTR - Dąbrowa Dzieciel (PD)
PL-005301849372	FREGATA 45	BD	89	2	JORDAN	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005316989858	ZORBA 2	BD	89	2	T-DEREK	PR-H "GAŁOPOL" Sp. z o.o. (WP)
PL-005242817263	LORKA 34	BD	89	2	DOBERMAN	SK "NOWE JANKOWICE" Sp. z o.o. (KP)
PL-005242817409	SERIA 39	BD	89	2	EASILY	SK "NOWE JANKOWICE" Sp. z o.o. (KP)
PL-005050469647	WERA (RP)	BD	88	11	VALEDO	ŁUKASZ WOJCIECH I EWA - Krempachy (MA)
PL-005197076791	DIRKJE 94	BD	88	4	GOLDWYN	HENDRIPOŁ Sp. z o.o. - Kawęcin (KP)
PL-005217517099	LALKA 1	BD	88	4	GAVOR	PR-H "GAŁOPOL" Sp. z o.o. (WP)
PL-005217733147	NOSSI 26	BD	88	3	SASCHA	CIEŚLIK TOMASZ - Pokaniewo (PD)
PL-005312503133	ELSA	BD	88	3	MANIFOLD	KOMBINAT ROLNY SZESTNO Sp. z o.o. (WM)
PL-005312503225	PIECIA	BD	88	3	MANIFOLD	KOMBINAT ROLNY SZESTNO Sp. z o.o. (WM)
PL-005312504086	REJNA	BD	88	3	MANIFOLD	KOMBINAT ROLNY SZESTNO Sp. z o.o. (WM)
PL-005312504581	RISON	BD	88	3	MANIFOLD	KOMBINAT ROLNY SZESTNO Sp. z o.o. (WM)
PL-005235247534	BRYGIDA	BD	88	3	TOYSTORY	OHZ "GAJEWO" Sp. z o.o. (PM)
PL-005266258974	GINA	BD	88	3	JAVA	OHZ LUBIANA Sp. z o.o. (ZP)
PL-005235743937	WANIA 5	BD	88	3	JAVA	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005267042800	HETKA 9	BD	88	3	LAUTHORITY	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005278743055	DRENA 87	BD	88	3	SANCHEZ	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005278743123	FREGATA 38	BD	88	3	SANCHEZ	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005242816891	KALKA 2	BD	88	3	SILAS	SK "NOWE JANKOWICE" Sp. z o.o. (KP)
PL-005300017444	SAWA 6	BD	88	3	ALTABAXTER	SK DOBRZYŃIEWO Sp. z o.o. (WP)
PL-005268803554	MIMOZA 74	BD	88	3	GANGES	SK MICHAŁÓW Sp. z o.o. (SK)
PL-005259345513	FLORA	BD	88	2	ALTAIOTA	C.OLSEN FARMS Sp. z o.o. - Rydzówka (WM)
PL-005261827625	HEILTJE 109	BD	88	2	ALTAIOTA	HENDRIPOŁ Sp. z o.o. - Kawęcin (KP)
PL-005299831434	DENKA	BD	88	2	LAUTHORITY	HZZ "ŻOŁĘDNICA" Sp. z o.o. (WP)
PL-005307071647	LENIWA	BD	88	2	ALTAIOTA	HZZ "ŻOŁĘDNICA" Sp. z o.o. (WP)
PL-005222519125	DULKĄ 3	BD	88	2	GERARD	JABŁOŃSKI RAFAŁ - Nowe Żochy (PD)
PL-005212833514	RZEPA 2	BD	88	2	SAHARA	KAPŁON JÓZEF - Marianka (WM)
PL-005306059349	SUZA	BD	88	2	MANIFOLD	KOMBINAT ROLNY SZESTNO Sp. z o.o. (WM)
PL-005291542390	CIASNA 11	BD	88	2	MICAH	ŁUKASZ MAJKOWSKI - Jarzyły (MZ)
PL-005228102659	CZARKA	BD	88	2	GERARD	MALINOWSKI STANISŁAW - Olszewo (WM)
PL-005232549037	CIEMNA	BD	88	2	ALTATARTI	MŚCICE OHZ Sp. z o.o. (ZP)
PL-005318798991	DOLE	BD	88	2	OGAR	MŚCICE OHZ Sp. z o.o. (ZP)

Nr krowy	Nazwa	Ocena			Ojciec krowy	Hodowca/właściciel (wojew.)
		klasa	ogólna pkt.	nr laktacji		
PL-005272328654	SONNTAG (RW)	BD	88	2	DITMAR	OHZ "GŁOGÓWEK" Sp. z o.o. (OP)
PL-005283372288	SYLWIA 57	BD	88	2	GENEVA	OHZ DĘBOŁĘKA Sp. z o.o. (LD)
PL-005315277758	AGROMA 41	BD	88	2	BUKIET	OHZ DĘBOŁĘKA Sp. z o.o. (LD)
PL-005315278854	ZORZA 96	BD	88	2	EDMON	OHZ DĘBOŁĘKA Sp. z o.o. (LD)
PL-005228047752	POLKA 27	BD	88	2	JANUARY	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005235745498	STELLA 55	BD	88	2	STROMER	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005267042329	LETYCJA 8	BD	88	2	MR BURNS	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005267042565	CERA 50 (RW)	BD	88	2	CURTIS	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005267042732	PASJA 13	BD	88	2	ALTAIOTA	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005267043272	SYLWIA 38	BD	88	2	ALTAROSS	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005267044255	LOWENA OSA 1	BD	88	2	WINDBROOK	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005278743482	LITERA 18	BD	88	2	MALPAS	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005279053931	WYSOKA 42	BD	88	2	ZENITH	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005279056109	KANA 61	BD	88	2	DOBERMAN	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005309102950	ANITA 29	BD	88	2	ALTAROSS	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005255588488	OBCA	BD	88	2	ALTAROSS	PR-H "GAŁOPOŁ" Sp. z o.o. (WP)
PL-005278341855	LUTNIA	BD	88	2	ALTARUSH	PR-H "GAŁOPOŁ" Sp. z o.o. (WP)
PL-005263348463	SASANKA	BD	88	2	GOLDWYN	SK DOBRZYNIOWO Sp. z o.o. (WP)
PL-005273332391	SANDA	BD	88	2	DEMPSEY	SK DOBRZYNIOWO Sp. z o.o. (WP)
PL-005246597802	JAGODA 4	BD	88	1	ALTAIOTA	GR MIĘDZYCHÓD Sp. z o.o. (WM)
PL-005262403484	MALTA	BD	88	1	ALTA CLAPTON	KAŁKA JAN - Osiek (OP)
PL-005315107079	VEELA 217	BD	88	1	SUPER	ŻOCHOWSKI STANISŁAW - Kamińskie Wiktory (PD)
PL-005237483619	CIASNA 7	BD	87	4	SANCHEZ	ŁUKASZ MAJKOWSKI - Jarzyły (MZ)
PL-005296786157	FELICJA 2	BD	87	3	BLUE HAVEN	CIEŚLIK TOMASZ - Pokaniewo (PD)
PL-005271493476	SJOUKJE 88	BD	87	3	SURPRISE	HENDRIPOŁ Sp. z o.o. - Kawęcin (KP)
PL-005303993103	WILLY	BD	87	3	ALTAMAXLIFE	HZZ "ŻOŁĘDNICA" Sp. z o.o. (WP)
PL-005312504109	JANKA	BD	87	3	MANIFOLD	KOMBINAT ROLNY SZESTNO Sp. z o.o. (WM)
PL-005265530309	NEGA (RW)	BD	87	3	CLASSIC RED	OHZ "GŁOGÓWEK" Sp. z o.o. (OP)
PL-005272330114	MARIE (RW)	BD	87	3	KAIRO	OHZ "GŁOGÓWEK" Sp. z o.o. (OP)
PL-005298729473	ULTIMA 57	BD	87	3	GOLDEN	OHZ DĘBOŁĘKA Sp. z o.o. (LD)
PL-005300768971	LIANA	BD	87	3	GRAYBIL	OHZ LUBIANA Sp. z o.o. (ZP)
PL-005188283146	SONATA 13	BD	87	3	FRONTRUNNER	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005228045673	FIRMA 19	BD	87	3	SUPER	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005228046632	LINA OSA 3	BD	87	3	ALTAROSS	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005264491939	DONICA 84	BD	87	3	FRONTRUNNER	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005264492752	WIETA 4	BD	87	3	OUTSTANDING	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005265742139	DONICA 85	BD	87	3	LUDEK	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005278743833	SASZA OSA 4	BD	87	3	OMAN	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)

Nr krowy	Nazwa	Ocena			Ojciec krowy	Hodowca/właściciel (wojew.)
		klasa	ogólna pkt.	nr laktacji		
PL-005189698604	BIAŁAWA 41	BD	87	3	ALTAJAYZ	OHZZ CHODECZEK Sp. z o.o. (KP)
PL-005225762313	ANIELKA	BD	87	3	HARIBALD	PACHT Sp. z o.o. w Salnie (KP)
PL-005287561893	TARA 5	BD	87	2	ALTARUSH	CIEŚLIK TOMASZ - Pokaniewo (PD)
PL-005296786515	JETA	BD	87	2	MATSON	CIEŚLIK TOMASZ - Pokaniewo (PD)
PL-005307075430	MURATA	BD	87	2	ALTAESQUIRE	GR-H ŻYDOWO Sp. z o.o. (WP)
NL-730506207	JANTJE 107(RW)	BD	87	2	FIDELITY	HENDRIPOŁ Sp. z o.o. - Kawęcin (KP)
PL-005261827755	HIL 625	BD	87	2	CRICKET	HENDRIPOŁ Sp. z o.o. - Kawęcin (KP)
PL-005241767385	MOZA 23	BD	87	2	AULNAY	HZINR POLANOWICE Sp. z o.o. (KP)
PL-005223538675	HENNA	BD	87	2	IMPULS	HZZ "ŻOŁĘDNICA" Sp. z o.o. (WP)
PL-005256590022	LASKA	BD	87	2	LAUTHORITY	HZZ "ŻOŁĘDNICA" Sp. z o.o. (WP)
PL-005307072385	URMA	BD	87	2	PALERMO	HZZ "ŻOŁĘDNICA" Sp. z o.o. (WP)
PL-005222519125	DULKA 3	BD	87	2	GERARD	JABŁOŃSKI RAFAŁ - Nowe Żochy (PD)
PL-005308297060	BĄBKA 1	BD	87	2	GARRETT	JABŁOŃSKI RAFAŁ - Nowe Żochy (PD)
PL-005228061147	TANIA	BD	87	2	MANIFOLD	KOMBINAT ROLNY SZESTNO Sp. z o.o. (WM)
PL-005254506605	GITA	BD	87	2	SHARKY	KOMBINAT ROLNY SZESTNO Sp. z o.o. (WM)
PL-005254507879	NETA	BD	87	2	SHARKY	KOMBINAT ROLNY SZESTNO Sp. z o.o. (WM)
PL-005222552214	SOSNA 6	BD	87	2	LEGEND	KR KIETRZ Sp. z o.o. (OP)
PL-005222552979	PROSTA 6	BD	87	2	ALTAIOTA	KR KIETRZ Sp. z o.o. (OP)
PL-005246053209	TEKLA	BD	87	2	VOLADI	KR ŚWIDNICA Sp. z o.o. (DS)
PL-005251086551	BRUNETKA	BD	87	2	IMPULS	ŁUKOSZYK WŁODZIMIERZ - Gródek (PD)
PL-005250352886	BIAŁA 10	BD	87	2	MANIFOLD	MARZEC KATARZYNA (ZP)
PL-005262101700	ARKONA 40	BD	87	2	OGAR	MŚCICE OHZ Sp. z o.o. (ZP)
PL-005318799271	MIZA 50	BD	87	2	MAPLE	MŚCICE OHZ Sp. z o.o. (ZP)
PL-005318799424	MORWA 71	BD	87	2	GORMI	MŚCICE OHZ Sp. z o.o. (ZP)
PL-005318799523	MORWA	BD	87	2	MAPLE	MŚCICE OHZ Sp. z o.o. (ZP)
PL-005318800106	MAMSEL 16	BD	87	2	TANTAL	MŚCICE OHZ Sp. z o.o. (ZP)
PL-005266023411	SOWA	BD	87	2	DIAMOND	NOCON ANTONI - Rozmierz (OP)
PL-005265130493	DALMATYKA	BD	87	2	BUTZE	OHZ "GARZYN" Sp. z o.o. (WP)
PL-005316053986	MINIMA	BD	87	2	ALTAIOTA	OHZ "GARZYN" Sp. z o.o. (WP)
PL-005281347592	BERTLA (RW)	BD	87	2	DITMAR	OHZ "GŁOGÓWEK" Sp. z o.o. (OP)
PL-005303837377	JOHANNA (RW)	BD	87	2	JERUDO	OHZ "GŁOGÓWEK" Sp. z o.o. (OP)
PL-005303837384	TRUDA (RW)	BD	87	2	ALTAQUINTEN	OHZ "GŁOGÓWEK" Sp. z o.o. (OP)
PL-005303838268	ULA (RW)	BD	87	2	MATRIX-RE	OHZ "GŁOGÓWEK" Sp. z o.o. (OP)
PL-005283370963	STELLA 100	BD	87	2	GENEVA	OHZ DĘBOŁĘKA Sp. z o.o. (LD)
PL-005315279721	GREEN 11	BD	87	2	WINDBROOK	OHZ DĘBOŁĘKA Sp. z o.o. (LD)
PL-005246333202	GONITWA	BD	87	2	SUPER	OHZ LUBIANA Sp. z o.o. (ZP)
PL-005253574483	ŁYNA	BD	87	2	JORDAN	OHZ LUBIANA Sp. z o.o. (ZP)
PL-005253574742	GINA	BD	87	2	PALERMO	OHZ LUBIANA Sp. z o.o. (ZP)
PL-005253575305	GINA	BD	87	2	LONGTIME	OHZ LUBIANA Sp. z o.o. (ZP)

Nr krowy	Nazwa	Ocena			Ojciec krowy	Hodowca/właściciel (wojew.)
		klasa	ogólna pkt.	nr laktacji		
PL-005253575473	DUMKA	BD	87	2	LONGTIME	OHZ LUBIANA Sp. z o.o. (ZP)
PL-005228046366	FRYGA 22	BD	87	2	BOLTON	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005228047127	FATIMA 21	BD	87	2	GERARD	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005267042688	MARUSZA 10	BD	87	2	ALTAIOTA	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005267043203	FREGATA 43	BD	87	2	HAYDEN	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005267043395	WENEDA 117	BD	87	2	LAUTHORITY	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005279054662	KARLA 55	BD	87	2	MORPHEOUS	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005279056758	LINA 38	BD	87	2	ALTABAXTER	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005279057571	GARKA 43	BD	87	2	MORPHEOUS	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005309102912	LUCERNA 21	BD	87	2	ALTAROSS	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005309103056	LITERA 21	BD	87	2	HAYDEN	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005309104251	IZARA 47	BD	87	2	ALTABAXTER	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005245032540	PRAWDA 38	BD	87	2	RAMBO	OHZZ CHODECZEK Sp. z o.o. (KP)
PL-005293286834	SIOŁA 33	BD	87	2	STEADY	OHZZ CHODECZEK Sp. z o.o. (KP)
PL-005267575537	ZULA	BD	87	2	MACEDON	PACHT Sp. z o.o. w Salmie (KP)
PL-005293502323	STOKROTKA 36	BD	87	2	DETAIN J2	POLICHT PAWEŁ - Nowa Wieś (WM)
PL-005244081020	CZAR	BD	87	2	GOLDENBOY	PR-H "GAŁOPOŁ" Sp. z o.o. (WP)
PL-005255588327	BURZA	BD	87	2	ALTAIOTA	PR-H "GAŁOPOŁ" Sp. z o.o. (WP)
PL-005255588334	ALA	BD	87	2	ALTAIOTA	PR-H "GAŁOPOŁ" Sp. z o.o. (WP)
PL-005278341879	CIELESNA	BD	87	2	MANIFOLD	PR-H "GAŁOPOŁ" Sp. z o.o. (WP)
PL-005317063373	RADA	BD	87	2	EREAC	SK "IWNO" Sp. z o.o. (WP)
PL-005242818062	ŻABA 94	BD	87	2	DOBERMAN	SK "NOWE JANKOWICE" Sp. z o.o. (KP)
PL-005270787415	NIWA 228	BD	87	2	LONGTIME	SK "NOWE JANKOWICE" Sp. z o.o. (KP)
PL-005280290103	SASANKA	BD	87	2	MILLION	SK DOBRZYNIOWO Sp. z o.o. (WP)
PL-005283565697	KROPKA 2	BD	87	2	ALTAIOTA	TADEUSZ LISIECKI - Czechnów (WP)
PL-005300080059	GABRYŚKA	BD	87	1	GABILEO	DUSZA MIROŚŁAW - Błudowo (WM)
PL-005320636243	BRONA	BD	87	1	TEMPTING	GRABINSKI HENRYK - Łagiewniki Wielkie (SL)
PL-005263862433	BORYNA	BD	87	1	GOLDINO	GRALA LUCYNA - Henryków (DS)
PL-005258902489	DANA	BD	87	1	CANTOR ET	KLUPŚ ARTUR MAREK - Pępowo (WP)
PL-005314081684	DIORA	BD	87	1	BANJOELOR ET	KLUPŚ ARTUR MAREK - Pępowo (WP)
PL-005224119750	IRMA	BD	87	1	MANIFOLD	KOMBINAT ROLNY SZESTNO Sp. z o.o. (WM)
PL-005228062359	GUDRA	BD	87	1	MANIFOLD	KOMBINAT ROLNY SZESTNO Sp. z o.o. (WM)
PL-005303065411	LIRA	BD	87	1	MANIFOLD	KOMBINAT ROLNY SZESTNO Sp. z o.o. (WM)
PL-005303065992	AGORA	BD	87	1	MANIFOLD	KOMBINAT ROLNY SZESTNO Sp. z o.o. (WM)
PL-005303066302	ROSA	BD	87	1	MANIFOLD	KOMBINAT ROLNY SZESTNO Sp. z o.o. (WM)
PL-005280799781	KETLA 5	BD	87	1	ALTAIOTA	KR KIETRZ Sp. z o.o. (OP)
PL-005293068249	KOLA 24	BD	87	1	EMPHASIS	KUJAWA JACEK - Zbrachlin (KP)

Nr krowy	Nazwa	Ocena			Ojciec krowy	Hodowca/właściciel (wojew.)
		klasa	ogólna pkt.	nr laktacji		
PL-005253634309	PEREŁKA	BD	87	1	ZELGADIS	ŁUKASZ MAJKOWSKI - Jarzyły (MZ)
PL-005319626316	FAIRLADY	BD	87	1	ALTABERLAGE	MZ STARY JAWORÓW - MILIKOWICE (DS)
PL-005292869328	BOLIWIA	BD	87	1	SUPER	OHZ "GARZYN" Sp. z o.o. (WP)
PL-005247649005	SANDRA (RW)	BD	87	1	JERUDO	OHZ "GŁOGÓWEK" Sp. z o.o. (OP)
PL-005259657470	PENTIUM ET(RW)	BD	87	1	LIEK	OHZ "GŁOGÓWEK" Sp. z o.o. (OP)
PL-005227161268	ANNIE 5	BD	87	1	LONAR	OHZ KAMIENIEC ZĄBK. Sp.z o.o. (DS)
PL-005309104053	GIZELA 28	BD	87	1	EMERALD	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005309104336	LUCERNA 22	BD	87	1	MANIFOLD	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005309104947	GINA 13	BD	87	1	WINDBROOK	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005318407978	LINA 47	BD	87	1	ARTES	OHZ OSIĘCINY Sp. z o.o. (KP)
PL-005253111152	SROKA 25	BD	87	1	MATTERHORN	PIĘTA IWONA - Koślinka (PM)
PL-005246114993	CINDY (SM)	BD	87	1	ROMARIO	SK "PĘPOWO" Sp. z o.o. (WP)
PL-005227150903	KLARA 86	BD	87	1	PRENTICE	SK DOBRZYNIOWO Sp. z o.o. (WP)
PL-005263349064	KULA	BD	87	1	ISLEY	SK DOBRZYNIOWO Sp. z o.o. (WP)
PL-005263349187	NONA	BD	87	1	ISLEY	SK DOBRZYNIOWO Sp. z o.o. (WP)
PL-005273332612	SOLA 8	BD	87	1	KOLTON	SK DOBRZYNIOWO Sp. z o.o. (WP)
PL-005309155635	DIOMENA 26	BD	87	1	ALTADETROIT	SK DOBRZYNIOWO Sp. z o.o. (WP)
PL-005309155642	DAKTYLA	BD	87	1	WINDBROOK	SK DOBRZYNIOWO Sp. z o.o. (WP)
PL-005309155710	DUGAR	BD	87	1	WINDBROOK	SK DOBRZYNIOWO Sp. z o.o. (WP)
PL-005242641707	TATRA 148 (RW)	BD	87	1	LIEK	SK PRUDNIK Sp. z o.o. (OP)
PL-005319153331	ADAUTA 39	BD	87	1	WILLROCK	ZDIZ-PIB KOŁBACZ (ZP)

Legenda nazw województw:

DS DOLNOŚLĄSKIE
 KP KUJAWSKO-POMORSKIE
 LB LUBUSKIE
 LD ŁÓDZKIE
 LU LUBELSKIE
 MA MAŁOPOLSKIE
 MZ MAZOWIECKIE
 OP OPOLSKIE

PD PODLASKIE
 PK PODKARPACKIE
 PM POMORSKIE
 SK ŚWIĘTOKRZYSKIE
 SL ŚLĄSKIE
 WM WARMIŃSKO-MAZURSKIE
 WP WIELKOPOLSKIE
 ZP ZACHODNIOPOMORSKIE

KONTAKT

ul. Żurawia 22, 00-515 WARSZAWA

tel. 22 502 33 43, e-mail: pfhb@pfhb.pl

KIEROWNIK WYDZIAŁU OCENY TYPU I BUDOWY BYDŁA MLECZNEGO

Roman Januszewski

tel. 505 107 237, e-mail: r.januszewski@pfhb.pl

KLASYFIKATORZY	Telefon	E-mail
Marek Solarek	505 107 235	m.solarek@pfhb.pl
Ireneusz Dybciak	696 779 370	i.dybciak@pfhb.pl
Czesław Kamiński	505 107 243	cz.kaminski@pfhb.pl
Tomasz Kostro	696 099 542	t.kostro@bialystok.pfhb.pl
Leszek Materna	505 107 242	l.materna@pfhb.pl
Eugeniusz Orzechowski	505 107 246	e.orzechowski@pfhb.pl
Grzegorz Przyjemski	505 107 245	g.przyjemski@pfhb.pl
Andrzej Toroński	505 107 240	a.toronski@pfhb.pl

